

วารสาร สังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

Rajamangala University of Technology Tawan-ok Social Science Journal

ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566 ISSN 2286-6922 Vol. 12 No. 2 July - December 2023

จริยธรรม/จรรยาบรรณวารสาร

ผู้แต่ง (Authors)

1. ผู้แต่งต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานใหม่ และไม่เคยนำเสนอในรูปแบบรายงานการประชุม (Proceedings) หรือได้รับการตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน รวมทั้งการไม่อยู่ระหว่างการส่งหรือรอเพื่อการตีพิมพ์บทความ
2. ผู้แต่งต้องเขียนบทความวิจัยให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดของวารสาร ตามคำแนะนำของรายละเอียดการจัดเตรียมต้นฉบับ มิฉะนั้นทางบรรณาธิการวารสารจะไม่รับพิจารณาบทความนั้น ๆ
3. บทความต้องนำเสนอรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการวิจัย ไม่มีบิดเบือนข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่เกินจริง
4. ผู้แต่งต้องไม่นำผลงานของผู้อื่นมาอ้างเป็นผลงานของตัวเอง โดยบทความต้องมีการอ้างอิงอย่างถูกต้อง หากมีการนำผลงานผู้อื่นมาอ้างอิง และจะต้องจัดทำรายการอ้างอิงของผู้ที่นำมารายการอ้างอิงท้ายบทความด้วย
5. ผู้แต่งที่มีชื่อปรากฏในบทความ จะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง และผู้แต่งจะต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (กรณีที่เกี่ยวข้องกับการส่งบทความ)
6. ผู้แต่งต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยในกิตติกรรมประกาศ

บรรณาธิการวารสาร (Editors)

1. มีหน้าที่พิจารณารูปแบบความครบถ้วนและคุณภาพของบทความ ก่อนเริ่มกระบวนการประเมินเพื่อตีพิมพ์ เผยแพร่ในวารสารที่รับผิดชอบ และต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความและการตีพิมพ์วารสารฉบับนั้น ๆ
2. เป็นผู้ประเมินเบื้องต้นในการตัดสินใจคัดเลือกบทความเข้าสู่กระบวนการประเมินบทความ และตัดสินใจรับตีพิมพ์โดยพิจารณาจากผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้บรรณาธิการวารสารจะต้องคำนึงถึงความใหม่ ความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหากับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ
3. บรรณาธิการวารสารจะไม่รับตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่จากที่อื่นมาแล้ว ทั้งในรูปแบบของวารสารหรือบทความหลังการนำเสนอในที่ประชุมวิชาการฉบับเต็ม (Proceeding) และต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง โดยใช้โปรแกรมที่ยอมรับในทางวิชาการ และกรณีตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น บรรณาธิการวารสารต้องติดต่อผู้นิพนธ์หลักเพื่อขอคำชี้แจง และหากไม่มีข้อชี้แจงตามหลักวิชาการ บรรณาธิการจะ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ
4. บรรณาธิการวารสารต้องไม่ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดหรือเพียงด้วยข้อสงสัยความไม่แน่ใจ จนกว่าจะมีหลักฐานมาพิสูจน์ข้อสงสัยเหล่านั้น
5. บรรณาธิการวารสารจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ กับผู้นิพนธ์ ผู้ประเมินบทความ และทีมผู้บริหาร

ผู้ประเมินบทความ (Reviewers)

1. ผู้ประเมินบทความจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ เช่น เป็นผู้ร่วมโครงการ หรือรู้จักผู้นิพนธ์เป็นการส่วนตัว หรือเหตุผลอื่น ๆ ที่จะทำให้ผู้ประเมินไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระ ซึ่งหากมีกรณีดังกล่าวผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบ และปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ และต้องไม่เปิดเผยข้อมูลใด ๆ ของบทความและผู้นิพนธ์แก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. ผู้ประเมินบทความ ควรมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาของบทความที่ประเมิน โดยพิจารณาจากเนื้อหาของบทความ และการประเมินบทความโดยพิจารณาจากความสำคัญ ความใหม่ ความชัดเจน ความสอดคล้องของเนื้อหา และความเข้มข้นของบทความ ไม่ใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับ มาเป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจบทความ
3. ผู้ประเมินบทความสามารถเสนอแนะผลงานวิจัยที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้นิพนธ์ไม่ได้เข้าถึงเข้าไปในการประเมินบทความได้ นอกจากนี้ หากมีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือนหรือความซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ โดยมีหลักฐานชัดเจน ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบ และปฏิเสธการตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

**Institute of Research and Development
Rajamangala University
of Technology Tawan-ok**

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
Rajamangala University of Technology Tawan-ok Social Science Journal
ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566 Vol.12 No.2 July - December 2023

ISSN 2286-6922

วารสารสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

วัตถุประสงค์เพื่อ

1. เป็นสื่อ รวบรวม เผยแพร่ผลงานวิจัยด้าน มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยครอบคลุม 7 ศาสตร์ ได้แก่ 1. พาณิชยศาสตร์ (บริหารธุรกิจ, ท่องเที่ยวและบริการ) 2. ศิลปศาสตร์ (ประวัติศาสตร์, จิตวิทยา, ภาษาและวัฒนธรรม) 3. ศึกษาศาสตร์ 4. นิเทศศาสตร์ 5. เศรษฐศาสตร์ 6. นิติศาสตร์ 7. รัฐศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์
2. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลงานของงานวิจัยสู่ระดับมาตรฐานสากล
3. เสริมสร้างให้เกิดผลงานวิจัยใหม่ ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

ผู้จัดพิมพ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

กำหนดการเผยแพร่

ตีพิมพ์ 2 ฉบับต่อปี มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม และเผยแพร่ในเว็บไซต์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

การเผยแพร่

มอบให้หน่วยงาน/บุคคลที่สนใจ และเผยแพร่ในเว็บไซต์ ThaiJO

สำนักงาน

สำนักงานวารสารสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

อาคารสำนักงานอธิการบดี ชั้น 5 สถาบันวิจัยและพัฒนา

เลขที่ 43 ม.6 ต.บางพระ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี 20110

โทร. 0-3835-8142 โทรสาร 0-3835-8142

ชลกิจการพิมพ์ (Chonlakit Printing)

47 ถ.ศรีราชานคร 1 ต.ศรีราชา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี 20110

โทร. 038-324711 E-mail : chonlakit555@hotmail.com

วารสารสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

(RMUTTO SOCIAL SCIENCE JOURNAL)

ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

Vol. 12 No. 2 July - December 2023

ISSN 2286-6922

เจ้าของ

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลตะวันออก

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.สมพงษ์ อัครวิธิปัตติ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.มนชिरดา ทองเกิด
อ.ดนุชวัฒน์ สุวรรณศิลป์

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.ฤกษ์ชัย พุประทีปศิริ
ผศ.ดร.ดวงสิริ สยมภาค
รศ.ดร.นวลละอ อแสงสุข
รศ.ดร.ณกร อินทร์ผดุง
รศ.ดร.ดุสิต เวชกิจ
รศ.ดร.วิกร ตันทุงษาโต

คณะผู้จัดทำวารสาร

ผศ.ดร.ดวงสิริ สยมภาค
ผศ.ดร.นัจฉิ์ สุขสวัสดิ์
ผศ.ดร.สมทบ สันติเบญจกุล
อาจารย์ทรงวุฒิ บุญส่ง
นางสาวอชิษฐาณ บุญเสริม

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.ฤกษ์ชัย พุประทีปศิริ

ผศ.ดร.ดวงสิริ สยมภาค

ศ.ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์

ศ.กิตติคุณ สุมน อมรวิวัฒน์

ศ.ดร.วีระ อินพันทัง

รศ.ดร.วิกร ตันทุงษาโต

รศ.ดร.สุพจน์ บุญวิเศษ

รศ.ดร.จำเริญ ชูช่วยสุวรรณ

รศ.พ.ต.อ.ดร.พงษ์พิชญ์ รักดีณรงค์

รศ.ดร.วรพจน์ ศรีวงศ์คล

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคลศรีวิชัย

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ผลงานวิจัยและบทความในวารสารสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เป็นแนวคิด
ของผู้เขียน ไม่ใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบ
ของคณะผู้จัดทำ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการ
ไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ควรระบุแหล่งอ้างอิงจาก
วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ตะวันออก

บทบรรณาธิการ

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2566 เป็นวารสารที่เผยแพร่บทความวิจัยราย 6 เดือน โดยรวบรวมบทความวิจัยของนักวิจัย บุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งผลงานวิจัยในฉบับนี้มีจำนวน 13 บทความ สิ่งสำคัญของบทความวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกและเผยแพร่ในวารสารเล่มนี้ได้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ท่าน

กองบรรณาธิการ ขอขอบคุณนักวิจัย นักวิชาการทั้งจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัย และส่งผลงานเพื่อเผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวาง และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาบทความจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี งานวารสารสังคมศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้ จักเป็นประโยชน์ที่สำคัญ และสามารถตอบสนองกับความต้องการ ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ที่จะช่วยให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาสังคมต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ อัครวิริยัติ

บรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

สารบัญ

หน้า

การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวาปีปทุม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม.....	1
อริศญา มะกา บรรจง บุรินประโคน และ จำรัส สุขแป	
ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี.....	10
สุนีย์ ใจมั่น	
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ของทะเลสาบดอยเต่า อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่.....	18
ชนิษฐา ใจเป็ง	
การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ “ถั่วอกหัวโต” ของเกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.....	29
วันทนา รอดประเสริฐ และ กฤตยชล ทองธรรมสถิต	
การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี.....	42
นිරุช นาคอ่วมคำ	
ความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	50
สิริมา เขียงเขาวัว และ สายสุดา ปั่นตระกูล	
ปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	62
เจษฎา มีทรัพย์	
แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร.....	74
ศดานันท์ อบเชย	
การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA สำหรับการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ	84
สุประวิทย์ เมืองเจริญ และ วิฑูรย์ โคตรมณี	

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย	95
บุญเพ็ง สิทธิวงษา และ กนกอร บุญมี	
รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป.....	104
วีระพงษ์ เขมวราภรณ์ สุดา สุวรรณภิมย์ และ อธิปไตย โสตะวิวัฒน์	
การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์	119
กาญจนาวรรณ วินิจพิทยากุล	
ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี	127
ธีรวัฒน์ หินแก้ว	

การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวาปีปทุม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

Developing the skill of reading aloud diphthongs Thai language by using
the skill exercises of secondary 1 students at Wapi Pathum school

Wapi Pathum District Maha Sarakham Province

อริฐญา มะกา บรรจง บุรินประโคน และจำรัส สุขแป

Athithaya Maka, Banjong Burinprakhon and Chamrat Sukpae

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Thai Language, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

E-mail: Banjong.b22@gmail.com Tel. 089-8231638

Received 22/5/2566

Revised 16/12/2566

Accepted 19/12/2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะก่อนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการอ่านคำควบกล้ำด้วยแบบฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวาปีปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคำควบกล้ำ โดยใช้แบบฝึกทักษะ จำนวน 8 แผน 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพ 81.44/85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนทักษะการอ่านคำควบกล้ำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำภาษาไทยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.40)

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะการอ่าน คำควบกล้ำ โรงเรียนวาปีปทุม

Abstract

The objectives of this research were 1) To determine the effectiveness of the learning activities to read aloud Thai secondary 1 students by using the skill exercises. To be effective according to the 80/80 2) criteria to compare students' reading skills using pre- and post-study skills training. 3) To study the satisfaction of third secondary 1 reading the encroachment with a skill training. The sample was secondary 1/4, academic year 2022. WapiPathum school. Under the Maha Sarakham Educational

Service Area Office. 40 persons. Cluser Random Sampling. Use the classroom as a random unit. Research tools include 1) plans for learning about encroachment using 8 skills training plans. 2) 30-item 4-choice achievement test. 3) Satisfaction questionnaires are 10 estimation scales of 5 levels, and statistics used to analyze data include percentage, average, standard deviation, and hypothesis test using.

The results showed that 1) the effectiveness of thai reading aloud learning activities secondary 1 using the skills training exercise was 81.44/85.33, which are above the required threshold. 2) Students who learn by reading Thai words of secondary 1 students using the skills training. Have reading skills score Postsecurity is statistically significantly higher than before class at .05. 3) Secondary 1 are satisfied with reading Thai words using skill training. There are a considerable level of overall satisfaction ($\bar{x} = 4.40$)

Keywords: Developing the skill of reading, aloud diphthongs, Wapi Pathum school

1. บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นจุดหมายสำคัญสำหรับการพัฒนาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 5 สาระ คือ สาระการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษา สาระวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งทักษะการอ่านจัดได้เป็นทักษะที่สำคัญและฝึกได้ยาก เพราะเป็นทักษะที่จำเป็นต้องอาศัยทักษะอื่น ๆ เป็นพื้นฐานมาก่อน การอ่านเป็นทักษะสำคัญในการเรียนภาษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 47-56)

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้ เป็นทักษะที่ต้องมีการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การถ่ายทอดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง สามารถส่งผลให้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการอ่านเป็นกระบวนการที่สำคัญ นอกจากนี้การอ่านยังช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

คำควบกล้ำเป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของภาษาไทย ปัจจุบันคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการออกเสียงคำควบกล้ำให้ถูกต้องชัดเจน แม้แต่คนที่อยู่ในวงการศึกษายังขาดความระมัดระวังในเรื่องการออกเสียงคำประเภทนี้เท่าที่ควร ปัญหาการออกเสียงคำควบกล้ำมีสาเหตุมาจากปัญหาจากตัวครูที่ออกเสียงภาษาไทยไม่ชัดเจน จึงไม่ระมัดระวัง ปัญหาจากตัวเด็กเอง เมื่อมาอยู่รวมกันก็มักจะพูดภาษาถิ่นของตนเองและใช้ภาษาไทยอย่างผิด ๆ และปัญหาทางสังคม เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน อยู่ในชุมชนที่พูดภาษาไทยไม่ถูกต้อง โอกาสที่จะใช้ภาษาอย่างถูกต้องก็เฉพาะเวลาที่อยู่ในห้องเรียนเท่านั้น ครูผู้สอนควรสร้างความตระหนักให้นักเรียนถึงความจำเป็นและความสำคัญเรื่องการออกเสียงคำควบกล้ำ หากผู้พูดไม่ระมัดระวังการออกเสียง จะออกเสียงผิดทำให้ความหมายผิดไปด้วย ปิยธิดา แอบเนียม (2552 : 4-5)

ดังนั้นการใช้แบบฝึกประกอบในการเรียนการสอนนั้นจึงมีความสำคัญหลายประการ เช่น ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น เพราะแบบฝึกจะเป็นเครื่องทบทวนความรู้ที่นักเรียนได้เรียน และทำให้เกิดความชำนาญคล่องแคล่วในเนื้อหาวิชาเหล่านั้น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูโดยตรงที่จะสร้างแบบฝึกหัดให้เหมาะสมกับเรื่องที่สอนเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะและเข้าใจมากขึ้น อีกประการหนึ่ง คือ ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงเนื้อหา วิธีสอนและกิจกรรม ตลอดจนสามารถช่วยนักเรียนได้ดีที่สุดตามความสามารถ และนอกจากนี้ การใช้แบบฝึกยังทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น โดยสามารถทำงานได้ตามลำพัง มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

และสามารถประเมินผลงานตนเองได้

จากการศึกษางานวิจัยการสร้างแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งถือพื้นฐานการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำช่วงชั้นการเรียนรู้ประถมศึกษาตอนต้นเข้าสู่ช่วงชั้นมัธยมศึกษาของ นวรัตน์ จงกฤษณ์ และ กฤษณา สังขมมงคล (2562 : 47) พบว่า การสร้างแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านช่อง (ประชากรบำรุง) มีประสิทธิภาพเนื่องจากก่อนการสร้างแบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดแบบฝึกทักษะ หลักจิตวิทยาในการสร้างความพึงพอใจในการเรียน คือ มีการจัดลำดับความรู้อย่างเป็นระบบ โดยมีคำชี้แจงที่ชัดเจน มีเนื้อหาความรู้ที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก คือ เริ่มจากเนื้อหาความรู้ทั่วไปของคำควบกล้ำ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจความรู้ภาพรวมของการอ่านคำควบกล้ำ จากนั้นเรียงลำดับคำศัพท์ในแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำแต่ละชุด โดยเริ่มจากคำศัพท์ง่ายไปสู่คำศัพท์ยาก เป็นแบบฝึกสั้นๆ ซึ่งช่วยให้นักเรียนรู้สึกไม่เบื่อหน่าย อีกทั้งมีรูปภาพประกอบและมีสีสันสวยงามน่าสนใจ ทั้งนี้ จึงส่งผลให้งานวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์

สำหรับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า ประสบปัญหาหลายอย่าง โดยเฉพาะการอ่านออกเสียง เนื่องจากนักเรียนอ่านออกเสียง ร ล ว และคำควบกล้ำไม่ชัดเจน จึงเกิดเป็นปัญหาในการสื่อความหมาย ซึ่งนอกจากทำให้ผู้พูดเสียบุคลิก อีกทั้งไม่สามารถออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธี แสดงให้เห็นว่าขาดทักษะในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ จากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ยังพบอีกว่าการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวชิรวิทย์ที่ผ่านมานักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการอ่านคำควบกล้ำ และทักษะที่เกี่ยวกับหลักภาษา รวมถึงการใช้ภาษา จากการประเมินคุณภาพคัดกรองการอ่านและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วตามจุดประสงค์รายวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวชิรวิทย์ มีผลการประเมินการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนร้อยละ 60

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ จึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำโดยใช้แบบฝึกทักษะ เพราะเป็นสื่อที่มีความเป็นรูปธรรมช่วยเสริมสร้างเนื้อหาให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว โดยมีภาพประกอบที่สามารถดึงดูดความสนใจ และเสริมสร้างจินตนาการให้ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงชั้นแรกที่ผ่านวัยประถมศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงให้ถูกต้องแม่นยำ ตามหลักการใช้ภาษาไทย ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขความบกพร่องในการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดแก่นักเรียนเอง สร้างทักษะของการเป็นนักอ่านที่ดี สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำด้วยแบบฝึกทักษะ

2. วิธีการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2565 ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มด้วยวิธีการจับสลาก ได้ห้อง ม.1/4 มีนักเรียนจำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีดังนี้

(1) แผนการจัดการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่องคำควบกล้ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรม จำนวน 8 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง (2) แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ จำนวน 7 ชุด (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องคำควบกล้ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่อง การอ่านคำควบกล้ำ โดยใช้แบบฝึกทักษะ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) เรื่องคำควบกล้ำ จำนวน 30 ข้อ

2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่องคำควบกล้ำ โดยใช้แบบฝึกทักษะ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ จำนวน 8 แผน ใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 16 ชั่วโมง

3) เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่องคำควบกล้ำ โดยใช้แบบฝึกทักษะ ตามแผนที่กำหนดไว้ จำนวน 8 แผน ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำควบกล้ำ จำนวน 30 ข้อ

4) นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่องคำควบกล้ำ โดยใช้แบบฝึกทักษะ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3. ผลการศึกษา

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวาปีปทุม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดมหาสารคาม” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนา โดยใช้แบบฝึกทักษะตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยแบบฝึกทักษะ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยสูตรคำนวณหาประสิทธิภาพ (E1/E2) มีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง คำควบกล้ำ ด้วยชุดฝึกประกอบการจัดกิจกรรม โดยคำนวณค่าประสิทธิภาพกระบวนการ (E1) จากคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมการอ่าน การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน และคะแนนทดสอบย่อยท้ายแผน ระหว่างการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผน จำนวน 8 แผน และคำนวณค่า (E2) จากคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละของคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะประกอบการจัดการเรียนรู้ เรื่องคำควบกล้ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เลขที่	คะแนน ทดสอบ ก่อนเรียน (30)	คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน									คะแนน ทดสอบ หลังเรียน (30)
		แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้								รวม	
		1	2	3	4	5	6	7	8		
		330	230	330	330	330	330	330	330		
รวม	718	932	924	952	967	983	1,061	978	1,021	7,818	1,024
ค่าเฉลี่ย	17.95	23.30	23.10	23.80	24.18	24.58	26.53	24.45	25.53	195.45	25.60
S.D	2.60	1.09	1.79	1.15	1.86	1.46	2.76	2.50	1.69	8.21	1.44
ร้อยละ	59.83	77.67	77.00	79.33	80.58	81.92	88.42	81.50	85.08	81.44	85.33

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะประกอบการจัดการเรียนรู้เรื่องคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน มีคะแนนเฉลี่ยจากกิจกรรมระหว่างเรียน จำนวน 8 แผน เท่ากับ 195.45 คิดเป็นร้อยละ 81.44 ของคะแนนเต็ม มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เท่ากับ 17.95 คิดเป็นร้อยละ 59.83 ของคะแนนเต็มและมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 25.60 คิดเป็นร้อยละ 85.33 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ (E_1)	240	195.45	8.21	81.44
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	25.60	1.44	85.33
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ E_1/E_2				81.44/85.33

จากตารางที่ 2 พบว่าการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะประกอบการจัดการเรียนรู้ เรื่องคำควบกล้ำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ (E_1) เท่ากับ 81.44 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 85.33 จากการทดลองนี้แสดงว่า กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะเรื่อง คำควบกล้ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.44/85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ ประกอบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้นำคะแนนผลการทดสอบสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนเรื่อง คำควบกล้ำ ด้วยชุดแบบฝึกทักษะ ประกอบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สถิติ โดยใช้สถิติ t-test (dependent Samples) ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	40	30	17.95	2.60	7.00*	0.0000
หลังเรียน	40	30	25.60	1.45		

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า การทดสอบหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะ คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 มีความพึงพอใจของนักเรียนเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.50) รองลงมาคือด้านกิจกรรม การเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.40) และลำดับสุดท้ายด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.40)

4. สรุปและอภิปรายผล

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านทักษะการอ่านคำควบกล้ำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านคำควบกล้ำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพ 81.44/85.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทรา ศรีสว่าง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว โดยใช้แบบฝึกทักษะและกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการศึกษาพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ ภาษาไทย เรื่องการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 85.55/88.61 ซึ่งเป็นไปตาม เกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) นอกจากนี้ มุทิตา แก้วคำแสน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและ การเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการอ่านและการเขียน พบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสำหรับ นักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการอ่านและการเขียนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.87/89.06 โดยมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ และจากผลงานวิจัยของ โสภิตรา คงทวี (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการผ่านออกเสียง คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษา พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.94/92.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ด้าน วรณภา ไชยวรรณ (2549 : 41) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ แบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกช่วยในการฝึกหรือเสริมทักษะทางภาษา การใช้ภาษาของนักเรียนสามารถนำมาฝึกซ้ำทบทวน บทเรียน และผู้เรียนสามารถนำไปทบทวนด้วยตนเอง จดจำเนื้อหาได้คงทน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย แบบฝึก ถือเป็นอุปกรณ์การสอนอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถทดสอบความรู้ วัดผลการเรียนหรือประเมินผลการเรียนก่อนและหลังเรียน ได้เป็นอย่างดี ทำให้ครูทราบปัญหาข้อบกพร่องของผู้เรียนเฉพาะจุดได้ อีกทั้งนักเรียนจะได้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง ครูประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ซึ่งลดภาระได้มาก ซึ่งสอดคล้องกับ ถวัลย์ มาตจรัส และคณะ (2550 : 21) ที่ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของแบบฝึกหัด และแบบฝึกทักษะว่าเป็นสื่อการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นในเรื่องของการแก้ปัญหา และการพัฒนา ด้านการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ได้ เป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน มีสื่อสำหรับฝึกทักษะด้าน การอ่าน การคิด การคิดวิเคราะห์ และการเขียน เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับการแก้ปัญหาในการ เรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน จากประโยชน์ของแบบฝึกที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดีการดำเนินการสอนโดย ใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันมีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

ทั้งนี้ นักเรียนสามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้ในทันทีตามทฤษฎีความรู้ของวัตถุนิยมความรู้ที่เราจะได้ ต้องได้จากการที่เราเห็นได้ สัมผัสตัวเอง หรือมีประสบการณ์ต่อสิ่งต่าง ๆ เหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่เป็นประจำเหตุการณ์ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เรารู้จักจะอยู่ในสมองของเรานี้เองเราจึงเกิดการเรียนรู้ขึ้นการเรียนรู้แบบนี้เป็นการเรียนรู้เชิงประจักษ์ในวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก การจัดการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ว่ากิจกรรมการศึกษาในอนาคตมีลักษณะเด่นที่สุดคือมีหลากหลายเพื่อสนองความต้องการที่หลากหลาย และความแตกต่างของปัจเจกที่หลากหลาย ซึ่งนำไปสู่การศึกษาทางเลือก “การศึกษาทางเลือก” ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้และพัฒนาเป็นความ “ใฝ่รู้” ในที่สุด งานวิจัยนี้ใช้การประเมินการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน โดยสังเกตจากการทำแบบฝึกทักษะและแบบทดสอบหลังแบบฝึกทักษะ ทำให้ทราบพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ทำให้ครูสามารถมองเห็นข้อบกพร่องของนักเรียน และครูผู้สอน จุดอ่อน ข้อดี-ข้อเสีย ในการเรียนการสอนสามารถปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ทันที

2. นักเรียนที่เรียนด้วยการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำภาษาไทย ของนักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีคะแนนทักษะการอ่านคำควบกล้ำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะผ่านการสร้างที่เป็นระบบ มีรายละเอียดชัดเจน มีการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เน้นกระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีนิสัยรักการทำงาน นักเรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เกิดความสนใจและได้ฝึกกิจกรรมอยู่เสมอ ทำให้เกิดความชำนาญ เกิดทักษะ จึงส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ พิมพะนิตย์ (2540 : 91-92) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถการอ่านออกเสียงคำที่ควบกล้ำด้วย ร ล ว วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้เกมในการฝึกทักษะกับการฝึกทักษะตามคู่มือครู โดยทดลองกับนักเรียนโรงเรียนสงเปลือยวิทยายนนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยวิธีฝึกทักษะโดยใช้เกม นักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนด้วยวิธีฝึกทักษะโดยใช้กิจกรรมในคู่มือครูผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมมีความสามารถในการอ่านออกเสียงคำที่มี ร ล ว ควบกล้ำสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้กิจกรรมในคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้านการอ่านคำควบกล้ำภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก หมายความว่านักเรียนมีความรู้สึกพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการอ่านคำควบกล้ำ โดยนักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา กิตติเสรีบุตร (2553 : 92) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านออกเสียง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนอนุบาลวาปีปทุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนหนังสือส่งเสริมการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี บุญประสิทธิ์ (2551 : 73) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่าน และการเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

สรุปการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านคำควบกล้ำ ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพ 81.44/85.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์
2. นักเรียนที่เรียนด้วยการอ่านคำควบกล้ำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีคะแนนทักษะการอ่าน คำควบกล้ำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้านการอ่านคำควบกล้ำภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโดยใช้ชุดฝึกประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนนับว่ามีบทบาทและมีความสำคัญสำหรับนักเรียน ควรจะต้องมีการเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้พร้อม และสื่อควรมีความยากง่ายพอเหมาะกับระดับชั้นที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรม
2. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรมีการชี้แจงขั้นตอนวิธีการเรียนรู้ และกระบวนการวัดและประเมินผลให้นักเรียนทุกคนทราบเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูควรเตรียมกิจกรรมให้หลากหลาย เช่น เกม เพลง ปริศนา คำทาย คำคล้องจอง เป็นต้น และควรเลือกกิจกรรมให้เหมาะกับเนื้อหาที่จะสอน เพื่อสร้างความสนใจให้กับนักเรียนอยากร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ขณะที่ทำกิจกรรมอาจมีบางคนที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ในการทำงานกลุ่ม นักเรียนบางคนไม่กล้าแสดงออก ครูควรมีการช่วยเหลือโดยมีวิธีการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่เด็กนักเรียนเป็นรายบุคคลไป

5. เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา กิตติเสรีบุตร. (2553). การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หนังสือส่งเสริมทักษะการอ่านออกเสียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ศุภสมาคมฟ้า.
- _____ . (2551). คู่มือจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กัลยาณี บุญประสิทธิ์. (2551). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ที่มีตัว ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จารุวรรณ พิมพ์นิธย์. (2540). เปรียบเทียบความสามารถการอ่านออกเสียงคำที่ควบกล้ำด้วย ร ล ว วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้เกมในการฝึกทักษะตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถวัลย์ มาศจรัส และ คณະ. (2550). แบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนและการจัดทำผลงานวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- นวรรตน์ จงหนอง และ กฤษณา สังขมกล. (2562). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านช่อง (ประชากรบำรุง). วารสาร ศุภศาสตร์สวนสุนันทา, 3(2), 47.
- ปิยธิดา แอบเนียม. (2552). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แผนกสองภาษา โรงเรียนคริสต์ธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.
- มุกิตา แก้วคำแสน. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการอ่านและการเขียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนลองวิทยาจังหวัดแพร่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณภา ไชยวรรณ. (2549). การพัฒนาแผนการอ่านและการเขียนภาษาไทยเรื่องอักษรควบและอักษรนำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะ. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- โสภัทรา คงทวี. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. กรุงเทพมหานคร.
- อินทิรา ศรีสว่าง. (2549). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว โดยใช้แบบฝึกทักษะและกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภคภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี

Operational Problems in Electronic Bidding Procurement of Rajamangala University of Technology Tawan-ok Chanthaburi Campus

สุนีย์ ใจมัน

Sunee Jaiman

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการเป็นผู้ประกอบการอย่างยั่งยืน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี

Innovative Research and Development Center for Sustainable Entrepreneurship,

Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Chanthaburi Campus

E-mail: sunee_ji@rmutto.ac.th Tel. 0848633114

Received 28/5/2566

Revised 2/12/2566

Accepted 13/12/2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี ผู้ให้ข้อมูลได้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 59 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาดำเนินการในช่วงเดือน มกราคม ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2565 พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี มีสภาพปัญหาและอุปสรรคโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.49$, $\sigma = 1.10$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ($\mu = 3.60$, $\sigma = 1.22$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดทำรายงานขอซื้อหรือจ้าง ($\mu = 3.49$, $\sigma = 1.10$) ด้านการพิจารณาผล ($\mu = 3.53$, $\sigma = 1.08$) ด้านการร่างขอบเขตของงาน และเอกสารประกวดราคา ($\mu = 3.44$, $\sigma = 1.08$) และด้านการเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ($\mu = 3.21$, $\sigma = 0.91$) ตามลำดับ ปัจจัยส่วนบุคคลไม่ส่งผลกระทบต่อระดับของปัญหา ($p > 0.05$) มีข้อเสนอแนะจากผู้ให้ข้อมูลให้มีการปรับปรุงเพื่อป้องกันปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ สรุปโดยภาพรวม คือ ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ทุกขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อการจัดซื้อจัดจ้าง ทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง และมีคู่มือปฏิบัติงานในงานทุกด้านที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีดังกล่าว

คำสำคัญ: ปัญหาในการปฏิบัติงาน การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ วิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์

Abstract

This research aims to investigate operational problems in electronic bidding procurement of Rajamangala University of Technology Tawan-ok Chanthaburi Campus. Informants were 59 personnel of Rajamangala University of Technology Tawan-Ok Chanthaburi Campus who have assigned to perform duties related to electronic bidding procurement. Research instrument used for collecting and analyzing was questionnaire. The data obtained were analyzed by using mean of frequency,

percentage, mean, and standard deviation. This study was conducted from January to August 2022. Results found that overall operational problems in e-Bidding procurement of Rajamangala University of Technology Tawan-ok Chanthaburi Campus was at a moderate level ($\mu = 3.49$, $\sigma = 1.10$). The most problematic aspects were planning procurement ($\mu = 3.60$, $\sigma = 1.22$), followed by reporting of procurement request ($\mu = 3.58$, $\sigma = 1.10$), term of reference and tender documents ($\mu = 3.44$, $\sigma = 1.08$), and bidding through the government procurement system ($\mu = 3.21$, $\sigma = 0.91$), respectively. The overall suggestions to improve and prevent the operational problems of electronic bidding is a training should be organized to provide knowledge at every step of the electronic bidding procurement process. A manual for operating in every aspect of those electronic bidding procurement process is also available.

Keywords: Operational Problems, Government Procurement, Electronic Bidding Procurement

1. บทนำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ได้มอบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของทุกส่วนงาน โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดให้มีการซื้อหรือจ้าง 3 วิธี ประกอบด้วย 1) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป ได้แก่ 1.1) วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ e-Market 1.2) วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ e-bidding และ 1.3) วิธีสอบราคา 2) วิธีการคัดเลือก 3) วิธีเฉพาะเจาะจง (คณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) โดยในแต่ละปีการจัดซื้อจัดจ้างของงานพัสดุ งานคลังวิทยาเขตจันทบุรี ซึ่งเป็นส่วนงานภายในของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มีจำนวนครั้งและวงเงินในการจัดหาเป็นจำนวนมาก กอปรกับได้มีการปรับเปลี่ยน วิธีการ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่มีความหลากหลายและมีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Bidding) แต่การปรับเปลี่ยนวิธี และกระบวนการเหล่านั้น ในบางครั้งจำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการที่ซับซ้อน ซึ่งหากมีการดำเนินการที่ไม่เหมาะสม ขาดความถูกต้อง จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้ส่วนงานได้รับความเสียหาย นอกจากนี้บุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง เมื่อเกิดความไม่เข้าใจ สับสนวิธีการ หรือแม้กระทั่งการขาดความรู้เรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง ก็อาจเป็นผลทำให้การบริหารงานเกิดความล่าช้า และมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ ซึ่งที่ผ่านมายังคงเกิดปัญหาในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ ยกตัวอย่างเช่น นันทา คุ่มศักดิ์ (2555) พบว่า ระเบียบและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีหลายขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน มีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง มีความได้หลากหลาย มีระบบอื่นเกี่ยวข้องทำให้งานซ้ำซ้อน นันทพร ลิ้มปกาญจน์เวช และจริญญา ปานเจริญ (2563) พบปัญหาในเรื่องความซับซ้อน ความยุ่งยากหลายขั้นตอนของการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในสำนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขณะที่ ศรัณย์ จุลปาน และอิทธิพร ศิริสวัสดิ์ (2559) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ มีปัจจัย 3 ประการ ที่เป็นอุปสรรค 1) จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ขาดความชำนาญ 2) ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ซึ่งเป็นระบบใหม่ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานยังมีประสบการณ์น้อย และ 3) กระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ มีขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อน ทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา เพื่อรวบรวมปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. 2560 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี รวมถึงเสนอแนวทางปรับปรุง เพื่อสนับสนุนให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการ

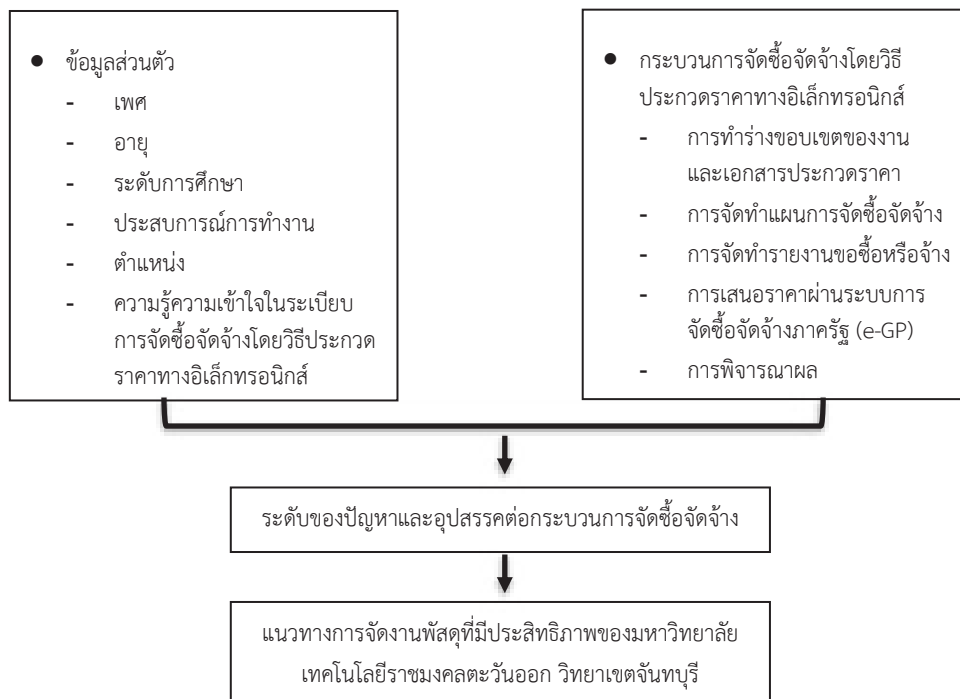
บริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

1.1 วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้ตั้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ 2 ประการดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางปรับปรุงเพื่อป้องกันปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี

1.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ ทำการศึกษาในประชากร โดยประชากรที่ในงานวิจัยนี้ได้แก่ บุคลากรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี จำนวน 59 คน ที่เคยปฏิบัติหน้าที่หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เรื่องปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Closed-ended Questions) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามความเป็นจริง มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

(Checklist) จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง และความรู้ความเข้าใจระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามในส่วนของปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดระดับมาตราส่วนที่เป็นข้อความ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด) ให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลข (5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ) ตามวิธีการของลิเคิร์ท ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

นำแบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยใช้ค่า IOC (Item-objective Congruence Index) ที่หามาจาก (อ้างอิงวิธีการหาจากสุวิมล ติรกานันท์, 2549)

สูตร $IOC = \Sigma R/N$ โดยที่ $IOC =$ ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\Sigma R =$ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$N =$ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การประเมินค่า IOC มีดังนี้

ค่า $IOC = 1.0$ หมายถึงคำถามข้อนั้นใช้ได้

ค่า $IOC = 0.50-0.99$ พิจารณาปรับปรุงเนื้อหา

ค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ให้ตัดข้อคำถามนั้นทิ้ง

ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มีค่า 0.76 จึงทำการปรับปรุงจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน ทั้งนี้การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นใช้สูตรการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ยุทธิ ไกยวรรณ, 2550) ซึ่งหาได้จากสูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_2^2} \right) \text{ โดยที่ } \sum s_i^2 = \text{ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ}$$

$s_2^2 =$ ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม

$K =$ จำนวนข้อของแบบสอบถาม

ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.92 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลในแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขและป้องกันปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-Ended)

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองในภาคสนาม ก่อนรวบรวมจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และกำหนดรหัสเลขประจำชุด (Code Book) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน ทำการบันทึกข้อมูลในโปรแกรมเอกเซล เพื่อประมวลผลข้อมูลและคำนวณหาค่าทางสถิติ จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติสำเร็จรูป สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 พารามิเตอร์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่รวบรวมจากประชากรวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (Standard Deviation) ของแต่ละข้อ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังต่อไปนี้

เกณฑ์	ค่าเฉลี่ย
มากที่สุด	4.50 - 5.00
มาก	3.50 - 4.49
ปานกลาง	2.50 - 3.49
น้อย	1.50 - 2.49
น้อยที่สุด	1.00 - 1.49

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขและป้องกันปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ของความคิดเห็นแล้วนำเสนอแบบความเรียงตามประเด็นที่ศึกษา

3. ผลการศึกษา

3.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากร

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 35 คน เป็นเพศหญิง 24 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี (34 คน) การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท (36 คน) มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี (30 คน) และมีความรู้ความเข้าใจระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ในระดับปานกลาง (31 คน) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์เพียงตำแหน่งเดียว มีจำนวน 24 คน โดยตำแหน่งที่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่มากที่สุดคือ ตำแหน่งกรรมการตรวจรับพัสดุ ซึ่งมีจำนวน 57 คน

3.2 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์

ระดับของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี ($N = 59$) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.49$, $\sigma = 1.10$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ($\mu = 3.60$, $\sigma = 1.22$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดทำรายงานขอซื้อหรือจ้าง ($\mu = 3.58$, $\sigma = 1.10$) ด้านการพิจารณาผล ($\mu = 3.53$, $\sigma = 1.08$) ด้านการทำร่างขอบเขตของงาน และเอกสารประกวดราคา ($\mu = 3.44$, $\sigma = 1.08$) และด้านการเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ($\mu = 3.21$, $\sigma = 0.91$) ตามลำดับ รายละเอียดของข้อมูลระดับปัญหาและอุปสรรคในแต่ละด้านแสดงดังตารางที่

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวม ($N = 59$)

ประเด็นของปัญหาและอุปสรรค	ระดับของปัญหาและอุปสรรค		
	μ	s	แปลความ
ด้านการทำร่างขอบเขตของงาน และเอกสารประกวดราคา	3.44	1.12	ปานกลาง
ด้านการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง	3.60	1.22	มาก
ด้านการจัดทำรายงานขอซื้อหรือจ้าง	3.58	1.10	มาก
ด้านการเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP)	3.21	0.91	ปานกลาง
ด้านการพิจารณาผล	3.53	1.08	มาก
โดยภาพรวม	3.49	1.10	ปานกลาง

3.3 ผลของปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับของปัญหา

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ทำงาน (หรืออายุงาน) ตำแหน่งงาน และ ความรู้ความเข้าใจในระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคต่อกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีประกวราคาทางอิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

3.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขและป้องกันปัญหา

มีผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขและป้องกันปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวนทั้งสิ้น 8 ราย สรุปได้ดังนี้

- 1) ควรมีเอกสารกำกับขั้นตอนการทำงาน/ ระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานที่ชัดเจน (คู่มือการปฏิบัติงาน) ในงานทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติอย่างถูกต้อง แจกให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้อ่าน ทำความเข้าใจก่อน และหากมีการเปลี่ยนแปลงสามารถแจ้งเพิ่มเติมภายหลัง
- 2) ควรกำหนดมาตรฐานการพิจารณาอย่างชัดเจน บอกขั้นตอนที่ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นเอกสาร และตรวจสอบผลการพิจารณาที่สามารถให้ผู้อื่นเข้าร่วมตรวจสอบได้
- 3) ให้มีการจัดอบรม ให้ความรู้ทุกขั้นตอนการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้าง

4. สรุปและอภิปรายผล

ภาพรวมระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ของวิทยาเขตจันทบุรีมีปัญหาย่อยในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยพบว่า ภาพรวมปัญหามากที่สุดได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งมี 4 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่มีปัญหาในระดับมากที่สุดได้แก่ การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามแผนและขั้นตอนของระเบียบ การจัดทำรายงานพร้อมเหตุผลที่ขอเปลี่ยนแปลงแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี เสนอหัวหน้าหน่วยงานเพื่อขอความเห็นชอบ การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อขอความเห็นชอบ และการประกาศเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้างในระบบการจัดซื้อจัดจ้างของกรมบัญชีกลาง แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภายในบางหน่วยงาน ขาดการวางแผนการจัดซื้อที่ดี ทำให้การจัดซื้อจัดจ้างไม่ตรงตามแผน สอดคล้องกับการที่ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เพื่อขอความเห็นชอบ ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมากที่สุดด้วยเช่นกัน คาดว่าปัญหาส่วนใหญ่มาจากการที่มหาวิทยาลัยฯ มอบหมายให้แต่ละหน่วยงานจัดเตรียมแผนจัดซื้อจัดจ้างล่วงหน้าในระยะ 5 ปี จากนั้นในแต่ละปี เมื่อมหาวิทยาลัยฯ มีการประชุมจัดสรรงบประมาณวงเงินให้แต่ละหน่วยงาน และงบประมาณมีจำนวนจำกัด ทำให้แต่ละหน่วยงานต้องนำแผนที่เตรียมไว้ในระยะ 5 ปี มาปรับและขอเสนอจัดซื้อจัดจ้างตามงบประมาณและความจำเป็น ซึ่งในหลายครั้งพบว่า ราคาปัจจุบันไม่สอดคล้องกับราคาในแผนที่ ครุภัณฑ์มีความล้าสมัย และเลิกผลิต ทำให้ต้องใช้เวลาในการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ และงบลงทุนต่อมหาวิทยาลัย ทำให้ต้องขอความเห็นชอบในการเปลี่ยนแปลงแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี และการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ให้เป็นไปตามแผนและขั้นตอนของระเบียบ

ด้านการจัดทำรายงานขอซื้อหรือจ้างมี 5 ขั้นตอนพบว่าปัญหาในระดับมากที่สุดได้แก่ ขั้นตอนกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอตามที่คณะกรรมการร่างขอบเขตงานกำหนด ขั้นตอนปรับปรุงร่างขอบเขตงานและเอกสารประกวดราคาตามระยะเวลาที่กำหนด ขั้นตอนจัดทำรายงานของซื้อหรือจ้างเสนอหัวหน้าหน่วยงานเพื่อขอความเห็นชอบ ขั้นตอนนำร่างประกาศและร่างเอกสารซื้อหรือจ้างเผยแพร่เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ และขั้นตอนเผยแพร่ประกาศเชิญชวนและเอกสารประกวดราคาในเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง ตามลำดับ ในขั้นตอนกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอตามที่คณะกรรมการร่างขอบเขตงานกำหนดกลายเป็นปัญหามากที่สุดในด้านนี้ คาดว่าเป็นเพราะความไม่มั่นใจในข้อเสนอของคณะกรรมการร่างขอบเขตงานกำหนด และความไม่ชัดเจนในขอบเขตงานที่คณะกรรมการร่างมา ส่วนขั้นตอนการปรับปรุงร่างขอบเขตงานและเอกสารประกวดราคาตามระยะเวลาที่กำหนด และขั้นตอนจัดทำรายงานขอซื้อหรือจ้างเสนอหัวหน้าหน่วยงานเพื่อขอความเห็นชอบนั้น ผู้วิจัยคาดว่า มีอุปสรรคจากข้อจำกัด

ของเวลามากกว่า ทั้งนี้เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างอยู่ในกรอบเวลาของปีงบประมาณ ส่วนขั้นตอนเผยแพร่ประกาศเชิญชวน และเอกสารประกวดราคาในเว็บไซต์ของหน่วยงานเป็นปัญหาในระดับปานกลาง เนื่องจากขั้นตอนนี้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พัสดุมากกว่า และเกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูลน้อย

ด้านการพิจารณาผลมี 3 ขั้นตอนที่พบว่า เป็นปัญหาในระดับมากตามลำดับดังนี้ ขั้นตอนพิจารณาผลตามระยะเวลาที่กำหนด ขั้นตอนตรวจสอบรายชื่อผู้ทำงาน และขั้นตอนตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นเสนอแต่ละรายว่าเป็นผู้มีผลประโยชน์ร่วมกัน ในขั้นตอนพิจารณาผลตามระยะเวลาที่กำหนดที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า เป็นปัญหามากที่สุด อาจเป็นเพราะมีอุปสรรคมาจากการนัดหมายเวลาที่ตรงกันของคณะกรรมการพิจารณาผล ส่วนขั้นตอนตรวจสอบรายชื่อผู้ทำงานและขั้นตอนตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นเสนอแต่ละรายว่าเป็นผู้มีผลประโยชน์ร่วมกัน ที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า เป็นปัญหามากรองลงมา คาดว่าเป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นคณาจารย์ทั้งหมดจึงไม่มีข้อมูล และจำเป็นต้องรับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่พัสดุ จึงเป็นอุปสรรคต่อความเชื่อมั่น ส่วนขั้นตอนพิมพ์ใบเสนอราคาและเอกสารการเสนอราคาจากระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ขั้นตอนเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ยกเลิกการประกวดราคา กรณีมีผู้ยื่นเสนอราคาเพียงรายเดียว และขั้นตอนการตรวจสอบหลักประกันการเสนอราคา เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูลน้อย จึงไม่ใช่ปัญหามากสำหรับผู้ให้ข้อมูล

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี มีปัญหาอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ด้านที่มีปัญหามากมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการจัดทำรายงานขอซื้อหรือจ้าง และด้านด้านการพิจารณาผล ซึ่งตรงข้ามกับการศึกษาของพิชามญชุ์ กาหลง (2563) ปัญหาในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ ด้านการจัดทำร่างขอบเขตของงาน

จากการวิเคราะห์ผลของปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับของปัญหา แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่ส่งผลกระทบต่อปัญหาและอุปสรรคต่อกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ เหตุผลที่ปัจจัยส่วนบุคคลไม่ส่งผลกระทบต่อระดับของปัญหาและอุปสรรคคาดว่า เป็นเพราะผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมานาน (มากกว่า 10 ปี) มีระดับการศึกษาสูง และมีอายุค่อนข้างมาก (41-50 ปี) ซึ่งนับได้ว่าผู้ปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้มีวุฒิภาวะและความรับผิดชอบสูง จึงทำให้มีความสุขุมรอบคอบในขณะปฏิบัติงาน

การศึกษานี้พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ทุกด้าน คาดว่า เป็นเพราะผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้คำนึงถึงความรู้ความเข้าใจระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่ของตน แต่กลับให้ความไว้วางใจในเจ้าหน้าที่พัสดุว่าจะตรวจสอบ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง และเมื่อต้องตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินระดับปัญหาของตน ผู้ปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้จึงมีความลังเลในปัญหาที่ตนเองเผชิญ กรอบกับช่วงเวลาที่ทำการแจกแบบสอบถามไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ได้จดจำอารมณ์ความรู้สึกที่ได้เผชิญหน้ากับปัญหาขณะนั้น อย่างไรก็ตามผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันที่ได้จากงานวิจัยนี้ มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของสุนิสา ปิยะภาโส, เกษญา นกน้อย และ สัตยชัย ลั้งแทกุล (2561) ที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุป

ผลการศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคต่อกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี ในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี ภาพรวมปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดทำแผน การจัดซื้อจัดจ้าง รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดทำรายงานขอซื้อหรือจ้าง ด้านการพิจารณาผล ด้านการจัดทำร่างขอบเขตของงาน และเอกสารประกวดราคา และด้านการเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะจากบุคลากรที่เคยปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีการปรับปรุงเพื่อป้องกันปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ สรุปโดยภาพรวม คือ ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ทุกขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อการจัดซื้อจัดจ้าง ทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง และมีคู่มือปฏิบัติงานในงานทุกด้านที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีดังกล่าว

5. เอกสารอ้างอิง

- คณะอนุกรรมการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). **สาระสำคัญของพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560**. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. แหล่งข้อมูล https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=39762
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : เทพนิมิตการพิมพ์.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS**. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: วี.อินเตอร์ พรินท์.
- นันทพร ลิ้มปกาญจน์เวช และจรัญญา ปานเจริญ. (2563). **ปัญหาในการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (Online). สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2565.จาก <https://grad.dpu.ac.th/upload/content/files/>
- นันทา คุ่มศักดิ์. (2555). **ปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้าง โดย วิธีประกวดราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ของสำนักงานศาลปกครอง**. โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 313- 318.
- พิชามญช์ กาหลง และรุ่งนภา จินโสภา. (2564). **การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของมหาวิทยาลัยมหิดล**. Mahidol R2R e-Journal. 8(3), 34-47.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2550). **การสร้างเครื่องมือวิจัย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- ศรัณย์ จุลปาน และ อิทธิพล ศิริสวัสดิ์. (2559). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. วารสารวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 11(2), 14-25.
- สุนิสา ปิยะภาโส, เจษฎา นกน้อย และ สัญชัย ลังแท้กุล. (2561). **ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของบุคลากร: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย**. วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยทักษิณ. 10(1), 21-45.
- สุวิมล ตีรภานนท์. (2549). **การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Elifson, K. W., Runyon, R. P., and Haber, A. (1990). **Fundamentals of social statistics**. New York, N.Y.: McGraw-Hill.

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
ของทะเลสาบดอยเต่า อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
Community Participation in the Environment Restoration to Promote
Tourism for Doi Tao Lake, Doi Tao District Chiangmai Province

ชนิษฐา ใจเป็ง

Chanistha Jaipeng

สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและบริการ คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Tourism and Hospitality Management of Multidisciplinary College, Christian University

E-mail: peeup@hotmail.com Tel. 0810234990

Received 9/6/2566

Revised 29/11/2566

Accepted 14/12/2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาบริบทชุมชน และการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของทะเลสาบดอยเต่า และ 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่า อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัยในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 50 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอด้วยวิธีเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ทะเลสาบดอยเต่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอดอยเต่า นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อชื่นชมความงามทางธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่อยู่บริเวณใกล้เคียงมากมายและหลากหลายประเภท การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของทะเลสาบดอยเต่าส่วนใหญ่เป็นการบริหารจัดการเองภายใน 2) ชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่า ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยจะมีผู้นำกลุ่ม และคณะกรรมการ เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐเป็นหลักแล้วจึงมากระจายข้อมูลให้กับประชาชนในพื้นที่ทราบ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การฟื้นฟูสภาพแวดล้อม การท่องเที่ยว

Abstract

The purpose of this research article is 1) to study the community context and environmental management of Doi Tao Lake and 2) to study community participation in the environmental restoration to promote tourism of Doi Tao Lake, Doi Tao District, Chiang Mai Province. This research is a qualitative research and data are collected from in-depth interviewing, key informants in this study were 50 people select by purposive sampling. The statistics used for analysis the data were frequency distribution, frequency, percentage, arithmetic mean and presented by using content analysis methods. The results founded that 1) Doi Tao Lake is an important natural attraction of Doi Tao District. Most of the tourists come here to admire the natural beauty and there are also many nearby tourist attractions and various types, 2) the community participates in environmental restoration to promote tourism of Doi Tao Lake, in terms of participation in decision-making, participation in

operations participation in receiving benefits and participation in the evaluation, which the group leaders and committees are an important persons in coordinating with government agencies and then distributing information.

Keywords: Participation, Restoration of the Environment, Tourism

1. บทนำ

นับตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมา ทิศทางการพัฒนาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทุกด้าน จึงทำให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในปริมาณมากเพื่อผลิตสินค้าให้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเหลือน้อยลงจนใกล้จะหมดไปหรืออยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมลง จนไม่สามารถสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างไร้ขีดจำกัด จากสภาพปัญหาที่หลายประเทศทั่วโลกประสบกับภาวะความไม่ยั่งยืนของการพัฒนาดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ทั่วโลกต่างแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็นอยู่ของธรรมชาติอย่างสมดุล เพื่อก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ สังคมที่ค้ำชูมนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ดีกินดีควบคู่กันไปกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพเดิมและดีขึ้นอย่างยั่งยืน (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2558)

วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั่วโลกได้กระตุ้นให้หลายประเทศเกิดความตระหนัก ที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการใช้ทรัพยากรฟุ่มเฟือยที่ไม่สมดุลกับขีดจำกัดการตอบสนองของธรรมชาติ ประเทศไทยได้รับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมาปรับใช้โดยยึดแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นปณิธานนำทางในการบริหารประเทศโดยยึดหลักทางสายกลาง มุ่งการพัฒนาที่มีดุลยภาพระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกันสู่การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ มั่นคง และยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาประเทศอย่างองค์รวม โดยประชาชนที่มีส่วนร่วม มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างถาวร (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2562)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่อง อาทิ โรงแรมและที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น รวมทั้งสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท (สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2564)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่จะได้รับผลกระทบด้านการท่องเที่ยวมากที่สุดในโลกเนื่องจากไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวในประเทศและจากต่างชาติรวมกันมากเป็นอันดับ 2 ของโลก ทำให้มองว่าในกรณีของ Covid-19 ที่การแพร่ระบาดของลู่ลามจากจีนและเอเชีย และรุนแรงไปสหรัฐอเมริกา และยุโรป ผลกระทบจะรุนแรงกว่ากรณีซาร์สมาก โดยทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าไทยลดลงอย่างมาก (กอบสิทธิ์ ศิลปะชัย, 2563) ธุรกิจบางประเภท ได้รับผลกระทบมากกว่าธุรกิจอื่น โดยเฉพาะธุรกิจบริการที่มีปริมาณมากในปัจจุบัน เช่น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยว โรงแรม และที่พักร้านอาหารและภัตตาคาร ได้รับผลกระทบก่อนธุรกิจอื่น ๆ ความไม่มั่นใจในนโยบายทางเศรษฐกิจ และการเลิกจ้างงานจากการปิดกิจการชั่วคราว อันส่งผลต่อรายได้และการใช้จ่ายของผู้บริโภค การซื้อสินค้าและบริการที่มีภาระผูกพันระยะยาว เช่น อสังหาริมทรัพย์ หรือสินค้าทุน มีการชะลอการลงทุนของธุรกิจจนกว่าจะมั่นใจ ผลกระทบย้อนกลับมาหาปริมาณการผลิตสินค้าและบริการ จากการลดลงของความต้องการในข้อธุรกิจปรับตัวลดกำลังการผลิตตามความต้องการที่ลดลง จนกระทั่งบางธุรกิจต้องปิดกิจการลดภาระค่าใช้จ่ายเพื่อรักษาสภาพคล่องไว้รอให้สภาพเศรษฐกิจกลับมาฟื้นตัว ผลกระทบย้อนกลับมาหาความต้องการในสินค้าและบริการ จากการปิดกิจการของธุรกิจผู้บริโภค ตกงานหรือถูกลดเงินเดือน ทำให้ผู้บริโภคชะลอการบริโภค ความต้องการลดลง (คมน์ พันธรักษ์, 2563) ในอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยว และยังคงมีอีกหลายมิติที่จะปรับเปลี่ยนไป เช่น มิติทางด้านสิ่งแวดล้อมมิติทางด้านความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศเพื่อสร้างความแตกต่าง/หลากหลาย ของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ฯลฯ ที่จะต้องร่วมกันกำหนดมาตรการรองรับ และผู้ประกอบการควรปรับตัวและนำมาปรับใช้ คือ ต้องหาจุดเด่นของธุรกิจ ทำให้ธุรกิจมีความ Unique เช่น ธุรกิจโรงแรมจับลูกค้าเฉพาะกลุ่ม นักท่องเที่ยวที่ชอบ Eco-Friendly ชอบประสบการณ์ใหม่ ๆ การพบเจอกับคนท้องถิ่น ติดตามนโยบายภาครัฐอย่างต่อเนื่อง (นครินทร์ วงกิจไพบูลย์, 2563)

นโยบายเปิดประเทศของภาครัฐตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 ที่ผ่านมากลายเป็นการปลดล็อกการท่องเที่ยวให้สามารถกลับมาเดินทางต่อไปได้ หลังจากเผชิญกับการล็อกดาวน์ การจำกัดการเดินทาง การเว้นระยะห่างทางสังคม อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มาหลายเดือน หลังสถานการณ์ Covid-19 สิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ คือ พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป โดย 3 พฤติกรรมของการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์ Covid-19 คือ การนิยมเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเป็นอันดับแรก เดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว และ เดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ (บริสุทธิ์ แสนคำ, 2564) วิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยมหิดล ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนไทยหลังโควิด-19 (2565) ในหัวข้อ “NEO Tourism ท่องเที่ยววิถีใหม่ เจาะอินไซด์นักเดินทาง” ผ่านกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนรุ่นใหม่ (กลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 18-35 ปี) และกลุ่มครอบครัว (กลุ่มคนที่มีบุตรหรือมีสมาชิกมากกว่าสองเจนเนอเรชั่น) พบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวที่ทั้งคนรุ่นใหม่และครอบครัวอยากไปมากที่สุด คือ “การท่องเที่ยวธรรมชาติ” มีสัดส่วนอยู่ที่ 70% และ 92% ตามลำดับ เนื่องจากการกักตัวอยู่บ้านเป็นเวลานาน ทำให้มีความรู้สึกเบื่อหน่าย เครียดสะสม จึงต้องการเปลี่ยนบรรยากาศและพักผ่อน รวมถึงปรากฏการณ์ที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติฟื้นตัวกลับมาอุดมสมบูรณ์ระหว่างการหยุดชะงักของการท่องเที่ยว ก็เป็นอีกเหตุผลสำคัญที่ทำให้บรรดานักท่องเที่ยวอยากเยี่ยมชมความสวยงามตามแหล่งธรรมชาติต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

เชียงใหม่ หนึ่งในจังหวัดทางตอนเหนือของประเทศไทยที่นอกจากจะเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับต้น ๆ แล้ว ยังเป็นอีกหนึ่งเมืองเศรษฐกิจที่เรียกได้ว่าเป็นศูนย์กลางตอนเหนือของประเทศไทย และยังเป็นจุดเชื่อมต่อไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภาคเหนือตอนบน มีจุดเด่นและเอกลักษณ์คือวัฒนธรรม ประเพณีและธรรมชาติซึ่งเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวภาคเหนือ มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และ ความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของแต่ละอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

“ดอยเต่า” คือชื่ออำเภอหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ออกไปทางทิศใต้ประมาณ 125 กิโลเมตร ทิศเหนือติดกับ อ.ฮอด ทิศตะวันตกติดกับ อ.อมก๋อย ทิศใต้ติดกับ อ.สามเงา จ.ตาก ส่วนด้านทิศตะวันออกติดกับ อ.ลี้ จ.ลำพูน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และภูเขาสูง มีบางส่วนเป็นอ่างเก็บน้ำของเขื่อนภูมิพล หรือที่เรียกกันว่า “ทะเลสาบดอยเต่า” ซึ่งเป็นปลายทางของแม่น้ำปิง แม่น้ำสายหลักของจังหวัดเชียงใหม่ ทะเลสาบดอยเต่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นผลพวงจากการก่อสร้างเขื่อนภูมิพลปิดกั้นลำน้ำแม่ปิง ทำให้ลำน้ำปิงที่ไหลผ่านดอยเต่ากลายเป็นทะเลสาบ สภาพแวดล้อมทั่วไปเป็นทิวเขาทอดยาวสลับซับซ้อน มีทิวทัศน์สวยงาม อยู่ทางตอนเหนือของเขื่อนภูมิพล (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเตื่อ, 2566) มีการใช้ประโยชน์จากทะเลสาบดอยเต่าหลาย ๆ ด้าน ทั้งเป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค เป็นแหล่งทรัพยากรประมง แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ และเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยมีเรือแพ เรือท่องเที่ยว ที่พัก และร้านอาหารมากมายหลายสิบแห่งเปิดบริการนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี ซึ่งเป็นอีกแหล่งรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่และใกล้เคียงเพื่อตอบสนองความต้องการและรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวชมความสวยงามตามธรรมชาติ และวิถีชีวิตพื้นบ้าน

ในปัจจุบัน จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่าการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่าซบเซาลงมาก ศูนย์จำหน่ายสินค้าและร้านอาหารสินค้าที่ระลึกถูกทิ้งให้รกร้าง ความสะอาดของน้ำในทะเลสาบ ความสะอาดและความเป็นระเบียบของแพร้านอาหาร อาหารมีราคาแพง อาจเนื่องมาจากขาดการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ดี และปัจจัยที่ควบคุมได้ยากยิ่งคือความไม่แน่นอนของระดับน้ำในทะเลสาบ ภัยพิบัติต่าง ๆ ทั้งการเกิดอุทกภัย การเกิดภัยแล้ง ปัญหาไฟป่า ปัญหามลพิษทางอากาศหมอกควัน สิ่งต่าง ๆ เบื้องต้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่าเสื่อมโทรม จำนวน

นักท่องเที่ยวลดน้อยลง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่า อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องด้วยอำเภอดอยเต่า เป็น 1 ใน 4 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าร่วมในโครงการ Charming Chiang Mai และจากการพูดคุยกับผู้ประกอบการและชาวบ้านรอบ ๆ ทะเลสาบดอยเต่าพบว่า ต้องการให้ทะเลสาบดอยเต่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อีกทั้งหลังจากการล็อกดาวน์ทำให้ธรรมชาติฟื้นฟูกลับมาอุดมสมบูรณ์ แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติกลายเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวอยากไปเมื่อเปิดประเทศ การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่า โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจะส่งผลให้ทะเลสาบดอยเต่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาบริบทชุมชน และการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของทะเลสาบดอยเต่า อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่า อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

2. วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่า อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) โดยได้ดำเนินการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและใช้การสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้จึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วยการศึกษาในครั้งนี้โดยใช้ข้อมูล 2 ชนิด คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ดังนี้

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรง โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในชุมชน และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ชาวบ้าน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่า และหน่วยงานภาครัฐ
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีการรวบรวมไว้ก่อนแล้ว เช่น รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อมูลรายงานของหน่วยราชการในพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อเชื่อมโยงและก่อให้เกิดประโยชน์รวมถึงบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์และจัดสนทนากลุ่ม โดยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษานี้จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นประชากรพื้นที่อาศัยอยู่รอบ ๆ ทะเลสาบดอยเต่ามากกว่า 10 ปีขึ้นไป ได้แก่ กลุ่มตัวแทนภาครัฐ จำนวน 4 คน ประกอบด้วย 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเตื่อ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเตื่อ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และ 2) ผู้ใหญ่บ้านกลุ่มชาวบ้าน รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่า จำนวน 46 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ พิจารณาแล้วว่าตัวแทนทั้ง 2 กลุ่ม มีลักษณะเป็นตัวแทนที่ดีในการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดมีองค์ความรู้ และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหัวข้อวิจัย ซึ่งสามารถให้ข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) โดยการศึกษาถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่วิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

หรือแบบชี้นำ (Guided Interview) โดยในแบบการสัมภาษณ์เป็นลักษณะแบบคำถามปลายเปิดที่มีค่าสำคัญที่ต้องการ โดยการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล และจัดสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์สามารถตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ซึ่งอยู่ภายใต้หัวข้อที่ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้กำหนดวิธีการสัมภาษณ์รูปแบบนี้ทำให้เกิดความยืดหยุ่นในข้อคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เป็นการแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างโดยข้อคำถามได้ถูกกำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์ขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า เป็นคำถามที่มีความยืดหยุ่น โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน ตามลักษณะตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ หลังจากผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว จะได้ทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แล้ว จะนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยจะขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลหลักบันทึกเทปในการสัมภาษณ์ และนำเทปคำสัมภาษณ์มาถอดความ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ ส่งผลให้บรรยากาศในการสัมภาษณ์เป็นธรรมชาติและมีความยืดหยุ่นมากที่สุด เริ่มต้นถามด้วยคำถาม ปลายเปิดง่าย ๆ กว้าง ๆ ก่อนเพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้ข้อมูลเริ่มคิดเกี่ยวกับประเด็นที่จะสัมภาษณ์ในลักษณะทั่ว ๆ ไปเมื่อเข้าสู่บรรยากาศการสนทนามากขึ้นจึงใช้คำถามที่ตรงประเด็นมากขึ้นเพื่อนำสู่ประเด็นที่มีความเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ การเก็บข้อมูลปฐมภูมิมาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 50 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล โดยผู้วิจัยได้มีการนัดหมายผู้ให้ข้อมูล เพื่อเข้าไปสัมภาษณ์ โดยมีการขออนุญาตอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตามความสะดวก และมีการกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เครื่องบันทึกเสียงร่วมกับแบบบันทึกภาคสนาม

1.1 การจดบันทึก โดยการบันทึกภาคสนามผู้วิจัยจะทำการบันทึกในแบบบันทึกภาคสนามทั้งในขณะที่เก็บข้อมูลและการบันทึกข้อมูลจากการสังเกต ในขณะที่สัมภาษณ์

1.2 การสังเกต โดยใช้ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม คือการที่ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกับกลุ่มคนในชุมชน มีการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนผ่านกระบวนการสามชั้น คือ การสังเกต การซักถาม และการจดบันทึก เพื่อให้ได้ข้อมูลจริงจากผู้ถูกสังเกต

2. ข้อมูลทุติยภูมิ การเก็บข้อมูลทุติยภูมิมาจากการค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยและบทความทางวิชาการ ตำรา เอกสาร วารสาร รวมทั้งเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนนครชุมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์เชิงเนื้อหาให้ครอบคลุมทุกมิติ และเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3. ผลการศึกษา

จากการดำเนินการวิจัย ตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถสรุปผลการวิจัย ตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

1. บริบทชุมชน และการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของทะเลสาบดอยเต่า อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ เชื้อนภูมิพลเป็นเพื่อนเอกประเทศแห่งแรกของประเทศไทยซึ่งเป็นเพื่อนคอนกรีตที่มีขนาดใหญ่และสูงที่สุดในประเทศไทยที่สร้างปิดกั้นลำน้ำที่บริเวณเขาแก้ว อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีเป้าหมายหลักคือใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนด้านชลประทาน เก็บกักน้ำไว้ใช้ในการทำการเกษตร การประมง และปล่อยน้ำที่เก็บไว้เพื่อการเกษตรตามความต้องการใช้ของภาคการเกษตรของประเทศ นอกจากนี้แล้วเชื้อนภูมิพลยังกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดตาก ซึ่งในทุก ๆ ปีจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก และผล

ของการสร้างเขื่อนทำให้เกิดเป็นทะเลสาบดอยเต่า ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ถูกน้ำเอ่อขึ้นท่วมพื้นที่ราบสองฝั่งแม่น้ำปิง จนมีสภาพเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ น้ำท่วมพื้นที่ที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของราษฎรในเขตตำบลบ้านแอ่น ตำบลท่าเตื่อ ตำบลมิดกา มีพื้นที่กว้างถึง 54 ตารางกิโลเมตร หรือมากกว่า 33,000 ไร่ ห่างจากเขื่อนภูมิพล 142 กิโลเมตร อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง สภาพแวดล้อมทั่วไปเป็นทิวเขาทอดยาวสลับซับซ้อน มีทิวทัศน์สวยงาม อยู่ทางตอนเหนือของเขื่อนภูมิพล ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากทะเลสาบดอยเต่าในหลายด้าน

ในอดีตอำเภอดอยเต่าเป็นตำบลหนึ่งซึ่งขึ้นอยู่กับอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำปิง มีอาชีพหลัก คือ ทำการเกษตร ทั้งทำไร่ ทำนา และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งสามารถปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี ในยุคของการสร้างเขื่อนภูมิพล พ.ศ. 2494 - 2517 ถือเป็นจุดกำเนิดของทะเลสาบดอยเต่า เนื่องจากการสร้างเขื่อนภูมิพลก่อกำเนิดน้ำเอ่อขึ้นท่วมพื้นที่ราบสองฝั่งแม่น้ำปิง จนมีสภาพเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ แอ่งน้ำแห่งนี้จึงถูกเรียกว่าทะเลสาบดอยเต่า ซึ่งมีสภาพแวดล้อมทั่วไปเป็นทิวเขาทอดยาวสลับซับซ้อน มีทิวทัศน์สวยงาม นอกจากนี้ยังมีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติสองฝั่งแม่น้ำปิง เนืองอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล ซึ่งอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ความหลากหลายของภูเขาหิน ลำห้วยและน้ำตก ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ตื่น ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกด้วย

จากการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร และจากการสัมภาษณ์พบว่าพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอดอยเต่า โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวหลัก คือ ทะเลสาบดอยเต่านั้นสามารถแบ่งออกเป็น 4 ยุค โดยสามารถแบ่งออกตามการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ได้แก่ 1. ยุคการสร้างเขื่อน 2. ยุคบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยกลุ่มผู้ประกอบการแพร่วมกับชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง 3. ยุคบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยสภาตำบลท่าเตื่อร่วมกับผู้ประกอบการแพและชุมชน และ 4. ยุคการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเตื่อ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทะเลสาบดอยเต่าถือเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอดอยเต่า ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากทะเลสาบดอยเต่า ในหลาย ๆ ด้าน ในปี พ.ศ. 2518 ทะเลสาบดอยเต่าได้รับการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่าขึ้น จัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยว ในลักษณะแพลากท่องเที่ยว เพื่อเยี่ยมชมทัศนียภาพโดยรอบบริเวณดอยเรือ มีการให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม ควบคู่กับกิจกรรมร้องเพลง เป็นต้น โดยเป็นการบริหารจัดการโดยกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่าร่วมกับชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง สมาชิกทุกคนร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เนื่องจากการบริหารจัดการกันเองภายในกลุ่ม ทั้งนี้มีการนำรายได้ส่วนหนึ่งเก็บไว้ใช้เป็นทุนในการพัฒนาสถานที่บริเวณทะเลสาบดอยเต่า เช่น การจัดตั้งจุดตรวสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดทำป้ายบอกทาง การกำจัดขยะ เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2538 สภาตำบลท่าเตื่อ เริ่มเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทะเลสาบมากขึ้น โดยมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ไว้คอยดูแลช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยว โดยมีการนำรายได้จากการบริหารงานส่วนหนึ่งมารวมกับงบประมาณสนับสนุนจากสภาตำบลท่าเตื่อมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การก่อสร้างจุดชมวิว การจัดเก็บขยะมูลฝอย และการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณทะเลสาบดอยเต่า เป็นต้น ทั้งนี้สภาตำบลท่าเตื่อ ได้รับการจัดตั้งให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเตื่อ ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งกลายเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่า โดยมีการจัดสรรงบในการพัฒนาการท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่าอย่างต่อเนื่อง และยังได้รับการจัดสรรงบประมาณจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการจัดสร้างอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่าในปี พ.ศ. 2546 รวมถึงทำการปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรอบ และได้มีการจัดสร้างศูนย์ร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของฝากและของที่ระลึก รวมถึงศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP ขึ้นในปี พ.ศ. 2547 อีกด้วย

ในปัจจุบันพบว่าแหล่งท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่ายังไม่มีนโยบาย หรือมาตรการในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านสิ่งแวดล้อม ระบุหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน และ มีการปฏิบัติตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเรื่องกฎ ระเบียบ ข้อห้ามในการรักษาสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในด้านความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชนและองค์กรท้องถิ่นในการดูแลรักษา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่ายังมีไม่มากเท่าที่ควร แต่พบว่ามี การสนับสนุน

ด้านนโยบาย งบประมาณ เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติในระดับหนึ่ง ซึ่งยังพบว่า มีปัญหาเรื่องงบประมาณ และกำลังคน อีกทั้งยังไม่มี การติดตามและประเมินการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่าอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว และพบอีกว่าไม่มีมาตรการป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ด้านการจัดการด้านการประหยัดพลังงาน พบว่าแหล่งท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่ามีการรณรงค์และอบรมบุคลากรให้ตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์และประหยัดพลังงานในระดับหนึ่ง มีการจัดการด้านขยะมูลฝอย และมีภาชนะรองรับขยะเป็นอย่างดี แต่ยังไม่เพียงพอหรือสมบูรณ์เต็มที่ อาจมีปัญหาบางช่วงฤดูกาลที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก

การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกื้อหนุนภาพ ขาดการวางแผนและจัดการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีระบบ ในทิศทางที่ถูกต้อง อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น การนำเอกลักษณ์ทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและจัดการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายให้สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน รวมทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดังกล่าวอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้ประโยชน์มากที่สุด โดยให้มีผลกระทบน้อยที่สุด ทั้งนี้การกำหนดแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งจะช่วยให้การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศไทย

ทะเลสาบดอยเต่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอฮอด นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อชื่นชมความงามทางธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่อยู่บริเวณใกล้เคียง อาทิเช่น วัดพระบรมธาตุเจ้าดอยเกิ้ง วัดชุมชนบ้านดอยหลวง-ดอยแก้ว วัดพระบาทตะเมาะ วัดพระธาตุดอยต๊อก ผาวิงซู ผาสิงห์เหลิยว และศูนย์หอผ้ากะเหรี่ยง ทั้งนี้ยังสามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน และแหล่งท่องเที่ยวทั้งในอำเภอจอมทอง และอำเภอฮอด ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงใหม่อีกด้วย ดังนั้นกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนสำคัญที่ต้องทำการพัฒนาเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี และต้องมีการเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น แต่ทั้งนี้การพัฒนาต่าง ๆ นั้นรวมถึงนโยบายของหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบต้องควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการสร้างจิตสำนึกในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับประชาชนในพื้นที่

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่า อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ รูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันนั้น นักท่องเที่ยวนิยมการท่องเที่ยวในรูปแบบใกล้ชิดธรรมชาติ และการใช้ชีวิตตามวิถีชุมชนดั้งเดิมมีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภาครัฐมุ่งพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งหวังที่จะให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นแรงขับเคลื่อนที่จะทำให้เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เศรษฐกิจฐานรากเติบโต และเป็นแรงผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศไทยเติบโตต่อไปได้อย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีแนวคิดเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนจากทรัพยากรที่มีอยู่ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงส่วนรวม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถออกแบบรูปแบบของกิจกรรมเพื่อให้เข้ากับชุมชนนั้น ๆ และยังคงคำนึงว่าจะไม่ส่งผลเสียให้แก่ชุมชน ในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวคนภายในชุมชนสามารถมีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการลงประชามติในการประชุมเพื่อจัดกิจกรรม ซึ่งล้วนแต่จะทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เกิดขึ้นตอบสนองถึงความยั่งยืนของชุมชนและสามารถอนุรักษ์ทรัพยากรทั้งหมดภายในชุมชนนั้นได้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่านั้น จากการสัมภาษณ์พบว่า 1) ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ในการค้นปัญหา และการตัดสินใจว่าจะทำโครงการหรือกิจกรรมใดในแหล่งท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต่า แต่ทั้งนี้เนื่องจากคนในชุมชนประกอบอาชีพที่หลากหลาย ทำให้

การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ จะมีเฉพาะบางกลุ่มที่มาร่วมประชุม อีกทั้งการเข้าร่วมกิจกรรม หรือการประชุมส่วนใหญ่มักจะพบแต่วัยกลางคนและสูงวัย 2) ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่วนร่วมในทรัพยากรต่าง ๆ ภายในชุมชน และการมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงานโครงการต่าง ๆ แต่ทั้งนี้คนในชุมชนบางส่วนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการโต้แย้งเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ยังไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นเพียงการสนับสนุนความคิดเห็นของผู้นำ 3) ชุมชนมีส่วนร่วมในการแบ่งผลประโยชน์ ทั้งในด้านการมีรายได้เพิ่มขึ้น หรือการมีสาธารณูปโภคที่เพียงพอ มีประสิทธิภาพ หรือคุณภาพดี แต่คนในชุมชนบางกลุ่มยังมองว่าการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต๋านั้น ยังไม่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งผลประโยชน์ที่ได้รับควรเป็นเงินเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มากกว่าความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชุมชน 4) ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เป็นทางการ ในการประชุมเพื่อทบทวนและประเมินการดำเนินงานที่ผ่านมา การร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการในการประเมินผล รวมถึงการประชุมกลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการ หรือการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ แต่ทั้งนี้ยังมีคนในชุมชนที่ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีเพียงประชาชนบางส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการ โดยจะมีผู้นำกลุ่ม และคณะกรรมการ ที่จะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐเป็นหลักแล้วจึงมากระจายข้อมูลให้กับประชาชนในพื้นที่ทราบ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติบริเวณทะเลสาบอย่างต่อเนื่อง จัดแพท่องเที่ยวให้มีเอกลักษณ์เป็นของท้องถิ่น มีการให้ความรู้เกี่ยวกับทะเลสาบดอยเต๋ากับนักท่องเที่ยว และมีการจัดสถานที่จอดรถให้เพียงพอและปลอดภัย ในด้านสิ่งแวดล้อมควรมีการรักษาปกป้องพื้นที่บริเวณทะเลสาบดอยเต๋่าให้มีบรรยากาศการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น รวมถึงมีมาตรการบังคับให้ผู้ประกอบการกำจัดของเสีย/น้ำเสียที่ผ่านการบำบัดตะกอนทิ้งลงแหล่งน้ำสาธารณะ อีกทั้งภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนเข้าไปจัดการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ทะเลสาบดอยเต๋่าไม่ให้ถูกทำลายมีวิธีการกำจัดขยะของเสียที่ถูกสุขลักษณะ ปรับสภาพความสมดุลระหว่างความสะอาด สบาย และความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ และควรส่งเสริมการชาวบ้านในพื้นที่รอบ ๆ ทะเลสาบดอยเต๋่าให้ผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบของท้องถิ่นเพื่อให้เกิดรายได้ มีการสร้างสัมพันธ์ภาพความร่วมมือที่ดีต่อกันระหว่างภาครัฐกับชุมชน และผู้ประกอบการตามบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน สร้างจิตสำนึกให้ผู้ประกอบการและคนในพื้นที่หวงแหนปกป้อง ดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องไม่กระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของความเป็นชุมชนดั้งเดิม และการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถรองรับได้ในแต่ละวันเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ และยังพบอีกว่า วิธีการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต๋่า คือ สร้างความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน และเกิดรักและหวงแหนในชุมชน โดยปัจจัยที่ส่งผลให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว นั้น คือ ความร่วมมือร่วมใจกัน มีผู้นำและผู้ตามที่ดี มีการแบ่งหน้าที่กันชัดเจน มีการทำงานและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

4. สรุปและอภิปรายผล

ภาครัฐมีการกำหนดแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์ เป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพและทักษะของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนได้อย่างยั่งยืน ตามแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานความพอเพียง อีกทั้งยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีมาตรฐานคุณภาพภายใต้ขีดความสามารถการรองรับของชุมชน และเพื่อเพิ่มจำนวนเครือข่ายและความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มีเป้าหมายหนึ่ง คือ การกระจายรายได้และลดความเหลื่อมล้ำของประเทศผ่าน การท่องเที่ยวโดยชุมชน

ทะเลสาบดอยเต่า ครอบคลุมเป็นแนวยาวทั้ง 6 ตำบลของอำเภอดอยเต่า เป็นอ่างรับน้ำที่สำคัญของเขื่อนภูมิพล โดยระยะทางตามลำน้ำปิงห่างจากเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก 150 กิโลเมตร ระหว่างสองฝั่งแม่น้ำปิงมีธรรมชาติที่พิเศษ เป็นป่าดงดิบ มีพันธุ์ไม้นานาชนิด มีสัตว์ป่าให้เห็นตลอดเส้นทางจากอำเภอดอยเต่า โดยมีความปลอดภัยตลอดเส้นทาง จนถึงเขื่อนภูมิพล มีแพนาเที่ยว เรือท่องเที่ยวทั้งขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ไว้บริการ การบริหารจัดการท่องเที่ยว เป็นการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นหลัก อีกทั้งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอดอยเต่า นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อชื่นชมความงามทางธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

แหล่งท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอดอยเต่า นักท่องเที่ยว นิยมเดินทางมาเพื่อชื่นชมความงามตามธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ มีการบริการแพที่พัก แพร้านอาหาร การให้บริการ ร้องเพลงคาราโอเกะ บริการแพนาเที่ยว ซึ่งการดำเนินกิจการแพนาเที่ยวในปัจจุบันของผู้ประกอบการแพนาเที่ยวยังคง เป็นลักษณะเดิม คือ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ประกอบการ เช่น มีบริการอาหาร-เครื่องดื่ม บริการที่พักบนแพ บริการ ดนตรี/คาราโอเกะ การลากแพงออกไปลอยกลางแม่น้ำ และราคาค่าบริการตามแต่จะตกลงกัน ยังไม่มีมาตรการใด ในการเข้าดูแลอย่างจริงจัง ไม่มีการจัดระเบียบ กฎ ข้อบังคับแต่อย่างใด สอดคล้องกับ ภุชงค์ จุฑามณี (2564) ที่ได้ศึกษา เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของชุมชนริมคลองประเวศฝั่งเหนือกรุงเทพมหานคร พบว่า ชุมชนริมคลอง ประเวศฝั่งเหนือเป็นชุมชนมุสลิมมีจุดท่องเที่ยวทางกายภาพและทางวัฒนธรรมหลายแห่งที่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว คนในชุมชนมีความสามัคคีและร่วมมือกัน ทางชุมชนได้เริ่มพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเท่าที่ทำได้ แต่ทางชุมชน ยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวภายนอกและการบริหารจัดการเรื่องการเดินทางเพื่อเข้าถึง ชุมชน ทั้งนี้คนในชุมชนทะเลสาบดอยเต่าส่วนใหญ่ต้องการให้มีการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติบริเวณทะเลสาบอย่างต่อเนื่อง จัดแพท่องเที่ยวให้มีเอกลักษณ์เป็นของท้องถิ่น มีการให้ความรู้เกี่ยวกับทะเลสาบดอยเต่าให้กับนักท่องเที่ยว และมีการ จัดสถานที่จอดรถให้เพียงพอและปลอดภัย ในด้านสิ่งแวดล้อมควรมีการรักษาปกป้องพื้นที่บริเวณทะเลสาบดอยเต่าให้มี บรรยากาศการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น รวมถึงมีมาตรการบังคับให้ผู้ประกอบการกำจัดของเสีย/น้ำเสีย ที่ผ่านการบำบัดตะกอนทิ้งลงแหล่งน้ำสาธารณะ อีกทั้งภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมเข้าจัดการปกป้อง ดูแลรักษาพื้นที่ทะเลสาบดอยเต่าไม่ให้เกิดการทำลายวิถีการกำจัดขยะของเสียที่ถูกสุขลักษณะ ปรับสภาพความสมดุลระหว่าง ความสะดวก สบายและความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ และควรส่งเสริมการชาวบ้านในพื้นที่รอบ ๆ ทะเลสาบดอยเต่าให้ ผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบของท้องถิ่นเพื่อให้เกิดรายได้ มีการสร้างสัมพันธภาพความร่วมมือที่ดีต่อกันระหว่างภาครัฐกับ ชุมชน และผู้ประกอบการตามบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน สร้างจิตสำนึกให้ผู้ประกอบการและคนในพื้นที่หวงแหน ปกป้อง ดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องไม่กระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนดั้งเดิม และการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถรองรับได้ในแต่ละวันเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ หากมีการ ดำเนินการที่จริงจัง หน่วยงานหลักระดับจังหวัดมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือในหน่วยงานในพื้นที่ เข้ามาดำเนินการอย่างเป็นระบบ ย่อมจะทำให้สถานที่ท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต่ามีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวมากขึ้น มีระบบการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากในปัจจุบันระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีเพียงเฉพาะกลุ่มและอยู่ใน ระดับปานกลาง โดยต้องมีการกระตุ้นจากหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสาชา ภุจินดา และณัฐธิดา พัฒนเจริญ (2564) ที่ได้ศึกษาการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา: ชุมชน บ้านสะนอ ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวจะมีการห้ามไม่ให้นักท่องเที่ยวนำขยะมูลฝอยเข้ามาภายในชุมชน มีการคัดแยกขยะของร้านค้า รมรณรงค์ให้ใช้ใบตองเพื่อรักษาสีแวดล้อม มีหน่วยงานสนับสนุนการรักษาความสะอาด มีการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก ใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ และรณรงค์การปลูก ต้นไม้ แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรกับชุมชนท่องเที่ยว เน้นสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนกับภาคีเครือข่าย นำเสนอด้านบวกของการดูแลสิ่งแวดล้อม เช่น ทำบุญผ้าป่าขยะ ไม่ทิ้งขยะในชุมชนที่ทำให้ลดการทำลายสัตว์ป่า เป็นต้น

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต๋านั้น พบว่ามีเพียงประชาชนบางส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการ โดยจะมีผู้นำกลุ่ม และคณะกรรมการ ที่จะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐเป็นหลักแล้วจึงมากระจายข้อมูลให้กับประชาชนในพื้นที่ทราบ ซึ่งอาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการแบ่งผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการเพียงบางส่วนเท่านั้นโดยส่วนใหญ่เป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเท่านั้น สอดคล้องกับกันทชา ศรีอยู่ย (2564) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปวัดวิถึบ้านต้นโพธิ์ จังหวัดปทุมธานี เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า ประชาชนในพื้นที่รับรู้ถึงการจัดตั้งโครงการชุมชนโอท็อปวัดวิถึแต่ไม่ใช่ประชาชนทุกคนที่มีส่วนร่วมในโครงการนั้น เมื่อพิจารณาตามรูปแบบการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล มีเพียงประชาชนบางส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการ

ทั้งนี้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวทะเลสาบแห่งนี้นอกจากจะมาเพื่อชื่นชมความงดงามตามธรรมชาติ ถึงแม้ว่าจะทำให้เกิดประโยชน์เกิดขึ้นในหลายด้านต่อชุมชนท้องถิ่น เช่น การสร้างอาชีพการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ท้องถิ่นแล้ว ในขณะเดียวกันปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน การทำลายสิ่งแวดล้อมโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม เช่น การทิ้งขยะมูลฝอย ของเสียที่ใช้แล้วที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนิเวศวิทยา อันเนื่องมาจากการตอบสนองความต้องการที่ไม่จำกัดของนักท่องเที่ยวผู้มาใช้บริการ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของคนในชุมชน ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการช่วยเหลือแก่คนในชุมชน รวมถึงผู้ประกอบการในการช่วยกันดูแลรักษาแหล่งน้ำ สภาพแวดล้อมให้ได้อยู่เสมอ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างมั่นคง อีกทั้งยังสามารถอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างดีด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต๋ ควรมีการจัดประชุมในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต๋ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม
2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรจะให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต๋ เพื่อให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น มีการเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงเพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุน และส่งเสริมให้ความรู้โดยการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน จัดอบรมมัคคุเทศก์ชุมชน เพื่อเป็นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวทะเลสาบดอยเต๋

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปอาจจะมุ่งเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต๋ อำเภอดอยเต๋ จังหวัดเชียงใหม่
2. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมุ่งเน้นการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยง และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของทะเลสาบดอยเต๋เพิ่มมากขึ้น

5. เอกสารอ้างอิง

- กอบสิทธิ์ ศิลปชัย. (2563). **แนวโน้มเศรษฐกิจ**. กรุงเทพฯ: ธนาคารกสิกรไทย.
- กฤษณ์ จุฑามณี. (2564). **การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของชุมชนริมคลองประเวศฝั่งเหนือกรุงเทพมหานคร**. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม). คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กันตชา ศรีอุทัย. (2564). **การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปวิถีบ้านต้นโพธิ์ จังหวัดปทุมธานี เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ. คณะพัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คมน์ พันธรักษ์. (2563). **การบริหารธุรกิจ SMEs ในช่วงวิกฤต ของโรคระบาด COVID-19**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นครินทร์ วงกิจไพบูลย์. 2563. **ท่องเที่ยวไทย 2562 ยังไหวไหม ธุรกิจไทยควรปรับตัวอย่างไร**. แหล่งที่มา <https://youtu.be/sTzVIA6lmMU>. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2566.
- บริสุทธิ์ แสนคำ. (2564). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19**. วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ. หลักสูตรปริญญาโท-เอก สาขานวัตกรรมการบริการและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม คณะอุตสาหกรรมบริการ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 4(1), 160-167.
- วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2565). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของคนไทยหลังโควิด-19 ในหัวข้อ “NEO Tourism ท่องเที่ยวมิติใหม่ เจาะอินไซด์นักท่องเที่ยว”**. สาขาการตลาด วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิสาชา ภูจินดา และ ญัฐธิดา พัฒนเจริญ. (2564). **การท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา: ชุมชนบ้านสะนา ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี**. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 13(2), 301-319.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2562). **การจัดการคลัสเตอร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย. 11(1), 83-101.
- สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2564). **รายงานประจำปีสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2563**. กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเตื่อ. (2566). **แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน**. แหล่งที่มา http://thaduea.go.th/document/tourist_attraction. สืบค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2566.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2558). **การท่องเที่ยวโดยชุมชน**. กรุงเทพฯ: โคคุน แอนด์ โค.

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ “ถั่วงอกหัวโต” ของเกษตรกรชุมชนขนาดเล็ก
บ้านเอสอาร์ หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
Product packaging development “Big bean sprouts” of small-scale
agricultural community, SR House, Moo. 4, Bang Phra Subdistrict,
Si Racha District, Chon Buri Province

วันทนา รอดประเสริฐ และ กฤตยชล ทองธรรมสถิต

Wantana Rodprasert and Kittayachon Tongtammastit

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เขตพื้นที่บางพระ จังหวัดชลบุรี 20110

Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Bangpra Campus, Chonburi 20110

E-mail: nim_ku@hotmail.com Tel. 0860770101

Received 2/7/2566

Revised 7/12/2566

Accepted 14/12/2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถั่วงอกหัวโตของเกษตรกรชุมชนขนาดเล็กบ้านเอสอาร์ หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้มีความเหมาะสมตรงกับความต้องการของตลาดและพฤติกรรมของผู้บริโภค พร้อมทั้งศึกษาปัจจัยการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคถั่วงอกหัวโตของผู้บริโภคอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีการเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ สมาชิกเกษตรกรชุมชนขนาดเล็กบ้านเอสอาร์ หมู่ที่ 4 จำนวน 16 คน และวิธีการเชิงปริมาณโดยการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคในอำเภอศรีราชา จำนวน 382 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1) บรรจุภัณฑ์ของเกษตรกรชุมชนขนาดเล็กบ้านเอสอาร์ใช้ในปัจจุบันมีลักษณะเป็นถุงพลาสติกใส PP และถุงพลาสติกแก้วใส OPP และมัดถุงด้วยเชือกฟาง ปัญหาที่พบ คือ บรรจุภัณฑ์เกิดการขาดและเสียหายง่าย ไม่สะดวกต่อการเก็บรักษาและการขนส่งในปริมาณมาก และตราสินค้าไม่เป็นที่น่าจดจำและดึงดูดใจต่อผู้บริโภค กลุ่มเกษตรกรชุมชนมีความต้องการปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าให้เหมาะสมและน่าสนใจมากขึ้น และ 2) เมื่อทำการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกรชุมชนแล้ว พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจตราสินค้านี้มากที่สุด ส่วนสายคาดกล่องผู้บริโภคมีความพึงพอใจสีส้มมากที่สุด และพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกบริโภคผักออร์แกนิกจะคำนึงถึงเหตุผลด้านความปลอดภัยปราศจากสารเคมีตกค้างมากที่สุด สอดคล้องกับปัจจัยทางการตลาดที่พบว่า ประเด็นด้านผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยรวมสูงที่สุดและอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านความสดสะอาดและปลอดภัยเป็นข้อประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ถั่วงอกหัวโต เกษตรกรชุมชนขนาดเล็กบ้านเอสอาร์ ปัจจัยการตลาด

Abstract

This research aims to study the problems and needs in developing Big bean sprouts packaging for the small-scale agricultural community, SR House, Moo. 4, Bang Phra Subdistrict, Si Racha District, Chonburi Province, as the result would be used for the development of the products to meet the market needs and consumer behavior. As well as studying marketing factors that affect the

consumption behavior of Big bean sprouts among consumers in Sri Racha District, Chonburi Province. The research method integrated qualitative methods using in-depth interviews and group meetings using purposive sampling included 16 members of the local agricultural community of Baan SR and quantitative methods by collecting questionnaires from a sample group of 382 consumers in Sri Racha District using a random sampling method. Data were analyzed using descriptive statistics. The results of the study showed that 1) The packaging currently used by SR House small agricultural community were transparent PP plastic bags and OPP plastic bags as the bags were tied with straw ropes often resulted in breakage and easily damaged as well as it is very inconvenient for storage and transportation in large quantities while the branding is also not memorable and attractive to consumers. 2) When the packaging was developed according to the needs of the community agriculture group, it was found that the consumers were most satisfied with the second type of brand. As for the straps, the consumers were most satisfied with orange. The behavior of consumers when deciding to consume organic vegetables suggested that they took into account the safety reasons, as this includes free from pesticide residues where this finding was in accordance with the marketing factors which found that product overing these issues have the highest overall average, where especially in terms of cleanliness and safety was the issue with the highest mean.

Keywords: Product packaging development, Big bean sprouts, Small-scale agricultural community of Baan SR, Marketing factors

1. บทนำ

เกษตรกรชุมชนเกิดขึ้นจากการน้อมนำแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาเป็นการจัดการระบบการผลิตและการบริโภคในชีวิตประจำวันที่ชุมชนสามารถทำได้เองโดยไม่ยุ่งยากนัก เกิดเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่ายและสร้างรายได้ให้กับชุมชน (บุรินทร์ เปล่งดีสกุล และภาคินี เปล่งดีสกุล, 2561) ปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรชุมชนหลายแห่งยังมีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เช่น ความต้องการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การเรียนรู้ กระแสนิยมเพื่อให้สามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ออกสู่ตลาดเพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อให้สามารถผลิตได้ตามคำสั่งซื้อภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ รวมไปถึงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงามทันสมัยและง่ายต่อการขนส่ง การออกแบบตราสินค้าที่แสดงถึงคุณค่าและอัตลักษณ์ของชุมชนที่เป็นผู้ผลิตให้เป็นที่น่าสนใจและจดจำตัวผลิตภัณฑ์สามารถช่วยเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ (บุญส่ง อุดมกิจโกศล, 2561; สุภาพร พรมมะเริง, 2561; ฉัตรธิดา หุยก และศักรินทร์ ชนประชา, 2566) โดยบรรจุภัณฑ์ได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภค บรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงาม โดดเด่น น่าสนใจและมีเอกลักษณ์จะช่วยดึงดูดความสนใจและสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าต่อตัวสินค้าได้ นอกจากนี้ ผู้บริโภทยังคำนึงถึงการใช้วัสดุที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย (จารุสิทธิ์ เครือจันทร์, 2557) การบรรจุภัณฑ์จึงเป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อหาวิธีการรักษาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้คงสภาพเดิมจนกว่าจะถึงมือผู้บริโภคคนสุดท้าย ซึ่งองค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์นั้นจะประกอบไปด้วยการออกแบบด้านสี ภาพ ตัวอักษร ขนาด รูปทรง และตัววัสดุ โดยสิ่งเหล่านี้ต้องประสานกันอย่างลงตัวและคำนึงถึงการสื่อสารกับผู้บริโภค (มียอง ขอ, 2563) บรรจุภัณฑ์ที่ดีจึงสามารถช่วยส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์เกิดความแตกต่างและสร้างการจดจำแก่ผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์นั้น ๆ จนเกิดการบริโภคซ้ำได้ (Butkeviciene et al., 2008; Vyas, 2015)

เกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีกระบวนการผลิตการเพาะถั่วงอกปลอดสารพิษให้งอกและได้ทำการจัดจำหน่าย เรียกผลิตภัณฑ์นี้ว่า “ถั่วงอกหัวโต” โดยเป็นการผลิตในครัวเรือนของสมาชิกเกษตรกรชุมชนเอง และได้ทำการจัดจำหน่ายในรูปแบบบรรจุถุงพลาสติกใสและมัดด้วยเชือกฟาง

จำหน่ายให้กับพ่อค้าและแม่ค้าในชุมชนเพื่อนำไปขายต่อและจำหน่ายโดยตรงให้กับผู้บริโภคที่เดินทางมาซื้อที่ชุมชนเป็นหลัก เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตกันเองในชุมชนรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่จัดจำหน่ายจึงมีลักษณะเรียบง่ายขาดความเป็นเอกลักษณ์ และไม่มีการแสดงข้อมูลของผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ยังไม่เป็นที่สะดุดตาหรือน่าสนใจ อีกทั้งรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เขี่ยเสียหายง่ายและเก็บรักษาสินค้าได้ไม่นาน จึงทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักเฉพาะกลุ่มและไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา (มัทธนี ปราโมทย์เมือง และคณะ, 2560) ดังนั้นการศึกษาและพัฒนาารูปแบบบรรจุภัณฑ์ถ่วงอกหัวโตให้มีความเหมาะสมทั้งทางด้านการเก็บรักษาสินค้า ความสวยงาม การสื่อสารข้อมูลสินค้า ตลอดจนการสร้างเอกลักษณ์ของแบรนด์ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์จากชุมชนให้มีความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดสมัยใหม่ได้อย่างสมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถ่วงอกหัวโต เกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถ่วงอกหัวโต เกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ให้มีความเหมาะสมตรงกับความต้องการของตลาดและพฤติกรรมของผู้บริโภค
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคถ่วงอกหัวโตของผู้บริโภคอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

2. วิธีการศึกษา

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ถ่วงอกหัวโตของเกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถ่วงอกหัวโตในปัจจุบัน นำไปสู่การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถ่วงอกหัวโตให้มีความเหมาะสมตรงกับความต้องการของตลาดและผู้บริโภค ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยมีขั้นตอนการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยนี้มีขอบเขตด้านประชากร เป็นสมาชิกเกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่มีการผลิตถ่วงอกหัวโตและผู้บริโภคถ่วงอกหัวโตในอำเภอศรีราชา จึงสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 16 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนจำนวน 1 คน และสมาชิกเกษตรชุมชนผู้ผลิตถ่วงอกหัวโต จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา (นวลอนงค์ บุญฤทธิพงศ์, 2553) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม

1.2 กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคในอำเภอศรีราชา จำนวน 382 คน โดยอ้างอิงขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีเมอร์แกน (Krejcie & Mogorgan, 1970) จากกลุ่มตัวอย่างประชากรในอำเภอศรีราชาทั้งหมด จำนวน 56,072 คน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564) จากนั้นใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

2. เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ถ่วงอกหัวโตของเกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ มีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและวิธีการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview data) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถ่วงอกหัวโตในกลุ่มผู้ผลิต รวมไปถึงการสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดและข้อเสนอความต้องการในการพัฒนาตราสินค้าและรูปแบบบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มผู้ผลิต

2.2 การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ โดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มผู้ผลิตมาสังเคราะห์และออกแบบเป็นตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ถ่วงอกหัวโตขึ้นมาใหม่ และนำไปทดสอบระดับความพึงพอใจรวมไปถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคต่อไป

2.3 การเก็บแบบสอบถาม (questionnaires) โดยใช้แบบสอบถามประเภทคำถามปลายปิด (closed ended question) และลักษณะเป็นตัวเลขนวมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ในการวัดเพื่อแสดงระดับ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 จากนั้นดำเนินการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยอาศัยสถิติ Cronbach's Alpha ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Hair, Bush & Ortinau, 2009) ได้ค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 (> 0.70 แสดงว่าแบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือ)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถ่วงอกหัวโตของเกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ และการสนทนากลุ่มรวบรวมข้อคิดเห็นความต้องการในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อออกแบบตราสินค้าและพัฒนาารูปแบบของบรรจุภัณฑ์

3.2 การวิเคราะห์แบบสอบถามและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนารูปแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ถ่วงอกหัวโต เกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ และปัจจัยการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคถ่วงอกหัวโต ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของคะแนนความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค

3. ผลการศึกษา

3.1 การศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถ่วงอกหัวโต เกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์

จากการเก็บข้อมูลกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถ่วงอกหัวโตในปัจจุบัน รวมไปถึงการสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดและข้อเสนอความต้องการในการพัฒนาตราสินค้าและรูปแบบบรรจุภัณฑ์ของสมาชิก มีผลการศึกษา ดังนี้

3.1.1 ปัญหาของบรรจุภัณฑ์

ปัจจุบันบรรจุภัณฑ์ที่ทางเกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์เลือกใช้มีลักษณะเป็นถุงพลาสติกใส PP และถุงพลาสติกแก้วใส OPP (ภาพที่ 1) ปัญหาที่พบในด้านของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ คือ บรรจุภัณฑ์ที่เป็นถุงพลาสติกใส PP เกิดการขาดและเสียหายง่าย และบรรจุภัณฑ์ทั้ง 2 ชนิดล้วนไม่สะดวกต่อการเก็บรักษาและการขนส่งในปริมาณมาก เนื่องจากสินค้าไม่สามารถวางซ้อนทับกันได้ ส่วนในด้านของตราสินค้า พบว่า ตราสินค้าไม่เป็นที่ดึงดูดใจของกลุ่มผู้บริโภค

ภาพที่ 1 รูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า “ถั่วอกหัวโต” ของเกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์

3.1.2 รูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าที่เกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ต้องการ

จากการประชุมรวมกลุ่มผู้ผลิตเกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์เพื่อระดมความคิดและข้อเสนอความต้องการในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถั่วอกหัวโตทั้งในด้านของรูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าที่เกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ต้องการ

ลำดับที่	องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์	ลักษณะที่ชุมชนต้องการ
1	รูปแบบบรรจุภัณฑ์	● กล่องพลาสติกทรงสี่เหลี่ยม ● มีการเจาะรูที่ฝาปิดเพื่อระบายไอน้ำ ● ขนาดบรรจุ 250 กรัมและ 500 กรัม
2	ตราสินค้า	● มีภาพ “ถั่วอกหัวโต” เป็นสัญลักษณ์สินค้า ● ใช้สีที่สื่อถึงความเป็นธรรมชาติ ● ข้อความมีชื่อผลิตภัณฑ์ “ถั่วอกหัวโต” และแหล่งผลิต “เกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์”
3	สายคาดกล่อง	● ต้องการสีสดใสเพื่อให้ตัวสินค้าโดดเด่น ● ข้อมูลที่ระบุ ได้แก่ ข้อความ “ผักปลอดสารพิษ” คุณประโยชน์ของถั่วอกหัวโต แหล่งผลิตและช่องทางติดต่อ

3.2 การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถั่วอกหัวโต เกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ ให้มีความเหมาะสมตรงกับความต้องการของตลาดและพฤติกรรมของผู้บริโภค

3.2.1 การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า

จากผลการสนทนากลุ่มผู้ผลิตเกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ เพื่อระดมความคิดและข้อเสนอความต้องการในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถั่วอกหัวโตทั้งในด้านของรูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า จึงสามารถนำมาออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ โดยในด้านตราสินค้าและสายคาดกล่องได้มีการออกแบบและพัฒนาจนได้แบบตามที่ชุมชนต้องการจำนวน 2 แบบ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ “ถั่วอกหัวโต” เกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์

ลำดับที่	องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์	ลักษณะบรรจุภัณฑ์
1	รูปแบบบรรจุภัณฑ์	
2	ตราสินค้า	 แบบที่ 1 แบบที่ 2
3	สายคาดกล่อง	 แบบที่ 1 แบบที่ 2

จากตารางที่ 2 พบว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ตามความต้องการของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์นั้น ในด้านรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ใช้เป็นกล่องพลาสติกใส มีการเจาะรูที่ฝากล่องเพื่อระบายไอน้ำ ขนาดบรรจุ 250 กรัมและ 500 กรัม ในด้านตราสินค้า เป็นภาพถั่วอกหัวโตซึ่งบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของตัวผลิตภัณฑ์ตามที่กลุ่มผู้ผลิตต้องการ โทนีสีที่ใช้ในการออกแบบเป็นโทนีสีเขียวเพื่อสื่อความหมายถึงความเป็นธรรมชาติและช่วยส่งเสริมให้ภาพถั่วอกหัวโตที่มีสีขาวเหลืองเด่นชัดมากยิ่งขึ้น และมีข้อความบ่งบอกชื่อผลิตภัณฑ์ “ถั่วอกหัวโต” และแหล่งผลิต “เกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์” ชัดเจน และในส่วนของสายคาดกล่อง เนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตต้องการสีสดใสเพื่อให้ตัวสินค้าโดดเด่น จึงได้เลือกใช้สีโทนร้อน คือ สีชมพูและสีส้ม และข้อมูลที่ระบุในสายคาดกล่อง ได้แก่ ข้อความ “ผักปลอดสารพิษ” คุณประโยชน์ของถั่วอกหัวโต แหล่งผลิตและช่องทางการติดต่อ

3.2.2 การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ถั่วอกหัวโต

การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ถั่วอกหัวโต โดยการเก็บข้อมูลแบบสอบถามและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคในอำเภอสรรพยา จำนวน 382 คน ที่มีต่อการพัฒนารูปแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ถั่วอกหัวโตของเกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ มีผลการศึกษาดังนี้

3.2.2.1 ด้านพฤติกรรมการบริโภคผักเพื่อสุขภาพ

ผลการศึกษาด้านพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกเพื่อสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคในอำเภอสรรพยาจำนวน 382 คน แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 พฤติกรรมการบริโภคผักเพื่อสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคในอำเภอศรีราชา

ข้อมูลพฤติกรรมการเลือกบริโภคผักออร์แกนิก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความถี่ในการเลือกซื้อผักออร์แกนิก		
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	241	63.10
2-3 ครั้ง/สัปดาห์	81	21.20
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	49	12.80
5-7 ครั้ง/สัปดาห์	11	2.90
รวม	382	100.00
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการซื้อผักออร์แกนิก		
น้อยกว่า 50 บาท	81	21.20
51-100 บาท	193	50.50
101-150 บาท	72	18.80
151 บาทขึ้นไป	36	9.40
รวม	382	100.00
กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิก		
ข้อมูลจากสื่อต่างๆ	117	30.60
บุคคลภายในครอบครัว	87	22.80
เพื่อนหรือคนรู้จัก	37	9.70
ตัวท่านเอง	141	36.90
รวม	382	100.00
สถานที่เลือกซื้อผักออร์แกนิก		
ห้างสรรพสินค้า (Top market, Max valu, Big C, Lotus)	184	48.20
ร้านสะดวกซื้อ (7-11, mini big C, Lotus Express, minimart)	67	17.50
ตลาดสด/ตลาดนัดทั่วไป	88	23.00
ที่ฟาร์มผลิตโดยตรง	32	8.40
ตัวแทนจำหน่าย	8	2.10
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	3	0.80
รวม	382	100.00
เหตุผลในการเลือกซื้อผักออร์แกนิก		
ราคา	46	12.00
ตัวผลิตภัณฑ์มีความน่าดึงดูด น่าสนใจ	12	3.10
เป็นที่นิยมและเป็นที่รู้จัก	19	5.00
คุณค่าทางโภชนาการ	77	20.20
รับประทานง่าย ไม่เหม็นเขียว	50	13.10
มีความปลอดภัยปราศจากสารเคมีตกค้าง	146	38.20
หาซื้อง่าย สะดวก	32	8.40
รวม	382	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลพฤติกรรมการเลือกบริโภคผักออร์แกนิก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ท่านรู้จักถั่วอกหัวโตหรือไม่		
รู้จัก	243	63.60
ไม่รู้จัก	139	36.40
รวม	382	100.00
ท่านเคยรับประทานถั่วอกหัวโตหรือไม่		
เคย	188	49.20
ไม่เคย	194	50.80
รวม	382	100.00
ท่านทราบหรือไม่ว่าถั่วอกหัวโตมีคุณค่าทางโภชนาการ		
ทราบ	169	44.20
ไม่ทราบ	213	55.80
รวม	382	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริโภคที่มีความถี่ในการเลือกซื้อผักออร์แกนิก 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ มีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 63.10 รองลงมาคือ 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ และ 5-7 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 21.20, 12.80 และ 2.90) ตามลำดับ ผู้บริโภคที่มีค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อผักเฉลี่ยต่อครั้ง 51-100 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 50.50 รองลงมาคือ น้อยกว่า 50 บาท 101-150 บาท และ 151 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 21.20, 18.80 และ 9.40) ตามลำดับ ในด้านการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิกของผู้บริโภคพบว่า ตัวผู้บริโภคเองเป็นผู้ตัดสินใจเลือกมีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 36.90 รองลงมาคือ อิทธิพลจากการรับสื่อต่าง ๆ บุคคลภายในครอบครัว และจากเพื่อนหรือคนรู้จัก (ร้อยละ 30.60, 22.80 และ 9.70) ตามลำดับ ผู้บริโภคเลือกซื้อผักออร์แกนิกที่ห้างสรรพสินค้ามากที่สุด คือ ร้อยละ 48.20 รองลงมา คือ ตลาดสด/ตลาดนัดทั่วไป ร้านสะดวกซื้อ ฟาร์มผลิต ตัวแทนจำหน่าย และอื่น ๆ ได้แก่ ร้านอาหาร และ เว็บเพจ (ร้อยละ 23.00, 17.50, 8.40, 2.10 และ 0.80) ตามลำดับ โดยเหตุผลด้านความปลอดภัยปราศจากสารเคมี ตกค้างเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคคำนึงถึงมากที่สุดในการเลือกซื้อผักออร์แกนิก คือ ร้อยละ 38.20 รองลงมาคือ คุณค่าทางโภชนาการ รับประทานง่ายไม่เหม็นเขียว ราคา หาซื้อง่าย เป็นที่รู้จักและนิยม และตัวสินค้ามีความดึงดูดน่าสนใจ (ร้อยละ 20.20, 13.10, 12.00, 8.40, 5.00 และ 3.10) ตามลำดับ ในด้านข้อมูลผลิตภัณฑ์ถั่วอกหัวโต พบว่า ผู้บริโภค รู้จักถั่วอกหัวโต ร้อยละ 63.60 และไม่รู้จัก ร้อยละ 36.40 ผู้บริโภคที่เคยรับประทานถั่วอกหัวโต ร้อยละ 49.20 และไม่เคยบริโภค ร้อยละ 50.80 และผู้บริโภคที่ทราบข้อมูลว่าถั่วอกหัวโตมีคุณค่าทางโภชนาการ ร้อยละ 44.20 และไม่ทราบข้อมูล ร้อยละ 55.80

3.2.2.2 ด้านบรรจุภัณฑ์

ผลการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ถั่วอกหัวโต ของเกษตรกรชุมชนชาด้อยบ้านเอสอาร์ แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ถั่วอกหัวโต

รูปแบบบรรจุภัณฑ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตราสินค้า		
1. แบบที่ 1 	148	38.70
2. แบบที่ 2 	234	61.30
รวม	382	100.00
สายคาดกล่อง		
1. สีส้ม 	231	60.50
2. สีชมพู 	101	26.40
3. สีอื่น ๆ (โปรดระบุ).....	50	13.10
รวม	382	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจตราสินค้ารูปแบบที่ 2 มากที่สุด คือ ร้อยละ 61.30 และรูปแบบที่ 1 ร้อยละ 38.70 ส่วนสายคาดกล่องผู้บริโภคมีความพึงพอใจสีส้มมากที่สุด คือ ร้อยละ 60.50 รองลงมา คือ สีชมพู ร้อยละ 26.40 และสีอื่น ๆ ได้แก่ สีครีม ขาว เหลืองอ่อน เขียว น้ำตาล ดำ และทอง คิดเป็นร้อยละ 13.10 ตามลำดับ รูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าที่ได้จากการพัฒนาแสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 บรรจุภัณฑ์และตราสินค้าที่ได้จากการพัฒนา

3.3 การศึกษาปัจจัยการตลาด (4P) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคถั่วอกหัวโตของผู้บริโภคอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

การศึกษาปัจจัยการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคถั่วอกหัวโตของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ปัจจัยด้านการตลาด (4P) ที่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยด้านการตลาด (4P) ที่มีผลต่อผู้บริโภคถั่วอกหัวโต	Mean	S.D.	ระดับความสำคัญ
ประเด็นความคิดเห็นด้านผลิตภัณฑ์			
รูปแบบผลิตภัณฑ์สวยงาม	4.21	0.81	มากที่สุด
ชื่อเสียงของตราสินค้าจำง่ายมีเอกลักษณ์	4.24	0.77	มากที่สุด
คุณค่าและประโยชน์ทางโภชนาการ	4.61	0.60	มากที่สุด
คุณภาพของสินค้า (สด สะอาด)	4.73	0.51	มากที่สุด
รวม	4.44	0.67	มากที่สุด
ประเด็นความคิดเห็นด้านราคา			
ราคาไม่แพงถ้าเทียบกับเจ้าอื่น	4.18	0.80	มาก
ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ	4.45	0.69	มากที่สุด
ราคาเหมาะสมกับปริมาณ	4.45	0.71	มากที่สุด
ราคาเท่ากันทุกสาขาที่มีการวางขาย	4.12	0.85	มาก
รวม	4.30	0.76	มากที่สุด
ประเด็นความคิดเห็นด้านสถานที่จัดจำหน่าย			
สินค้าจัดอยู่ในหมวดที่ชัดเจน	4.47	0.67	มากที่สุด
สินค้าอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม	4.43	0.71	มากที่สุด
สินค้ามองเห็นได้ง่ายจากชั้นวาง	4.42	0.73	มากที่สุด
สินค้าหาซื้อได้ง่าย	3.76	1.14	มาก
รวม	4.27	0.81	มากที่สุด
ประเด็นความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการขาย			
ตามโฆษณาตามสื่อต่าง ๆ	3.42	1.35	มาก
สื่อตามห้างสรรพสินค้า	4.03	0.93	มากที่สุด
มีการเปิดบูธให้ทดลองชิมสินค้า	3.29	1.32	ปานกลาง
สินค้ามีการจัดโปรโมชั่น sale หรือ ลด แลก แจก แถม	3.23	1.35	ปานกลาง
รวม	3.49	1.23	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.44 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญต่อคุณภาพของสินค้า (ความสดและสะอาด) มีค่าเฉลี่ยรวมสูงที่สุด คือ 4.73 รองลงมาคือ คุณค่าและประโยชน์ทางโภชนาการ (4.61) ชื่อสินค้าและตราสินค้าจำง่ายมีเอกลักษณ์ (4.24) และรูปแบบผลิตภัณฑ์สวยงาม (4.21)

ด้านราคา พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมของทุกปัจจัยเท่ากับ 4.30 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญด้านราคาเหมาะสมกับปริมาณ (4.45) และราคาเหมาะสมกับคุณภาพ (4.45) อยู่ในระดับมากที่สุด และราคาไม่แพงถ้าเทียบกับรายอื่น (4.18) และราคาเท่ากันในทุกสาขา (4.12) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านสถานที่จัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยรวมของทุกปัจจัยเท่ากับ 4.27 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริโภครู้สึกว่าสำคัญด้านสินค้าจัดอยู่ในหมวดหมู่ที่ชัดเจน (4.47) สินค้าจัดอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม (4.43) และสินค้ามองเห็นได้ง่ายจากชั้นวาง (4.42) อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และสินค้าหาซื้อได้ง่าย (3.76) อยู่ในระดับมาก

และด้านการส่งเสริมการขาย มีค่าเฉลี่ยรวมของทุกปัจจัยเท่ากับ 3.49 อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริโภครู้สึกว่าสำคัญต่อสื่อตามห้างสรรพสินค้ามากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.03 รองลงมาคือ สื่อโฆษณาต่าง ๆ คือ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.42 อยู่ในระดับมาก และการเปิดบูธให้ทดลองชิมสินค้า (3.29) และการจัดโปรโมชั่นลด แลก แจก แถม (3.23) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

4. สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ถั่วอกหัวโตของเกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถั่วอกหัวโตของเกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ พบว่า บรรจุภัณฑ์ที่ทางเกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์เลือกใช้มีลักษณะเป็นถุงพลาสติกใส PP และถุงพลาสติกแก้วใส OPP ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการเก็บรักษาและการขนส่งสินค้าในปริมาณมาก และตราสินค้าไม่เป็นที่น่าจดจำและดึงดูดใจต่อผู้บริโภค ซึ่งนับเป็นปัญหาหลักที่มักพบในผลิตภัณฑ์ชุมชนและ/หรือรัฐวิสาหกิจชุมชน การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับตัวผลิตภัณฑ์จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจำหน่ายสินค้า ทั้งในด้านการรักษาคุณภาพของตัวผลิตภัณฑ์ ความสะดวกในการขนส่ง และความมีเอกลักษณ์ของตราสินค้าเป็นที่น่าจดจำและดึงดูดใจ จะเป็นการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ (เป้ทมาพร ท่อชู, 2559; บุรินทร์ เปล่งดีสกุล และภาคินี เปล่งดีสกุล, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับ วีระพันธุ์ อะนันชัยรัช (2559) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ที่เหมาะสมสำหรับข้าวเกรียบปากช่องของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นจั่ว และกิตติพงษ์ ตาลกุล และคณะ (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาบรรจุภัณฑ์พลาสติกไร้ก้าง สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจากการประชุมกลุ่มสมาชิกเกษตรกรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ ทำให้ได้ข้อเสนอความต้องการรูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าใหม่ คือ ถุงพลาสติกใสทรงสี่เหลี่ยมขนาดบรรจุ 250 และ 500 กรัม มีการเจาะรูที่ฝากล่องเพื่อระบายไอน้ำ ตราสินค้ามีรูปผลิตภัณฑ์ถั่วอกหัวโตเพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและใช้สีส้มที่สื่อถึงความเป็นธรรมชาติ และสายคาดกล่องที่ต้องการระบุข้อความ ผักปลอดสารพิษ และมีข้อมูลคุณค่าทางโภชนาการระบุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิรัช สุดสังข์ และชโรธรณ์ ทิพย์อุบลัมภ์ (2555) ที่พบว่า ในการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความเป็นธรรมชาติและสื่อถึงความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์ตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกรชุมชนแล้วจึงได้นำไปทดสอบ พร้อมทั้งศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการบริโภคถั่วอกหัวโตของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคในอำเภอศรีราชา พบว่า พฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกบริโภคผักออร์แกนิก ตัวผู้บริโภคเองเป็นผู้ตัดสินใจเอง (ร้อยละ 36.90) โดยคำนึงถึงเหตุผลด้านความปลอดภัยปราศจากสารเคมีตกค้างมากที่สุด (ร้อยละ 38.20) ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยทางการตลาดที่พบว่า ประเด็นด้านผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยรวมสูงที่สุดและอยู่ในระดับมากที่สุด (4.44) และในข้อประเด็นความคิดเห็นด้านคุณภาพสินค้า ความสะอาดและปลอดภัย เป็นข้อประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.73) อยู่ในระดับมากที่สุด) และสอดคล้องกับ ดลนัสม์ โพธิ์ฉาย (2562) ที่ศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจบริโภคผลไม้พรีเมียม กรณีศึกษาผู้บริโภคในอำเภอบ้านโป่ง พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุดเช่นเดียวกัน (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.30) และข้อประเด็นที่ผู้บริโภคคำนึงถึงมากที่สุด คือ ความสะอาดและปลอดสารพิษ ส่วนด้านข้อมูลผลิตภัณฑ์ถั่วอกหัวโต พบว่า ผู้บริโภคที่รู้จัก เคยรับประทาน และทราบข้อมูลคุณค่าทางโภชนาการของถั่วอกหัวโต มีสัดส่วนครึ่งต่อครึ่ง จึงอธิบายได้ว่า ถั่วอกหัวโตเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภครู้จักแต่ยังไม่เป็นที่นิยมบริโภค

และในด้านความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อตราสินค้า พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจตราสินค้ารูปแบบที่ 2 มากที่สุด (ร้อยละ 61.30) ส่วนสายคาคถ่องผู้บริโภคมมีความพึงพอใจสีส้มมากที่สุด (ร้อยละ 60.50) สอดคล้องกับ มัทธนี ปราโมทย์เมือง และคณะ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปจากภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสตรีแปรรูป ตำบลท่าเสา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ที่มีสีสันสดใสในระดับ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85)

สรุปผล/ข้อเสนอแนะ

เกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์ หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีกระบวนการผลิต การเพาะถั่วงอกปลอดสารพิษให้งอกและทำการจัดจำหน่าย เรียกผลิตภัณฑ์นี้ว่า “ถั่วงอกหัวโต” ปัจจุบันบรรจุภัณฑ์ที่ทาง เกษตรชุมชนขนาดย่อมบ้านเอสอาร์เลือกใช้มีลักษณะเป็นถุงพลาสติกใส PP และถุงพลาสติกแก้วใส OPP และมีฉลากด้วย เชือกฟาง ปัญหาที่พบ คือ บรรจุภัณฑ์เกิดการขาดและเสียหายง่าย ไม่สะดวกต่อการเก็บรักษาและการขนส่งในปริมาณ มาก และตราสินค้าไม่เป็นที่น่าจดจำและดึงดูดใจต่อผู้บริโภค เมื่อทำการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ตามความต้องการของกลุ่มเกษตร ชุมชนแล้ว พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจตราสินค้ารูปแบบที่ 2 มากที่สุด (ร้อยละ 61.30) ส่วนสายคาคถ่องผู้บริโภคมมีความพึงพอใจสีส้มมากที่สุด (ร้อยละ 60.50) อย่างไรก็ตามในส่วนของการข้อเสนอแนะ ผู้บริโภคส่วนใหญ่แสดงความ คิดเห็นต่อสีส้มของสายคาคถ่องควรเป็นสีที่สอดคล้องกับตัวผลิตภัณฑ์และสื่อถึงความเป็นธรรมชาติ จะช่วยส่งเสริมให้ ผลิตภัณฑ์มีความน่าสนใจและน่ารับประทานมากยิ่งขึ้น ในด้านผลิตภัณฑ์ควรมีการศึกษาวิจัยวิธีการลดกลิ่นเหม็นเขียว ของถั่วงอกหัวโตพร้อมทั้งแนะนำและวิธีการนำไปประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ และควรมีการพัฒนา และออกแบบบรรจุภัณฑ์อย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

5. เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2564). **ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ประจำปี พ.ศ. 2564**. ชลบุรี: กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ ฝ่ายนโยบายและแผนงาน.
- กิตติพงษ์ ตาลกุล, มานวงศ์ ธนิกกุล, พัทธราภรณ์ ดันจินดา, สิทธิชนน สิทธิชัยนันท์, ศุภชัย เหมือนโพธิ์ และศรวิชา กฤดาธิการ. (2562). การวิจัยเพื่อการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา บรรจุภัณฑ์พลาสติกไร้ก้าง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เอเชียอาคเนย์**, 3(1), 77-88.
- จารุสิทธิ์ เครือจันทร์. (2557). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์อาหารพื้นบ้านอีสาน. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น**, 6(1), 174-198.
- ฉัตรธิดา หยุคง และศักรินทร์ ขนประชา. (2566). การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรบนฐานองค์ความรู้ภูมิปัญญาและพืช อัตลักษณ์ท้องถิ่นของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา. **วารสารวิจัยวิชาการ**, 6(3), 201-213.
- ดลนัสม์ โพธิ์ฉาย. (2562). ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจบริโภคผลไม้พรีเมียม กรณีศึกษาผู้บริโภค ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. **ปริญญานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิรัช สุดสังข์ และชโรธรณ์ ทิพย์อุบลมภ์. (2555). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนด ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก. **วารสารวิชาการ AJNU ศิลปะ สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 2(2), 79-92.
- บุรินทร์ เปล่งดีสกุล และภาคินี เปล่งดีสกุล. (2561). การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาในการใช้ทรัพยากร ในพื้นที่ชุมชนรอบเขื่อนจุฬาภรณ์ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปปลาน้ำจืดแม่สมศรี ต.ทุ่งลุยลาย อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**, 10(2), 206-230.

- บุญส่ง อุดมกิจโกศล. (2561). รายงานผลการวิจัยการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ “บ้านเล่า” ชุมชนบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ปัทมาพร ท่อชู. (2559). การทำความเข้าใจ การออกแบบ การบรรจุภัณฑ์. อินดัสเทรียล เทคโนโลยี รีวิว (Industrial technology review), (281), 100-106.
- มัทธนี ปราโมทย์เมือง, ธาณี สุคนธชาติ และชูเกียรติ อนันต์เวทยานนท์. (2560). การศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มสตรีแปรรูปตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพมหานคร: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- มียอง ขอ. (2563). รายงานการวิจัยการออกแบบตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์สำหรับวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ ชนุน ตำบลหนองเหียง อำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระพันธ์ อะนันชัยธวัช. (2559). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวเกรียบฟักทองของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นจั่ว ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 10(4), 274-284.
- สุภาพร พรหมะเริง. (2561). แนวทางการยกระดับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านริมร่อง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 21(1), 248-258.
- Butkeviciene, V., Stravinskiene, J. & Rutelione, A. (2008). Impact of consumer package communication on consumer decision making process. *Engineering Economics*, 1(56), 57-65.
- Hair, J.F., Bush, R.P. & Ortinau, D.J. (2009). *Marketing Research: In a Digital Information Environment*. (4th Edition). Cape Town: McGraw-Hill Higher Education.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Vyas, H. (2015). Packaging Design Elements and Users Perception: A Context in Fashion Branding and Communication. *Journal of Applied Packaging Research*, 7(2), 95-107.

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี Development of personnel potential in the Phetchaburi Provincial Justice Office

นীরนุช นาคอ่วมคำ

Neeranuch Nakaumka

สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Development Management, Suan Sunandha Rajabhat University
E-mail: s64563827002@ssru.ac.th Tel. 085-8831926

Received 7/7/2566

Revised 14/12/2566

Accepted 16/12/2566

บทคัดย่อ

องค์กรทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรในภาครัฐหรือภาคเอกชน ย่อมมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ความสำเร็จ ซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานขององค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเปรียบเสมือนผู้แทนกระทรวงยุติธรรมในการบริหารงานยุติธรรมประจำจังหวัด และมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ดังนั้น บุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี จึงต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานในปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย บุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามอำนาจหน้าที่ในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี และเครือข่ายกระทรวงยุติธรรมจำนวน 141 ราย สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านการศึกษาต่อบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรีให้ความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการฝึกอบรม ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการศึกษาดูงาน 2) บุคลากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีการพัฒนาศักยภาพในทุกด้านแตกต่างกัน และบุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันมีการพัฒนาศักยภาพ ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ ผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี สามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทาง จัดทำกรอบในการพัฒนาบุคลากร เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลบรรลุเป้าหมายสูงสุด

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาบุคลากร สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

Abstract

Every organization, whether it is an organization in the public sector or the private sector, has the same goal of success, which is to determine the direction of the organization's operations for efficiency. However, the provincial justice office and its effectiveness have achieved According to the objectives that have been set in Phetchaburi, which is like a representative of the Ministry of Justice in the administration of provincial justice and has a duty to provide justice to the people, therefore, personnel in the Phetchaburi Provincial Justice Office must have regular self-development to be

consistent. With the current working context The objectives of this research were 1) to study the level of personnel potential development in the Phetchaburi Provincial Justice Office and 2) to compare personal factors with the development of personnel potential in the Phetchaburi Provincial Justice Office. This research is quantitative research. The Phetchaburi Provincial Justice Office personnel and the committees on the board, who were appointed by the Phetchaburi Provincial Justice Office and the Ministry of Justice network, made up the sample group, which included 141 randomly chosen individuals. Questionnaires were used to collect data, which was then analyzed using statistical, descriptive, t-test, and one-way variability analysis.

The results of the research were as follows: 1) The Phetchaburi Provincial Justice Office's overall personnel development factors were at a high level. The education factor for personnel in the provincial justice office was given the most importance, followed by training skills in using digital technology and in the field of study visits. 2) Personnel in various positions have potential for development in all areas in different ways, and personnel of different ages have developed potential in the skills of using digital technology differently. The study's findings suggested that the executives in the Office of Justice in Phetchaburi Province could use them as a model for creating a framework for human resource development that would improve, correct, and develop the performance of the personnel within the organization to maximize efficiency and achieve the highest goals.

Keywords: Potential Development, Personnel Development, Provincial Justice Office

1. บทนำ

องค์กรทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรในภาครัฐหรือภาคเอกชน ย่อมมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ความสำเร็จหรือการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานขององค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น หน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งขององค์กรคือ กลยุทธ์ตลอดจนกระบวนการในการจัดการบุคลากรในองค์กรตามมิติต่าง ๆ ซึ่งบุคคลที่มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา มักจะมีความพร้อมต่อการแข่งขัน และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานหรือองค์กรใดก็ตามที่บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดย่อมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าขององค์กร และนอกเหนือจากการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาตนเองของบุคลากรยังส่งผลต่อความสำเร็จหรือเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ (พจน์ พจนพานิชย์กุล, 2565)

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรจึงมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพ มีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญของงาน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุลให้แก่องค์กร ซึ่งหน่วยงานราชการยุคใหม่ จึงต้องมุ่งพัฒนาหน่วยงานและบุคลากรไปพร้อมกัน โดยกำหนดเป้าหมายของหน่วยงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานรวมถึงความรู้สึกรวมไปถึงความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความพอใจในการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจ ก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะสามารถสร้างความสำเร็จได้ (ศิริ พันธธา, 2562) โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยที่สำคัญสำหรับการดำเนินงานคือบุคลากร จึงถือได้ว่าการบริหารงานบุคคล จึงเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารในทุก ๆ องค์กร หากการบริหารงานบุคคลในองค์กรใด เป็นไปได้ถูกต้องเหมาะสมแล้วก็คาดหวังได้ว่าจะนำมาซึ่งความสำเร็จแก่องค์กรดังกล่าวได้ และในทางตรงกันข้ามหากองค์กรใด การบริหารงานบุคคลไม่ถูกต้องก็อาจจะทำให้เกิดภาวการณ์ขาดกำลังงาน ขาดคนมีความสามารถในการทำงาน ใช้ประโยชน์จากบุคคลไม่เหมาะสม พัฒนากำลังงานไม่ถูกต้อง และโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวก็เกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

สำนักงานยุติธรรมจังหวัด เป็นหน่วยงานในสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม จัดตั้งขึ้นตามกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงยุติธรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ (1) จัดทำแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงยุติธรรมในระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งคำของบประมาณจังหวัด และงบประมาณกลุ่มจังหวัด (2) พัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในภารกิจของกระทรวงยุติธรรม ศูนย์ยุติธรรมชุมชน และเครือข่ายกระทรวงยุติธรรม (3) ดำเนินงานกองทุนยุติธรรม และงานช่วยเหลือประชาชนที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม รวมทั้งจำเลยที่ถูกดำเนินคดีอาญา โดยมีได้เป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาในระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดการอำนวยความสะดวกยุติธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชน (4) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด และคณะกรรมการที่คณะกรรมการดังกล่าวแต่งตั้ง (5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, 2562)

ดังนั้น สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี จึงเปรียบเสมือนเป็นผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ในการบริหารงานยุติธรรมประจำจังหวัด และมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างเสมอภาคทั้งระบอบอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม ซึ่งด้วยภารกิจงานที่ต้องมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน บุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี จึงต้องมีความกระตือรือร้น ความคล่องตัว พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการฝึกอบรมด้านการศึกษาดูงาน ด้านการศึกษาต่อ และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานในปัจจุบันผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี จึงมีความสนใจศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้สำหรับพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรและสังคมต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ บุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามอำนาจหน้าที่ในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี และเครือข่ายกระทรวงยุติธรรม จำนวน 220 คน ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2565 (สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี, 2565)

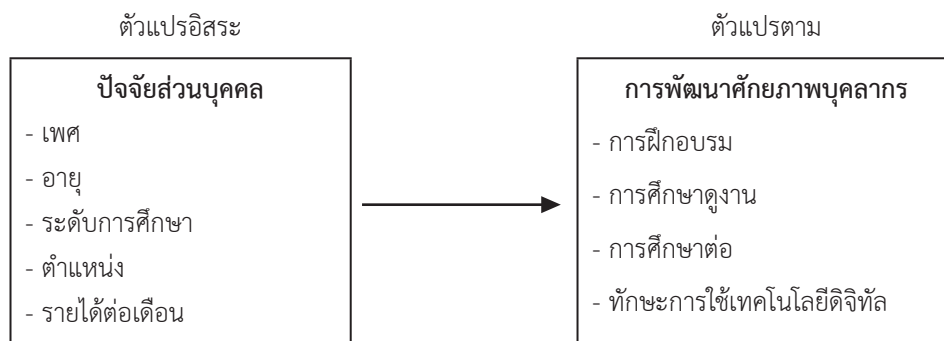
2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง รายได้ต่อเดือน

2.2 ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ประกอบด้วย ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการศึกษาต่อ และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากผลการศึกษา เรื่องการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและสามารถนำมาเป็นแนวทางการศึกษา เพื่อสร้างกรอบการวิจัย ดังกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

2. วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ บุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามอำนาจหน้าที่ในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี และเครือข่ายกระทรวงยุติธรรม จำนวน 220 คน ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2565 (สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจะใช้การเลือกประเภทตามความน่าจะเป็น (probability sampling) โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic sampling) และคำนวณตามสัดส่วน เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีทราบจำนวนประชากรจากสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้จำนวนตัวอย่าง 141 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยค้างนี้ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ต่อเดือน เป็นคำถามปลายปิด แบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในองค์กร ซึ่งประกอบไปด้วย การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นแบบสอบถามเลือกตอบตอบ (Check list) โดยลักษณะของคำถามแต่ละข้อ มีคำตอบให้เลือกในลักษณะการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประยุกต์ตามแนวทางของลิเคิร์ท และได้กำหนดค่าของคะแนนของช่วงน้ำหนัก เป็น 5 ระดับ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของแบบสอบถาม พบว่าคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไปทุกข้อ ซึ่งมีค่า IOC ภาพรวมเท่ากับ 0.77 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ เห็นว่าแบบสอบถามของผู้วิจัยมีความเที่ยงตรง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

2. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ตรวจสอบคุณภาพและผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับบุคลากรในสังกัดของกระทรวงยุติธรรมในจังหวัดเพชรบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม จากสูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (Cronbach, 1971) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ซึ่งสามารถนำแบบสอบถามดังกล่าวไปดำเนินการได้

3. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว มาใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google form จากกลุ่มบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามอำนาจหน้าที่ในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี และเครือข่ายกระทรวงยุติธรรม จำนวนทั้งสิ้น 141 ราย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ ต่อเดือน และระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ ทักษะการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อตอบปัญหาตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติ t-test (Independent Sample) และ F-test (One - way ANOVA)

3. ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรีครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี โดยได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 141 คน

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี	$\bar{x}$	(S.D.)	แปลผล
การฝึกอบรม	3.76	0.58	มาก
การศึกษาดูงาน	3.74	0.53	มาก
การศึกษาต่อ	3.78	0.55	มาก
ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.75	0.55	มาก
รวม	3.76	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี ด้านการศึกษาต่อ อยู่ในระดับแรก ($\bar{x} = 3.78$; S.D. =0.55) รองลงมาด้าน การฝึกอบรม ($\bar{x} = 3.76$; S.D. = 0.58) ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{x} = 3.75$; S.D. =0.55) และด้าน การศึกษาดูงาน ($\bar{x} = 3.74$; S.D. =0.53) ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี แสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig
เพศ	การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	-0.85		0.40
อายุ	การพัฒนาศักยภาพบุคลากร		1.51	0.20
ระดับการศึกษา	การพัฒนาศักยภาพบุคลากร		1.04	0.36
ตำแหน่ง	การพัฒนาศักยภาพบุคลากร		7.79	0.00
รายได้ต่อเดือน	การพัฒนาศักยภาพบุคลากร		0.05	0.98

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี พบว่า การพัฒนาบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรีที่มีตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการศึกษาต่อ และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ในด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการศึกษาต่อ และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ไม่แตกต่างกัน

4. สรุปและอภิปรายผล

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี พบว่า การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษาต่อ บุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการศึกษาต่อ เป็นอันดับแรก การศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยในการเพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน โดยการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นการต่อยอดให้เกิดการปฏิบัติงานในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในยุคปัจจุบัน

2. ด้านการฝึกอบรม บุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการฝึกอบรม เป็นอันดับที่สอง การฝึกอบรมเป็นการได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่มีความทันสมัยและมีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งในการฝึกอบรมแต่ละรูปแบบจะมีการจัดการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีระบบในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความพร้อมในการทำงานและการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจมีการจัดการฝึกอบรมโดยวิธีการเชิญวิทยากรภายนอกหรือการใช้บุคลากรขององค์กรที่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ โดยเฉพาะ มาให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร ภาษาอังกฤษ การทำวิจัย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุชบงค์ วงษ์พันทา (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผลวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการดำเนินงานพัฒนาบุคลากรสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการลาศึกษาต่อต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล บุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นอันดับที่สาม การที่บุคลากรมีความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมสมัยใหม่มาปรับใช้กับการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความทันสมัย เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน เพื่อการอำนวยความสะดวก

สะดวกและลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน โดยการใช้ทักษะด้านนี้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวบุคลากรเองและประชาชน ผู้มาติดต่อประสานงานเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลวิทย์ จิตมาน (2566) ศึกษาเรื่อง ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความรู้ทักษะความเข้าใจและการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, Tiktok ได้ถูกต้องและเหมาะสมในการสื่อสาร บุคลากรมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งการใช้ อินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสม

4. ด้านการศึกษาดูงาน บุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการศึกษาดูงาน เป็นอันดับที่สี่ การศึกษาดูงาน เป็นวิธีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอีกวิธีหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การเพิ่มพูนความรู้ ด้านทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ฯลฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ผลลัพธ์การดำเนินโครงการอบรมและทักษะศึกษาดูงานของกรรมการชุมชน อสม. และสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน กรณีศึกษา เทศบาลเมืองน้ำพอง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น การศึกษาผลลัพธ์การดำเนินโครงการ โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาระบบการทำงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างเครือข่าย และด้านความรู้ความเข้าใจโครงการ

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี ดังนี้ บุคลากรที่มีเพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีการพัฒนาศักยภาพที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งแตกต่างกัน มีการพัฒนาศักยภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของบุษบงค์ วงษ์พันทา (2560) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ การเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจำแนกตามบุคลากร พบว่า ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 รัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมด้านการศึกษ เพื่อต่อยอดเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาศักยภาพ ทักษะและความสามารถของบุคลากรอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งเพื่อต่อยอดในการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

1.2 รัฐหรือหน่วยงานของรัฐโดยความร่วมมือของเอกชน ควรมีการจัดการฝึกอบรม ทั้งการฝึกอบรมภายในและภายนอก เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน และมีการกำหนดนโยบาย หรือกลยุทธ์ในการฝึกอบรมมาใช้ เพื่อพัฒนาความคิด และทักษะของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และบ่อยครั้ง รวมทั้งมีความต้องการหน่วยงานมีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ

1.3 รัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุน การฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่ความทันสมัย มีประสิทธิภาพมาใช้ในองค์กรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นองค์กรสมัยใหม่ พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

1.4 รัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ควรเชิญบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่บุคลากรสนใจหรือควรรู้ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ฯลฯ หรือส่งไปอบรมต่างประเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเจาะลึกในเชิงคุณภาพเพิ่มเติม โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกในการพัฒนาระบบกลไกการบริหาร เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ในระดับผู้บริหาร และหัวหน้างานทั้งในเชิงนโยบาย และเชิงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้าความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำงานด้านทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นทักษะในการเรียนรู้แห่งโลกอนาคตใหม่ ในศตวรรษที่ 21 เพื่อที่จะได้นำมาเป็นแนวทาง หรือข้อมูลที่ได้ มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรหน่วยงานต่อไป

5. เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 (2562, เมษายน 26). **ราชกิจจานุเบกษา**, น.13-15.
- ชลวิทย์ จิตมาน. (2566). ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. **วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ**. 1(5), 15-16.
- บุษบงค์ วงษ์พันทา. (2560). แนวทางการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. งานวิจัยสำนักงานอธิการบดี, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พจน์ พจนพานิชย์กุล. (2565). **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล**. เข้าถึงจาก <https://www.sbdco.th/knowledge/article/131/การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล/>. (สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2565).
- ศิริ พันธทา. (2562). การสร้างความพึงพอใจต่อการให้บริการในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมปัจจุบัน. **วารสารพัฒนาการเรียนรู้ยุคใหม่**. 4(2), 403-404.
- สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี. (2565). **โครงสร้างการบริหารสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี**. เข้าถึงจาก [www.https://phetchaburi.moj.go.th/](https://phetchaburi.moj.go.th/). (สืบค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2565, จาก).
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ. (2563). ผลลัพธ์การดำเนินโครงการอบรมและทัศนศึกษาดูงานของกรรมการชุมชน อสม. และสมาชิก กลุ่มแม่บ้าน กรณีศึกษาเทศบาลเมืองน้ำพอง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. **วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง**, 9(1), 59-60.
- Cronbach, L. J. (1971). **Test Validation**. In R. Thorndike (Ed.), **Educational Measurement**. Washington DC: American Council on Education.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30, 607-610.

ความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

The Worries about Communication before having the Internship of the Fourth Year Students of Suan Dusit University

สิริมา เชียงชาโวไว¹ และ สายสุดา ปันตระกุล²
Sirima Chiengchaovai¹ and Saisuda Pantrakool²

¹ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

¹ Department of Thai, Faculty of Humanities, Chiang Mai University

² Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Dusit University

E-mail: sirimama@hotmail.com

Received 9/8/2566

Revised 1/12/2566

Accepted 15/12/2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในภาคการศึกษาที่ 2/2565 ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และเพื่อเปรียบเทียบความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิตก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามคณะ โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิตจากทุกคณะและโรงเรียน จำนวน 255 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเกี่ยวกับความกังวลใจของกลุ่มตัวอย่าง ด้านที่ 1 การติดต่อสื่อสารเพื่อขอฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า 1.1) กังวลใจเรื่องวิธีการจัดการเอกสารเพื่อขอฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) 1.2) รongลงมาคือ กังวลใจเรื่องวิธีการเขียนติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) และ 1.3) กังวลใจเรื่องวิธีการพูดติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) ส่วนด้านที่ 2 การวางแผนในสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า 2.1) กังวลใจเรื่องวิธีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) รองลงมาคือ 2.2) กังวลใจเรื่องวิธีการสื่อสารกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$) และ 2.3) กังวลใจเรื่องวิธีการวางตัวกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) ส่วนการเปรียบเทียบความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามคณะ พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะแตกต่างกันมีความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสาร การวางแผน สถานที่ประกอบการ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

Abstract

The objective of this research were to study the worries about internship of the 4th year students in semester 2/2565 of Suan Dusit University; and to compare the worries divide by faculty, moreover, they will have work experience in semester 2/2565. 255 sampled group was the 4th year

students from every faculty and school. The instrument for this research was a questionnaire. The statistics for the data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and One Way ANOVA. The research results showed that the sampling group was worry about the internship at high level ($\bar{x} = 3.66$). When studying each aspect, it was found that: aspect 1: The worries about applying for the internship 1.1) Preparing the document for applying to the internship was at the high level ($\bar{x} = 4.30$), 1.2) Writing the document for applying to the internship was at the high level ($\bar{x} = 4.17$), and 1.3) Speaking for applying to the internship was at the high level ($\bar{x} = 4.09$). While Aspect 2: The worries about communication in the internship situation 2.1) Solving facing problem in working situation was at the high level ($\bar{x} = 4.19$), 2.2) Communication with people in working place was at the high level ($\bar{x} = 4.12$), and 2.3) Demeanor in working place was at high level ($\bar{x} = 4.05$). Comparison of the worries divided by faculty showed that students from different faculties worry about internships which were different with a statistical significance level of 0.05.

Keywords: Worries about communication, Demeanor, Internship place, Internship

1. บทนำ

ความกังวลใจเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องเผชิญไม่ว่าจะวัย เพศ อาชีพ สถานภาพทางสังคมใด ต้องมีความกังวลใจมากน้อยแตกต่างกันไป ฝ่ายจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2554) กล่าวถึงความกังวลว่าเป็นเรื่องธรรมชาติอย่างหนึ่งที่พบได้เป็นปกติในชีวิตมนุษย์เพื่อเตรียมพร้อมในการเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ความเครียดต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกมาทั้งในด้านความคิดและความรู้สึกทางร่างกาย ความกดดันนี้จะเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์สามารถคิดแก้ไขปัญหาและคิดค้นพัฒนาสิ่งต่าง ๆ รอบตัวให้ดีขึ้น ในขณะเดียวกัน หากความคิดวิตกกังวลนั้นมีมากเกินไปจนมนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้หรือรับมืออย่างไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์ จะถือเป็นความผิดปกติแบบหนึ่งที่ต้องได้รับการดูแลรักษาเพื่อช่วยลดความทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ

นักศึกษาในมหาวิทยาลัยนับเป็นประชากรกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่งที่กำลังก้าวสู่ความเปลี่ยนแปลงสถานภาพครั้งสำคัญจากนักศึกษาสู่วัยทำงาน นักศึกษาต้องเผชิญกับความกังวลใจหลายประการในการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวกับร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม ความสัมพันธ์ทางสังคม พื้นฐานความรู้ ครอบครัวยุค บริบทภาพ ฯลฯ (เพียว ดีใจ และคณะ, 2557) โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการเรียน เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้นมีความแตกต่างออกไปจากในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่นักศึกษาเคยมีประสบการณ์มา อีกทั้งเนื้อหาการเรียนเฉพาะด้านที่มีความลุ่มลึกเข้มข้นมากยิ่งขึ้นในทุกภาคการศึกษา นอกจากนี้ นักศึกษายังต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวในสิ่งแวดล้อมใหม่และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ในทุกชั้นปี จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความกังวลใจเกี่ยวกับการเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความกังวลใจเกี่ยวกับการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพซึ่งถือว่าเป็นด่านแรกของการก้าวเข้าสู่การทำงานอย่างแท้จริง

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือการฝึกงาน (Internships) หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระทำร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ ทักษะและเจตคติที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพ เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและก้าวหน้าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กระบวนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะต้องสามารถสร้างดุลยภาพระหว่างด้านองค์ความรู้ ด้านทักษะปฏิบัติและด้านคุณธรรม การฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงมีความสำคัญต่อการบูรณาการด้านต่าง ๆ ให้เป็นหนึ่งเดียวเพื่อผลผลิตทางการศึกษาที่พึงประสงค์ (จารุณี อินทะสอน, 2562) ซึ่งการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนี้ นักศึกษาจะต้องพบกับบุคคลต่าง ๆ ในหลากหลายสถานการณ์ทั้งหน่วยงานในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอก เช่น การติดต่อขอรับการฝึกประสบการณ์ การติดต่อเพื่อส่งเอกสารสำคัญ

การเข้ารับการสัมภาษณ์จากหน่วยงานภายนอก การวางตัวในสถานที่ฝึกงาน ฯลฯ

มหาวิทยาลัยสวนดุสิตเป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งที่มีความสำคัญกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีความพร้อมที่จะก้าวสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปแล้วมหาวิทยาลัยสวนดุสิตจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 จะต้องออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อเก็บเกี่ยวความรู้และประสบการณ์จากสถานประกอบการจริงนอกมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2566) ดังนั้น นักศึกษาจากทุกคณะและโรงเรียนจึงต้องค้นหาความสนใจในการประกอบวิชาชีพของตนเองและจะต้องหาสถานที่ประกอบการเพื่อติดต่อขอเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพซึ่งเป็นเรื่องที่สร้างความกังวลใจไม่น้อยแก่นักศึกษา เนื่องจากการฝึกประสบการณ์วิชานี้ นับเป็นการเริ่มก้าวออกจากรั้วมหาวิทยาลัยและต้องใช้ชีวิตในการทำงานเหมือนกับบุคคลวัยทำงานทั่วไปเป็นครั้งแรก ดังจะเห็นได้จากการที่นักศึกษาจำนวนมากมาปรึกษาขอรับคำแนะนำในการเตรียมตัวฝึกงานในหลากหลายประเด็นเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารกับสถานประกอบการ เพราะการติดต่อสื่อสารคือปราการด่านแรกที่นักศึกษาจะต้องใช้ความระมัดระวังเพื่อให้การทำงานราบรื่นมากที่สุด เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด มิฉะนั้นจะมีผลกับการตอบรับเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพจากสถานประกอบการที่นักศึกษาปรารถนาจะเข้าไปเรียนรู้การทำงาน ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีความกังวลใจเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในด้านใดบ้าง เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้มาจัดทำแผนการให้ความรู้ในโครงการอบรมเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาในรุ่นต่อไป เพื่อให้ นักศึกษาคลายความกังวลและพร้อมออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างมั่นใจและมีความสุข

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

1.1.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามคณะ

1.2 การทบทวนวรรณกรรม

1.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความวิตกกังวล

ตฎิลา จำปาวัลย์ (2561) ให้ความหมายของ “ความกังวล” ว่าเป็นสิ่งที่ควบคู่กับความเครียดที่ถูกคุกคามเป็นความกลัวที่เป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นในอนาคตที่ไม่อาจระบุได้ชัดเจน และเป็นผลจากการประเมินเหตุการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งถือเป็นภาวะทางจิตใจ ความรู้สึกตึงเครียดทางอารมณ์ ไม่สบายกาย และไม่สบายใจ รู้สึกหวาดหวั่นหวาดกลัวกับเหตุการณ์ที่ตอบสนองต่อสิ่งคุกคามที่กำลังเผชิญในขณะนั้น รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยของตนถูกคุกคามโดยไม่ทราบสาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นอย่างดี

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2565) ให้นิยามคำว่า ความกังวลใจหรือความวิตกกังวล หมายถึงสภาวะทางอารมณ์ที่บุคคลรู้สึกกังวล กระวนกระวายใจ เครียด รู้สึกว่าเหว่ มีความคิดเกี่ยวกับความตาย รวมถึงมีอาการนอนไม่หลับ และอาการหาหรือเจ็บแปลบตามร่างกายในชีวิต รวมถึงลักษณะอารมณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ ซึ่งเกิดจากการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอันตราย เป็นความรู้สึกของการเตรียมพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับสิ่งที่เกิดขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ไม่คุ้นเคย หรือความขัดข้องใจที่คุกคามสวัสดิภาพ ภาวะสมดุล วิถีชีวิตของบุคคล หรือกลุ่มสังคมที่บุคคลนั้นเป็นเจ้าของอยู่ และแบ่งระดับความวิตกกังวลของบุคคลไว้ 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับต่ำ (Mild anxiety) เป็นระดับที่พบได้ทั่วไป เช่น การตึงเครียดจากการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นระดับที่ทำให้บุคคลเกิดความตื่นตัว กระตือรือร้นที่จะเอาชนะปัญหา มีการรับรู้ที่ว่องไว ความจำดี สมาธิดี อารมณ์และการกระทำไม่เปลี่ยนจากปกติมากนัก รวมถึงอาจมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระเนื่องจากระบบประสาทอัตโนมัติถูกกระตุ้น

2. ระดับปานกลาง (Moderate anxiety) มีผลทำให้ประสาทสัมผัสและการรับรู้แคบลง ความสนใจน้อยลง ความสามารถในการเรียนรู้ลดลง

3. ระดับรุนแรง (Severe anxiety) มีผลทำให้ประสาทสัมผัสและการรับรู้แคบลง ทำให้หมกมุ่นในรายละเอียดมากเกินไป ไม่สามารถจับสาระสำคัญของเรื่องใดได้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาลดลงและทำงานได้ไม่เต็มสมรรถภาพ สับสน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อปกป้องตนเองมากขึ้น และมักเป็นพฤติกรรมซ้ำ ๆ ที่สังเกตเห็นได้

4. ระดับรุนแรงมาก (Panic anxiety) มีผลทำให้บุคคลเกิดความกลัวอย่างรุนแรงมากหรือเป็นความกลัวแบบสุดขีด ทำให้บุคคลขาดการควบคุมตนเอง และแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ไม่มีในสภาวะปกติ

เมื่อพิจารณาถึงงานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะเจาะจงถึงกลุ่มวัยรุ่น เช่น งานวิจัยของอรัญญชยัต บุษุกิตติยศ, สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล และ สุพัทธ แสนแจ่มใส (2562) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการอย่างมากในทุกด้าน ได้แก่ 1. พัฒนาการทางร่างกาย ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไปและการเปลี่ยนแปลงทางเพศ 2. พัฒนาการทางสติปัญญา มีการพัฒนาทางสติปัญญาที่มากขึ้น อาจขาดความยั้งคิด มีความหุนหัน พลันแล่น ขาดการไตร่ตรองให้รอบคอบ มีความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-Awareness) ความสับสนในตนเอง (Identity VS Role Confusion) การคำนึงถึงภาพลักษณ์ของตนเอง (Self - Image) 3. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ มีอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนไหว เจ้าอารมณ์ มีอารมณ์รุนแรง การควบคุมอารมณ์ยังไม่ดี บางครั้งเก็บกด บางครั้งมั่นใจในตนเองสูง บางครั้งพลุ่พล่าน ลักษณะอารมณ์แบบนี้จึงมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้อื่นได้ง่าย และ 4. พัฒนาการทางด้านสังคม จะเริ่มตีตัวออกห่างจากพ่อแม่และเตรียมตัวที่จะเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนรวมถึงบุคคลอื่นในสังคม จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านกายภาพและด้านความคิด จิตใจ ความกังวล ความกลัว ฯลฯ ที่มีต่อสถานการณ์รอบด้าน ซึ่งภาวะที่วัยรุ่นต้องเผชิญนี้อาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดทางกฎหมายได้ เช่น เจตคติ การมุงอนาคต การควบคุมตน การเผชิญความเครียด การสื่อสารในครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฯลฯ

เมื่อมีเหตุให้ต้องคิดพิจารณา ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นอาจจะส่งผลทั้งด้านดีหรือด้านเสียต่อบุคคล ขึ้นอยู่กับวิธีการตอบสนองที่บุคคลใช้ เช่น หากบุคคลนั้นตอบสนองความวิตกกังวลโดยการหาวิธีการแก้ไขที่ตรงประเด็น เหมาะสม จะช่วยพัฒนาบุคคลให้เกิดผลดี เต็มไปด้วยความวิตกกังวลนั้นไปได้ แต่ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลนั้นยอมแพ้ต่อความวิตกกังวล เช่น คิดว่าหมดหนทางที่จะแก้ไขปัญหาก็มีวิธีการแก้ไขที่ไม่ตรงกับประเด็นสำคัญของปัญหา การตอบสนองเช่นนี้ย่อมเป็นอันตรายหรือเกิดผลเสียต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ เมื่อบุคคลมีความวิตกกังวลเป็นระยะเวลานานโดยไม่สามารถหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อลดหรือขจัดปัญหาทิ้งไปได้ก็จะเกิดกระบวนการทางจิตใจโดยหันไปใช้วิธีการที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงเพื่อลดความตึงเครียดของจิตใจ เรียกว่าการใช้กลไกในการป้องกันตนเอง (Defense Mechanism) ซึ่งแม้ว่าจะช่วยลดความวิตกกังวลไปได้บ้างแต่มีผลเสียคือ ถ้าใช้มากจะทำให้บุคคลลืมนึกความเป็นจริงของโลก (Reality) หรือไม่เข้าใจตนตามความเป็นจริง (Actual Self) มากยิ่งขึ้นซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นเป็นโรครจิตในระยะต่อมาได้ (อัญชลี วิวัฒนเจริญ, 2550)

เฮลท์ไดเรกต์ (Healthdirect, 2022) ได้กล่าวถึง อาการหรือสัญญาณของภาวะวิตกกังวลในวัยรุ่นว่ามีดังนี้ รู้สึกตึงเครียด หรือกระสับกระส่ายอยู่ตลอดเวลา วิตกกังวลหรือประหม่าอย่างยิ่ง มักจะกังวลเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่น่าจะเกิดขึ้น หลีกเลียงสถานการณ์ที่ยากลำบากหรือสถานการณ์ใหม่ที่ทำให้รู้สึกวิตกกังวล แยกตัวออกจากสังคม ไม่มีสมาธิในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีปัญหาในการนอนหลับ และมีอาการทางกายภาพที่ปรากฏได้อย่างชัดเจน ได้แก่ หัวใจที่เต้นแรง รู้สึกเวียนหัว เหงื่อออก ตัวสั่น หายใจถี่ รู้สึกมวนท้อง ปวดเมื่อยร่างกาย โดยเฉพาะที่คอ ไหล่ และหลัง ดังนั้น ผู้ใหญ่ เช่น ผู้ปกครอง ญาติ ครูอาจารย์ ฯลฯ จึงควรสังเกตอาการและพฤติกรรมของวัยรุ่นเพื่อให้ความช่วยเหลือได้อย่างทันที่ รวมถึงวางแผนทางการแก้ไขและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของวัยรุ่นเพื่อมิให้เกิดความสูญเสียขึ้นได้ในอนาคต

1.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือ การฝึกงาน (Internship) หมายถึง การที่นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์และการทำงานตามสาขาวิชาที่ศึกษามาหรืองานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่จะทำในอนาคต (ศิริวรรณ มุนินทรวงศ์, 2560)

และแบ่งการฝึกงานไว้ 5 รูปแบบ ดังนี้

1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อเรียนรู้งาน

เป็นการฝึกประสบการณ์การทำงานในสถานที่จริงประมาณ 1-2 สัปดาห์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ฝึกงานเกิดความตระหนักถึงความกดดันและความมุ่งมั่นของตนเอง อีกทั้งเข้าใจการทำงานและได้รับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแวดวงวิชาชีพนั้น ๆ

2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อพิจารณารับเข้าทำงาน

เป็นการฝึกงานที่เป็นส่วนหนึ่งของการทดลองปฏิบัติงานร่วมกัน ถือเป็นขั้นตอนหนึ่งของการหางาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ฝึกงานตระหนักถึงความกดดันและความมุ่งมั่นของตนเอง อีกทั้งเข้าใจการทำงานและได้รับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแวดวงวิชาชีพนั้น

3. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อช่วยปฏิบัติงาน

เป็นการฝึกงานที่ผู้ฝึกงานจะได้ประสบการณ์การทำงานที่มีลักษณะที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้จากการทำงานพิเศษและมักจะใช้เวลาฝึกงาน มากกว่า 1 เดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางสังคม

4. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อร่วมทำโครงการ

เป็นการฝึกงานที่มักมีการเชื่อมโยงกันระหว่างบริษัทหรือมหาวิทยาลัยเพื่อค้นหาประเด็นปัญหา และนำเสนอแนวทางให้แก่ผู้ประกอบการ โดยมากจะทำงานเป็นทีม มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางสังคม และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

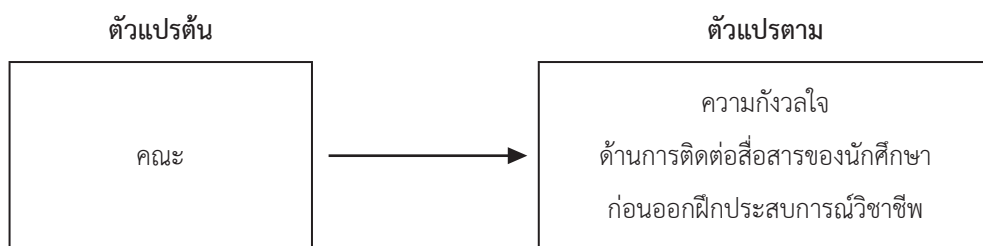
5. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อร่วมวางแผนในกิจการ

เป็นการเข้าร่วมงานในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในโครงการใหม่ของผู้ประกอบการหรือโปรเจกต์เชิงปฏิรูป โดยมากมักเป็นงานระยะยาว ตั้งแต่ 1-6 เดือน เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางสังคมและการเป็นผู้นำให้กับผู้ฝึกงาน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความวิตกกังวลเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกเพศทุกวัยต้องเผชิญและควรจะต้องมีการจัดการรับมือและแก้ไขความวิตกกังวลนั้นอย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อจะทำให้การดำเนินชีวิตของบุคคล มีความปกติสุข สิ่งที่เข้ามากระทบจิตใจจนทำให้เกิดเป็นความวิตกกังวลอาจมาจากการเปลี่ยนแปลงทางพัฒนาการในชีวิต แต่ละช่วงวัย กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังจะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นกลุ่มวัยเรียนที่จะต้องติดต่อสื่อสารกับบุคคลในหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างเป็นทางการครั้งแรก จึงทำให้ความวิตกกังวลด้านการติดต่อสื่อสารในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนี้เป็นสิ่งที่รบกวนจิตใจของนักศึกษาเป็นอย่างมาก

1.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้มีตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ คณะ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ มีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

2.1 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1,376 คน ในภาคเรียนที่ 2/2565 จากทุกคณะและโรงเรียนของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ยกเว้นคณะครุศาสตร์ที่มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนแบบเฉพาะ คณะและโรงเรียนที่เก็บข้อมูลมีดังนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ โรงเรียนการเรือน และโรงเรียนกฎหมายและการเมือง กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นของคณะ ซึ่งใช้หลักสูตรในแต่ละคณะเป็นหน่วยในการแบ่งชั้น และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย สุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามออนไลน์ เรื่อง ความกังวลใจก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ 2 ความกังวลใจก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิดให้ตอบคำถามได้อย่างเสรี

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาข้อคำถามหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พร้อมคำนวณหาค่าความตรงตามเนื้อหาของข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ที่นำไปใช้ได้ และนำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

2.4 การเก็บข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งทางแอปพลิเคชันไลน์ ใช้เวลาเก็บข้อมูลในช่วงวันที่ 1-15 ธันวาคม 2565 โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาทั้งหมดจำนวน 310 คน คณะผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและทำการคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามชุดที่ตอบสมบูรณ์ครบถ้วน จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 82.25

2.5 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ใช้สถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบบรรยายและตาราง ส่วนข้อมูลข้อเสนอแนะจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็น

3. ผลการศึกษา

3.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2/2565 จำนวน 255 คน ที่สังกัดคณะและโรงเรียนต่าง ๆ รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่สังกัดคณะ/โรงเรียนต่าง ๆ

คณะ / โรงเรียน	สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ	รวม
1. โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ	ธุรกิจการโรงแรม	54	21.17	38.42
	การท่องเที่ยว	44	17.25	
	รวม	98	38.42	
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	ภาษาและการสื่อสาร	24	9.41	20.38
	ภาษาอังกฤษ	15	5.88	
	จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ	13	5.09	
	รวม	52	20.38	
3. โรงเรียนกฎหมายและการเมือง	รัฐศาสตร์	20	7.84	17.25
	รัฐประศาสนศาสตร์	14	5.49	
	นิติศาสตร์	10	3.92	
	รวม	44	17.25	
4. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	เทคโนโลยีสารสนเทศ	10	3.92	11.81
	วิทยาการคอมพิวเตอร์	9	3.52	
	อาชีวอนามัยและความปลอดภัย	8	3.20	
	วิทยาศาสตร์เครื่องสำอาง	3	1.17	
	รวม	30	11.81	
5. คณะวิทยาการจัดการ	บัญชี	15	5.88	7.83
	การตลาด	3	1.17	
	นิเทศศาสตร์นวัตกรรมและผู้ประกอบการ	2	0.78	
	รวม	20	7.83	
6. โรงเรียนการเรือน	เทคโนโลยีการประกอบอาหารและการบริการ	11	4.31	4.31
	รวม	11	4.31	
รวมทั้งสิ้น		255	100	100

จากตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่สังกัดคณะ/โรงเรียนต่าง ๆ พบว่า จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ นักศึกษาจากโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 38.42 ลำดับที่ 2 คือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 20.38 ลำดับที่ 3 คือ โรงเรียนกฎหมายและการเมือง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 ลำดับที่ 4 คือ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.81 ลำดับที่ 5 คือ คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.83 และลำดับสุดท้ายคือ โรงเรียนการเรือน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.31

3.2 ความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตารางที่ 2 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับความกังวลใจ ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ประเด็น	ระดับความกังวลใจ					$\bar{x}$	SD.	แปลผล	ลำดับที่
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด				
1. ความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารก่อนออกไปฝึกงาน	14 (5.49)	19 (7.45)	73 (28.62)	84 (32.94)	65 (25.49)	3.65	1.10	มาก	6
2. ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การพูดติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน”	7 (2.74)	10 (3.92)	54 (21.17)	65 (25.49)	119 (46.66)	4.09	1.03	มาก	4
3 ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การเขียนติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน”	4 (1.56)	10 (3.92)	53 (21.17)	59 (23.13)	129 (50.58)	4.17	0.99	มาก	2
4. ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การจัดการเอกสารเพื่อขอฝึกงาน”	1 (0.39)	8 (3.13)	47 (18.43)	55 (21.56)	144 (56.47)	4.30	0.90	มาก	1
5. ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การสื่อสารกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกงาน”	6 (2.35)	3 (1.17)	59 (23.13)	69 (27.05)	118 (46.27)	4.13	0.96	มาก	3
6. ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การวางตัวกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกงาน”	7 (2.74)	8 (3.13)	62 (24.31)	64 (25.09)	114 (44.70)	4.05	1.03	มาก	5
ภาพรวม						4.07	1.00	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษามีกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารก่อนออกไปฝึกงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$, SD. = 1.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความกังวลใจเกี่ยวกับ “การจัดการเอกสารเพื่อขอฝึกงาน” ระดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.30$, SD. = 0.90) รองลงมาคือ ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การเขียนติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน” ($\bar{x} = 4.17$, SD. = 0.99) ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การสื่อสารกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกงาน” ($\bar{x} = 4.13$, SD. = 0.96) ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การพูดติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน” ($\bar{x} = 4.09$, SD. = 1.03) และความกังวลใจเกี่ยวกับ “การวางตัวกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกงาน” อันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 4.05$, SD. = 1.03)

3.3 การเปรียบเทียบความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามคณะ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำแนกตามคณะ

ความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิตก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำแนกตามคณะ	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
	ระหว่างกลุ่ม	7.933	5	1.587	2.756	.019*
	ภายในกลุ่ม	143.352	249	.576		
	รวม	151.285	254			

*P ≤ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามคณะ พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะแตกต่างกันมีความกังวลใจ

ด้านการติดต่อสื่อสารก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ตารางที่ 4 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

คณะ $\bar{x}$		โรงเรียน การท่องเที่ยว และการบริการ	คณะ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	โรงเรียน กฎหมายและ การเมือง	คณะ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	คณะ วิทยาการ จัดการ	โรงเรียน การเรือน
		3.83	3.91	3.34	3.07	3.70	3.69
โรงเรียนการท่องเที่ยว และการบริการ	3.83	-	-0.07	0.49*	0.76*	0.13	0.13
คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	3.91		-	0.56*	0.83*	0.20	0.21
โรงเรียนกฎหมาย และการเมือง	3.34			-	0.27	-0.35	-0.35
คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	3.07				-	-0.63*	-0.62
คณะวิทยาการจัดการ	3.70					-	0.07
โรงเรียนการเรือน	3.69						-

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามคณะ พบว่า

โรงเรียนกฎหมายและการเมืองแตกต่างจาก โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ และคณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแตกต่างจาก โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ และคณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการแตกต่างจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในภาคเรียน
ที่ 2/2565 จากทุกคณะ/โรงเรียน ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความกังวลใจด้านการสื่อสาร
จำนวน 41 คน ดังนี้

- 1) กลัวหาที่ฝึกงานไม่ได้ (12 คน)
- 2) กลัวความสามารถไม่พอ (5 คน)
- 3) กลัวงานไม่ตรงกับสาขาที่เรียน (4 คน)
- 4) ตั้งตัวไม่ทัน (4 คน)
- 5) การเดินทางไปฝึกงาน (3 คน)
- 6) ค่าใช้จ่ายระหว่างการฝึกงาน (3 คน)
- 7) การเดินทางและที่พัก (ฝึกงานต่างจังหวัด) (3 คน)
- 8) กลัวว่าจะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ไม่ดี (3 คน)
- 9) รายได้หรือค่าตอบแทนในการฝึกงาน (2 คน)
- 10) กลัวสร้างความเดือดร้อนให้สถานที่ฝึกงาน (1 คน)
- 11) กลัวผลการประเมินจากหน่วยงาน (1 คน)

จากความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า สามารถจัดกลุ่มความคิดเห็นได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความกังวลภายในจิตใจ ความคิด ความรู้สึก ได้แก่ กลัวหาที่ฝึกงานไม่ได้ กลัวความสามารถไม่พอ กลัวงานไม่ตรงกับสาขาที่เรียน ตั้งตัวไม่ทัน กลัวว่าจะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ไม่ดี กลัวสร้างความเดือดร้อนให้สถานที่ฝึกงาน และกลัวผลการประเมินจากหน่วยงาน ส่วนกลุ่มที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการเงิน ได้แก่ การเดินทางไปฝึกงาน ค่าใช้จ่ายระหว่างการฝึกงาน การเดินทางและที่พัก (ฝึกงานต่างจังหวัด) และรายได้หรือค่าตอบแทนในการฝึกงาน

4. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

4.1 การสรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่สังกัดโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 38.42 รองลงมา คือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 20.38 ลำดับที่ 3 คือ โรงเรียนกฎหมายและการเมือง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 ลำดับที่ 4 คือ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.81 ลำดับที่ 5 คือ คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.83 และลำดับสุดท้าย คือ โรงเรียนการเรือน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.31

ความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า นักศึกษามีความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารก่อนออกไปฝึกงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความกังวลใจเกี่ยวกับ “การจัดการเอกสารเพื่อขอฝึกงาน” ระดับสูงสุด รองลงมาคือ ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การเขียนติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน” ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การสื่อสารกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกงาน” ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การพูดติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน” และ ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การวางตัวกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกงาน”

การเปรียบเทียบความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามคณะ พบว่า ภาพรวมและรายด้านความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารก่อนออกไปฝึกงาน ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การพูดติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน” ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การเขียนติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน” ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การจัดการเอกสารเพื่อขอฝึกงาน” และความกังวลใจเกี่ยวกับ “การวางตัวกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกงาน” พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะแตกต่างกันมีความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านความกังวลใจเกี่ยวกับ “การสื่อสารกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกงาน” พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ไม่มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการเปรียบเทียบรายคณะระหว่างค่าเฉลี่ยความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามคณะ พบว่า นักศึกษาโรงเรียนกฎหมายและการเมือง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิตก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2/2565 มีความกังวลใจก่อนออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพใน 2 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นที่หนึ่ง คือ ความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารก่อนออกไปฝึกงาน เนื่องจากนักศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่หาสถานที่และติดต่อขอรับเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้วยตนเอง จึงทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่เกิดความวิตกกังวลว่า จะเตรียมตัวเพื่อพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอย่างไรทั้งด้านการพูดและการเขียนเพื่อการสื่อสารที่ชัดเจน รวดเร็ว รวมถึงการแสดงกิริยามารยาทที่ดีในการติดต่อกัน ดังจะเห็นได้จากการที่นักศึกษาที่มีความกังวลใจด้านการจัดเอกสารเพื่อขอฝึกงานในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ความกังวลใจเกี่ยวกับ “การเขียนติดต่อกับ

หน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน” “การพูดติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน” และ “การติดต่อสื่อสารก่อนออกไปฝึกงาน” สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีความกังวลใจกลัวหาที่ฝึกงานไม่ได้ กลัวความสามารถไม่พอ กลัวงานไม่ตรงกับสาขาที่เรียน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีความกังวลใจเกี่ยวกับการสื่อสารกับบุคคลและสถานที่ฝึกงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริวรรณ มุนินทร์วงศ์ (2561) ศึกษาปัญหา การฝึกงานและทักษะในการทำงานของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า นักศึกษามีปัญหา เกี่ยวกับการสื่อสารกับบุคคลและขาดทักษะทางภาษา นักศึกษาหลายคนมีปัญหากับการติดต่อประสานงาน การรายงาน ผลการปฏิบัติงาน การสื่อสารในองค์กร เนื้อหางานที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งมีความแตกต่างกัน ซึ่งทุกงานต้องใช้ทักษะ ในการสื่อสารทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน หากนักศึกษาฝึกงานขาดทักษะด้านการสื่อสารจะส่งผลให้เกิดปัญหามาตั้งแต่ ก่อนออกไปฝึกงาน ทักษะการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญที่อาจสร้างความรู้สึกลังเลหรือความสับสนที่ไม่ราบรื่นได้ สาขาวิชา จึงควรชี้แนะและเพิ่มเติมกิจกรรมให้นักศึกษาได้พัฒนาและฝึกทักษะในการเข้าสังคมอยู่เสมอ ประเด็นที่สอง คือ ความกังวลใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษามีความกังวลใจว่าจะสามารถสื่อสารกับ ผู้ร่วมงานได้ดีหรือไม่ อีกทั้งยังมีความกังวลใจในเรื่องการวางตัวกับผู้ใหญ่ หัวหน้างานและรุ่นพี่ในหน่วยงาน ดังจะเห็นได้ จากการที่นักศึกษามีความกังวลใจเกี่ยวกับ “การสื่อสารกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกงาน” และความกังวลใจเกี่ยวกับ “การวางตัวกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกงาน” สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่นักศึกษบางส่วนกลัวความสามารถ ไม่พอ กลัวว่าจะแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าไม่ได้ ความกังวลใจที่เกิดขึ้นนี้ อาจารย์ผู้ดูแลอาจจะให้ความแนะนำ ดูแลให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลเพื่อให้นักศึกษาคลายความกังวล ดังแนวคิดของตฤไล จำปาวัลย์ (2561) ที่กล่าวว่าความวิตกกังวล เป็นสิ่งที่ควบคุมกับความเครียดของมนุษย์ เป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นในอนาคตที่ไม่อาจจะระบุได้ชัดเจนซึ่งถือเป็นภาวะทาง จิตใจ ความรู้สึกตึงเครียดทางอารมณ์ ไม่สบายกายและไม่สบายใจ รู้สึกหวาดหวั่น หวาดกลัวกับเหตุการณ์ ความเครียด ที่เกิดขึ้นส่งผลให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ต้องหาสถานที่ฝึกงานเกิดความกังวลใจเนื่องจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนี้ ถือได้ว่าเป็นการเริ่มก้าวออกจากรั้วมหาวิทยาลัยและต้องใช้ชีวิตในการทำงานเหมือนกับบุคคลวัยทำงานทั่วไป เป็นครั้งแรกส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลตามมา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริวรรณ มุนินทร์วงศ์ (2561) พบว่า แม้จะ มีการเตรียมความพร้อมก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่นักศึกษายังคงประสบปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร กับบุคคลในการฝึกงานในสถานประกอบการ

การเปรียบเทียบความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนออกฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามคณะ พบว่า ภาพรวมและรายด้านความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสารก่อนออกไปฝึกงาน การพูดติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน การเขียนติดต่อกับหน่วยงานเพื่อขอฝึกงาน การจัดการเอกสารเพื่อขอฝึกงาน และการวางตัวกับผู้ร่วมงานในสถานที่ฝึกงาน พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะแตกต่างกันมีความกังวลใจด้านการติดต่อสื่อสาร ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล (2559) พบว่า สาขาวิชาที่แตกต่างกันของนักศึกษามีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการในการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการรับรู้ ด้านการสนใจ ด้านทัศนคติ ด้านเป้าหมาย และด้านความเชื่อค่านิยมแตกต่างกัน ประเภทของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการในการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ

4.3 ข้อเสนอแนะ

4.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หลักสูตร คณะ/โรงเรียน และมหาวิทยาลัยควรทำความเข้าใจจากปัญหาในการฝึกงานของนักศึกษารุ่นพี่ ที่ผ่านมา และอาจารย์ประจำหลักสูตรร่วมกันวางแผนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านการสื่อสารและทักษะอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง รวมถึงมีการแนะแนวทางในการรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ปัญหาด้านการเงิน การเลือก สถานประกอบการที่สัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ฯลฯ เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนา ตนเองทั้งด้านทักษะการสื่อสารและด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีความมั่นคงทางจิตใจก่อนออกฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพ

4.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

หลักสูตร คณะ/โรงเรียน และมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาให้นักศึกษาได้ร่วมวางแผน ทำกิจกรรมเสริมทักษะ หรือออกแบบการเรียนรู้การสอนที่เสริมทักษะให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการเก็บกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาชั้นปีอื่น เช่น นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เพื่อศึกษาว่านักศึกษาเริ่มมีความกังวลใจในเรื่องการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือไม่ อย่างไร เพื่อหาแนวทางการทำความเข้าใจ และลดความกังวลใจสะสมที่อาจจะเกิดแก่นักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 3

5. เอกสารอ้างอิง

- คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2566. **Anxiety - ความวิตกกังวล**. <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/anxiety>. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2566.
- จารุณี อินตะสอน. 2562. ทศนคติด้านระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ส่งผลต่อความประทับใจในการบริการ การศึกษาของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ตฤติลา จำปาวัลย์. 2561. ความวิตกกังวลตามสถานการณ์. *วารสารพุทธจิตวิทยา*. 3(1), 13-20.
- ฝ่ายจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2566. **วิตกกังวล**. <http://www.cumental.com>. สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2566.
- เพียว ดีใจ และคณะ. 2557. ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, กรุงเทพฯ.
- มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. 2566. **หลักสูตรที่เปิดสอน**. <https://www.dusit.ac.th>. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2566.
- ศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล. 2559. การตัดสินใจเลือกสถานประกอบการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ศิริวรรณ มุนินทรวงศ์. 2560. ปัญหาการฝึกงานและทักษะในการทำงานของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา ฉบับพิเศษ*. 8(3), 206-218.
- อรัญญชชาติ บุญชุกิตติยศ, สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล และสุพัทธ แสนแจ่มใส. 2562. ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในวัยรุ่น: การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มระหว่างกลุ่มวัยรุ่นที่กระทำความผิดกับกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*. 12(1), 63-85.
- อัญชลี วิวัฒน์เจริญ. 2550. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- Healthdirect. 2022. **Anxiety in teenagers**. <https://www.healthdirect.gov.au/anxiety-in-Teenagers>. Accessed 30 Nov. 2023.
- Yamane, T. 1973. **Statistics, An Introductory Analysis**. (2nd ed). Harper and Row, New York.

ปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

Factors Influencing The Decision to Study at Chiang Mai

Rajabhat University of First Year Students ;

A Case Study of The Academic Year 2022,

Faculty of Science and Technology

เจษฎา มีทรัพย์

Jassada Mesurp

ภาควิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Department of Mathematics and Statistics, Chiang Mai Rajabhat University

Email: jassada_mes@g.cmru.ac.th Tel: 081-9989821

Received 21/8/2566

Revised 28/11/2566

Accepted 10/12/2566

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2) วิเคราะห์และเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ รวบรวมข้อมูลได้จากนักศึกษา 486 คน จากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาจำนวนทั้งหมด 555 คน เป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่รับเข้ามาศึกษาต่อชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหรือแปรผันตรงต่อกันทั้งหมดได้ผลดังนี้ 1) ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร มีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.84 2) ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา มีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.82 3) ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ มีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.79 ตามลำดับ

ทั้งนี้ นำผลจากปัจจัยทั้ง 3 ด้านมาเป็นแนวทางปรับปรุงนโยบาย วางแผนและกำหนดแนวทางการบริหารวิชาการเชิงรุกสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมปัจจัยเชิงบวกต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อหลักสูตรสังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มากขึ้น

คำสำคัญ: การตัดสินใจ ปัจจัยในการตัดสินใจ การศึกษาต่อ หลักสูตรระดับปริญญาตรี

Abstract

This study aims to 1) study the factors in deciding marking of the 1st year student, academic year 2022, to study at Faculty of Science and Technology, Chiang Mai Rajabhat University. 2) analyze and compare the relationship of the factors influencing their deciding marking to enroll. The data to

study in a undergraduate program. Bachelor's degree Under the Faculty of Science and Technology Chiang Mai Rajabhat University Data were collected from 486 students from the target group used in the study, a total of 555 students of the 1st year student, academic year 2022 from the Faculty of Science and Technology who were admitted to study. Data collection using questionnaires and data analysis Using statistics on frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. and Pearson's correlation coefficient.

The results of the study found that Factors affecting the decision to study in a program under the Faculty of Science and Technology of 1st year students, academic year 2022, at a significance level of 0.01, sorted from highest to lowest with the highest average of 3 orders. They are all related in the same direction or vary directly with each other. The results are as follows: 1) Educational program/curriculum factors There is a very high level of relationship. Correlation coefficient 0.84 2) Educational institution factors There is a very high level of relationship. Correlation coefficient 0.82 3) Media and public relations factors There is a high level of relationship. The correlation coefficient was 0.79, respectively.

The results from all three factors are used as guidelines for policy improvement. Plan and set guidelines for proactive academic administration to the target group To promote more positive factors in deciding to study in programs under the Faculty of Science and Technology.

Keywords: decision making, decision factors, further education, bachelor's degree program

1. บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้า เนื่องจากการศึกษาช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม เจตคติ และคุณธรรมของบุคคล ทั้งยังพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ซึ่งสังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการแข่งขันสูง หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ จึงมีการคัดสรรบุคลากรที่มีคุณภาพเข้าไปร่วมงานในองค์กร เพื่อเป็นแรงผลักดันเสริมสร้างองค์กรให้เจริญเติบโตและดำรงอยู่ได้ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถสูงจึงมักมีโอกาสในการทำงานในหน่วยงานหรือองค์กรที่มีคุณภาพ จึงส่งผลให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นในการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ สามารถเข้าสู่การแข่งขันในการเลือกอาชีพที่ดีแก่ตนเอง ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชาติ หากรากฐานทางการศึกษาของคนในชาติมีคุณภาพย่อมส่งผลให้ชาติเกิดการพัฒนาก้าวหน้า มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบคณะต่าง ๆ โดยคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีประวัติความเป็นมาพร้อมกับการก่อตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีการพัฒนาตามลำดับตั้งแต่โรงเรียนฝึกหัดครูกรรมประจําณชลพายัพ ซึ่งเริ่มเปิดรับนักเรียนเข้าอยู่ประจำเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2467 และเปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2467 จนกระทั่งปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในปัจจุบัน จากข้อมูลจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใน 3 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนมากขึ้น โดยในปี 2562 มีจำนวน 400 คน ปี 2563 มีจำนวน 411 คน และปี 2564 มีจำนวน 487 คน ข้อมูลจาก (สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2565) อย่างไรก็ตาม ในแต่ละปีมีเพียงบางหลักสูตรเท่านั้นที่มีจำนวนนักศึกษาใหม่ตามแผนรับที่วางไว้ บางหลักสูตรก็ไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่มีผู้สนใจสมัครเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรที่สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ได้แก่ 1) ค่านิยม (Value) 2) ประเภทของครอบครัว (Type of Family) 3) ทรัพยากรครอบครัว (Family Resources) 4) ทิศทางของเศรษฐกิจสังคม (The Socioeconomic

Setting) (ณัชชา สุวรรณวงศ์, 2560)

การตัดสินใจต้องผ่านกระบวนการพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ จากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมและลำดับความสำคัญไว้ แล้วจึงตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีที่สุด เป็นการสร้างทางเลือกให้มากที่สุดเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือทางเลือกที่ดีที่สุด รวมถึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมคน ทั้งที่เป็นการตัดสินใจคนเดียว เป็นกลุ่ม หรือองค์กร ซึ่งพฤติกรรมคนแต่ละคน แต่ละกลุ่มก็จะมี ความแตกต่างกัน เช่นเดียวกันกับการตัดสินใจของผู้ปกครองหรือบุตรหลานในการเลือกพิจารณา สถานศึกษาที่เหมาะสมและดีที่สุด (ปฐมา อาแว และ นิยาواةร์ ไพบูลย์, 2562) โดยการคิดไตร่ตรองและประเมิน ทางเลือกที่ตรงกับความรู้สึกของผู้ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อซึ่งจะทำให้ทราบถึงแรงจูงใจที่แท้จริงต่อการตัดสินใจเลือกเรียน ในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยตรงกับความต้องการของ กลุ่มเป้าหมาย การปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้มีคุณภาพและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของคณะ ตลอดจนเป็นแนวทาง ในการประชาสัมพันธ์เพื่อจูงใจผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์

1.1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.1.2 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์และเปรียบเทียบปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.2 ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี ที่เข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งหมด 555 คน

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา ปัจจัย ด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร ปัจจัยครอบครัว ปัจจัยเหตุผลส่วนตัว ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์

ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร มีความสัมพันธ์ต่อกลุ่มเป้าหมายในความสนใจเข้าศึกษาต่อ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2565

1.3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับสถานการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อกลุ่มเป้าหมายในความสนใจเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ระดับปริญญาตรีที่สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2565

1.3.3 ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ต่อกลุ่มเป้าหมายในความสนใจเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ระดับปริญญาตรีที่สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2565

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยการตัดสินใจ หมายถึง การวิเคราะห์ทางเลือกหลาย ๆ ทางเลือก โดยการศึกษาข้อมูล และหาความรู้ เพิ่มเติม เพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีเพียงทางเลือกเดียวได้ ซึ่งทางเลือกนั้นสามารถตอบสนองความต้องการ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การตัดสินใจศึกษาต่อ หมายถึง การตัดสินใจศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นในสาขาต่าง ๆ โดยเข้ารับการศึกษา ในสถาบันการศึกษาของรัฐหรือของเอกชน โดยมีเหตุผลในการได้รับความรู้เพิ่มขึ้น มีประสบการณ์สูงขึ้น และเป็นปัจจัย

ในการเสริมสร้าง ความเจริญก้าวหน้าสำหรับผู้เข้าศึกษา

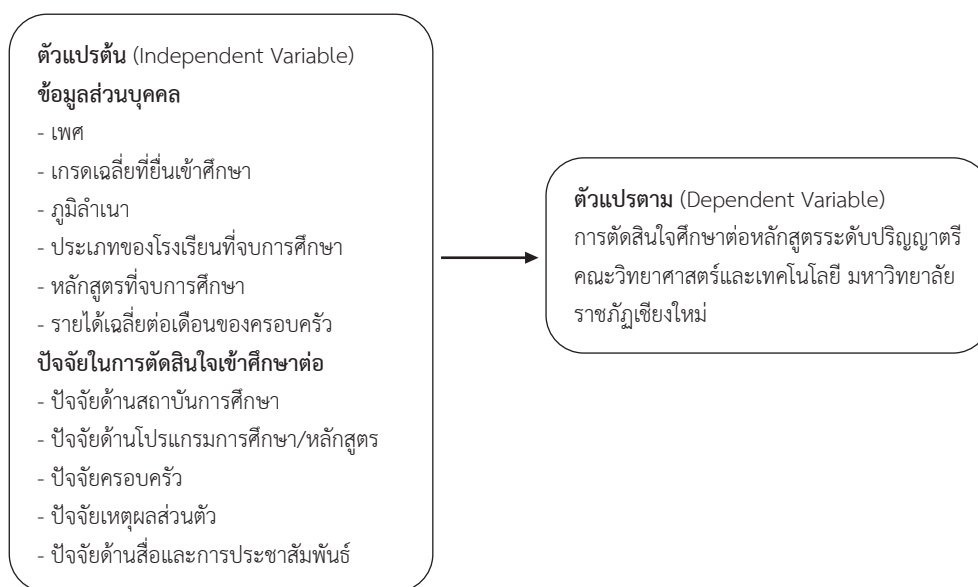
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.5.1 เพื่อนำข้อมูลการวิเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เป็นที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

1.5.2 นำผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบไปใช้ในการปรับปรุงนโยบาย วางแผนและการบริหารจัดการเชิงรุก ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใน

1.6 กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เขียนกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ปัจจัยในการตัดสินใจ เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

2. วิธีการศึกษา

วางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับการรับนักศึกษาแรกเข้า อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งหมด 555 คน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี จำนวน 13 หลักสูตร สังกัด คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำปีการศึกษา 2565 คน (ข้อมูลจาก สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2565) ผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เพื่อที่จะมีโอกาสได้รับข้อมูลที่มีความถูกต้องและแม่นยำ ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม ซึ่งได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 486 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปีการศึกษา 2565 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ จังหวัดที่อาศัยอยู่เดิม (ภูมิลำเนา) โรงเรียนที่จบการศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบการศึกษา รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน สาขาวิชาที่เรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำปีการศึกษา 2565 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยในการตัดสินใจต่าง ๆ ซึ่งเป็นคำถามให้เลือกตอบแบบวัดระดับในการเปิดรับสื่อแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert Scale

ตอนที่ 3 แบบสอบถามหากหลักสูตรของท่านมีการจัดการเรียนการสอนในอนาคตต่อไปที่ศูนย์แมริม ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

ตอนที่ 4 แบบสอบถามหากหลักสูตรของนักศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนไปเรียนที่ศูนย์แมริม ข้อเสนอแนะ โดยแบ่งระยะการวิเคราะห์ไว้ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสำรวจข้อมูลเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจและเก็บข้อมูลด้านปัจจัยและแนวโน้มและความต้องการที่จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้แก่

- ประชากรกลุ่มเป้าหมาย
- ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
- เครื่องมือและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 การสังเคราะห์จากแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อคิดเห็นออกมาเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวางแผนและการบริหารเชิงรุก

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การศึกษา ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ผลค่าสถิติต่าง ๆ แล้วแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบกับคำอธิบาย ซึ่งแบ่งออกได้ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากร ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีผลต่อปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำปีการศึกษา 2565 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับตัวแปรเดียวจำแนกจำนวนและค่าร้อยละ ใช้ตารางแสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ปัจจัยด้านต่าง ๆ โดยวัดจากระดับความสำคัญของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีผลต่อปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำปีการศึกษา 2565 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับตัวแปรเดียวจำแนกจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K., 1977) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและแนวโน้มการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัว เช่น ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ ฯลฯ การบอกระดับความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงแต่หาค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลยสำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
0.90 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
0.70 - 0.90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
0.50 - 0.70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.30 - 0.50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.00 - 0.30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

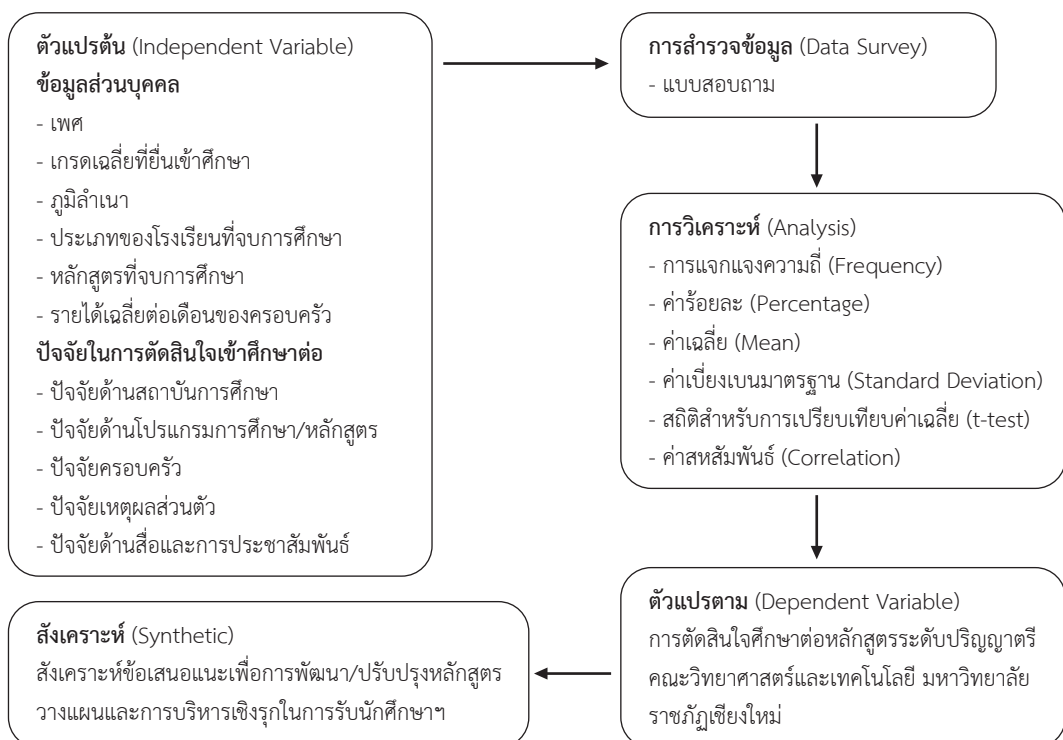
การวิเคราะห์ข้อมูลมาสังเคราะห์ข้อมูลเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวางแผนและการบริหารเชิงรุก สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลดิบที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมนำข้อมูลสาเหตุของปัญหาที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการสังเคราะห์ด้วยวิธีการบรรยายจะได้บทสรุปเพื่อนำไปสู่การคิดวิธีการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา กระบวนการวางแผน กระบวนการทดลอง แก้ไขปัญหาหรือพัฒนา รวมถึงได้ทราบถึง กระบวนการประเมินผล และการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงระบบโดยการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะสรุปทิศทาง แนวโน้ม หรือข้อเสนอที่ควรจะเป็นและเหมาะสมกับส่วนงาน

2.4 การพิทักษ์สิทธิกลุ่มเป้าหมาย

โครงการวิจัยนี้ผ่านการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หมายเลขรับรอง IRBCMRU 2023/043.08.02

2.5 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เขียนขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดเก็บข้อมูลดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติสำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (t-test) และค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

3. ผลการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 555 คน โดยได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 486 คน การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ 1) ผลศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อหลักสูตรระดับปริญญาตรี สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ระยะที่ 1 การสำรวจข้อมูลเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจและเก็บข้อมูลด้านปัจจัยและแนวโน้มและความต้องการที่จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเฉพาะบุคคล

จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายจำนวน 555 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน 486 ชุด เป็นเพศชายจำนวน 222 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.00 และเป็นเพศหญิงจำนวน 264 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.60 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 42.20) อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ รองลงมาคือจังหวัดลำพูน (ร้อยละ 8.80) จังหวัดเชียงราย (ร้อยละ 5.90) และจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ร้อยละ 5.40) ตามลำดับ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.80) มาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลรองลงมาคือ สถาบันอาชีวศึกษา (ร้อยละ 15.90) โรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน (ร้อยละ 12.10) และโรงเรียนพระปริยัติธรรมสำหรับคณะสงฆ์ (พส.ปริยัต) (ร้อยละ 0.70) ตามลำดับ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 26.70) เกรดเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.01 - 3.50 รองลงมา (ร้อยละ 23.60) เกรดเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 - 3.00 และ (ร้อยละ 18.20) เกรดเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.51 - 4.00 ตามลำดับ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ (ร้อยละ 37.80) มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท รองลงมา (ร้อยละ 31.70) รายได้ของผู้ปกครองไม่เกิน 10,000 บาท และ (ร้อยละ 9.00) รายได้ของผู้ปกครองอยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาท ตามลำดับ พบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 15.10) เรียนอยู่ในหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน รองลงมา (ร้อยละ 14.20) เรียนในหลักสูตรครุศาสตร (แขนงวิชาอาหารและโภชนาการ) และ (ร้อยละ 12.40) อยู่ในหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านปัจจัยหลักที่มีผลต่อการตัดสินใจในภาพรวม

ปัจจัยในการตัดสินใจ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร	3.47	0.03	มาก	1
ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา	3.33	0.09	ปานกลาง	2
ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์	3.17	0.03	ปานกลาง	3
ปัจจัยด้านครอบครัว	3.03	0.04	ปานกลาง	4
ปัจจัยเหตุผลส่วนตัว	2.70	0.06	ปานกลาง	5
รวม	3.14	0.03	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยหลักที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ($\bar{x} = 3.14$, S.D. = 0.03) เมื่อพิจารณาอันดับ 1-5 ในภาพรวม อันดับ 1 คะแนนเฉลี่ย 3.47 คือปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร รองลงมาอันดับ 2 คะแนนเฉลี่ย 3.33 คือปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา และอันดับ 3 คะแนนเฉลี่ย 3.17 ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ 2) ผลการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ระยะที่ 2 การศึกษาปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา ด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร ด้านครอบครัว ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ต่อการจะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตารางที่ 2 ค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปัจจัยในการตัดสินใจ/แนวโน้มที่ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ	Pearson Correlation	P-Value	ระดับความสัมพันธ์	อันดับ
ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร	0.84**	.000	สูงมาก	1
ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา	0.82**	.000	สูงมาก	2
ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์	0.79**	.000	สูง	3
ปัจจัยด้านครอบครัว	0.75**	.000	สูง	4
ปัจจัยเหตุผลส่วนตัว	0.65**	.000	ปานกลาง	5

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่าการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่มีผล อันดับที่ 1 ปัจจัยปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ($r = 0.84$, $P\text{-Value} = 0.00$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหรือแปรผันตรงต่อกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก กล่าวคือปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตรที่ส่งผลต่อแนวโน้มหรือความต้องการที่จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพราะหลักสูตรที่เปิดสอนมีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ตรงกับตามความต้องการของผู้เรียนและตรงกับความต้องการของตลาดงาน ทำให้ได้รับความนิยม อันดับ 2 ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษามีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ($r = 0.82$, $P\text{-Value} = 0.00$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหรือแปรผันตรงต่อกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก กล่าวคือปัจจัยด้านสถานศึกษาส่งผลต่อแนวโน้มหรือความต้องการที่จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทั้งนี้สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย (เวียงบัว) นโยบายสนับสนุนการเรียนด้านเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ./กรอ.) และค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าใช้จ่ายอื่นน้อย/ต่ำกว่า เมื่อเทียบกับสถาบันการศึกษาอื่นเป็นปัจจัยสำคัญ อันดับ 3 ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อแนวโน้มหรือความต้องการที่จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ($r = 0.79$, $P\text{-Value} = 0.00$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหรือแปรผันตรงต่อกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูง กล่าวคือ ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อแนวโน้มหรือความต้องการที่จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพราะมีการประชาสัมพันธ์บนสื่อโซเชียล เช่น Facebook และเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือของระดับหลักสูตร มีการจัดกิจกรรม Road Show, Education Expo เพื่อแนะนำหลักสูตรและการได้รับข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์หลักสูตรในกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น สัปดาห์วันวิทยาศาสตร์ อันดับ 4 ปัจจัยด้านครอบครัว และอันดับ 5 ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ตามลำดับ

**ตารางที่ 3 การตอบแบบประเมินปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยมีรายละเอียดลำดับ
เปรียบเทียบความสำคัญดังนี้**

ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษา	ลำดับความสำคัญและเหตุผล
ปัจจัยในการตัดสินใจ/ด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร 1. อาจารย์มีความรู้ความเชี่ยวชาญ 2. หลักสูตรตรงกับความต้องการของผู้เรียน 3. หลักสูตรที่เรียนตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน 4. มีแหล่งงานสนับสนุนการศึกษา 5. หลักสูตรได้รับความนิยมในปัจจุบัน 6. มีชื่อเสียงและมีลักษณะเฉพาะ	มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ระดับสูงมาก อันดับ 1 ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์มีความรู้ความเชี่ยวชาญหลักสูตรตรงตาม ต้องการของผู้เรียนและหลักสูตรที่เรียนตรงกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน ตามลำดับ
ปัจจัยในการตัดสินใจ/ด้านสถาบันการศึกษา 1. สถานที่ตั้ง 2. นโยบายเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา 3. ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่ำกว่านโยบาย 4. การมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย 5. เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน 6. ตั้งอยู่ใกล้ภูมิลำเนาของผู้เรียน	มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ระดับสูงมาก อันดับ 2 โดยพิจารณาประเด็นสถานที่ตั้งนโยบายเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและ ค่าธรรมเนียมการศึกษา ตามลำดับ
ปัจจัยในการตัดสินใจ/ด้านสื่อและประชาสัมพันธ์ 1. สื่อโซเชียล 2. การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ 3. ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ 4. การจัดกิจกรรมให้โรงเรียน 5. ข้อมูลแผ่นพับ	มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ระดับสูงมาก อันดับ 3 ทำให้ทราบว่า การประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์ มีผลต่อการ ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อเป็นอย่างยิ่ง
ปัจจัยในการตัดสินใจ/ด้านครอบครัว 1. รายได้ 2. คำแนะนำจากบุคคล 3. ค่าใช้จ่ายในครอบครัว 4. ผู้ปกครองตัดสินใจ	มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ระดับสูง อันดับ 4 โดยมีประเด็นของรายได้และคำแนะนำของผู้ปกครองเป็นประเด็น ในการพิจารณาหลัก
ปัจจัยในการตัดสินใจ/ด้านเหตุผลส่วนตัว 1. ภูมิใจ 2. เพื่อน/รุ่นพี่ที่รู้จัก 3. ครูแนะนำ 4. รุ่นพี่สร้างชื่อเสียง 5. ผู้ปกครอง/ญาติเรียนนี้	มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ระดับปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด ได้แก่ 1. ด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร 2. ด้านสถาบันการศึกษา และ 3. ด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ตามลำดับ

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้วิจัยได้ข้อมูลแบบสอบถามจำนวน 486 คน คิดเป็นร้อยละ 87.56 (ผู้ชาย 222 คน และผู้หญิง 264 คน) และไม่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 12.44 ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.20 อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ รองลงมาคือจังหวัดลำพูนร้อยละ 8.80 จังหวัดเชียงใหม่ร้อยละ 5.90 จังหวัดแม่ฮ่องสอนร้อยละ 5.40 และจังหวัดอื่น ๆ ร้อยละ 7.40 ตามลำดับ ทั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามมาจากประเทศกัมพูชา ร้อยละ 0.40 ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 57.80 มาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ รองลงมาคือสถาบันอาชีวศึกษาร้อยละ 15.90 โรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชนร้อยละ 12.10 โรงเรียนพระปริยัติธรรมสำหรับคณะสงฆ์ (พส.ปริยัต) ร้อยละ 0.70 สถานศึกษาในต่างประเทศร้อยละ 0.50 การศึกษานอกระบบ (กศน.) ร้อยละ 0.40 และโรงเรียนรัฐกึ่งเอกชนร้อยละ 0.20 ตามลำดับ จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยหลักที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อหลักสูตรคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเรียงลำดับจากอันดับมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร ($\bar{x} = 3.47$, S.D. = 0.03) 2) ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา ($\bar{x} = 3.33$, S.D. = 0.09) และ 3) ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.17$, S.D. = 0.03) ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 เรียงลำดับตามระดับตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหลักสูตรคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.84$, P-Value = 0.00) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหรือแปรผันตรงต่อกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก 2) ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.82$, P-Value = 0.00) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหรือแปรผันตรงต่อกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก และ 3) ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.79$, P-Value = 0.00) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหรือแปรผันตรงต่อกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบแล้ว 1. ปัจจัยด้านหลักสูตรมีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด 2. ปัจจัยด้านสถานการศึกษามีผลต่อการตัดสินใจรองลงมา และ 3. ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์มีผลต่อการตัดสินใจลำดับต่อมา ตามลำดับ

4.1 การอภิปรายผล

1. จากการศึกษปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในภาพรวม มี 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัวซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทวัส เหล่ามะลอ (2562) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีปัจจัย 5 ด้าน ในการใช้ศึกษา คือ 1) ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา 2) ปัจจัยด้านการเงิน 3) ปัจจัยด้านหลักสูตร 4) ปัจจัยด้านครอบครัว 5) ปัจจัยด้านสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมา อาแว และ นิยาเวเฮร์ ไพบูลย์ (2562) ได้ทำการศึกษปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกและเปรียบเทียบปัจจัยแต่ละด้านที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2562 โดยมีปัจจัย 3 ด้าน ในการใช้ศึกษา คือ 1) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย 2) ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร 3) ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รจเรช สายคา และ วัฒนา พัดเกิด (2560) ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา และความสนใจเข้าศึกษาต่อในคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีปัจจัย 7 ด้าน ในการใช้ศึกษา คือ 1) ปัจจัยด้านภูมิลำเนาและความสามารถส่วนบุคคล 2) ปัจจัยด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 3) ปัจจัยด้านสื่อแนะแนว/แนะนำ 4) ปัจจัยด้านคุณภาพและ

ภาพลักษณ์ของสถาบัน 5) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน 6) ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการศึกษา/แหล่งเงินทุน/ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ 7) ปัจจัยด้านระบบสอบคัดเลือก

2. จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อผลจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร โดยมีค่าอันดับ 1 เพราะหลักสูตรที่เปิดสอนมีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ตรงกับตามความต้องการของผู้เรียนและตรงตามความต้องการของตลาดงาน ทำให้ได้รับความนิยม 2) ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา โดยได้ค่าอันดับ 2 กล่าวคือปัจจัยด้านสถานศึกษาส่งผลต่อแนวโน้มหรือความต้องการที่จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทั้งนี้สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย (เวียงบัว) นโยบายสนับสนุนการเรียนด้านเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ./กรอ.) และค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าใช้จ่ายอื่นน้อย/ต่ำกว่า เมื่อเทียบกับสถาบันการศึกษาอื่นเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธินทร์ เต็งมีศรี และ กัญทร ยินเจริญ (2561) โดยผลการวิจัยยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยในภาพรวม มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และด้านอาจารย์ผู้สอน ตามลำดับ และผลงานวิจัยของ ปฐมา อาแว และ นิยาواة ไพบูลย์ (2562) โดยผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกมากที่สุด ($\bar{x} = 4.35$) รองลงมาคือหลักสูตร/โปรแกรม และเหตุผลส่วนตัว ($\bar{x} = 4.12$, $r = 3.86$) ตามลำดับ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิทวัส เหล่ามะลอ (2562) โดยผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS มากที่สุดคือกลุ่มปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาปัจจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยทางด้านสังคมตามลำดับ ซึ่งสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นคือปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสูงสุด 3) ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อแนวโน้ม โดยมีค่าอันดับ 3 กล่าวคือ ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อแนวโน้มหรือความต้องการที่จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพราะมีการประชาสัมพันธ์บนโซเชียล เช่น Facebook และ เว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือของระดับหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ Road Show, Education Expo เพื่อแนะนำหลักสูตรและการได้รับข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์หลักสูตรในกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น สัปดาห์วิทยาศาสตร์ เป็นต้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รจเรข สายคา และ วัฒนา พัดเกตุ (2560) โดยผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านระบบการสอบคัดเลือกมีผลต่อการตัดสินใจ คือ 1) ปัจจัยด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจพบว่า ผู้ปกครองมีอิทธิพลมากที่สุด 2) ปัจจัยด้านสื่อแนะแนว/แนะนำพบว่า การเข้าไปแนะนำการศึกษาต่อในโรงเรียนของสถาบันนั้น ๆ มีผลมากที่สุด 3) ปัจจัยด้านคุณภาพและภาพลักษณ์ของสถาบัน พบว่าผลการประกันคุณภาพการศึกษาหรือผลการจัดอันดับที่มีการเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ มีผลมากที่สุด ตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบปัจจัยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามลำดับดังนี้ 1) ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร มีผลต่อการตัดสินใจอันดับ 1 เกิดจากโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตรที่เปิดสอนมีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ตรงกับตามความต้องการของผู้เรียน และตรงตามความต้องการของตลาดงาน 2) ปัจจัยด้านสถานการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจอันดับ 2 เกิดจากสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย (เวียงบัว) สะดวกสบายในการเดินทาง นโยบายสนับสนุนการเรียนด้านเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาต่าง ๆ และค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าใช้จ่ายอื่นน้อย/ต่ำกว่า เมื่อเทียบกับสถาบันการศึกษาหรือสถานศึกษาอื่น ๆ และ 3) ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ มีผลต่อการตัดสินใจอันดับ 3 เกิดจากการประชาสัมพันธ์บนโซเชียล เว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและของระดับหลักสูตร มีการจัดกิจกรรม

ประชาสัมพันธ์ เพื่อแนะนำหลักสูตรและการได้รับข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์หลักสูตรในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เผยแพร่
จึงเกิดการรับรู้และสนใจ

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อได้ปัจจัยหลัก ๆ 3 ปัจจัย ที่มีผลส่งเสริมปัจจัยเชิงบวก
การตัดสินใจโดยทางคณะ/หลักสูตรควรได้มีการวางแผนดำเนินการพัฒนาเป้าหมายหลัก 3 ด้าน ให้มากขึ้น โดยกำหนด
นโยบายแนวทางอย่างเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนและนโยบายทั้งระดับคณะฯ และหลักสูตรต่อไป ตามที่เสนอแนะข้างต้น

4.2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่มีผลระดับสูงมาก เพื่อผลการศึกษาที่ชัดเจนกว่านี้ และนำปัจจัย
ที่นักเรียนมีความต้องการ นำมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อให้ตรงต่อความต้องการ
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ หรือปัจจัยที่ต้องการในการศึกษาต่อ โดยแยกแต่ละหลักสูตร เพื่อให้ทราบ
ถึงความต้องการศึกษาต่อเฉพาะเจาะจงในแต่ละหลักสูตร เช่น ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อของแต่ละ
หลักสูตร

5. เอกสารอ้างอิง

- ณัชชา สุวรรณวงศ์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560. งานบริหารงานทั่วไป สำนักส่งเสริม
วิชาการและงานทะเบียน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปฐมา อาแว และ นิยาอาเฮร์ ไพบูลย์. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกและเปรียบเทียบปัจจัยแต่ละด้าน
ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2562. งานวิจัย กองแผน. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พัชรินทร์ เต็งมีศรี และ กัญธร ยินเจริญ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนในคณะวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช สไลใหญ่. งานวิจัย. คณะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช สไลใหญ่.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). การสร้างและพัฒนาและทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วิทวัส เหล่ามะลอ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัย
ขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS. งานวิจัย. สำนักบริหารและพัฒนา
วิชาการ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รจเรข สายคา และ วัฒนา พัดเกตุ. (2560). ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาและความสนใจ
เข้าศึกษาต่อในคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. งานวิจัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2565). รายงานจำนวนนักศึกษาตามหมู่เรียน. เข้าถึง
จาก <https://reg.cmru.ac.th/registrar/home.asp>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2565)
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the Assessment of
criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*. 2, 49-60.

แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง ในจังหวัดกำแพงเพชร

Guidelines for promoting safe drug use behavior among the elderly with chronic diseases in Kamphaeng Phet Province

ศดานันท์ อบเชย
Sadanan Obchoei

สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Administration and Development Strategy, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University
Email: fahsada@outlook.co.th Tel. 097-1452966

Received 26/8/2566

Revised 6/12/2566

Accepted 13/12/2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความรู้ด้านการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง 2. ศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง 3. กำหนดแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความรู้และพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร ประชากรเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่เป็นโรคเรื้อรัง ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่เป็นโรคเรื้อรัง ดังต่อไปนี้ 1. โรคความดันโลหิตสูง 2. โรคเบาหวาน 3. โรคหัวใจและหลอดเลือด 4. โรคไตเรื้อรัง หรือเป็นโรคเรื้อรังอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 375 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 เพื่อกำหนดแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 17 คน ประกอบด้วย 1. บุคลากรสาธารณสุข 2. ผู้ดูแลผู้สูงอายุ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า 1. ความรู้ด้านการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในภาพรวมมีความรู้อยู่ในระดับสูง 2. พฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในภาพรวมมีพฤติกรรมการใช้ยาอยู่ในระดับดี 3. แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง พบแนวทางที่ควรนำไปใช้ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้ดูแล พูดคุยกับผู้สูงอายุมากขึ้น การให้คำแนะนำเรื่องการใช้ยา และการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมใช้ยาดีมาเป็นผู้สูงอายุดีเด่น

คำสำคัญ: ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา พฤติกรรมการใช้ยา ผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง

Abstract

This research aims to 1.study the knowledge of drug use among the elderly with chronic diseases. 2.study the drug use behavior of the elderly with chronic diseases. 3.set guidelines for promoting safe drug use behavior among the elderly with chronic diseases in the Kamphaeng Phet Province conducting research in 2 steps: Step 1: Study knowledge and drug use behavior of elderly people with chronic diseases in Kamphaeng Phet Province. The population was elderly people aged 60 years and over who have chronic diseases living in Kamphaeng Phet Province. Sample group be an elderly person aged 60 years and over who had the following chronic diseases: 1. Hypertention 2. Diabetes 3. Heart and blood vessel disease 4. chronic kidney disease or had any kind of chronic

disease residing in Kamphaeng Phet Province, 375 people. Data were collected using a knowledge test. Data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. Step 2: To determine guidelines for promoting safe drug use behavior among elderly people with chronic diseases in Kamphaeng Phet Province. There were 17 informants, consisting of 1. Public health personnel 2. Elderly caretakers. Data were collected using a structured interview. Data were analyzed by content analysis. Important results of the research found that: 1. Overall, the knowledge of drug used among the elderly with chronic diseases was at a high level. 2. The drug used behavior of the elderly with chronic diseases was at a high level. Overall, drug used behavior was at a good level. 3. Guidelines for promoting safe drug used behavior among elderly people with chronic diseases. Found guidelines that should be used include: Promoting caregivers talked to the elderly more giving adviced on medication used and organizing activities for seniors with good drug used behavior to became outstanding seniors.

Keywords: drug use knowledge, drug use behavior, elderly people with chronic disease

1. บทนำ

จากรายงานสังคมโลกปี 2566 ของสหประชาชาติ (United Nations) พบว่าจำนวนผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากขึ้นทั่วโลก คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าในอีกสามทศวรรษข้างหน้าถึง 1.60 พันล้านคนในปี 2593 ซึ่งผู้สูงอายุคิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 16 ของประชากรโลก (United Nations, 2023) และจากการแบ่งประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปในประเทศไทยทั้งหมดในปี 2565 โดยคาดการณ์ถึงปี 2583 พบว่าปี 2565 มีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 19.46 และในปี พ.ศ. 2583 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 31.37 (Statista Research Department, 2023) และจากรายงาน ปี พ.ศ. 2566 ผู้สูงอายุได้รับการประเมินและคัดกรองสุขภาพ โดยกระทรวงสาธารณสุขผ่านระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (Health Data Center) ปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุที่พบ มักเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง จากผลการคัดกรองสุขภาพผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความเจ็บป่วยด้วยโรคดังต่อไปนี้ โรคหัวใจและหลอดเลือด ร้อยละ 9.11 โรคเบาหวาน ร้อยละ 8.82 โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 7.50 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร, 2566)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้พบว่าสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักมีโรคประจำตัวไม่โรคใดก็โรคหนึ่ง โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ซึ่งโรคเรื้อรังเป็นโรคที่ต้องมีการรักษาเป็นระยะเวลายาวนาน การรักษาหลักก็คือ รับประทานยา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ยาหลายชนิดร่วมกันและใช้ติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้ป่วยอาจใช้ยาถูกบ้าง ไม่ถูกบ้าง ทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาการใช้ยา ทั้งจากการลืมรับประทานยา หักยาหรือปรับขนาดยาเอง ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจทำให้ผู้ป่วยเกิดอันตรายได้ จากข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุ พบปัญหาพฤติกรรม การใช้ยาของผู้สูงอายุ จากการศึกษาของชนิกานต์ วงศ์ประเสริฐสุข และคณะ (2565) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ยาของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในพื้นที่บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางตลาด ผลการวิจัยพบว่าผู้ป่วยมีพฤติกรรม การใช้ยาโดยไม่เคยดูวันหมดอายุของยาก่อนรับประทาน แกะเม็ดยาออกจากแผง ปรับเวลาการรับประทานยาด้วยตนเอง และจากการศึกษาของวรารมย์ จิตอุทัย (2564) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการรับประทานยาของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อน ผลการวิจัยพบว่ามีความร่วมมือในการรับประทานยาของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่ามีบางครั้งที่ผู้ป่วยลืมรับประทานยา สันนิษฐานไปด้วยเมื่อต้องออกจากบ้าน และเคยลดขนาดหรือหยุดยาโดยไม่บอกแพทย์

สำหรับจังหวัดกำแพงเพชรก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากกว่า 3 ปีแล้ว จากการรวบรวมข้อมูลผ่านระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (Health Data Center) จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าระหว่าง พ.ศ. 2564 - 2566 มีแนวโน้ม

ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2564 มีผู้สูงอายุ จำนวน 110,675 คน เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 118,768 คน ในปี พ.ศ. 2566 เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 - 2566 พบว่าร้อยละผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.52 ในปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 16.73 ในปี พ.ศ. 2566 และในด้านสุขภาพได้มีการเก็บข้อมูลการคัดกรองสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชรประจำปี พ.ศ. 2566 ผู้สูงอายุจำนวน 118,768 คน พบว่าผู้สูงอายุเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดมากที่สุด ร้อยละ 41.13 รองลงมาคือ โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 13.92 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร, 2566) ซึ่งผลการคัดกรองสุขภาพทำให้พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เสี่ยงเป็นโรคเรื้อรังมากที่สุด และจากการเก็บข้อมูลผู้สูงอายุโรคเรื้อรังที่มารับบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ที่มาใช้บริการด้านสุขภาพเป็นเวลา 1 สัปดาห์ จำนวน 40 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้และพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 75 มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ยาไม่ค่อยถูกต้อง ได้แก่ การรับประทานยาให้ถูกขนาด เวลา และยังไม่ค่อยรู้ถึงผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์จากการรับประทานยาที่ไม่ปลอดภัย และเมื่อสอบถามถึงพฤติกรรมรับประทานยา มีจำนวน 20 คน มีพฤติกรรมรับประทานยาที่ไม่ปลอดภัย เช่น มีการเพิ่มและลดยาดด้วยตนเอง และจากการสัมภาษณ์พยาบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้ข้อมูลว่า ผู้สูงอายุที่มารับยามีบางส่วนที่จะลืมรับประทานยา เพิ่มหรือลดยาดด้วยตนเอง

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าจังหวัดกำแพงเพชรเป็นสังคมผู้สูงวัยโดยสมบูรณ์และผู้สูงอายุมีความเสี่ยงเป็นโรคเรื้อรังมากที่สุด สถานการณ์สังคมผู้สูงวัยที่เสี่ยงเป็นโรคเรื้อรังของจังหวัดกำแพงเพชร รวมถึงการศึกษาถึงความรู้และพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง พบว่าผู้สูงอายุยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการใช้ยา มีโรคประจำตัวไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ยาหรือผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับยาที่นำมารักษา และความสับสนตามวัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ยาที่อาจจะส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งจะส่งผลเสียต่อสุขภาพและเกิดภาวะแทรกซ้อนที่เป็นอันตรายได้ในอนาคต จึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่องแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับทำให้ทราบถึงความรู้ และพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้ผู้สูงอายุมีแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ด้านการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อกำหนดแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร

2. วิธีการศึกษา

การดำเนินงานวิจัยแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชรในครั้งนี้ได้กำหนดรูปแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมุ่งศึกษาความรู้ และพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง รวมถึงการศึกษาเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ 2565 มี 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความรู้และพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร

2.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เป็นโรคเรื้อรัง ดังต่อไปนี้ 1. โรคความดันโลหิตสูง 2. โรคเบาหวาน 3. โรคหัวใจและหลอดเลือด 4. โรคไตเรื้อรัง หรือเป็นโรคเรื้อรังอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่อาศัยอยู่ใน

จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีประชากรผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังทั้งสิ้นจำนวน 10,365 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เป็นโรคเรื้อรัง ดังต่อไปนี้ 1. โรคความดันโลหิตสูง 2. โรคเบาหวาน 3. โรคหัวใจและหลอดเลือด 4. โรคไตเรื้อรัง หรือเป็นโรคเรื้อรังอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 375 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 3 ขั้นตอน คือ 1. สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกผู้สูงอายุตามเขตการปกครองของจังหวัดกำแพงเพชร มี 11 อำเภอ 2. สุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก สุ่มมา 5 อำเภอ 3. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุจำแนกตามสัดส่วน

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check - list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และโรคประจำตัว

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ด้านการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับโรคเรื้อรังและด้านการใช้ยา คือ ตอบใช่หรือไม่ใช่ จำนวน 24 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ (Rating Scale) เกี่ยวกับการปฏิบัติ ได้แก่ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบางครั้ง และไม่ปฏิบัติเลย จำนวน 17 ข้อ

2.1.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทำการตรวจสอบแบบสอบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน นำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง และนำผลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 จึงอยู่ในเกณฑ์ที่ความเชื่อถือ สำหรับแบบสอบถามที่ใช้ในครั้งนี้มีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 พร้อมทั้งนำเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่า 0.92

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check - list) ให้เลือกวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลความรู้ด้านการใช้ยาของผู้สูงอายุเป็นแบบเลือกตอบ (Check - list) ให้เลือกวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เสนอผลการให้คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ให้คะแนน 0 คะแนน ถ้าไม่ตอบหรือตอบเกินจะได้ 0 คะแนนเช่นกัน การแปลผลความรู้ในการใช้ยาแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งพิจารณาจากระดับความรู้ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ การประเมินผลระดับความรู้ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับการหาช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น (Class Interval) โดยจะใช้วิธีการคำนวณหาช่วงกว้างชั้น ตามหลักการค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3. ข้อมูลพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลักษณะแบบสอบถามในแต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบางครั้ง และไม่ปฏิบัติเลย โดยแบบสอบถามเป็นเรื่องเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมการใช้ยา แปรผลรวมจัดระดับพฤติกรรมในการใช้ยา ได้แก่ ปานกลาง ดี การแบ่งระดับการหาช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น (Class Interval) โดยจะใช้วิธีการคำนวณหาช่วงกว้างชั้น ตามหลักการค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2.2 ขั้นตอนที่ 2 คือ การกำหนดแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร

2.2.1 แหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในเรื่องแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม จำนวน 17 คน ประกอบด้วย

1. บุคลากรสาธารณสุข มีระยะเวลาปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง 1 ปีขึ้นไป และมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1.1 ผู้รับผิดชอบงานผู้สูงอายุ
- 1.2 ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง
- 1.3 ผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในคลินิกหออัครครบถ้วน

กลุ่มบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

1. แพทย์ จำนวน 1 คน
2. เภสัชกร จำนวน 1 คน
3. พยาบาล จำนวน 5 คน
4. นักวิชาการสาธารณสุข จำนวน 5 คน

2. ผู้ดูแลผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1. บุคคลในครอบครัวผู้สูงอายุที่ดูแลเรื่องการให้ยาของผู้สูงอายุ คือ ลูก หลาน หรือญาติ จำนวน

3 คน

2. อาสาสมัครสาธารณสุข ที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุเรื่องการให้ยาและรับผิดชอบงานผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรู้ด้านการให้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อรัง และความรู้ด้านการให้ยา ได้แก่ หลักการให้ยาที่ปลอดภัย หลักการสังเกตลักษณะยาเสื่อมคุณภาพและการเก็บรักษา และหลักการสังเกตเกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์ และพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง

2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัย ได้แก่ ความรู้ด้านการให้ยา พฤติกรรมการใช้ยา แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาและข้อเสนอแนะ

3. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาสามารถสรุปผลได้ โดยแบ่งออกตามวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความรู้ด้านการให้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร 3) เพื่อกำหนดแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร

3.1 ผลการศึกษาความรู้ด้านการให้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร

นำเสนอผลการศึกษาใน 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อรัง 2) ด้านการให้ยา ดังนี้

3.1.1 ผลการศึกษาความรู้ด้านการให้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1. ผลการศึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อรัง ส่วนใหญ่มีความรู้ระดับสูง (ร้อยละ 77.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นโดย พบว่ามีความรู้ในระดับสูงสุดคือกลุ่มโรคเรื้อรังได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ

และหลอดเลือด โรคไตเรื้อรัง (ร้อยละ 93.13) และประเด็นที่มีความรู้อยู่ในระดับต่ำคือ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน ระดับไขมันในเลือดสูงหรือภาวะอ้วน ไม่ใช่หนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด (ร้อยละ 50.74)

2. ผลการศึกษาด้านการใช้ยา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 ผลการศึกษาด้านหลักการใช้ยาที่ปลอดภัย ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง (ร้อยละ 80.4) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ามีความรู้สูงสุดคือ ยาก่อนอาหารควรรับประทานก่อนอาหารเช้าถึงหนึ่งชั่วโมง (ร้อยละ 92.51) และประเด็นที่มีความรู้ในระดับต่ำคือยาแก้เวียนศีรษะ ยานอนหลับ สามารถช่วยบรรเทาอาการแทรกซ้อนของโรคเรื้อรังได้ (ร้อยละ 35.52)

2.2 ผลการศึกษาด้านการใช้ยาตามหลักการสังเกตลักษณะยาเสื่อมคุณภาพและการเก็บรักษายา ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง (ร้อยละ 74.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ามีความรู้สูงสุดคือ วันหมดอายุของยาจะระบุไว้บนฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ เช่น ที่แผงยา ขงยา (ร้อยละ 93.14) และประเด็นที่มีความรู้ในระดับต่ำคือการแกะเม็ดยาโรคเรื้อรังออกจากแผงไปใส่ตลับยาไม่ทำให้ยาเสื่อมคุณภาพ (ร้อยละ 53.71)

2.3 ผลการศึกษาด้านการใช้ยาตามหลักการสังเกตเกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง (ร้อยละ 82.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ามีความรู้สูงสุดคือเมื่อเกิดอาการแพ้ยา เช่น ผื่นแดง บวมตามร่างกาย ควรหยุดยาทันทีหรือหลีกเลี่ยงการใช้นั้น (ร้อยละ 92.22) และประเด็นที่มีความรู้ในระดับต่ำคือหลังจากรับประทานยาโรคเรื้อรังแล้วมีอาการไอ บวมตามร่างกาย ถือเป็นอาการปกติทั่วไปไม่จำเป็นต้องแจ้งแพทย์ที่รักษา (ร้อยละ 35.22)

3.1.2 ผลการศึกษาพฤติกรรมในการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง ในภาพรวมมีพฤติกรรมการใช้ยาอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.54$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นโดยเรียงลำดับพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 ได้แก่ 1. แกะยาโรคเรื้อรังออกจากแผงใส่กล่องหรือตลับแบ่งยา ($\bar{x} = 2.34$, S.D. = 0.71) 2. ตรวจสอบวันหมดอายุของยาโรคเรื้อรังก่อนใช้ ($\bar{x} = 2.35$, S.D. = 0.66) 3. ตรวจสอบและทิ้งยาโรคเรื้อรังที่หมดอายุ ($\bar{x} = 2.38$, S.D. = 0.68) 4. แยกยาโรคเรื้อรังกับยาสามัญทั่วไป ($\bar{x} = 2.44$, S.D. = 0.66) และ 5. หากลิ้มรับประทานยาโรคเรื้อรังจะรับประทานเพิ่มในมือถัดไป ($\bar{x} = 2.44$, S.D. = 0.74) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีพฤติกรรมการใช้ยาอยู่ในระดับปานกลางคือรับประทานยาโรคเรื้อรังที่เคยรับประทานโดยไม่อ่านฉลากยา ($\bar{x} = 2.25$, S.D. = 0.74)

3.2 ผลการศึกษานโยบายส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร

นำเสนอผลการศึกษาใน 2 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ผลการศึกษานโยบายส่งเสริมความรู้ด้านการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง แบ่งออกเป็น 2 ด้าน

1. ผลการศึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อรัง ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะทางส่งเสริมความรู้คือ การส่งเสริมให้ผู้ดูแลพูดคุยกับผู้สูงอายุมากขึ้น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว

2. ผลการศึกษาด้านความรู้ด้านการใช้ยา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา ตามหลักการใช้ยาที่ปลอดภัย ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะทางส่งเสริมความรู้คือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยา ในระหว่างจ่ายยาหรือตรวจ

2.2 ด้านความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา ตามหลักการสังเกตลักษณะยาเสื่อมคุณภาพและการเก็บรักษายา ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะทางส่งเสริมความรู้คือ ให้บุคลากรด้านสุขภาพที่จ่ายยานำตัวอย่างยาที่เสื่อมคุณภาพให้ผู้ป่วยดูเพื่อจะได้เห็นภาพชัดเจน

2.3 ด้านความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาตามหลักการสังเกตเกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะทางส่งเสริมความรู้คือ ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยโรคเรื้อรังทุกครั้ง เมื่อมารับยา

3.2.2 ผลการศึกษานโยบายส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังคือ การจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมการใช้ยาดีเป็นตัวอย่าง ผู้สูงอายุดีเด่นด้านสุขภาพ

4. สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร สามารถอภิปรายผลโดยแบ่งออกตามวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความรู้ด้านการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร 3) เพื่อกำหนดแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร

4.1 อภิปรายผลความรู้ด้านการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร

สามารถอภิปรายผลใน 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อรัง 2) ด้านการใช้ยา ดังนี้

4.1.1 อภิปรายผลความรู้ด้านการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1. อภิปรายผลด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อรัง จากผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อรังพบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความรู้ในระดับสูงสุดคือกลุ่มโรคเรื้อรังได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคไตเรื้อรัง อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุเมื่อมารับยาโรคเรื้อรังตามนัดในทุกเดือน ระหว่างรับยาบุคลากรด้านสุขภาพจะให้ความรู้เรื่องโรคเรื้อรัง มีการพูดคุยกับผู้สูงอายุทุกครั้ง มีการประชาสัมพันธ์ความรู้ทางช่องทางต่าง ๆ หรือให้ความรู้ผ่านทางอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ผลการวิจัยได้สอดคล้องกับงานวิจัยของวรารมย์ จิตอุทัย (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการรับประทานยาของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง

2. อภิปรายผลด้านการใช้ยา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 อภิปรายผลด้านหลักการใช้ยาที่ปลอดภัย จากผลการวิเคราะห์ความรู้ด้านการใช้ยาตามหลักการใช้ยาที่ปลอดภัย ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ามีความรู้สูงสุดคือยาก่อนอาหารเช้ารับประทานก่อนอาหารเช้าครึ่งชั่วโมงถึงหนึ่งชั่วโมง อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มารับยาโรคเรื้อรังด้วยตนเองทำให้ได้สอบถามเรื่องวิธีการรับประทานยาจากบุคลากรด้านสุขภาพโดยตรง หรือมีคนในครอบครัวช่วยเตรียมยาด้วยทุกครั้ง จึงช่วยเตือนความจำเวลารับประทานยาในแต่ละมื้อ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของชิสาพัชร ชูทอง (2562) ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้ยาในผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่ามีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาที่ไม่เหมาะสม เช่น การเพิ่มปริมาณเม็ดยาเองตามความต้องการ การลืมรับประทานยาและเพิ่มจำนวนยาในมือถัดไป อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีความจำไม่ค่อยดี สายตาไม่ดี เมื่อมารับยาด้วยตนเองจึงอาจหลงลืมได้

2.2 อภิปรายผลด้านการใช้ยาตามหลักการสังเกตลักษณะยาเสื่อมคุณภาพและการเก็บรักษายา จากผลการวิเคราะห์ความรู้ด้านการใช้ยาตามหลักการสังเกตลักษณะยาเสื่อมคุณภาพและการเก็บรักษายาส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ามีความรู้สูงสุดคือวันหมดอายุของยาจะระบุไว้บนฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ เช่น ที่แผงยา ซองยา อาจเป็นเพราะว่าเมื่อผู้สูงอายุโรคเรื้อรังมารับยาตามนัดจะได้รับการแนะนำวิธีการสังเกตวันหมดอายุ การเก็บรักษายาให้มีคุณภาพ จากบุคลากรด้านสุขภาพ หรืออาจมาจากประสบการณ์ในการใช้ยาที่ไม่ถูกต้องปลอดภัย จึงทำให้มีความระมัดระวังในการใช้ยา จากผลการวิจัยดังกล่าวแตกต่างจากงานวิจัยของกาญจนา ปัญญาธร และณัฐธากุล บึงกุ่ม (2562) ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรังในชุมชนจอมศรี อำเภอยะผิง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าการใช้ยาแผนปัจจุบันและรับรู้ว่าตนเองมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะการเสื่อมสมรรถภาพทางร่างกายทำให้หลงลืม ผู้สูงอายุอยู่บ้านลำพัง ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่สามารถรับรู้ข้อมูลที่ต้องการได้

2.3 อภิปรายผลด้านการใช้ยาตามหลักการสังเกตเกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์ จากผลการวิเคราะห์ความรู้ด้านการใช้ยาตามหลักการสังเกตเกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ามีความรู้สูงสุดคือเมื่อเกิดอาการแพ้ยาเช่น ผื่นแดง บวมตามร่างกาย ควรหยุดยาทันทีหรือหลีกเลี่ยงการใช้นั้น อาจเป็นเพราะว่าเมื่อผู้สูงอายุมารับยาในทุกครั้งบุคลากรด้านสุขภาพจะสอบถามอาการแพ้ยา และจะแนะนำวิธีสังเกตอาการแพ้ยา ผลการวิจัยดังกล่าวแตกต่างจากงานวิจัยของชนิกานต์ วงศ์ประเสริฐสุข และคณะ (2565) ศึกษา

เรื่องพฤติกรรมการใช้ยาของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในพื้นที่บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางตลาด ผลการวิจัยพบว่าผู้ป่วยมีพฤติกรรมการใช้ยาโดยไม่เคยแจ้งแพทย์เมื่อสงสัยว่ามีผลข้างเคียงของยา ปรับวิธีหรือเวลาการรับประทานยาด้วยตนเองอาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุบางรายอยู่คนเดียวและอยู่ห่างไกล ไม่มียานพาหนะหรือคนดูแลมารับ-ส่ง ทำให้ไม่ได้รับคำแนะนำจากบุคลากรด้านสุขภาพ

4.1.2 อภิปรายผลพฤติกรรมในการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง จากผลการวิเคราะห์พฤติกรรมในการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง ในภาพรวมมีพฤติกรรมการใช้ยาอยู่ในระดับดี อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุได้รับรู้ข้อมูลการใช้ยาที่ถูกต้องจากบุคลากรด้านสุขภาพ มีการพูดคุยแบบรายบุคคลทำให้สามารถอธิบายและตอบปัญหาหรือข้อสงสัยเรื่องการใช้ยาจากผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ รับประทานยาโรคเรื้อรังที่เคยรับประทานโดยไม่อ่านฉลากยา อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง จะรับประทานยาโรคเรื้อรังติดต่อกันเป็นเวลานาน ยาโรคเรื้อรังที่ได้รับจากแพทย์จะมีลักษณะเหมือนเดิม อาจมีเปลี่ยนซองหรือแผงยา ทำให้เคยชินกับวิธีการรับประทานยาจึงอาจจะเลืยต่อการอ่านฉลากยาเพราะคิดว่าตนเองจำวิธีการรับประทานยาได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมการใช้ยาที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งผลการวิจัยแตกต่างจากงานวิจัยของวัชรภรณ์ เปาโรหิตย์ และคณะ (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาของผู้ป่วยสูงอายุโรคเรื้อรังที่มาใช้บริการที่คลินิกพิเศษอายุรกรรมโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติทุกครั้งคือการอ่านฉลากยาที่ได้รับโดยอ่านชื่อยาก่อนรับประทานหรือฉีดยา อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรด้านสุขภาพที่จ่ายยามีการพูดคุยและทบทวนวิธีการใช้ยา โดยการให้ผู้สูงอายุอ่านฉลากยาโรคเรื้อรังทุกครั้งก่อนจ่ายยากลับบ้าน ทำให้ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการอ่านฉลากยาทุกครั้งก่อนใช้

4.2 อภิปรายผลแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร

สามารถอภิปรายผลใน 2 ด้าน ดังนี้

4.2.1 อภิปรายผลแนวทางส่งเสริมความรู้ด้านการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง แบ่งออกเป็น 2 ด้าน

1. อภิปรายผลด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อรัง จากผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อรัง พบแนวทางส่งเสริมความรู้ที่ควรนำไปใช้คือ การส่งเสริมให้ผู้ดูแล พูดคุยกับผู้สูงอายุมากขึ้น เพื่อสร้างกำลังใจและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และควรดูแลเรื่องอาหารและการออกกำลังกาย อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีความเสื่อมของร่างกาย สายตาไม่ดี หูไม่ค่อยได้ยิน ความจำไม่ดี ทำให้ผู้สูงอายุควรมีผู้ดูแล ที่เป็นคนใกล้ชิด หรือลูก หลานคอยดูแลทั้งในเรื่องอาหาร การออกกำลังกาย การรับประทานยา ซึ่งสอดคล้องกับประนอม โอทกานนท์ (2554) ที่ได้กล่าวถึงธรรมชาติของผู้สูงอายุที่มีการเสื่อมถอยตามกาลเวลาและอายุที่เพิ่มขึ้น ลักษณะผู้ให้การช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุจึงมีหลากหลาย ผู้ที่จะให้การช่วยเหลือดูแลคือญาติ และผู้ให้การช่วยเหลือดูแลที่ได้มาด้วยวิธีการอื่น เช่น เพื่อนบ้าน หรืออาสาสมัคร จากงานวิจัยได้ผลการศึกษาว่า เมื่อบุคคลเข้าสู่วัยสูงอายุและได้มีโอกาสอาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง หรือสามารถอยู่ร่วมกับสมาชิกได้ มีบุตรหลานอยู่พูดคุย ให้การดูแล สนับสนุนให้ทำสิ่งที่ชอบ ให้ข้อมูลข่าวสาร สภาพเช่นนี้คือสภาพผู้สูงอายุมีความผาสุก มีความพึงพอใจในชีวิต (ประนอม โอทกานนท์, 2554) และสอดคล้องกับกรมอนามัย (2557) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุแสดงให้เห็นชัดเจนว่ามุมมองสุขภาพเชิงการแพทย์ (biomedicine mode) นั้นแคบเกินไป และต้องการมุมมองสุขภาพที่กว้างขึ้น มุมมองสุขภาพในปัจจุบันให้ความสำคัญกับเรื่องการเสื่อมถอยของอวัยวะน้อยลงโดยให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ของร่างกายต่อสิ่งแวดล้อมในสังคมมากขึ้น ดังนั้นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของผู้สูงอายุคือผู้ดูแล ที่เป็นคนในครอบครัว หรือคนใกล้ชิด

2. อภิปรายผลด้านการใช้ยา จากผลการวิเคราะห์ความรู้ด้านการใช้ยาตามหลักการใช้ยาที่ปลอดภัย หลักการสังเกตลักษณะยาเสื่อมคุณภาพและการเก็บรักษาและหลักการสังเกตเกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์ พบแนวทางส่งเสริมความรู้ที่ควรนำไปใช้ คือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยา ในระหว่างจ่ายยาหรือตรวจ และให้บุคลากรด้านสุขภาพที่จ่ายยานำตัวอย่างยาที่เสื่อมคุณภาพให้ผู้ป่วยดูเพื่อจะได้เห็นภาพชัดเจน อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง

ส่วนใหญ่จะมารับยาโรคเรื้อรังในทุกเดือน ดังนั้นการให้คำแนะนำหรือส่งเสริมความรู้ด้านการใช้ยาที่ให้ผู้สูงอายุในระหว่างจ่ายยาหรือตรวจ เป็นการให้ความรู้ที่ดี เพราะจะช่วยให้ผู้สูงอายุและผู้ดูแลได้พูดคุยกับบุคลากรด้านสุขภาพ ผู้ป่วยบางรายอาจไม่กล้าพูดหรือสอบถามแต่ถ้าบุคลากรด้านสุขภาพเปิดพื้นที่ เปิดโอกาสให้พูดคุย และมีความเป็นกันเองจะเป็นส่วนที่จะช่วยให้รับรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่และพฤติกรรมทั่วไปในการใช้ยาของผู้ป่วยได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา ปัญญากุล และคณะ (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน ภาวะสุขภาพ ทักษะเกี่ยวกับการใช้ยา กับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุที่ป่วยโรคเรื้อรัง บ้านหนองตะไก้ ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้กล่าวถึงข้อเสนอแนะว่า บุคลากรด้านสุขภาพควรสรุปผลและคืนข้อมูลให้กับผู้ป่วยและครอบครัวเพื่อที่จะได้รับรู้ปัญหาเรื่องการใช้ยาของผู้สูงอายุและนำข้อมูลไปวางแผนจัดกิจกรรมให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุและพัฒนากระบวนการในคลินิกโรคเรื้อรัง โดยประเมินความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ยาของผู้สูงอายุแต่ละราย ให้สมาชิกครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุและขยายการดำเนินงานในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีการใช้ยาในชุมชน

4.2.2 อภิปรายผลแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง จากผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาที่ควรนำไปใช้คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมการใช้ยาดีเป็นผู้สูงอายุดีเด่น หรือจัดกิจกรรมผู้สูงอายุดีเด่นด้านสุขภาพดี อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะว่างงาน หรือมีการพูดคุยกับเพื่อนบ้านในชุมชนที่เป็นผู้สูงอายุเหมือนกันเพื่อนคลาย ทำให้มีจิตใจที่แจ่มใสขึ้น เป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีในชุมชนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกิจกรรม (Activity Theory) หลักของทฤษฎีกิจกรรมก็คือ ผู้สูงอายุจะประสบความสำเร็จในช่วงวัยดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อยังมีชีวิตแบบกระฉับกระเฉง ผู้นำเสนอทฤษฎีนี้ก็คือ Havighurst พบว่าผู้สูงอายุที่ยังคงมีกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรมในเวลาว่างแบบเดิม ๆ สร้างสรรค์กิจกรรมแบบใหม่ ๆ และยังคงมีบทบาททางสังคม จะมีความสุขมากกว่าและมีอายุที่ยืนยาวกว่าผู้สูงอายุที่หยุดทำกิจกรรม และสอดคล้องกับกรมกิจการผู้สูงอายุ (2560) ได้กล่าวถึง การร่วมกิจกรรม การติดต่อพูดคุยกับเพื่อนบ้าน สังคมไทยในชุมชนหรือสังคมนอกบ้านของผู้สูงอายุจะเอื้ออำนวยให้ผู้สูงอายุผ่อนคลายความเหงา ความเครียด และการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุ ชุมรมผู้สูงอายุ คือตัวอย่างการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในชุมชนที่มีการยอมรับว่าเป็นแหล่งพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของผู้สูงอายุ (ประนอม โอทกานนท์, 2554)

สรุปผล

จากผลการศึกษาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชร สรุปผลการวิจัยที่สำคัญคือ ผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในจังหวัดกำแพงเพชรมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องกลุ่มโรคเรื้อรังได้แก่โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคไตเรื้อรัง มีความรู้เรื่องวิธีการรับประทานยาก่อนอาหารอย่างปลอดภัย รู้วิธีการสังเกตวันหมดอายุของยาก่อนนำไปรับประทานทุกครั้ง รวมถึงรู้หลักการสังเกตอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาเป็นอย่างดี ผู้สูงอายุโรคเรื้อรังมีพฤติกรรมการใช้ยาอยู่ในระดับดี แต่มีพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงคือการแกะยาโรคเรื้อรังออกจากแผงใส่กล่อง การตรวจสอบวันหมดอายุของยาโรคเรื้อรังก่อนใช้ และการรับประทานยาโรคเรื้อรังที่เคยรับประทานโดยไม่อ่านฉลากยา และแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัย คือ การส่งเสริมให้ผู้ดูแลพูดคุยกับผู้สูงอายุมากขึ้นเพื่อสร้างกำลังใจ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยาระหว่างจ่ายยาหรือตรวจ และการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมการใช้ยาดีเป็นผู้สูงอายุดีเด่น หรือกิจกรรมผู้สูงอายุดีเด่นด้านสุขภาพดี

5. เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2560). ชุดความรู้การดูแลตนเองและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ “สุขภาพดี”. สืบค้น 9 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.dop.go.th>.
- กรมอนามัย. (2557). แนวทางการอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร 420 ชั่วโมง. นนทบุรี: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

- กาญจนา ปัญญาธร และคณะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน ภาวะสุขภาพ ทักษะชีวิตเกี่ยวกับการใช้ยา กับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุที่ป่วยโรคเรื้อรัง บ้านหนองตะไกร ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. **วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ**. 38(2), 92-100.
- กาญจนา ปัญญาธร และ ณิชฐากุล บึงกุ่ม. (2562). พฤติกรรมการใช้ยาของการใช้ยา ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และสมุนไพรของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชุมชนศรีชะจะระเข้ จังหวัดสมุทรปราการ. **วารสาร มฉก. วิชาการ**. 20(39), 97-108.
- ชนิกานต์ วงศ์ประเสริฐสุข และคณะ. (2565). พฤติกรรมการใช้ยาของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในพื้นที่บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางตลาด. **วารสารเกื้อการุณย์**. 29(1), 103-117.
- ชิสาพัชร ชูทอง. (2562). การใช้ยาในผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. 4(1), 23-32.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประนอม โอทกานนท์. (2554). **ชีวิตที่สมบูรณ์ของผู้สูงอายุไทย หลักการ งานวิจัย และบทเรียนจากประสบการณ์**. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พริ้นท์.
- วรารมย์ จิตอุทัย. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการรับประทานยาของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อน. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชรภรณ์ เปาโรหิตย์ และคณะ. (2564). การศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาของผู้ป่วยสูงอายุโรคเรื้อรังที่มารับบริการที่คลินิกพิเศษอายุรกรรมโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช. **วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ**. 39(3), 52-60.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร. (2564). **ประชากรจำแนกเพศ กลุ่มอายุ ปีงบประมาณ 2564**. สืบค้น 21 มกราคม 2564, จาก https://kpt.hdc.moph.go.th/hdc/reports/report.php?&cat_id=ac4eed1bddd623d6130746d62d2538fd0&id=db4e8d42e1234a75bd03d430c31feb2f.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร. (2566). **10 เรื่องการคัดกรองผู้สูงอายุ**. สืบค้น 21 สิงหาคม 2566, จาก https://kpt.hdc.moph.go.th/hdc/reports/report.php?&cat_id=6966b0664b89805a484d7ac96c6edc48&id=fd0700e8e3c79802b208b8780ab64d61.
- United Nations. (2023). **An ageing world**. Retrieved 20 September 2023, from <https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2023/01/2023wsr-fullreport.pdf>.

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้ แบบ DISIDA สำหรับการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ Integration Management of Learning and Teaching using Problem-Inquiry based Learning DISIDA Model for Mobile Robot with Bluetooth Education

สุประวิทย์ เมืองเจริญ และ วิฑูรย์ โคตรมณี

Supavit Muangjaroen and Wittarit Khotmanee

สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Electronics and Telecommunication Engineering, Faculty of Industrial Education,

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

E-mail: wittarit.k@mutsb.ac.th Tel. 085-6467856

Received 5/9/2566

Revised 28/11/2566

Accepted 10/12/2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้ สำหรับการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ 2) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น กับกลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติในชั้นเรียน และ 4) เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ซึ่งกระบวนการวิจัยเป็นการบูรณาการศาสตร์ระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะความรู้ และทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง DISIDA model ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ 1) ขั้นตอนกำหนดหัวข้อ 2) ขั้นตอนให้เนื้อหา 3) ขั้นตอนแก้ไขปัญหา 4) ขั้นตอนสืบเสาะความรู้ 5) ขั้นตอนอภิปรายผล และ 6) ขั้นตอนประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA ชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ ซึ่งประกอบด้วย คู่มือครู แผนการสอน ใบเนื้อหา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินคุณภาพและแบบประเมินความพึงพอใจ สำหรับสถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t-test และการหาประสิทธิภาพตามมาตรฐานของเมกยูแกนส์ หลังจากนั้นนำเครื่องมือวิจัยที่พัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียนปริญญาตรีจำนวน 60 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาไมโครโพรเซสเซอร์และไมโครคอนโทรลเลอร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20) และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของเมกยูแกนส์ (มีค่าเท่ากับ 1.18) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25)

คำสำคัญ: การเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA หุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ

Abstract

The purpose of this research paper is 1) to develop a problem-based integrated learning model for learning Mobile Robot with Bluetooth, 2) to build and find the effectiveness of the Mobile Robot with Bluetooth instruction set using an improved teaching model. 3) To compare academic achievement between the experimental group learning using the developed teaching style and the control group studying normally in class, and 4) to assess the satisfaction level of learners learning with the improved teaching style. The conceptual framework of the research is the integration of the Problem-Inquiry based Learning model, and constructivism's theory. The developed DISIDA model consists of 6 processes as: 1) Determination, 2) Information, 3) Solution, 4) Inquiry, 5) Discussion and 6) Assessment. The research tools include the developed DISIDA model, integration management of teaching activities, instructional package of Mobile Robot with Bluetooth, quality and satisfaction assessment form. The statistical analysis included mean, standard deviation, t-test and the standard criteria of efficiency's Meguigans. After that, the developed research tools were tested with a sample of 60 bachelor's degree students who are enrolled in the microprocessor and microcontroller course, Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi. The research results shown that the appropriation of the developed DISIDA learning and teaching model is at a high level (mean equaled to 4.20) and efficiency of instructional package met the standard criteria of efficiency's Meguigans (equaled to 1.18). The results of comparing the students' learning achievement using the DISIDA learning and teaching model is higher than normal classroom with statistical significance at .05, the learners' satisfaction was at high level (mean equaled to 4.25).

Keywords: Problem-Inquiry Based Learning, DISIDA Learning Model, Mobile Robot with Bluetooth

1. บทนำ

กระบวนการเรียนรู้ในเชิงลึกศตวรรษที่ 21 เป็นยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การขยายตัวทางด้านเทคโนโลยีหรือแม้กระทั่งการนำข้อมูลต่าง ๆ มากมายมาเป็นฐานแห่งการพัฒนากระบวนการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาทำอย่างไรจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างดีและมีสมรรถนะในการใช้ชีวิตเพื่อตอบโจทย์บริบทในศตวรรษที่ 21 (Panumat, Phronntip, Ittirit & Intira, 2021, pp. 75-86) โดยทุกกระทรวงจึงต้องร่วมกันขับเคลื่อนให้เป็นไปตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เช่น นโยบายการศึกษา 4.0 ของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายอุตสาหกรรม 4.0 ของกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น (Paitoon, 2016, 2) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชากรตลอดจนการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า การปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงจะช่วยพัฒนาคุณภาพของประชากรในประเทศตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงเป็นยุคดิจิทัล เมื่อกล่าวถึงเทคโนโลยีไมโครโพรเซสเซอร์และไมโครคอนโทรลเลอร์ Pichit & Somsak, (2020, pp. 220-231) จึงเป็นสิ่งที่ประชากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเรียนรู้ให้เข้าใจถึงหลักการทำงานและการนำไปใช้งาน ตัวอย่างเช่น ระบบการควบคุมหุ่นยนต์อัตโนมัติ อุปกรณ์ทางการแพทย์ การควบคุมระยะไกล เป็นต้น เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปประยุกต์ใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุดในงานด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา ธุรกิจ การอุตสาหกรรม เป็นต้น

งานวิจัยทางการศึกษาวิศวกรรมที่ผ่านมา (Kanokwan & Somsak, 2020, pp. 97-102; Kanyawit & Somsak, 2019, pp. 92-100) พบว่าได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีฐานการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการนำเอาทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้ามาเป็นแนวทางในการประยุกต์ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการพัฒนาให้ผู้เรียน

มีสมรรถนะตามที่กำหนดในรายวิชาทางด้านวิศวกรรมนั้น ๆ ซึ่งหากมองในแง่ของการสอนทางด้านเทคโนโลยีด้านไมโครโพรเซสเซอร์และไมโครคอนโทรลเลอร์ ที่มุ่งเน้นถึงองค์ความรู้ที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning) ในรูปแบบของปัญหาเป็นฐาน (problem based) จึงเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ต้องการที่สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะการแก้ไขปัญหา และการคิดอย่างเป็นขั้นตอน อันเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต นอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะความรู้เป็นฐาน (Inquiry based) พบว่าเป็นกระบวนการที่ผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด เสาะแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตัวเองซึ่งสอดคล้องกับ Nuttawut (2021) และ Chamanan (2021, pp. 60-69) ได้พัฒนาและทดสอบถึงข้อดีของการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะความรู้ โดยพบว่าสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะทางด้านวิศวกรรมและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการศึกษา ค้นคว้า และหาคำตอบได้ด้วยตนเองและส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นสำหรับคนไทยในศตวรรษที่ 21 นั่นคือ การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยการสร้างแรงบันดาลใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้แก่นักเรียนให้เกิดมีทักษะที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะชีวิตและการทำงาน 2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และ 3) ทักษะด้านสารสนเทศ การสื่อสารและเทคโนโลยี (Sirichai, 2023, pp. 1-8) อันเป็นทักษะสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและต่อเนื่องตลอดไป

จากแนวทางและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น บทความวิจัยนี้จึงนำเสนอการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA สำหรับการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ และสร้างชุดการสอนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิด การลงมือเสาะแสวงหาความรู้ และการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางด้านวิศวกรรมโทรคมนาคมอันก่อให้เกิดประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพของการศึกษาระดับสูงต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้ สำหรับการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ

1.1.2 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น กับกลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติในชั้นเรียน

1.1.4 เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

1.2.1 รูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA สำหรับการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ มีคุณภาพเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป

1.2.2 ประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของเมกุยกเนสส์

1.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนปกติในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

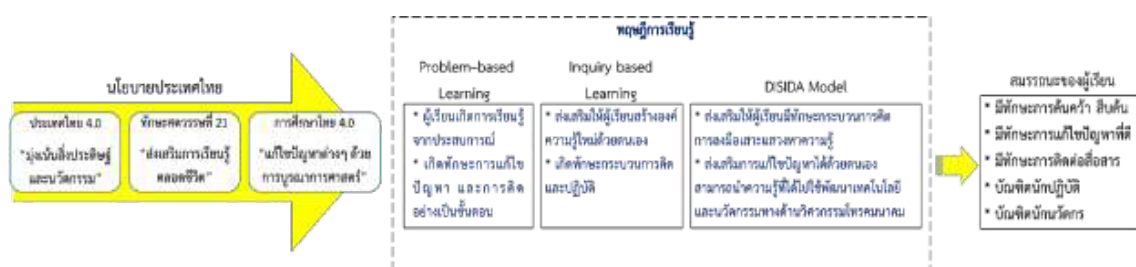
1.2.4 ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับตั้งแต่มากขึ้นไป

2. วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) สำหรับการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA สำหรับการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

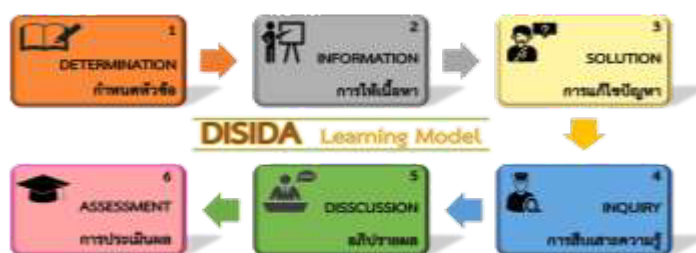
2.1 การพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based) เป็นเครื่องมือในการช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาจากโจทย์สถานการณ์ นำมาซึ่งความรู้ การทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดทักษะการแก้ไขปัญหา และการคิดอย่างเป็นขั้นตอน อันเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (Sireewat, 2017, pp. 15-30) นอกจากนั้น จากการศึกษาข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะความรู้เป็นฐาน (Inquiry based) พบว่าเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติ และใช้ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการหาคำตอบ และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาในยุค ประเทศไทย 4.0 ที่มีจุดมุ่งหมายในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สร้างขึ้นโดยคนไทย ภายในประเทศ จึงต้องมีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำ แนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการจัด การเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการคิด การลงมือแสวงหาความรู้ และการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาการเรียนการสอนแบบ DISIDA

จากแนวทางการศึกษาและข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้ที่เรียกว่า “DISIDA Model” เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ตามนโยบายยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นกำหนด หัวข้อ (Determination) 2) ขั้นการให้เนื้อหา (Information) 3) ขั้นการแก้ไขปัญหา (Solution) 4) ขั้นการสืบเสาะ ความรู้ (Inquiry) 5) ขั้นอภิปรายผล (Discussion) และ 6) ขั้นการประเมินผล (Assessment) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้
DISIDA Model

รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA ที่พัฒนาขึ้นมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นกำหนดหัวข้อ (Determination: D) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนรับโจทย์หรือข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดให้ โดยผู้เรียนสามารถค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลนอกชั้นเรียน และปรึกษาผู้สอนเพื่อค้นหาประเด็นปัญหาและร่วมกันค้นหา
2. ขั้นการให้เนื้อหา (Information: I) เป็นขั้นตอนของการเรียนการสอนตามปกติในห้องเรียน ผู้สอนให้เนื้อหาตามหัวข้อในหลักสูตรรายวิชา ตลอดจนในห้องความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติม
3. ขั้นการแก้ปัญหา (Solution: S) เป็นขั้นตอนของการแก้ปัญหานั้นนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และทักษะการแก้ปัญหา
4. ขั้นการสืบเสาะความรู้ (Inquiry: I) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะต้องสืบค้น เสาหา และค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ จนทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย จึงจะสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของผู้เรียนเอง
5. ขั้นการอภิปรายผล (Discussion: D) เป็นขั้นตอนการอภิปรายผล ที่ได้จากการเรียนรู้ว่าทั้งหมดสามารถสรุปความคิดรวบยอด หรือนำเสนอให้ผู้อื่นได้เข้าใจ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับผู้สอน
6. ขั้นการประเมินผล (Assessment: A) เป็นขั้นตอนของการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลทางการเรียน หลังจากผ่านกระบวนการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาไมโครโพรเซสเซอร์และไมโครคอนโทรลเลอร์หรือรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบลูทอร์ ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีโทรคมนาคม สาขาวิชาวิศวกรรมสื่อสารและโครงข่าย สาขาวิชาวิศวกรรมเมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล หรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่าง คือ 1. นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมสื่อสารและโครงข่าย 2. นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม และ 3. นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์ คณะครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาไมโครโพรเซสเซอร์และไมโครคอนโทรลเลอร์ โดยเลือกแบบเจาะจงตามที่ได้ลงทะเบียนจริง จำนวน 60 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน

2.3 ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA และชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบลูทอร์

ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) คุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA
- 2) ประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบลูทอร์
- 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
- 4) ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

2.4 การออกแบบชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ

การสร้างชุดการสอนตามกระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้ แบบ DISIDA สำหรับในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตรในระดับปริญญาตรี หลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมสื่อสารและโครงข่าย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เพื่อกำหนดและเลือกเนื้อหา สำหรับใช้เป็นกรณีศึกษาในการสร้างชุดการสอน เรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ ที่ประกอบด้วย 3 หน่วยเรียน ได้แก่ 1) อุปกรณ์อินพุตเอาต์พุตและการเชื่อมต่อพอร์ตอนุกรมและพอร์ตขนาน 2) การเขียนโปรแกรมควบคุมวงจรเชื่อมต่อระหว่างซีพียูกับอุปกรณ์ภายนอก และ 3) การประยุกต์ใช้ไมโครโปรเซสเซอร์และไมโครคอนโทรลเลอร์ในระบบควบคุมวงจรกำเนิดสัญญาณ การสร้างเครื่องมือวิจัยในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย ประกอบไปด้วย คู่มือครู แผนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนเชิงบูรณาการศาสตร์ ชุดสื่อจำลองเสมือนจริง และแบบทดสอบ เป็นต้น ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ

2.5 การทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

หลังจากการดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำชุดการสอน เรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ ที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้งานกับกลุ่มตัวอย่าง ตามกระบวนการเรียนการสอนแบบ DISIDA เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA และกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนปกติในชั้นเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ใช้ระยะเวลาในการเก็บผลการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 6 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 18 ชั่วโมง โดยใช้เวลาการสอนหน่วยเรียนละ 6 ชั่วโมง สำหรับวิธีการวัดและประเมินผลจะใช้การทดสอบผ่านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้สูตรการทดสอบค่าสถิติ t-test การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการสอนใช้สูตรคำนวณประสิทธิภาพของเมกยูแกนส์และสุดท้ายเป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ DISIDA ส่วนหนึ่งของกิจกรรมจัดการเรียนการสอนแบบ DISIDA ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การจัดการเรียนการสอนแบบ DISIDA

3. ผลการศึกษา

บทความวิจัยนี้นำเสนอการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA สำหรับการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ ผลของการวิจัยที่ได้ ประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA สำหรับการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
1) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่รองรับกับการใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
2) รูปแบบการเรียนการสอนมีขั้นตอนเพียงพอเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.40	0.55	มาก
3) มีขั้นตอนในกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์และต่อเนื่องกัน	4.20	0.45	มาก
4) มีรายละเอียดที่ชัดเจนสามารถวัดและประเมินผลได้	3.40	0.55	ปานกลาง
5) รูปแบบการเรียนรู้นี้สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้จริง	4.40	0.55	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.20	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน ที่มีประสบการณ์ในการสอนและทำงานวิจัยทางด้านวิศวกรรมไฟฟ้า พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65) และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่รองรับกับการใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 การประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย

ผลการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
ด้านแผนการสอน			
1) มีรายละเอียดของเนื้อหาครอบคลุมตามหลักสูตรรายวิชา	4.2	0.45	มาก
2) กิจกรรมสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA	4.4	0.55	มาก
3) มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหา	4.6	0.55	มากที่สุด
4) มีการประเมินผลการเรียนตามวัตถุประสงค์ได้จริง	3.8	0.45	ปานกลาง
5) สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.8	0.45	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.55	มาก
ด้านใบเนื้อหา			
1) เนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	4.60	0.55	มากที่สุด
2) เนื้อหามีความถูกต้องและชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
3) เนื้อหาสอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียน	4.40	0.55	มาก
4) ภาพประกอบมีความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
5) ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม และเข้าใจได้ง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.64	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
ด้านสื่อชุดจำลองเสมือนจริง			
1) เหมาะสมกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์การสอน	4.80	0.45	มากที่สุด
2) มีความเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.40	0.55	มาก
3) สื่อที่สร้างขึ้นก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
4) สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.40	0.55	มาก
5) สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี	4.60	0.55	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.56	0.51	มากที่สุด
ด้านการประเมินผล (แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน)			
1) คำถามตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	4.60	0.54	มากที่สุด
2) จำนวนข้อสอบเหมาะสมกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	4.20	0.83	มาก
3) คำถามและคำตอบมีเป้าหมายที่ชัดเจน	3.80	0.83	ปานกลาง
4) คำถามชัดเจนไม่คลุมเครือ	3.80	0.44	ปานกลาง
5) คำถามมีความยากง่ายเหมาะสม	4.40	0.54	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.68	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.20	0.62	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแผนการสอน 2) ด้านใบเนื้อหา 3) ด้านสื่อชุดจำลองเสมือนจริง และ 4) ด้านการประเมินผล (แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน) พบว่า เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบ DISIDA ในครั้งนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.62) และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่าเป็นเนื้อหาและสื่อชุดจำลองเสมือนจริงที่สร้างขึ้น สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.3 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ผลการดำเนินการวิจัยในการจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มจากการทดสอบก่อนเรียน ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนรู้ และทำการทดสอบความรู้หลังเรียน จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลของประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ

แบบทดสอบ	จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเมกุยแกนส์
แบบทดสอบก่อนเรียน	30	100	2039	67.97	1.18
แบบทดสอบหลังเรียน	30	100	2465	82.17	

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ โดยใช้สูตรการวิเคราะห์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของเมกุยแกนส์ พบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 1.18 ซึ่งหมายความว่า การเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของเมกุยแกนส์ ที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น

3.4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ผลการจัดการเรียนการสอนที่ได้แบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่จัดการเรียนการสอนแบบ DISIDA ที่พัฒนาขึ้น และกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนปกติในชั้นเรียน และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้วิธีการทดสอบค่าสถิติ t-test แสดงผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	t***	Sig.
การสอนปกติในชั้นเรียน	30	100	2039	67.97	2.51	15.67*	.000
การสอนโดยใช้รูปแบบ DISIDA	30	100	2465	82.17	4.28		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมที่มีการสอนแบบปกติ และกลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า ผู้เรียนของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองที่ได้ผ่านการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.97 และ 82.17 ตามลำดับ และจากการคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test พบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่มีการสอนแบบปกติในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA มีการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการทั้งวิธีการสอน สื่อการสอน และการวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการลงมือแสวงหาความรู้ และการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

3.5 การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนจำนวน 30 คน ที่ผ่านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA ที่พัฒนาขึ้น แสดงผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.20	0.84	มาก
2) ด้านเนื้อหา	4.24	0.78	มาก
3) ด้านสื่อชุดจำลองเสมือนจริง	4.34	0.82	มาก
4) ด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.20	0.60	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.25	0.77	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.77) โดยผู้เรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ชุดสื่อเสมือนจริงที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทางด้านวิศวกรรม ส่งเสริมให้มีทักษะในการปฏิบัติงาน และการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง อันเป็นไปตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และต่อเนื่องตลอดไป

4. สรุปและอภิปรายผล

บทความวิจัยนี้ได้นำเสนอ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้แบบ DISIDA ที่พัฒนาขึ้นและการพัฒนาชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะและสมรรถนะในด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะการค้นคว้า สืบค้น ทักษะการแก้ไขปัญหาที่ดี และมีทักษะการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านรูปแบบการสอนแบบ DISIDA ที่พัฒนาขึ้น จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 10 คน มีความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พบว่า เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่รองรับการใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสืบเสาะความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้มีทักษะการเรียนรู้และมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saranrat (2017, pp. 2680-2698) ที่ได้นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เรื่อง ข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ สามารถส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี มีวิธีการคิดที่เป็นระบบและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

2. ด้านประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง เทคโนโลยีหุ่นยนต์เคลื่อนที่ด้วยระบบบลูทูธ พบว่า เป็นไปตามการวิเคราะห์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของเมกุยกเนสส์ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ekkaphan and Somsak (2019) ที่ได้พัฒนาชุดการสอนในรายวิชาอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม นำไปใช้ในการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนรู้แบบ RISDA ซึ่งพบว่า ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เนื่องจากชุดการสอนสามารถส่งเสริมความคิด วิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นที่

3. ด้านการเปรียบเทียบความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่ติดตามความรู้ของผู้เรียนเมื่อผ่านรูปแบบการเรียนการสอนด้วยแบบ DISIDA ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 6 ขั้นตอน พบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่มีการสอนแบบปกติในชั้นเรียน เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA มีการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการทั้งวิธีการสอน และสื่อการสอน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการลงมือแสวงหาความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pichaya (2021) ที่ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งพบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมเป็นไปตามเกณฑ์ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นฝึกการตั้งปัญหาจากการสำรวจข้อมูลในชีวิตจริง และสามารถนำไปแก้ปัญหามาจริงได้

4. ด้านการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่ผ่านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ DISIDA ที่พัฒนาขึ้น พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kanyawit et al. (2019, pp. 92-100) ที่มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ REPEA สำหรับการศึกษาด้านวิศวกรรมสายส่งความถี่สูง ซึ่งพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับระดับผู้เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนมีกิจกรรมทุกขั้นตอนและสร้างสื่อการสอนที่หลากหลาย อันส่งผลทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้และทักษะการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมโทรคมนาคม

5. เอกสารอ้างอิง

Chamanan, P., Suchin, V. & Tweesak, C. (2021). The Effects of Inquiry Learning Management and Problem Based Learning Management in the Basic Science Course on Scientific Problem-Solving Ability and Scientific Mind of Mathayom Suksa III Students at Matthayom Wat Bueng Thonglang School in Bangkok Metropolis. *Technical Education Journal: King Mongkut's University of Technology North Bangkok*, 12(1), 60-69.

- Ekkaphan, P. & Somsak, A. (2019). Instructional management using simulation based RISDA learning model for teaching of industrial electronics. In **The 11th National Conference on Technical Education and the 6th International Conference on Technical Education** (pp. 44-48). Thailand: KMUTNB Bangkok.
- Kanokwan, R. & Somsak, A. (2020). Development of P-PIADA based Disciplinary Integrated Teaching Model on Communication Network Analysis for Electrical Engineering Education. **Journal of Education Naresuan University**, 24(3), 97-102.
- Kanyawit, K. & Somsak, A. (2019). Development of Instructional Activity Package based on STEM Education Process for High-frequency Transmission Engineering Education. **Technical Education Journal: King Mongkut's University of Technology North Bangkok**, 10(2), 92-100.
- Nuttawut, S., Pattaraporn, C. & Chade, S. (2021). The Learning Achievement and Satisfaction of Upper Secondary School Students on Learning Management of Inquiry-Based Learning (5E) with an Electronic Book. **Journal of Education Studies Chulalongkorn University**, 49(4).
- Paitoon Sinlarat. (2016). **Thai education 4.0 is more than education** (2nd ed). Bangkok: Dhurakij Pundit University.
- Panumat, M., Phronntip, K., Ittirit, L., Kasem, S. & Intira, M. (2021). The Education Act: Significance for Learning Management in the 21st Century. **The Journal of Pacific Institute of Management Science (Humanities and Social Sciences)**, 7(3), 74-86.
- Pichaya, K. & Wisud, P. (2021). Development Learning Activities Based on a Design Thinking Process and Project Based Learning to Enhance Innovators in Grade 10 Students. **Journal of Education Studies**, 49(2).
- Pichit, U. & Somsak, A. (2020). Integration Management of Learning and Teaching using Project-based DAPOA Model for High Frequency Electronic Circuit Technology Education. **Journal of Education Naresuan University**, 24(3), 220-231.
- Saranrat, B. & Anirut, S. (2017). Effects Of Blended Learning by Using Inquiry-Based Teaching Methods on Analytical Thinking Ability on Data and Information Lesson of Matthayomsuksa 1 Students, Matthayomsiriwanwari 3 Chachoengsao School. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, 10(3), 2680-2698.
- Sireewat, A. (2017). Problem-Based Learning (PBL): The Challenges of Nursing Education to Foster The 21st Century Learning. **Nursing Journal of the Ministry of Public Health**, 27(2), 15-30.
- Sirichai, P. (2023). Research Problem Based Learning Management using as A Basis Students' Strong Citizenship Course General Science Faculty of Science and Technology Thepsatri Rajabhat University. **Journal Of Management Science Sakon Nakhon Rajabhat University**, 3(1), 1-8.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์
Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย
Factors Affecting Ordering Decisions Buy Products Through the Online
Service Provider Food Delivery Online in Nong Khai province

บุญเพ็ง สิทธิวงษา และ กนกอร บุญมี
 Boonpeng Sittivongsa and Kanokon Boonmee

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Northeastern University

E-mail: Boonpeng.sit@neu.ac.th Tel. 093-5602069

Received 18/9/2566

Revised 7/12/2566

Accepted 14/12/2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย และ 3) เพื่อหาแนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคายเป็นการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนในเขตจังหวัดหนองคาย จำนวน 400 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลภาครัฐจากเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 10 คน มาใช้หาข้อมูลในการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้นและการพรรณนาจำแนกข้อมูลจัดทำบรรณานุกรมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ ประกอบการอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า: 1) การตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านค่าบริการส่งอาหารเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านโปรโมชั่นที่หลากหลายอยู่ในระดับปานกลาง และด้านวิธีการชำระเงินที่หลากหลายอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมทุกด้าน พบว่า ด้านราคา X_2 ด้านกระบวนการ X_6 ด้านการส่งเสริมการตลาด X_4 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 3.279 .275 และ -4.333 ตามลำดับ 3) ควรพัฒนาระยะเวลาค่าบริการการส่งถึงผู้บริโภค พนักงานควรจัดส่งสินค้าได้รวดเร็วและค่าบริการไม่แพงเกินไปตามการสั่งและค่าบริการสินค้าที่ได้รับอยู่ในสภาพดีไม่เสียหายในส่วนของความเหมาะสมในระบบการสั่งซื้อผ่าน Internet เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่าย โดยมีส่วนลดสำหรับการสั่งอาหาร สร้างบรรทัดฐานในการบริการส่งอาหารที่มีความเหมาะสมปรับปรุงค่าบริการ มีมาตรฐานในค่าบริการ การยืนยันการสั่งซื้อสินค้าอย่างถูกวิธีที่มีความหลากหลายช่องทางการชำระเงิน จัดเก็บค่าบริการเพื่อติดตามลูกค้าในการบริการสั่งซื้อสินค้าระบบออนไลน์

คำสำคัญ: การตัดสินใจ สินค้า ระบบออนไลน์

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the decision to order products through the Food delivery online service provider in Nong Khai province 2) to study the factors affecting the decision to order products through the Food delivery online service provider in Nong Khai province. Nong Khai Province and 3) to find guidelines for deciding to order products through Food delivery online service providers in Nong Khai Province It is a combination of quantitative research and qualitative research. The sample groups used in this research are: There are 400 people in Nong Khai Province. The target groups used in the research are: Government information provider group From 10 government officials used to find information in interviews. The research tools used were questionnaires and interviews Statistics used in data analysis are frequency, percentage, mean and standard deviation Multiple regression analysis using a hierarchical variable selection method and data description, classification, data editing and data analysis. Write a report according to the objective accompanying the discussion of results.

The results of the research found that: 1) the decision to order products through an online service provider, Food delivery online, in Nong Khai Province. Overall, every aspect is at a moderate level. They can be arranged in descending order as follows: The appropriate food delivery service charge was at a moderate level, the variety of promotions was at a moderate level, and the variety of payment methods was at a moderate level, respectively. 2) Factors affecting the decision to order products through an online food delivery online service provider in Nong Khai Province. Overall, it was found that the price aspect X_2 process aspect X_6 Marketing Promotion X_4 the predictor coefficients in raw score (b) were 3.279, .275 and -4.333, respectively. 3) Should develop the period of delivery service fees to consumers. The staff should deliver the goods quickly and the service fee is not too expensive according to the order and the service fee for the product received in good condition, not damaged in part of the suitability. in the ordering system via the Internet to help reduce costs with a discount for ordering food Create criteria for appropriate food delivery services service charge update There is a standard in the service fee. Confirmation of correct purchase of goods with a variety of payment channels, collection of service fees to attract customers in online shopping services.

Keywords: Decision, Product, Online System

1. บทนำ

อาหารถือเป็นอีกปัจจัยที่ทุกคนจะต้องรับประทานเพื่อการดำรงชีวิต ซึ่งแต่เดิมในยุคที่บริการจัดส่งอาหารและอินเทอร์เน็ตยังไม่แพร่หลาย ผู้บริโภคเคยเคยกับการรับประทานอาหารที่ร้านอาหารที่สามารถสั่งและนั่งรับประทานได้ โดยร้านอาหารที่สามารถนั่งรับประทานที่ร้านได้ในประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้หลายประเภท ทั้งร้านอาหารรายย่อย ร้านอาหารทั่วไป ส่วนมากเป็นร้านอาหารที่เป็นอาหารที่คนไทยคุ้นเคย ร้านอาหารต่างประเทศและร้านอาหารหรู ร้านอาหารประเภทนี้มีทั้งที่เป็นแบรนด์จากต่างประเทศและคนไทยเป็นเจ้าของ โดยลำดับอาหารต่างประเทศที่คนไทยนิยมรับประทาน 5 อันดับแรก ได้แก่ อาหารญี่ปุ่น อาหารจีน อาหารอเมริกัน อาหารเวียดนาม อาหารอิตาลี ตามลำดับ และร้านอาหารประเภทบริการด่วน ร้านอาหารประเภทนี้กว่าร้อยละ 90 จะเป็นธุรกิจเฟรนไชส์ประเภทฟาสต์ฟู้ด แต่ด้วยรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปต้องการความรวดเร็วและสะดวกสบายมากขึ้น อีกทั้งการจราจรที่ติดขัดส่งผลให้ผู้บริโภคเลือกที่จะอยู่บ้านรับประทานอาหารและเลือกใช้บริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่มากยิ่งขึ้น ประกอบกับการใช้

บริการร้านอาหารส่วนมากจะใช้บริการในช่วงเวลากลางวัน ช่วงเย็นและเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งการให้บริการที่หน้าร้านเพียงอย่างเดียวทำให้ร้านอาหารไม่สามารถให้บริการได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นผู้บริโภคจึงหาวิธีการที่จะสามารถรับประทานอาหารจานโปรดได้อย่างสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น และในส่วนของผู้ประกอบการร้านอาหารเองก็หันมาให้ความสำคัญกับการขยายช่องทางการขายเพื่อให้ครอบคลุมและสร้างรายได้เพิ่มเติมจากบริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ในหลาย ๆ ช่องทางมากยิ่งขึ้น (ณัฐศาสตร์ ปัญญา และวัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ, 2562)

จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปการให้บริการหน้าร้านเพียงอย่างเดียวไม่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการจึงหันมาให้ความสำคัญกับการขยายช่องทางการขายเพื่อให้ครอบคลุมและสร้างรายได้เพิ่มเติมจากบริการสั่งอาหารผ่านสื่อออนไลน์ในหลาย ๆ ช่องทาง ทั้งยังตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่มีวิธีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ธุรกิจอาหารเองก็ใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตเช่นเดียวกัน โดยการใช้สื่อออนไลน์ในการสร้างความน่าสนใจและเข้าถึงผู้บริโภคได้เป็นวงกว้าง การเพิ่มช่องทางการขายออนไลน์และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการร้าน เป็นต้น รวมถึงการเข้ามาของธุรกิจบริการส่งอาหารอย่าง “Food Panda” “LINE MAN” และ “Grab Food” ดำเนิน ธุรกิจแบบ B2B2C กล่าวคือ ผู้ประกอบการกลุ่มนี้จะทำหน้าที่เป็นคนกลางในการรวบรวมร้านอาหารต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันและให้บริการจัดส่งอาหารให้แก่ผู้บริโภคหรือลูกค้าของร้านอาหารนั้น ๆ ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างแอปพลิเคชันที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี (พิมพ์พมผกา บุญธนาพิรัชต์, 2560)

พื้นที่จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีผลกระทบในระดับต้น ๆ ในการที่บริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องท่ามกลางภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากบริการจัดส่งอาหารสามารถตอบสนองความต้องการของคนไทยที่หันมาใช้ชีวิตอยู่ในบ้านกันมากขึ้น อาจเป็นผลมาจากการเดินทางออกนอกบ้านในแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ทั้งจากราคาน้ำมันและค่าครองชีพอื่น ๆ อีกทั้งการจราจรที่ไม่เอื้อต่อการเดินทาง นอกจากนี้วิถีชีวิตของคนในจังหวัดส่วนใหญ่อาจจะเหนื่อยล้าจากการทำงานจนไม่อยากจะทำอาหารรับประทานเอง อีกทั้งจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีจำนวนน้อยลงทำให้การทำอาหารแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการซื้ออาหารสำเร็จรูปจากนอกบ้านมารับประทาน รวมไปถึงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติที่มีแนวโน้มเกิดบ่อยขึ้น ล้วนส่งผลโดยตรงต่อตลาดบริการจัดส่งอาหารให้ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ทิวาพร สำเนียงดี, 2558)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการศึกษาการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ไม่ว่าจะเป็นแนวทางใดต้องพัฒนาเป็นองค์รวมตลอดปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์มีการเชื่อมโยงผู้บริโภคในจังหวัดด้วยระบบต่าง ๆ ได้แก่ ระบบออนไลน์ Food delivery online และระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีกลุ่มผู้ผลิตเป็นศูนย์กลางและเป็นเครือข่ายการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ประเด็นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online และแนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคายต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบ ออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย
- 3) เพื่อหาแนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

2. วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (เชิงปริมาณ)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย เพราะผู้วิจัยทำการวิจัยในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย โดยได้แก่ ประชาชนในเขตจังหวัดหนองคาย จำนวน 334,036 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตจังหวัดหนองคาย ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีจำนวนมาก มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วน ครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรทาร์ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตจังหวัดหนองคาย จำนวน 400 คน

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย (เชิงคุณภาพ)

ประชากรกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดหนองคาย คัดเลือกกลุ่ม ตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สามารถให้ข้อมูลองค์ความรู้ความเป็นมา สภาพปัจจุบันและแนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย โดยแยกเป็น 1 กลุ่ม ๆ 10 คน เป็นจำนวน 10 คน โดยวิธีการคัดเลือกกลุ่ม ตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (เชิงปริมาณ)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นโดย การศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรต้นและตัวแปรตามของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย เป็นคำถามปลายเปิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (เชิงคุณภาพ)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรตามของแนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวแนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย เป็นคำถามประเภทสัมภาษณ์เชิงลึกในภาคสนาม

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ลักษณะข้อคำถามในแต่ละข้อมีลักษณะปลายปิด ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด การวิจัย นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องที่ระดับเข้าใกล้ 1.00 ถ้าต่ำกว่า 0.6 ควรจะปรับปรุง ข้อคำถามใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ได้ค่า IOC 1.00 ทุกข้อ

4. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไข และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทำการทดสอบ จำนวน 40 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทางสังคมศาสตร์ ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.87 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์เป็นข้อมูลคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในเรื่อง แนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสัมภาษณ์โดย กำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัยและขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาเพื่อความสะดวกในประเด็น และเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ยิ่งขึ้น

3. ผู้วิจัยและคณะได้ร่วมการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยยิ่งขึ้นและใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำเสนอในที่ปรึกษาและนำไปปฏิบัติในภาคสนามต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล (เชิงปริมาณ)

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย หลังจากนั้นรวบรวมแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติทางสังคมศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล (เชิงคุณภาพ)

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์พูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่ โดยแยกเป็น 1 กลุ่ม เป็นจำนวน 10 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงปริมาณ)

หลังจากผู้วิจัยได้เก็บ รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทางสังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงคุณภาพ)

หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยคัดเลือกและจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงปริมาณ) ในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือกและจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงคุณภาพ)

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือกและจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. การวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเป็นกรอบแนวคิด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้การสรุปความ การตีความและนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

3. ผลการศึกษา

1) วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า การตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 1 การตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมทุกด้าน

การตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านค่าบริการส่งอาหารเหมาะสม	3.07	0.17	ปานกลาง
ด้านวิธีการชำระเงินที่หลากหลาย	3.02	0.48	ปานกลาง
ด้านโปรโมชั่นที่หลากหลาย	3.04	0.27	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.08	0.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$ S.D. = 0.18) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านค่าบริการส่งอาหารเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$ S.D. = 0.17) ด้านโปรโมชั่นที่หลากหลาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$ S.D. = 0.27) และด้านวิธีการชำระเงินที่หลากหลาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$ S.D. = 0.48) ตามลำดับ

2) วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย

ลำดับตัวแปรที่ได้รับ การคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	-.820	.135		-6.088	.000		
ด้านผลิตภัณฑ์ X_1	.047	.032	.041	1.445	.149	-.017	.110
ด้านราคา X_2	3.279	.068	-.859	-3.462	.001*	-.370	-.102
ด้านช่องทางจัดจำหน่าย X_3	.348	.077	.330	4.517	.342	.196	.499
ด้านการส่งเสริมการตลาด X_4	- 4.333	.117	.749	6.229	.000*	.500	.961
ด้านบุคคล X_5	.374	.071	1.240	5.252	.402	.234	.514
ด้านกระบวนการ X_6	.275	.055	.054	3.182	.302*	.067	.282

SE_{est} = ±.03488 R = .979; R² = .959 ; Adj. R² =.959 ; F = 1847.932 ; p-value = 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมทุกด้าน พบว่า ด้านราคา X_2 ด้านกระบวนการ X_6 ด้านการส่งเสริมการตลาด X_4 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 3.279 .275 และ -4.333 ตามลำดับ

3) วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย

ควรพัฒนาระยะเวลาค่าบริการการส่งถึงผู้บริโภค พนักงานควรจัดส่งสินค้าได้รวดเร็วและค่าบริการไม่แพงเกินไปตามการสั่งและค่าบริการสินค้าที่ได้รับอยู่ในสภาพดีไม่เสียหายในส่วนของความเหมาะสมในระบบการสั่งซื้อผ่าน Internet เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่าย โดยมีส่วนลดสำหรับการสั่งอาหาร สร้างบรรทัดฐานในการบริการส่งอาหารที่มีความเหมาะสม ปรับปรุงค่าบริการ มีมาตรฐานในค่าบริการ การยืนยันการสั่งซื้อสินค้าอย่างถูกวิธีที่มีความหลากหลาย ช่องทางการชำระเงินจัดเก็บค่าบริการเพื่อดึงดูดลูกค้าในการบริการสั่งซื้อสินค้าระบบออนไลน์

4. สรุปและอภิปรายผล

การตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมทุกด้าน พบว่า การตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านค่าบริการส่งอาหารเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านโปรโมชั่นที่หลากหลายอยู่ในระดับ ปานกลาง และด้านวิธีการชำระเงินที่หลากหลายอยู่ในระดับ ปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกฤษ์ เชาวชาญกิจ (2562) การตัดสินใจเลือกใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารออนไลน์ ดังนี้ ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีเพศและสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารออนไลน์ที่ไม่แตกต่างกัน สำหรับอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน และลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารออนไลน์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคาและด้านบุคคลมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.05 ในขณะที่ด้านการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกายภาพและด้านกระบวนการไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจในอนาคตจะเลือกใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ Food delivery online ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมทุกด้าน พบว่า ด้านราคา X_2 ด้านกระบวนการ X_6 ด้านการส่งเสริมการตลาด X_4 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 3.279 .275 และ - 4.333 ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันทวุฒิ ตูลารักษ์ (2563) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งและจัดส่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 - 45,000 บาท และอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันสั่งและจัดส่งอาหารมากที่สุด คือ Grab Food สำหรับช่วงเวลาที่ใช้บริการบ่อยที่สุด คือ 18:01 - 22:00 น. ส่วนจำนวนครั้งที่เรียกใช้บริการต่อสัปดาห์ส่วนใหญ่ นาน ๆ ครั้งจึงจะเรียกใช้บริการสถานที่จัดส่งอาหารส่วนใหญ่จะให้มาส่งที่บ้าน โดยสั่งอาหารมารับประทานกับครอบครัว ค่าอาหารที่สั่งต่อครั้ง โดยเฉลี่ยมากกว่า 500 บาท และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้แอปพลิเคชันคือตัดสินใจด้วยตนเอง

ควรพัฒนาระยะเวลาค่าบริการการส่งถึงผู้บริโภค พนักงานควรจัดส่งสินค้าได้รวดเร็วและค่าบริการไม่แพงเกินไปตามการสั่งและค่าบริการสินค้าที่ได้รับอยู่ในสภาพดีไม่เสียหายในส่วนของความเหมาะสมในระบบการสั่งซื้อผ่าน Internet เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่าย โดยมีส่วนลดสำหรับการสั่งอาหาร สร้างบรรทัดฐานในการบริการส่งอาหารที่มีความเหมาะสม ปรับปรุงค่าบริการ มีมาตรฐานในค่าบริการ การยืนยันการสั่งซื้อสินค้าอย่างถูกวิธีที่มีความหลากหลาย ช่องทางการชำระเงินจัดเก็บค่าบริการเพื่อบังคับลูกค้าในการบริการสั่งซื้อสินค้าระบบออนไลน์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรานันท์ แก่งกล้า (2562) การวิเคราะห์คุณลักษณะของบริการแอปพลิเคชันเพื่อการสั่งอาหารเดลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการนิยมใช้แอปพลิเคชัน Lineman สั่งอาหารมากที่สุด ซึ่งนิยมสั่งมารับประทานเป็นมือเย็นและนิยมสั่งในวันศุกร์และเสาร์ อาหารที่สั่งเป็นประเภทอาหารไทย ซึ่งผู้บริภคินิยมสั่งมารับประทานที่บ้านหรือคอนโดมิเนียมบ่อยที่สุด สำหรับผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่ทำให้ผู้ใช้บริการพอใจมากที่สุดคือคุณลักษณะสามารถติดต่อผู้ให้บริการได้อย่างสะดวกในกรณีที่เกิดปัญหาและคุณลักษณะจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีคือราคาการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่เท่ากับการสั่งรับประทานที่ร้าน การใช้ตารางเป็นฟรีเซ็นต์และการจัดกิจกรรมแจกของรางวัลให้ลูกค้ามีส่วนร่วม

สรุป

การตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์อยู่ในระดับปานกลางและในแต่ละด้าน เช่น ด้านค่าบริการส่งอาหารเหมาะสม ด้านโปรโมชั่นที่หลากหลายและด้านวิธีการชำระเงินที่หลากหลาย ยังไม่มากเท่าที่ควรทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่มักยังเลือกใช้วิธีการเดิม ๆ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ พบว่า ด้านราคา ด้านกระบวนการ ด้านการส่งเสริมการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอย่างมากในการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้า ฉะนั้นควรพัฒนาระยะเวลาค่าบริการการส่งถึงผู้บริโภค โดยการยืนยันการสั่งซื้อสินค้าอย่างถูกวิธีที่มีความหลากหลายช่องทางการชำระเงินจัดเก็บค่าบริการเพื่อบังคับลูกค้าในการบริการสั่งซื้อสินค้าระบบออนไลน์ และควรสร้างกลไกที่ประชาชนมีความเข้าใจง่ายและเป็นประโยชน์มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในตอนนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (2) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ และ (3) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐและภาคีเครือข่ายควรจัดทำแนวทางการพัฒนาการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรที่จะต้องยึดหลักการให้ความรู้ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาการตัดสินใจ

สั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพ

2. ควรสร้างความร่วมมือประสานงานกับทุก ๆ ภาคส่วน โดยการยึดถือหลักการมีส่วนร่วมในแนวทางการพัฒนาพัฒนาการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

1. รมรณคใ้ผู้ประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำนโยบายแนวทางการพัฒนาพัฒนาการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ต่อมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐและผู้ประกอบการไปปฏิบัติภายในการบริหารจัดการและอย่างจริงจัง

2. ควรให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายในจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในแนวทางการพัฒนาพัฒนาการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ และคอยช่วยเหลือประชาชนให้เข้าใจในระบบออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงลึกโดยการลงสัมภาษณ์สนทนากลุ่ม ถึงกระบวนการ รูปแบบ วิธีการดำเนินงานในการนำแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม

2. ในส่วนของการวิจัยครั้งต่อไป หลังจากที่ได้มีการดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าผ่านผู้ให้บริการระบบออนไลน์ ควรจะเพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมมากขึ้น ทั้งด้านขนาดพื้นที่ทำการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาวิเคราะห์หามาตรการประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประกอบการและประชาชนอย่างจริงจัง

5. เอกสารอ้างอิง

ณัฐฤช เชาวชาญกิจ. (2562). การตัดสินใจเลือกใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ณัฐศาสตร์ ปัญญา และวัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการอาหารตามสั่งแบบจัดส่ง. วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ. 11(1), 52-66.

ทิวาพร สำเนียงดี. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกสั่งอาหารจากเดอะฟิชซ่าคอมปะนีผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.

พิมพ์ผกา บุญธนาพิรัชต์. (2560). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Food Delivery ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิรณันท์ แก่งกล้า. (2562). การวิเคราะห์คุณลักษณะของบริการแอปพลิเคชันเพื่อการสั่งอาหารเดลิเวอรี่ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สันทวุฒิ ตุลารักษ์. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งและจัดส่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. ทุสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น.

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป

Management Model for Work Achievement of General Parliamentary Officials in the Next Normal

วีระพงษ์ เขมวารภรณ์¹ สุดา สุวรรณภรณ์¹ และ ธิปัตย์ โสติถิวรรณ²

Verapong Khemvaraporn¹, Suda Suwannapirom² and Tipat Sottiwan²

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹Graduate School, Suan Sunandha Rajabhat University

²Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

E-mail: S64584917023@ssru.ac.th Tel: 081-5529552

Received 18/9/2566

Revised 9/11/2566

Accepted 9/11/2566

บทคัดย่อ

รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจทางด้านนิติบัญญัติและด้านอื่น ๆ รวมถึงการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการพิจารณากฎหมาย ผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้ข้าราชการรัฐสภาเกิดความยากลำบากในการทำงาน เพราะการติดต่อกับสื่อสารภายในองค์กรลดลง ต้องทำงานแบบ work from home องค์กรจึงต้องเพิ่มทักษะที่จำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และความเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 1) เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป วัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ การทำงานที่บ้าน พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป วัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ การทำงานที่บ้าน พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. การทำงานที่บ้านมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป มากที่สุด รองลงมา คือ พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน การปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน และวัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ ตามลำดับ
3. รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป ได้แก่ มีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง ความสุขในการทำงานเกิดได้จากการได้รับการยกย่อง ความก้าวหน้า และความปลอดภัยในการทำงาน รวมถึงปัจจัยทางด้านบุคคล การทำงานที่บ้าน การมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีทุกรูปแบบ โดยใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับการทำงาน พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน มีการคิดประยุกต์ ด้วยการนำบางสิ่งมาใช้ประโยชน์ โดยปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสถานะที่เฉพาะเจาะจงกับบทบาทหน้าที่เดิมให้เหมาะสมกับบริบทด้านต่าง ๆ ในองค์กร

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการ ผลสัมฤทธิ์ของงาน ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ยุควิถีถัดไป

Abstract

The Parliament consisting of the House of Representatives and the Senate has duties and powers in the legislative and other areas including receiving complaints from the people and listening to the opinions of the public in considering the law. The impact of the COVID-19 virus outbreak caused parliamentary officials to face difficulties in their work Organization as the need to increase necessary skills to be consistent with the changes in the present era. These changes are expected. the researcher determines the objectives of the research which consists of 1) to study the level of variables that affect ordinary parliamentary civil servants in the next era. 2) to study the causal factors affecting achievement of ordinary parliamentary civil servants in the next era, and 3) to present the management model for achievement of ordinary parliamentary civil servants in the next era.

The research found that

1. Level of the achievement of work of parliamentary officials, wellness culture, work from home, innovative work behavior and operator adaptation were all rated at a high level.
2. Work from home had the most overall affect the achievement of work of parliamentary officials followed by innovative work behavior, operator adaptation and wellness culture respectively
3. Management model for work achievement of general parliamentary officials in the next normal namely there is planning and setting goals; Monitor and evaluate performance and continually improve efficiency; and performance happiness at work. This comes from receiving praise, advancement, and safety at work including factors on the personal side, working from home being ready to use all forms of technology, using technology to be beneficial and consistent with work behavior for creating innovation in work. This includes applied thinking (applicative thinking) by putting something to good use and by adapting appropriately to the specific conditions of the original role to suit the various contexts in the organization.

Keywords: management style, work achievement, ordinary parliamentary civil servants, next era

1. บทนำ

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (Covid-19) ทั่วโลกพบผู้ติดเชื้อเป็นจำนวนมาก ในจำนวนนี้เป็นผู้ติดเชื้อในประเทศต่าง ๆ ทั้งในเอเชีย ยุโรป และทวีปอเมริกาเหนือ นำไปสู่การประกาศภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (public health emergencies of international concern, PHEIC) ภายใต้กฎระเบียบด้านสุขภาพระหว่างประเทศ (international health regulations, IHR) (Wu and McGoogan, 2020) ในช่วงต้นเดือนมีนาคม 2563 โควิด-19 (Covid-19) ได้แพร่ระบาดเข้ามาในประเทศไทย สร้างความเสียหายและผลกระทบในด้านต่าง ๆ เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำลงอย่างเห็นได้ชัด รูปแบบการใช้ชีวิต รูปแบบการทำงานต้องเปลี่ยนไปจากอดีต เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ภาครัฐต้องมีการปรับตัวเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของภาครัฐและการให้บริการประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและภาคส่วนอื่น ๆ ได้อย่างตรงจุด โปร่งใส มีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่าสากล รวดเร็ว ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุกมิติ ตั้งแต่เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมี 2 เป้าหมาย ได้แก่ 1) บริการของภาครัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ และ 2) ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพด้วยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการยกระดับการให้บริการประชาชนโดยพัฒนาช่องทางการรับบริการที่รวดเร็วและง่ายขึ้น โดยเฉพาะในสถานการณ์หรือภาวะฉุกเฉิน (Anusonphat and Kinbuakaew, 2021) รูปแบบการทำงานในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่มีให้เห็นก็คือ

การปฏิบัติงานที่บ้าน (Work From Home) Fajar, Taqi & Arifin (2020)

ได้ทำการศึกษาและมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานในช่วงโควิด-19 ของบริษัทสตาร์อัพ ตัวแปรที่ทำการศึกษาคือ ได้แก่ ภาวะผู้นำ ความพอใจในการทำงาน รวมถึงนวัตกรรมใหม่ในการทำงาน และวัฒนธรรมการทำงาน พบว่า สมมติฐานทั้ง 4 ยอมรับสมมติฐานและส่งผลกระทบต่อคุณภาพ ประสิทธิภาพงาน ทั้งนี้พบว่าต้องได้รับการสนับสนุนและเข้าใจทั้งองค์กรและพนักงานภายในองค์กร รวมถึงการควบคุมดูแลอย่างต่อเนื่องจะยังทำให้งานมีคุณภาพครบถ้วนเต็มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของรัฐสภา มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยมุ่งมั่นที่จะทำงานให้เกิดผลดีแก่องค์กรและประโยชน์ส่วนรวม เน้นการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กร ให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ รวมถึงกลไกให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงานของข้าราชการรัฐสภา ส่งผลถึงประสิทธิภาพประสิทธิผลของงาน เนื่องจากมีจำนวนข้าราชการรัฐสภาติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นจำนวนมาก การมาปฏิบัติงานที่สำนักงานของผู้ป่วยโควิด-19 ยิ่งทำให้มีการแพร่เชื้อสำหรับบุคลากรเป็นวงกว้าง ทำให้ข้าราชการรัฐสภาเกิดความยากลำบากในการทำงาน คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ในฐานะองค์กรกลางบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2554 มีมติ ก.ร. ที่ 15/2563 (ว 10) ลงวันที่ 23 มีนาคม 2563 กำหนดมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เพื่อให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อป้องกันโรคดังกล่าว โดยกำหนดให้มีการทำงานแบบ work from home จำนวนร้อยละ 50 ของพนักงาน ทำให้การติดต่อสื่อสารภายในองค์กรลดลง เกิดความเครียดจากการทำงาน ส่งผลถึงปัจจัยผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาลดลงตามไปด้วย เช่น วัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ (wellness culture) วิถีชีวิตของบุคลากรในองค์กรที่มีสภาวะของความสุขลดลง ทั้งทางร่างกาย (physical) อารมณ์ (emotional) สติปัญญา (intellectual) และสังคม (social) สุขภาวะด้านสังคม (social wellness) การสร้างความสัมพันธ์ในองค์กรลดลง เกิดการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน (operator adaptation) ของบุคลากรในองค์กร บุคลากรในองค์กรต้องปรับตัวให้สามารถทำงานในรูปแบบที่ต่างไปจากเดิมอย่างกะทันหัน รูปแบบการทำงานปรับเปลี่ยนไป เกิดพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน (innovative work behavior) เพื่อประยุกต์ใช้ภายในองค์กรทำให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ข้าราชการรัฐสภาที่มีความรู้ความสามารถเข้าถึงหรือติดต่อประสานงานกับเพื่อนร่วมงานได้ มีส่วนร่วมกับที่ทำงาน และมีแรงบันดาลใจในการทำงาน เพื่อที่จะสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการจะเป็นเช่นนี้ จำเป็นต้องใช้เครื่องมือดิจิทัลและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (application) ที่ข้าราชการรัฐสภาสามารถเข้าถึงได้ โดยวิธีการทำงานจากที่บ้าน พร้อมกับรูปแบบการทำงานที่ปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ ความพร้อมของหน่วยงาน ความพร้อมด้านเทคโนโลยี และอุปกรณ์สารสนเทศ มีการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงานไปพร้อมกับพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน

แม้ว่าก่อนหน้าการเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จะมีหลายองค์กรเริ่มนำการทำงานจากที่บ้านมาปรับใช้ แต่ยังไม่ได้แพร่หลายในสังคมไทยมากนัก เนื่องจากยังกังวลเรื่องประสิทธิภาพการทำงาน of พนักงาน จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป เพื่อรองรับกับสถานการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลง ลดความเสียหายและผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงานให้เหลือน้อยที่สุด และให้ผู้บริหารเลือกใช้วิธีการบริหารจัดการงานให้สอดคล้องกับข้าราชการรัฐสภาสามัญ ซึ่งจะช่วยให้องค์กรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรและสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป วัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ การทำงานที่บ้าน พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน

1.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป

1.1.3 เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

1.2.1 ผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไปได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงาน พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน

1.2.2 วัฒนธรรมความซื่อสัตย์สุจริตได้รับอิทธิพลจากการทำงานที่บ้าน และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน

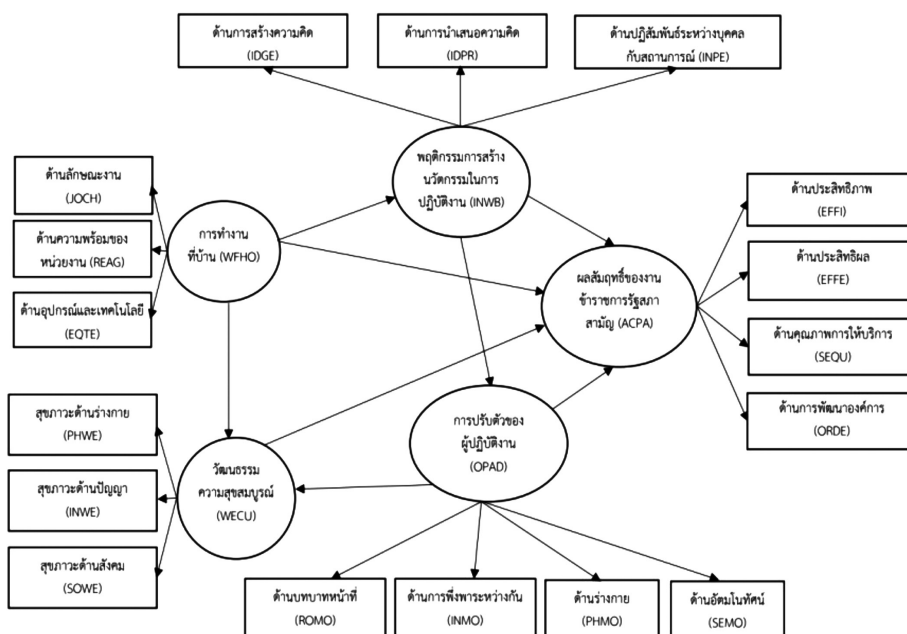
1.2.3 พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงานได้รับอิทธิพลจากการทำงานที่บ้าน

1.2.4 การปรับตัวของผู้ปฏิบัติงานได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน

1.2.5 ระดับผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป วัฒนธรรมความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงาน พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป ผู้วิจัย นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วิธีการศึกษา

การออกแบบวิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed methods) โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้การศึกษาเอกสาร (documentary research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ คือ ข้าราชการรัฐสภาสามัญ จำนวน 3,509 คน ประกอบด้วยข้าราชการส่วนของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (สว.) จำนวน 1,192 คน และข้าราชการส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (สส.) จำนวน 2,317 คน (The Secretariat of the Senate, 2021)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง (structural equation modeling: SEM) ในการวิเคราะห์ ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับเทคนิคนี้ควรมีขนาดใหญ่ เนื่องจากจะมีโอกาสให้ตัวแปรมีการแจกแจงแบบปกติมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเล็กกว่า โดย ไคลน์ (Kline, 2005) เสนอว่า ขนาดตัวอย่างควรมีไม่ต่ำกว่า 20 เท่าของตัวแปรสังเกต และเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรทั้งสิ้น 17 ตัวแปร ทำให้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 340 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ แบบมีสัดส่วน

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารของรรัฐสภา จำนวน 3 ท่าน ข้าราชการส่วนของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (สว.) จำนวน 3 ท่าน ข้าราชการส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (สส.) จำนวน 6 ท่าน ข้าราชการทางการเมือง จำนวน 3 ท่าน รวมทั้งหมด 15 ท่าน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (interview) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยดำเนินการดังนี้

2.1 แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป โดยเป็นข้อคำถามแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) 5 ระดับ จากการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha: α) รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.945 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.70 (Hair et al., 2010) นั่นคือ ข้อคำถามมีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง แบบสอบถามชุดนี้มีคุณภาพดี สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ดี

2.2 แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1: ความเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป

ส่วนที่ 2: ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป

ส่วนที่ 3: ปัญหาหรืออุปสรรคใดที่ทำให้งานของข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไปไม่เกิดผลสัมฤทธิ์

ส่วนที่ 4: กระบวนการบริหารจัดการงานเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป ควรเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 5: รูปแบบการบริหารจัดการงานเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป ควรเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 6: ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับรูปแบบการทำงานแบบ hybrid working

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามออนไลน์ โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) นัดหมายการสัมภาษณ์ 2) ดำเนินการสัมภาษณ์ และ 3) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

4. ขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ

4.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.1.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามของตัวแปร แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อความตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

4.2.2 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจะตรวจสอบว่าเครื่องมือสามารถวัดตัวแปรที่ผู้วิจัยจะศึกษาได้

จริงหรือไม่ โดยพิจารณานิยามของตัวแปร ขอบเขต และองค์ประกอบของเนื้อหาที่จะวัดด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (index of item-objective congruence: IOC)

4.2.3 นำแบบสอบถามจากข้อ 4. ไปทดลองใช้ (try out) กับข้าราชการรัฐสภาสามัญที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ซึ่งเป็นการวัดความสอดคล้องภายใน โดยใช้วิธีการคำนวณด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) ของครอนบาค

4.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงาน ข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป และศึกษาบทสรุปความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และสร้างข้อคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

4.2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความครอบคลุมเนื้อหาที่ศึกษาวิจัย และนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายระดับของตัวแปรที่ศึกษา อธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล 2) ใช้แบบจำลองสมการโครงสร้างวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญ โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) รวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวม ตัวแปรสังเกตได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การทบทวนวรรณกรรม และการสัมภาษณ์

3. ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

คุณลักษณะของข้าราชการในรัฐสภา พบว่าข้าราชการรัฐสภาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 36 - 45 ปี กว่าครึ่งมีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประสบการณ์ทำงานในรัฐสภาส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 6 - 10 ปี โดยส่วนมากสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป

ระดับผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีด้านประสิทธิภาพมากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านประสิทธิผล ด้านคุณภาพการให้บริการ และด้านการพัฒนาองค์การตามลำดับ

ด้านประสิทธิภาพ ในภาพรวมพบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านประสิทธิภาพส่วนมากอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผลงานที่ปฏิบัติ มีความถูกต้อง ครบถ้วน เชื่อถือได้ มีการวางแผนในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเสมอ วิเคราะห์โอกาส และพัฒนาวิสัยทัศน์อยู่เสมอ ผลการปฏิบัติงานของท่านเป็นที่พึงพอใจและได้รับการยอมรับจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานภายในสายงาน และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ

เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพมากขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านประสิทธิภาพในภาพรวมพบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปริมาณงานที่ทำได้ตรงตามเป้าหมายและเกณฑ์มาตรฐานที่วางไว้ ปฏิบัติงานสำเร็จได้ตามตัวชี้วัดขององค์กร ปฏิบัติงานอย่างกระตือรือร้นเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง เมื่อได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา และปฏิบัติงานได้ทันภายในเวลาที่กำหนด

ด้านคุณภาพการให้บริการ ในภาพรวมพบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านคุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หน่วยงานมีการกำหนดขั้นตอนการทำงานไว้อย่างชัดเจน หน่วยงานมีความยืดหยุ่น สามารถประสานภายในเพื่อลดขั้นตอนที่เป็นทางการในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หน่วยงานมีการปรับปรุงและพัฒนาขั้นตอนการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ และหน่วยงานมีการกำหนดระยะเวลาในการรายงานผลการตรวจสอบข้อร้องเรียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านการพัฒนาองค์กร ในภาพรวมพบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านการพัฒนาองค์กรอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ นำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาองค์กร หน่วยงานจัดให้มีการพัฒนาความสามารถในการทำงาน ทำให้ท่านได้รับการประเมินผลดี เพิ่มผลงานให้กับองค์กร โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ หน่วยงานจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้พนักงานมีทักษะความชำนาญในการทำงาน และหน่วยงานมีนโยบายชัดเจนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานให้กับพนักงาน

ระดับวัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีสุขภาวะด้านสังคม และสุขภาวะด้านปัญญา มากกว่าด้านสุขภาวะด้านร่างกาย

สุขภาวะด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานในสุขภาวะด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ไม่มีอาการปวดหลัง ในขณะที่ทำงานหรือหลังเลิกงานในแต่ละวัน ไม่มีอาการปวดเมื่อยหัวไหล่ ต้นคอ ในขณะที่ทำงานหรือหลังเลิกงานในแต่ละวัน ไม่มีอาการปวดข้อมือ ปลายนิ้วมือ ในขณะที่ทำงานหรือหลังเลิกงานในแต่ละวัน เลือกกินอาหารที่ดีต่อสุขภาพ เน้นส่วนผสมที่เป็นผัก ผลไม้ ธัญพืชต่าง ๆ หรือเนื้อสัตว์ทางเลือก (plant based meat) และมีการฝึกปรับสภาพจิตใจ และอารมณ์ให้สมดุล ปฏิบัติตามหลักศาสนา หากเกิดความเครียด ความวิตกกังวล

สุขภาวะด้านปัญญาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานในสุขภาวะด้านปัญญาอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีโอกาสใช้ทักษะความรู้ ความสามารถในการทำงาน มีความรู้สึกกระตือรือร้นและมีชีวิตชีวาในการทำงาน รู้สึกว่าได้ทำงานที่ดีและมีความภูมิใจในงานที่ทำ มีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น/เสนอแนะ/แนะนำการทำงานได้อย่างเต็มที่ และมีความสุขในการทำงาน โดยเกิดความรู้สึกสนุกกับงาน และไม่มีความวิตกกังวลใด ๆ ในการทำงาน

สุขภาวะด้านสังคมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานในสุขภาวะด้านสังคมอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ได้ร่วมงานกับเพื่อนร่วมงานที่ดี ความแน่นแฟ้นกับเพื่อนร่วมงาน แลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลใหม่ ๆ กับเพื่อนร่วมงานเป็นประจำ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมขององค์กรเป็นประจำ และความคิดเห็นของท่านได้รับความสนใจและใส่ใจจากเพื่อนร่วมงาน

ระดับการทำงานที่บ้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีด้านลักษณะงานมากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านความพร้อมของหน่วยงาน และด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีตามลำดับ

ด้านลักษณะงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านลักษณะงานอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ งานที่ปฏิบัติอยู่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ งานในหน้าที่ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หน่วยงานได้กำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ และชัดเจน งานในหน้าที่มีความสำคัญและมีคุณค่าต่อองค์กรและส่วนรวม งานที่ปฏิบัติสามารถทำงาน

จากที่บ้านหรือที่ไหนก็ได้ โดยการใช้เครื่องมือดิจิทัลมาร่วมในการทำงาน อาทิเช่น ใช้ซอฟต์แวร์ Zoom สำหรับประชุมงานออนไลน์ และงานในหน้าที่ท้าทายความรู้ ความสามารถ ตามลำดับ

ด้านความพร้อมของหน่วยงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านความพร้อมของหน่วยงานอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หน่วยงานมีการปรับเปลี่ยนในเรื่องของเวลาในการทำงาน (เหลือเวลาการปฏิบัติงาน) และมีแอปพลิเคชันยืนยันตัวตนในการเข้า-ออกงาน แทนการสแกนลายนิ้วมือ หน่วยงานมีความสะอาด ถูกสุขอนามัย ปลอดภัย ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เช่น เครื่องวัดอุณหภูมิ เจลแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย ตู้พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อบริเวณทางเข้า-ออก ตู้อบ UV sterilizer ฆ่าเชื้อโรค เป็นต้น หน่วยงานให้ความสำคัญกับการรักษาสีแวดล้อมและมองถึงสังคมส่วนรวม พร้อมนำแนวทางการดำเนินงานแบบ sustainable workplace มาใช้ ซึ่งก็คือ การเปลี่ยนสถานที่ทำงานให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและโลกอย่างยั่งยืน หน่วยงานมีการวางแผนจัดให้บริการเป็นขั้นตอน รวดเร็ว เพื่อความสะดวกและลดความแออัดภายในหน่วยงาน และหน่วยงานมีการจัดประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานเพื่อรับมือกับภาวะวิกฤติโควิด-19 ตามลำดับ

ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หน่วยงานมีการสนับสนุนการเรียนรู้ที่ใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อช่วยให้สามารถทำงานได้ดียิ่งขึ้น หน่วยงานมีระบบเครือข่ายสารสนเทศที่เข้าถึงข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานที่บ้าน มีประสิทธิภาพสูง ที่บ้านมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และสามารถปรับใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บ ถ่ายโอนข้อมูล เพื่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นตามลำดับ

ระดับพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีด้านการนำเสนอความคิดมากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ และด้านการสร้างความคิด ตามลำดับ

ด้านการสร้างความคิดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านการสร้างความคิดอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์วิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานที่สร้างสรรค์ จนสำเร็จ ติดตามข่าวสาร ศึกษาเรื่องสิ่งใหม่ ๆ ที่จะทำให้เพิ่มความสามารถในการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น งานที่ได้รับมอบหมายเปิดโอกาสให้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และได้รับมอบหมายงานที่ท้าทายความสามารถ และน่าสนใจอยู่เสมอ ตามลำดับ

ด้านการนำเสนอความคิดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านการนำเสนอความคิดอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หน่วยงานจัดให้มีกิจกรรมแข่งขันเสนอความคิดในการพัฒนาองค์กร ลักษณะงานของท่านสนับสนุนให้ท่านสร้างผลงานจากแนวคิดใหม่ ๆ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือแก่เพื่อนร่วมงาน และหน่วยงานจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ตามลำดับ

ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บุคลากรภายในหน่วยงานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือกัน และมีการทำงานเป็นทีม ผู้บังคับบัญชา ให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาจากการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชามีการวินิจฉัย สั่งการ และแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล หน่วยงานให้ความสำคัญกับบุคลากร หน่วยงานเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรึกษาหารือหรือวิเคราะห์ปัญหาพร้อมกัน และในหน่วยงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทุกคน ตามลำดับ

ระดับการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีด้านอัตมโนทัศน์มากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ด้านการพึ่งพาระหว่างกัน ด้านร่างกาย และด้านบทบาทหน้าที่ ตามลำดับ

ด้านบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สามารถให้คำปรึกษา แนะนำ การปฏิบัติงานให้กับเพื่อนร่วมงานคนอื่นได้ มีส่วนช่วยให้ผลงานในองค์กร มีคุณภาพและเสร็จทันกำหนดเวลา สามารถแก้ไขปัญหาและตรวจสอบความถูกต้องในการปฏิบัติงานได้ การเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดความสุขในการทำงาน ยินดีหากองค์กรจัดสรรให้ท่านทำงานในรูปแบบ work from home และสามารถปรับตัวให้เข้ากับนโยบายการลดการใช้กระดาษ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรได้ ตามลำดับ

ด้านการพึ่งพาระหว่างกันอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านการพึ่งพาระหว่างกันอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการพบปะ สัมผัสกับบุคคลหรือกลุ่มงานอื่นที่เกี่ยวข้องในหน่วยงาน ให้ความสนใจ สนับสนุนและช่วยเหลือบุคคลหรือกลุ่มงานอื่นที่เกี่ยวข้องในหน่วยงาน ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากบุคคลหรือกลุ่มงานอื่นที่เกี่ยวข้องในหน่วยงาน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว ทำให้รู้สึกมั่นใจในการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีกับเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ

ด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านร่างกายอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หน่วยงานมีบริการฉีดวัคซีนป้องกัน การติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เมื่อติดเชื้อไวรัสโควิด-19 หน่วยงานมีแนวทางและคำแนะนำในการปฏิบัติตัวในช่วงที่ติดเชื้อโควิด-19 และมีความสุขกับการปฏิบัติงานในรูปแบบ work from home ตามลำดับ

ด้านอัตมโนทัศน์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญมีผลสัมฤทธิ์ของงานด้านอัตมโนทัศน์อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เมื่อมีปัญหาจากการทำงานสามารถขอความช่วยเหลือจากผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงานได้ การได้รับความเชื่อถือในการทำงานจากเพื่อนร่วมงานเป็นสิ่งสำคัญ ชอบทำงานในเรื่องใหม่ ๆ นอกเหนือจากงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน การทำงานที่ยากได้สำเร็จ เป็นรางวัลให้ ความสำคัญกับการควบคุมสิ่งต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่องาน หากรู้สึกว่าการปฏิบัติเกี่ยวกับหน้าที่การทำงานเป็นสิ่งที่ดี และเหมาะสม ท่านจะไม่มีความกังวลใด ๆ การมีอิสระที่จะตัดสินใจในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญ ตามลำดับ

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป

ผลการทดสอบการเข้ากันได้ของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าต่าง ๆ ดังนี้ ค่า Chi-Square = 102.563, df = 100, p-value = 0.410, Chi-square/df = 1.026, GFI = 0.967, AGFI = 0.949, RMR = 0.026, RMSEA = 0.009, CFI = 0.999 และ CN = 411 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โมเดลแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างมีความเหมาะสม กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดี

สามารถสรุปตามสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไปได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ การทำงานที่บ้าน พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไปได้รับอิทธิพลทางตรงจากวัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ การทำงานที่บ้าน พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.24, 0.13, 0.23 และ 0.14 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมกับการทำงานที่บ้าน พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงานและการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.51, 0.33 และ 0.18

สมมติฐานที่ 2 วัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ได้รับอิทธิพลจากการทำงานที่บ้าน และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน ผลการวิเคราะห์พบว่า วัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการทำงานที่บ้าน และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.29 และ 0.59 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมกับการทำงานที่บ้านและ พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรม ในการปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.32 และ 0.45

สมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงานได้รับอิทธิพลจากการทำงานที่บ้าน ผลการวิเคราะห์พบว่าพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงานได้รับอิทธิพลทางตรงจากการทำงานที่บ้าน เท่ากับ 0.72

สมมติฐานที่ 4 การปรับตัวของผู้ปฏิบัติงานได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน ผลการวิเคราะห์พบว่า การปรับตัวของผู้ปฏิบัติงานได้รับอิทธิพลทางตรงจากพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรม ในการปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.99 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมกับการทำงานที่บ้าน 0.67

นอกจากนั้น ยังพบว่าโมเดลสมการโครงสร้างของพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน การทำงานที่บ้าน วัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน มีค่า R^2 เท่ากับ 0.64, 0.65, 0.65 และ 0.59 ตามลำดับ แสดงว่าแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นแบบจำลองตามสมมติฐาน สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน การทำงานที่บ้าน วัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน ได้ร้อยละ 64, 65, 65 และ 59 ตามลำดับ

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญ ในยุควิถีถัดไป

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป พบว่า

ด้านประสิทธิภาพ กระบวนการทำงานแต่ละภารกิจ/สำนัก/กลุ่มงานที่มีผลสัมฤทธิ์ คือ การทำงานให้เสร็จโดย ระยะเวลาและเสียพลังงานน้อยที่สุด การทำงานได้เร็วและได้ผลงานที่ดี และใช้กลวิธี/เทคนิคการทำงานที่จะสร้างผลงาน ได้มากและมีคุณภาพ

ด้านประสิทธิผล การทำงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณหรือ ทำตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ทั้ง โดยตรงและโดยอ้อม

ด้านคุณภาพการให้บริการ การปฏิบัติงานที่สามารถแสดงผลอย่างเป็นรูปธรรม (tangible) มีความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจ (reliability) ตอบสนองความต้องการ (responsiveness) และการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ

ด้านการพัฒนาองค์กร ยกระดับองค์กรอย่างสร้างสรรค์และให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยให้ความสำคัญกับ บุคลากรทุกระดับ โดยการพัฒนาองค์กรนั้นยังต้องควรตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ (vision) พันธกิจ (mission) ตลอดจน ค่านิยม (core value) ขององค์กร ที่มีเป้าหมายที่ชัดเจนและการปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ให้เกิดความสำเร็จอย่างมี ประสิทธิภาพ เน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในทุกระดับกระบวนการทำงานอย่างจริงจัง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป ได้แก่ ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง ความสุขในการทำงานเกิดได้จากการ ได้รับการยกย่อง การยอมรับ ความมั่นคง ความก้าวหน้า และความปลอดภัยในการทำงาน รวมถึงปัจจัยทางด้าน บุคคล การทำงานที่บ้าน การมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีทุกรูปแบบ โดยใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์และสอดคล้อง กับการทำงาน พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน มีการคิดประยุกต์ (applicative thinking) ด้วยการนำ บางสิ่งมาใช้ประโยชน์ โดยปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสถานะที่เฉพาะเจาะจงกับบทบาทหน้าที่เดิมให้เหมาะสมกับบริบท ด้านต่าง ๆ ในองค์กร การปรับตัวของผู้ปฏิบัติงานควรมีการปรับตัวตอบรับปรากฏการณ์ new media (new-media literacy) : ข้อมูล ความรู้ และข่าวสารต่าง ๆ เช่น จากสื่อดิจิทัล สื่อโซเชียลมีเดียออนไลน์ ข้อมูลด้านวิชาการ เป็นต้น

ปัญหา หรืออุปสรรคใดที่ทำให้งานของข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไปไม่เกิดผลสัมฤทธิ์

1) การขาดการปฏิบัติงานที่หลากหลาย การไม่มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนงานกันเป็นเวลานานทำให้บุคคลไม่สามารถทำงานทดแทนกันได้ เพราะขาดความรู้ความเข้าใจในงานใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงาน

2) สภาพแวดล้อมในการทำงานไม่ดี มีสถานที่การทำงานที่คับแคบ/แออัด สถานที่เก็บเอกสารไม่เพียงพอ และมีเสียงรบกวน

3) การมีทัศนคติ แนวความคิดที่ไม่ตรงกัน มีช่องว่างระหว่างอายุที่มาก มีการปิดกั้น ไม่เปิดใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นใหม่ ๆ ผู้บังคับบัญชาไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นในวิธีการทำงานใหม่ ๆ ยึดติดในวิธีการทำงานเดิม ๆ

4) มีความไม่เท่าเทียมในการมอบหมายงาน การแบ่งงานให้รับผิดชอบ การให้ความสำคัญกับสายงานหลักมากกว่าสายงานสนับสนุน เกิดความไม่สมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว

สรุป รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป คือ การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน บรรลุผลได้ และวัดผลได้สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐสภาจัดวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคลและทีมตามลำดับความสำคัญขององค์กร พัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อรับมือกับความไม่แน่นอนในภาวะปกติ ต่อไป ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องในหมู่เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมประสิทธิภาพผ่านการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและกระบวนการที่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและการทำงานร่วมกัน ปลุกฝังการคิดเชิงประยุกต์โดยส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมความสามารถในการปรับตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนึงถึงลักษณะของสภาพแวดล้อม การทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปกระตุ้นนวัตกรรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับกระบวนการทำงานและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

4. สรุปและอภิปรายผล

1. การทำงานที่บ้าน มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญวัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ และพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน ผลต่อเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ที่แพร่ระบาดหนัก ทำให้การทำงานของข้าราชการรัฐสภาเกิดความยากลำบาก ยิ่งถ้าต้องมาปฏิบัติงาน ณ ที่ทำงาน จะทำให้เกิดการแพร่เชื้ออย่างรวดเร็วของโควิด-19 ผู้บริหารจึงกำหนดนโยบายให้มีการทำงานที่บ้านได้ โดยใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานเป็นฐานข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานของบุคคล โดยการทำงานที่บ้านของข้าราชการรัฐสภานั้น ต้องมีอุปกรณ์เทคโนโลยีอย่างคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ตหรือโน้ตบุ๊ก และที่สำคัญต้องมีระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการทำงาน ในการทำงานที่บ้านทำให้ข้าราชการรัฐสภาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานที่ดีขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มีพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19 ที่ดี มีความสุขในการทำงาน ส่งผลให้ระดับของผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญวัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ และพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น โดยตัวแปรเชิงประจักษ์ของการทำงานที่บ้านที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากที่สุดตามลำดับ ดังนี้ ด้านลักษณะงาน ด้านความพร้อมของหน่วยงาน และด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี ซึ่งทุกตัวแปรมีความสำคัญระดับสูง ดังนั้นจึงมีความชัดเจนแล้วว่าในการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไปควรมีการทำงานที่บ้าน โดยมีองค์ประกอบ คือ ด้านลักษณะงาน ด้านความพร้อมของหน่วยงาน และด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี เพื่อให้รูปแบบของงานที่ปฏิบัติออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญควรมีการปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงานให้พร้อมและทันสมัยอยู่เสมอ สอดคล้องกับ กรัณท์รัตน์ ประเสริฐธนากุล (2565) พบว่าบุคลากรห้องสมุดเครือข่ายความร่วมมือห้องสมุดด้านประกันคุณภาพการศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานจากที่บ้าน (Work from Home) ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีทั้งหมด 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์การใช้งาน ปัจจัยด้านความเข้าใจได้และความง่ายในการใช้งาน และปัจจัยด้านทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการใช้งาน สอดคล้องกับ Kasa & Yusuf (2020) พบว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการทำงานที่บ้านนั้นเป็นส่วนส่งเสริมให้บุคลากร

ในองค์กร มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสำหรับในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เช่นเดียวกับ อาทิตย์ เตียวตระกูล (2563) พบว่าลักษณะของงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และการสนับสนุนจากหน่วยงาน ล้วนมีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการทำงานจากบ้าน ทั้งนี้ตัวแปรสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นตัวแปรที่ส่งผลทางบวกมากที่สุด รองลงมาคือ ลักษณะงาน และการสนับสนุนจากหน่วยงาน ด้านลักษณะงานพบว่า ลักษณะงานที่มีการใช้ทักษะที่หลากหลายในการทำงาน (Skill Variety) เป็นงานที่มีเอกลักษณ์มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของงาน (Task Identity) มีอิสระในการทำงาน (Autonomy) และสามารถรับรู้ได้ถึงผลของการปฏิบัติงาน (Feedback) ของตนเองนั้นส่งผลเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพของการทำงานจากบ้าน

2. พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญ และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน โดยพฤติกรรมของข้าราชการรัฐสภาที่ทำงานที่บ้านนั้น มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และผลักดันความคิดที่มีประโยชน์ที่เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายให้กับองค์กรได้ใช้ประโยชน์ต่อไป มีการปรับตัวระหว่างการทำงานที่บ้าน ปรับตัวเองให้เข้ากับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ในการทำงาน โดยตัวแปรเชิงประจักษ์ของการทำงานที่บ้านที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากที่สุดตามลำดับ ดังนี้ ด้านการสร้างความคิด ด้านการนำเสนอความคิด และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ ซึ่งทุกตัวแปรมีความสำคัญระดับสูง ดังนั้น จึงมีความชัดเจนแล้วว่าการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป ควรมีพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน โดยมีองค์ประกอบ คือ ด้านการสร้างความคิด ด้านการนำเสนอความคิด และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ เพื่อให้รูปแบบของงานที่ปฏิบัติออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Yuan, & Woodman (2010) ที่เสนอว่า หากองค์กรสามารถสนับสนุนให้บุคลากรเล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการทำงาน อาจจะช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวของบุคลากรในการทำงาน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ สอดคล้องกับ Yeoh, et al. (2013) พฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมในการทำงานเป็นการกระทำของพนักงานที่เริ่มตั้งแต่ การปรับตัวในการทำงาน การใช้ความคิดที่แปลกใหม่ในการสร้างผลิตภัณฑ์กระบวนการ วิธีการที่เกี่ยวข้องกับงานตามตำแหน่งหน้าที่ แผนก หรือองค์การ รวมถึงการนำไปใช้ปฏิบัติ ตัวอย่างพฤติกรรมเช่น การแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ แนะนำกลยุทธ์ใหม่ในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อีกทั้งวิธีการทำงานใหม่ เพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานที่มีประสิทธิภาพ

3. การปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญ และวัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 นั้น ข้าราชการรัฐสภาต้องมีการปรับตัวในหลาย ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานที่ห่างกัน รูปแบบการทำงานที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในระหว่างที่ทำงานที่บ้าน การที่ข้าราชการรัฐสภาต้องปรับตัวอย่างไรให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้เป็นปกติ และมีความสุขในการทำงาน ยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพของงาน โดยตัวแปรเชิงประจักษ์ของการทำงานที่บ้านที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากที่สุดตามลำดับดังนี้ ด้านบทบาทหน้าที่ ด้านการพึ่งพา ระหว่างกัน ด้านร่างกาย และด้านอัตมโนทัศน์ ซึ่งทุกตัวแปรมีความสำคัญระดับสูง ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่ทางรัฐสภาได้มีนโยบายให้บุคลากรปฏิบัติงานที่บ้านหรือ work from home เป็นการชั่วคราว โดยมีการนำอุปกรณ์ เครื่องมือหรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการทำงานสามารถนำกลับไปทำที่บ้าน โดยมีการสลับเข้ามาทำงานที่สำนักงานในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (Covid-19) ทำให้เกิดการปรับตัวและมีความยืดหยุ่น (adaptability and flexibility) ซึ่งจะมาในรูปแบบที่บุคลากรจะต้องปรับตัวเพื่อรองรับการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อภิสิทธิ์ คุณวรปัญญา (2565) ที่เสนอว่า การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ทั้งด้านร่างกาย ด้านอัตมโนทัศน์ ด้านบทบาทหน้าที่ และด้านการพึ่งพา ระหว่างกัน เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ปฏิบัติงานพึงปฏิบัติเพื่อเตรียมพร้อมสู่ New Normal วิถีชีวิตแนวใหม่ในการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต และการสร้างสมดุลชีวิต ทำชีวิตให้มีความสุขระหว่างการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานที่บ้านสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตสร้างสมดุลระหว่างชีวิต การปฏิบัติงานกับชีวิตส่วนตัว เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยส่วนงานควรกำหนดรูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อ

การปฏิบัติงาน สนับสนุนอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานและค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น เพื่อลดความวิตกกังวลและความเครียด สอดคล้องกับ สุมาลี สุกใส (2565) พบว่าจากสถานการณ์การแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 บุคลากรในสำนักงานเลขาธิการสำนักงานอัยการสูงสุด มีการปรับตัวในการทำงานเพื่อความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน โดยมีการทำงานจากที่บ้าน เห็นได้ว่าบุคลากรในองค์กรสามารถจัดสรรเวลาเพื่อเรื่องส่วนตัว หรือการพักผ่อน และการดูแลสุขภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยมีเวลาให้ครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการพัฒนาทักษะและการใช้ความสามารถนี้ สามารถทำให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ส่งผลต่องานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับการศึกษาของ ทนงศักดิ์ แสงสว่างวัฒนะ และคนอื่น ๆ (2563) พบว่า คนไทยต้องปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิตในการทำงาน และใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารให้มากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานที่บ้าน เพื่อรองรับภาวะการเปลี่ยนแปลงภายใต้การดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่

4. วัฒนธรรมความสุขสมบูรณ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญ เนื่องจากวิถีชีวิตของข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีสภาวะของความสุข ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาและสังคม มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัว เพื่อนร่วมงานระหว่างการทำงานที่บ้าน ย่อมส่งผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพต่อการทำงาน โดยตัวแปรเชิงประจักษ์ของการทำงานที่บ้านที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากที่สุดตามลำดับ ดังนี้ สุขภาวะด้านร่างกาย สุขภาวะด้านปัญญา และสุขภาวะด้านสังคม ซึ่งทุกตัวแปรมีความสำคัญระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทักษ์ทองอยู่ (2564) พบว่าปัจจัยด้านความสุขในการปฏิบัติงานในยุคหลัง Covid-19 ได้แก่ ปัจจัยด้าน Happy Body/สุขภาพกายดี ปัจจัยด้าน Happy Heart/น้ำใจดี, ปัจจัยด้าน Happy Soul/จิตวิญญาณดี, ปัจจัยด้าน Happy Family/ครอบครัวดี ปัจจัยด้าน Happy Society/สังคมดี, ปัจจัยด้าน Happy Brain/ใฝ่รู้ดี, ปัจจัยด้าน Happy Money/สุขภาพเงินดี ปัจจัยด้าน Happy work-life (Happy Plus)/การทำงานดี, ปัจจัยด้านสมดุลชีวิตกับการทำงาน มีอิทธิพลต่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพของบุคลากรในบริษัท และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุริศ ชันธเสมา (2563) พบว่ากำลังพลมีความสุขในการปฏิบัติงานตามนโยบายทำงานที่บ้านของผู้บังคับบัญชา โดยความสุขนั้นจะประกอบด้วยสวัสดิการที่ได้รับ อุปกรณ์ที่ใช้สื่อสารในการทำงานที่บ้าน แต่ควรเพิ่มทักษะด้านการใช้งานระบบการทำงานแบบออนไลน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารรัฐสภาต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และการใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ของคนในสังคม การทำงานควรออกแบบแผนงานตามบริบทที่เปลี่ยนแปลง มีการเชื่อมโยงบูรณาการ การดำเนินงานอย่างมีระบบชัดเจน
2. รัฐสภาต้องสร้างบุคลากรให้มีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยี ระบบงานต่าง ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์โลก และปรับเปลี่ยนองค์การให้เป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป
3. รัฐสภาควรให้การสนับสนุนด้านอื่น ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างง่ายขึ้น การสนับสนุนดังกล่าว เช่น การเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการทำงาน การทำให้ระบบสารสนเทศง่ายต่อการใช้งาน เป็นต้น
4. การบริหารจัดการมีความสำคัญในการบริหารจัดการในยุคถัดไป (next normal) โดยการบริหารงานต้องมีความยืดหยุ่นมากขึ้น รัฐสภาต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์โรคระบาดหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีระบบการตรวจสอบและติดตามงานที่เข้มงวดกว่าปกติ รวมถึงต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานหรือการมอบหมายงานต้องมีความชัดเจน และมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน
5. การบริหารจัดการในยุควิถีถัดไป (next normal) รัฐสภาจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการ เครื่องมือ/อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับรูปแบบและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องมีการปรับเปลี่ยนเครื่องมือ/อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานข้าราชการรัฐสภาสามัญในยุควิถีถัดไป ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มและพัฒนางานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาเพิ่มเติมและเปรียบเทียบจากกลุ่มตัวอย่างในองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยสะท้อนให้เห็นถึงความชัดเจนมากยิ่งขึ้นของลักษณะของการทำงานในภาครัฐและภาคเอกชน ว่าสามารถปรับตัวเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานในยุควิถีถัดไปได้มากน้อยเพียงใด

5. เอกสารอ้างอิง

- กรณิธรรัตน์ ประเสริฐชนากุล. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานจากที่บ้าน (work from home) ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของบุคลากรห้องสมุดเครือข่ายความร่วมมือห้องสมุดด้านประกันคุณภาพการศึกษา. **วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ**, 15(1), 81-98.
- ทองศักดิ์ แสงสว่างวัฒนะ, นิชนันท์ ศิริไสยาสน์ และโชติ บดีรัฐ. (2563). “New normal” วิถีชีวิตใหม่และการปรับตัวของคนไทยหลังโควิด-19: การงาน การเรียน และธุรกิจ. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**, 4(3), 371-386.
- พิทักษ์ ทองอยู่. (2564). แนวทางการสร้างความสุขในการทำงานเพื่อธำรงรักษาบุคลากรในยุคหลัง Covid-19 กรณีศึกษา บริษัท ABC จำกัด. (ปริญญาานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมาลี สุกใส. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) กรณีศึกษา บุคลากรสำนักงานเลขาธิการสำนักงานอัยการสูงสุด. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิสิทธิ์ คุณวรปัญญา. (2565). การปรับตัวในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อเตรียมพร้อมสู่ new normal สำหรับผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุน มหาวิทยาลัยมหิดล. **วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร**, 13(1), 83-104.
- อาทิตย์ เตียวตระกูล. (2563). ลักษณะงานที่สามารถทำงานจากที่บ้าน (work from home) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรณีศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ส่วนกลาง). (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Anusonphat, N. & Kinbukaew, A. (2021). Ways in Developing the Quality of the Thai Government's Management in the Coronavirus (COVID-19) Situation. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**, 7(8), 27-44. (In Thai)
- Fajar, G., Taqi, M., & Arifin, B. (2020). Job performance during COVID-19 pandemic. **The Journal of Asian Finance, Economics and Business**, 7(12).
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). **Multivariate Data Analysis**. (7th Edition). Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Kline, R. B. (2005). **Principle and Practice of Structural Equation Modeling**. New York: Guilford.
- Kasa, M. G. & Yusuf, A. (2020). Experience of an academic library during the COVID-19 pandemic. **Library Philosophy and Practice**, 4456. Retrieved October 30, 2023, from <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/4456>.
- The Secretariat of the Senate. (2021). **Parliamentary Personnel Database**. Retrieved 14 May 2022, from <https://service.senate.go.th/senatepersonnel/index.php?course=6>. (In Thai)

-
- Wu, Z., & McGoogan, J.M. (2020). Characteristics of and Important Lessons from the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Outbreak in China: Summary of a Report of 72314 Cases from the Chinese Center for Disease Control and Prevention. *Jama*, 323(13), 1239-1242.
- Yeoh, B. S. A., H. L. Chee, T. K. D. Vu, and Y. Cheng. 2013. **Between Two Families: The Social Meaning of Remittances for Vietnamese Marriage Migrants in Singapore.** *Global Networks* 13 (4): 441-458.
- Yuan, F. & Woodman, R. W. (2010). Innovative behavior in the workplace: The role of performance and image outcome expectations. *The Academy of Management Journal*, 53(2), 323-342.

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์

The studies of influencing factors to technology acceptance
use in online instruction

กาญจนาวรรณ วินิจพิทยากุล

Kanjawan Vinitpittayakul

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

The Faculty of Engineering, Mahidol University

E-mail: kanjanawan21@gmail.com Tel : 086-8009641

Received 29/5/2564

Revised 26/11/2566

Accepted 11/12/2566

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อให้เข้าใจในความคิดและทัศนคติของผู้ใช้ระบบทั้งของผู้เรียนและผู้สอน นำไปสู่การวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ การรับรู้ว่าการใช้งานเจตคติทั้งของผู้เรียนและผู้สอน คุณภาพของระบบ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ลักษณะของผู้สอน ประสบการณ์การใช้ระบบก่อนหน้า และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม

คำสำคัญ: การเรียนการสอนออนไลน์ การยอมรับการใช้เทคโนโลยี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนออนไลน์

Abstract

The purpose of this study was to study the factors that influence technology acceptance in online-learning. It led to plan online-learning policy for maximum efficiency by literature review in various countries. It was concluded that factors affected to technology acceptance in online-learning included perceived usefulness, perceived ease of use, attitude, quality factors, subject norm, instructors characteristics, previous experience and perceived behavior control.

Keywords: Online learning, Technology Acceptance Model (TAM), Online learning factors

1. บทนำ

ในปีพุทธศักราช 2563 ทั่วโลกได้ประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่เป็นโรคติดต่อซึ่งเกิดจากไวรัสโคโรนา ชนิดที่มีการค้นพบล่าสุด (World Health Organization Thailand, 2020) ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง ทำให้เกิดการหยุดชะงักของผู้คนทั่วโลกทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงด้านการศึกษา ประเทศไทยก็เป็นอีกหนึ่งประเทศที่ต้องหยุดชะงักเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 นี้ ซึ่งการหยุดชะงักนี้ก็ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยตรง ผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหารต่างต้องปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดจากสถานการณ์นี้ ร้านอาหารจากเดิมที่หนึ่งรับประทานในร้านต้องปรับเปลี่ยนการบริการเป็นแบบช้อปกลับบ้าน หรือให้บริการการส่งเดลิเวอรี่จากบริษัทต่าง ๆ ผ่านทางแอปพลิเคชันทางโทรศัพท์มือถือ หรือแม้แต่บริษัทเอกชนก็ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน ออกนโยบายให้พนักงานทำงานที่บ้าน (Work From Home: WFH) เพื่อลดการเดินทาง ลดความแออัดในระบบ

ขนส่งสาธารณะ โดยใช้การสื่อสารผ่านระบบโทรคมนาคมหรือระบบสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร ทั้งการติดต่อผ่านโทรศัพท์มือถือ การติดต่อผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือจะเป็นการประชุมผ่านโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ อย่างเช่น แอปพลิเคชัน Zoom หรือ Google meet เป็นต้น

การเรียนการสอนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เช่นกัน ส่งผลให้แนวทางการเรียนการสอนของประเทศไทยในปีพุทธศักราช 2563 เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในระยะแรกของการแพร่ระบาดรัฐบาลและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้สั่งหยุดการเรียนการสอนในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคอย่างรุนแรง แต่การสั่งหยุดการเรียนการสอนไม่เป็นผลต่อนักเรียน นักศึกษา จึงได้มีนโยบายให้จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online learning) ให้นักเรียน นักศึกษาสามารถเรียนได้ที่บ้าน เพื่อลดผลกระทบจากการสั่งปิดโรงเรียน มหาวิทยาลัย และสถานศึกษาต่าง ๆ การเรียนการสอนออนไลน์นี้เกิดขึ้นทั้งในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ผ่านทีวีดาวเทียม ทีวีดิจิทัลหรือระบบอินเทอร์เน็ต ในการเรียนการสอนปีที่ผ่านมาเกิดช่องทางการเรียน 4 ช่องทางหลักด้วยกัน ได้แก่ การเรียนผ่านกล่องทีวีดิจิทัล (SAT TOP BOX) การเรียนผ่านทีวีดาวเทียมระบบ KU-Band (จานทิป) การเรียนผ่านทีวีดาวเทียมระบบ C-Band (จานตะแกรง/จานดำ) และการเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันต่าง ๆ ได้แก่ DLTV, Zoom, Microsoft Team และ Google classroom เป็นต้น (Bangkokbiznews, 2020) อาจกล่าวได้ว่า จุดประสงค์ของการเรียนออนไลน์คือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนได้อย่างไม่มีข้อจำกัดทั้งด้านเวลาและสถานที่ อีกทั้งยังสามารถให้ผู้เรียนได้ตอบกับผู้สอนหรือผู้ร่วมชั้นได้ดี แต่เนื่องจากนโยบายการเรียนการสอนออนไลน์เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำเนินการค่อนข้างมาก ทั้งในเรื่องความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนการสอน โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ จานดาวเทียมต่าง ๆ รวมถึงการเข้าถึงเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพ อีกทั้งแนวทางการศึกษาของประเทศไทยไม่ได้มีการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์อย่างแพร่หลายมากนัก จึงส่งผลให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนอาจมีทัศนคติว่าการใช้ระบบเป็นเรื่องยากจะต้องอาศัยการปรับตัวเนื่องจากเป็นการใช้ระบบการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ในครั้งแรก ซึ่งถ้าหากทั้งผู้เรียนและผู้สอนเคยมีประสบการณ์มาก่อน อาจจะรู้สึกว่าการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์เป็นเรื่องยาก หรือจะไม่รู้สึกว่าต้องปรับตัวหรือใช้ความพยายามในการใช้ระบบ (Pérez Cereijo, Young, & Wilhelm, 2001) มีงานศึกษาที่ระบุว่า การยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนมีข้อจำกัดบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของผู้เรียนได้แก่ ความรู้สึกที่ไม่เป็นมิตรต่อการเรียนออนไลน์ และการที่ผู้เรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนหรือกับผู้ร่วมชั้น เหมือนขณะที่เรียนในห้องเรียนหรือตามแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก วิแชท และอีเมล (Hamid Ali, Fadzli Adam, Wong & Wan Solihin, 2014)

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ยังคงมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง และคาดการณ์ว่าประเทศไทยยังต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อให้มีการพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นงานศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่จะสามารถตอบสนองและดึงดูดการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. วิธีการศึกษา

สำหรับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ โดยในแต่ละประเทศจะเน้นประเทศที่มีประสบการณ์การใช้การเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ จากนั้นนำมาวิเคราะห์พิจารณาแยกที่ละปัจจัย เพื่อให้เข้าใจถึงนิยาม ความหมาย และความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยที่ถูกกำหนดไว้ในบทความนั้น ๆ ที่มีความแตกต่างกันทั้งพื้นที่ภูมิภาคและบริบทรูปแบบของการศึกษา โดยรวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้กำหนดแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน

รูปแบบออนไลน์ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

3. ผลการศึกษา

ทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) เป็นโมเดลที่ถูกพัฒนาต่อยอดมาจากทฤษฎีการกระทำตามหลักเหตุผล (Theory of Reasoned Action: TRA) เพื่อใช้อธิบายพฤติกรรมการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในแต่ละบุคคล วัตถุประสงค์ของโมเดลที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีคือ เพื่อศึกษาทัศนคติและความเชื่อของผู้ใช้เทคโนโลยีว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธการใช้เทคโนโลยีนั้น ๆ เพื่อที่จะนำเทคโนโลยีนั้นมาใช้งานจริง (Davis, Bagozzi, & Warshaw, 1989) และยังเป็นแนวทางให้นักพัฒนาระบบเทคโนโลยีผลิตเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการผู้ใช้ระบบให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีจึงถูกนำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ในหลายงานวิจัยทั้งในต่างประเทศ แต่เดิมการเรียนการสอนออนไลน์เป็นระบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบในทางเดียว (human-system interaction) คือการที่ผู้สอนสอนหรือพูดเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารเพียงคนเดียว โดยไม่มีการแลกเปลี่ยนความรู้หรือผู้คุยได้ตอบกับผู้เรียน ต่อมาได้มีการพัฒนาให้เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน (Instructor-learner interaction) คือปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการสอน ผู้สอนอาจมีการตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ หรือผู้เรียนสามารถถามคำถามที่ผู้เรียนไม่เข้าใจ หรือผู้เรียนและผู้สอนมีการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน (Liu, Chen, Sun, Wible, & Kuo, 2010) มีงานวิจัยระบุว่า ความรู้จะถูกสร้างขึ้นผ่านกระบวนการที่แต่ละบุคคลมีปฏิสัมพันธ์ในด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน (Nonaka & Nishiguchi, 2001) หากผู้เรียนสนใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทั้งกับผู้สอนหรือผู้เรียนคนอื่น ๆ จะเสริมสร้างความรู้และเพิ่มโอกาสการทำความรู้จักกัน ซึ่งปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ยังส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้ระบบการเรียนออนไลน์นี้ด้วย (Liaw, Huang, & Chen, 2007)

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและทัศนคติการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วย การรับรู้ถึงประโยชน์ (Perceived Usefulness: PU) การรับรู้ว่าง่ายต่อการใช้งาน (Perceived Ease of use: PEU) เจตคติ (Attitude) ปัจจัยด้านคุณภาพ (Quality factors) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subject norm) ลักษณะของผู้สอน (Instructor characteristics) ความสนุกสนานในการเรียน (Playfulness) ประสบการณ์การใช้ระบบก่อนหน้า (Previous experience) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavior Control: PBC) และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social media working) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สัมเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์									
	รับรู้ถึงประโยชน์	ง่ายต่อการใช้งาน	เจตคติ	คุณภาพ	คล้ายตามกลุ่ม	ลักษณะผู้สอน	ความสนุก	ประสบการณ์	รับรู้การควบคุมพฤติกรรม	สื่อสังคมออนไลน์
1.	✓	✓		✓		✓	✓			
2.	✓	✓		✓	✓					
3.	✓	✓		✓				✓		
4.	✓	✓	✓		✓					
5.	✓	✓	✓		✓				✓	
6.	✓	✓	✓							
7.	✓	✓	✓							✓
8.	✓	✓	✓							
9.	✓			✓						
10.	✓	✓		✓		✓				
11.	✓	✓	✓							

ที่มา

1. Lee, Yoon, & Lee, 2009 สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)
2. Park, 2009 สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)
3. Liu, Chen, Sun, Wible, & Kuo, 2010 ประเทศไต้หวัน
4. Farahat, 2012 สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์
5. Kulsawat, 2014 ประเทศไทย
6. Johari, Mustaffha, Ripain, Zulkifli, & Ahmad, 2015 ประเทศมาเลเซีย
7. Elkaseh, Wong, & Fung, 2016 สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาชนอาหรับลิเบีย
8. Hussein, 2017 ประเทศมาเลเซีย
9. Ramadiani et al., 2017 ประเทศอินโดนีเซีย
10. Taat & Francis, 2020 ประเทศมาเลเซีย
11. Lazim, Ismail, & Tazilah, 2021 ประเทศมาเลเซีย

ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์เป็นปัจจัยที่ถูกกล่าวถึงในทุกงานวิจัยไม่ว่าจะทั้งในหรือต่างประเทศ ว่ามีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ ผลการศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์เป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การที่ผู้ใช้รับรู้ถึงประโยชน์ของระบบจะเกิดความตั้งใจในการใช้ระบบมากยิ่งขึ้น (Park, 2009; Kulsawat, 2014; Taat & Francis, 2020) ปัจจัยตัวต่อมาที่ถูกพบว่ามีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้ระบบในการเรียนออนไลน์คือการรับรู้ว่าง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งก็คือการรับรู้ว่ารระบบนั้นใช้งานง่ายและสะดวกรวดเร็วไม่ซับซ้อน ซึ่งปัจจัยทั้งสองตัวนี้ถูกระบุว่าเป็นปัจจัยสำคัญ (Key) ของโมเดลทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยี (Selim, 2003) เนื่องจากปัจจัยทั้งสองตัวนี้แสดงถึงระดับความเชื่อของผู้ใช้ระบบ ที่เชื่อว่าการใช้ระบบจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้และการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจะรู้สึกว่าการใช้ระบบได้โดยไม่ต้องพยายาม ซึ่งความเชื่อทั้งสองนี้จะส่งผลต่อเจตคติของผู้ใช้ระบบเป็นอย่างมาก (Davis, 1989) มีงานวิจัยการยอมรับการใช้ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ในประเทศมาเลเซียกล่าวถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสองไว้ว่า ถ้าระบบนี้ใช้งานง่ายไม่ยุ่งยากผู้ใช้จะรู้สึกว่ารระบบนี้มีประโยชน์ (Taat & Francis, 2020) ดังนั้นปัจจัยทั้งสองตัวนี้ควรจะเป็นปัจจัยสำคัญในการศึกษาการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ที่ขาดไม่ได้

ปัจจัยด้านเจตคติของผู้ใช้ระบบถูกระบุว่าเป็นปัจจัยทางตรงที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี (Ajzen, 1991) ท่อธิบายถึงพฤติกรรมของบุคคลไว้ว่า การที่จะลงมือกระทำพฤติกรรมใดสามารถอธิบายได้จากความเชื่อ (Beliefs) เจตคติ (Attitude) และความตั้งใจกระทำ (Intention) ซึ่งผลของความตั้งใจก่อให้เกิดการกระทำนั้นขึ้น เจตคตินี้เป็นได้ทั้งความรู้สึกด้านบวกและความรู้สึกด้านลบ Rhema, Miliszewska, & Sztendur, (2013) ยกให้เจตคติเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การเรียนการสอนออนไลน์ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์จะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับเจตคติและประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการใช้ระบบทั้งด้านการเรียนและการสอน เพราะการเรียนการสอนออนไลน์จะประสบผลสำเร็จได้ ต้องคำนึงถึงการยอมรับการใช้ระบบทั้งฝั่งผู้เรียนและผู้สอน นอกจากนี้ยังพบว่าเจตคติที่ดีต่อการใช้ระบบจะส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้ระบบการเรียนออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยบูรพาด้วยเช่นกัน (Kulsawat, 2014) เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ของไทยยังไม่เป็นที่นิยมแพร่หลายมากนัก ดังนั้นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากการเรียนในห้องเรียนมาเป็นรูปแบบออนไลน์อาจส่งผลต่อเจตคติของผู้ใช้ระบบทั้งด้านผู้เรียนและผู้สอนที่ต้องปรับตัวค่อนข้างมาก จึงอาจมีแนวโน้มความรู้สึกด้านลบต่อการใช้ระบบ ดังนั้นเจตคติจึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ควรพิจารณาไปด้วย เพราะหากผู้ใช้มีความรู้สึกด้านลบต่อระบบ หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องจะได้เร่งประชาสัมพันธ์ข้อดีของการใช้ระบบเพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้ใช้งาน และสร้างความตั้งใจในการใช้ระบบ เพื่อให้การเรียนการสอนออนไลน์ของไทยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ปัจจัยด้านคุณภาพสามารถจำแนกได้เป็น 3 ส่วนหลัก ๆ ประกอบด้วย คุณภาพระบบ (System quality) คุณภาพข้อมูล (Information quality) และคุณภาพการให้บริการ (Service quality) คุณภาพระบบคือ ระบบจะต้องมีประสิทธิภาพใช้งานได้อย่างเสถียรไม่ขัดข้อง รวมถึงการออกแบบควรจะออกแบบให้เป็นมิตรต่อผู้ใช้ (User-friendly interface design) ต้องจัดรูปแบบการใช้งานให้ง่าย สะดวกต่อผู้ใช้งาน หรืออาจจะใช้รูปภาพเพื่อสื่อให้ผู้ใช้งานได้ง่าย ถูกต้องและรวดเร็ว (Liu, Chen, & Sun, 2006) คุณภาพข้อมูลถูกกล่าวถึงในด้านของความสมบูรณ์ของเนื้อหา การสอน ทั้งความถูกต้องและความทันสมัยของเนื้อหา (Ramadiani, Azainil, Haryaka, Agus, & Kridalaksana, 2017) คุณภาพข้อมูลถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนหรือผู้ที่สนใจในเนื้อหานั้น ๆ หันมาใช้ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ (Taaf & Francis, 2020) คุณภาพการให้บริการ ถูกกล่าวถึงในมุมมองการให้บริการด้านการส่งเสริมการใช้งาน หากผู้ใช้งานพบความผิดปกติระหว่างใช้งานสามารถติดต่อสอบถามและแจ้งปัญหากับฝ่ายบริการได้ คุณภาพการให้บริการที่ดีหมายถึง การให้บริการด้วยความเต็มใจ สามารถตอบสนองผู้ใช้งานได้อย่างรวดเร็ว และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ (Ramadiani et al., 2017) ในมุมมองการเรียนการสอนออนไลน์ของไทยปัจจัยด้านคุณภาพที่ควรให้ความสนใจมากที่สุดอาจเป็นเรื่องคุณภาพระบบ เนื่องจากผู้เรียนและผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่เคยมีประสบการณ์การใช้ระบบมาก่อน ดังนั้นการออกแบบระบบหรือการจะเลือกใช้ระบบควรเลือกใช้ระบบที่มีประสิทธิภาพสูง ใช้งานง่าย มีการออกแบบที่ดึงดูดสายตาให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใช้ระบบได้ในเวลาสั้นและแม่นยำถูกต้อง

ปัจจัยทางสังคมด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้ระบบ เพราะถูกระบุว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้ระบบ จากการสร้างความเข้าใจและการอธิบายถึงวิธีการใช้ระบบ (Malhotra & Galletta, 1999) แต่ก็มีงานวิจัยที่ระบุว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้ระบบของผู้เรียนเช่นกัน (Ndubisi, 2006) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงควรถูกพิจารณาในรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่ผู้เรียนสามารถเลือกเองได้ว่าจะเรียนในห้องเรียนหรือเรียนออนไลน์ แต่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 การเรียนการสอนในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดเกือบทั้งหมดใช้การเรียนการสอนออนไลน์ ดังนั้นการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอาจจะต้องนำมาพิจารณาในสถานการณ์นี้ แต่หากในสถานการณ์ปกติที่มีการเรียนการสอนแบบผสมผสานทั้งการเรียนในห้องเรียนและการเรียนการสอนออนไลน์ ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงควรถูกพิจารณาด้วย เนื่องจากสังคมไทยส่วนใหญ่ยังเป็นสังคมระบบอาวุโส ดังนั้นหากมีบุคคลที่นักเรียนนิสิตนักศึกษาให้ความเคารพเชื่อถือแนะนำการใช้ระบบ ไม่ว่าจะเป็นครูอาจารย์หรือรุ่นพี่ที่นับถือ ก็อาจจะส่งผลนักเรียนนิสิตนักศึกษาให้เกิดความตั้งใจในการใช้ระบบเพิ่มมากขึ้น

ปัจจัยด้านลักษณะของผู้สอนถูกพบว่ามียุทธวิธีต่อความตั้งใจในการใช้ระบบเช่นกัน เนื่องจากผู้เรียนส่วนหนึ่งจะรู้สึกรับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้ระบบ หากผู้สอนให้ความสนใจ ใส่ใจ และให้ความช่วยเหลือผู้เรียนอย่างตั้งใจ (Lee, Yoon, & Lee, 2009) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่พบว่า ลักษณะของผู้สอนมียุทธวิธีต่อความตั้งใจใช้ระบบของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ทั้งด้านความฉลาดทางเชาวนปัญญา (Intelligence Quotient: IQ) ในเรื่องศักยภาพทางการสอน ความสามารถในการจัดการระบบอย่างมีประสิทธิภาพ และด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ) ในการควบคุมผู้เรียน การแสดงออกถึงความเป็นมิตรต่อผู้เรียน และการแสดงออกถึงทัศนคติด้านบวกต่อการใช้ระบบ ก็สามารถดึงดูดผู้เรียนได้เช่นกัน (Taat & Francis, 2020) ปัจจัยตัวถัดมา ปัจจัยความสนุกสนานในการเรียน ปัจจัยนี้ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ดึงดูดให้ผู้เรียนจดจ่อกับสิ่งที่เรียน โดยใช้แนวคิด Edutainment เป็นแนวคิดที่สามารถใช้ดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนได้โดยการประยุกต์ความบันเทิงเข้ากับทฤษฎีการเรียนรู้การสอนในรูปแบบต่าง ๆ (Lee, Yoon, & Lee, 2009) จะเห็นได้ว่า ปัจจัยทั้งสองตัวนี้มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือหากผู้สอนมีคุณสมบัติทั้งความฉลาดทางเชาวนปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์แล้ว คาดว่าจะสามารถควบคุมให้ผู้เรียนจดจ่อกับการเรียนรู้ และสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้เรียนได้ ดังนั้นจึงสามารถรวมปัจจัยทั้งสองนี้เข้าด้วยกันได้เพื่อลดความซ้ำซ้อนของปัจจัยที่จะศึกษา

ปัจจัยด้านประสบการณ์การใช้ระบบก่อนหน้า เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการยอมรับการใช้ระบบ เนื่องจากผู้ที่ใช้ระบบบางรายทั้งในมุมมองของผู้เรียนและผู้สอนอาจเกิดความรู้สึกไม่สบายใจในการใช้ระบบหากยังไม่เคยมีประสบการณ์การใช้ระบบหรือการใช้เทคโนโลยีมาก่อน มีงานวิจัยที่ระบุว่า ถ้าผู้ใช้ระบบขาดประสบการณ์จะส่งผลด้านลบต่อการยอมรับการใช้ระบบ (Hartley & Bendixen, 2001) เนื่องจากประสบการณ์ส่งผลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประโยชน์และการรับรู้ว่าง่ายต่อการใช้งาน หากผู้ใช้เคยมีประสบการณ์และเป็นประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจแล้ว ประสบการณ์นี้จะนำไปสู่ประสิทธิภาพการเรียนรู้การสอนที่ดีในอนาคตได้ (Shih, Muñoz, & Sánchez, 2006) เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ของไทยยังไม่ถูกใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งผู้เรียนและผู้สอนส่วนมากยังไม่เคยมีประสบการณ์การเรียนรู้มาก่อน ดังนั้นปัจจัยด้านประสบการณ์การใช้ระบบควรเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ถูกนำมาพิจารณา เพราะถ้าผู้เรียนและผู้สอนมีความรู้สึทางด้านลบต่อเรื่องนี้ หน่วยงานหรือองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถผลิตสื่อหรือจัดอบรมวิธีการใช้ระบบก่อนที่จะเริ่มมีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ให้แก่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้มีประสบการณ์การใช้ระบบก่อน

ปัจจัยด้านการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ถูกพิจารณาในมุมมองของผู้เรียนในเรื่องของความมีระเบียบวินัยในการเรียนออนไลน์ นั่นคือการที่ผู้เรียนรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการควบคุมตนเองให้เรียนออนไลน์ได้ ก็จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจที่จะใช้งานระบบมากยิ่งขึ้น (Kulsawat, 2014) ดังนั้นการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมจึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ควรนำมาพิจารณา

ปัจจัยด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ถูกพิจารณาทั้งด้านการนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เพื่อสร้างความบันเทิงและดึงดูดความสนใจจากผู้เรียน รวมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงประโยชน์และการรับรู้ว่าง่ายต่อการใช้งาน ทั้งในมุมมองของผู้เรียนและผู้สอน (Elkaseh, Wong, & Fung, 2016) ปัจจัยนี้อาจจะไม่ใช่ว่าปัจจัยที่ได้รับความสำคัญมากนัก เนื่องจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ถือเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการการสร้างการรับรู้ถึงประโยชน์และการรับรู้ว่าง่ายต่อใช้งาน ดังนั้นอาจจะไม่ต้องนำปัจจัยด้านนี้มาพิจารณาว่าจะส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์

4. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์สามารถสรุปได้ว่า มีปัจจัยที่ควรนำมาพิจารณาในการศึกษาการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ของไทย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ การรับรู้ว่าง่ายต่อการใช้งาน เจตคติทั้งของผู้เรียนและผู้สอน คุณภาพของระบบ ลักษณะของผู้สอน ประสบการณ์การใช้ระบบก่อนหน้า และการรับรู้

การควบคุมพฤติกรรม แต่หากต้องการศึกษาการยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์ปกติ อาจจะต้องเพิ่มปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเข้าไปด้วย เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เป็นสถานการณ์จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้การเรียนการสอนออนไลน์ แต่หากเป็นสถานการณ์ปกติที่ไม่มีการบังคับใช้การเรียนการสอนออนไลน์ ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะเข้ามามีอิทธิพลต่อผู้เรียน ทั้งจากคำแนะนำของครูอาจารย์ รุ่นพี่ หรือ กลุ่มเพื่อน และหากหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าใจถึงพฤติกรรมความต้องการของทั้งผู้เรียนและผู้สอน ได้ดี ก็จะสามารถจัดการวางแผนและกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5. เอกสารอ้างอิง

- Ali, Ab., Fadzli, A., Abdullah, WW. (2014). Acceptance of the blog as a religious medium among Malaysian high school students. **Proceeding of the International Conference on Arabic Studies and Islamic Civilization iCasic 2014**, Kuala Lumpur, MALAYSIA.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. **Organizational behavior and human decision processes**, 50(2), 179-211.
- Bangkobbiznews. (2020). 4 ช่องทาง ‘เรียนออนไลน์’ เด็ก ๆ ยุคโควิดต้องพร้อมสู่ New Normal. Retrieved 1 March 2021, from <https://www.Bangkobbiznews.com/news/detail/880901>
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. **MIS quarterly**, 319-340.
- Davis, F. D., Bagozzi, R. P., & Warshaw, P. R. (1989). User acceptance of computer technology: A comparison of two theoretical models. **Management science**, 35(8), 982-1003.
- Elkaseh, A. M., Wong, K. W., & Fung, C. C. (2016). Perceived ease of use and perceived usefulness of social media for e-learning in Libyan higher education: A structural equation modeling analysis. **International Journal of Information and Education Technology**, 6(3), 192.
- Farahat, T. (2012). Applying the technology acceptance model to online learning in the Egyptian universities. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, 64, 95-104.
- Haryaka, U., Agus, F., & Kridalaksana, A. H. (2017). User satisfaction model for e-learning using smartphone. **Procedia computer science**, 116, 373-380.
- Hartley, K., & Bendixen, L. D. (2001). Educational research in the Internet age: Examining the role of individual characteristics. **Educational researcher**, 30(9), 22-26.
- Hussein, Z. (2017). Leading to intention: The role of attitude in relation to technology acceptance model in e-learning. **Procedia Computer Science**, 105, 159-164.
- Johari, N., Mustaffha, H., Ripain, N., Zulkifli, A., & Ahmad, N. W. (2015). Student acceptance of Online Learning in KUIS. **The International Conference on Economics and Banking (iceb-15)**.
- Kulsawat, T. (2014). The Acceptance of E-Learning among Undergraduate Students of Burapha University. **Veridian E-Journal International Humanities, Social Sciences and Arts**, 7(1), 308-320.
- Lazim, C., Ismail, N. D. B., & Tazilah, M. (2021). Application of technology acceptance model (TAM) towards online learning during covid-19 pandemic: Accounting students perspective. **Int. J. Bus. Econ. Law**, 24, 13-20.

- Lee, B.-C., Yoon, J.-O., & Lee, I. (2009). Learners' acceptance of e-learning in South Korea: Theories and results. **Computers & education**, 53(4), 1320-1329.
- Liaw, S.-S., Huang, H.-M., & Chen, G.-D. (2007). An activity-theoretical approach to investigate learners' factors toward e-learning systems. **Computers in Human Behavior**, 23(4), 1906-1920.
- Liu, I.-F., Chen, M. C., & Sun, Y. (2006). The design of a web-based learning platform: A case study in Taiwan. **The 2006 conference on Learning by Effective Utilization of Technologies: Facilitating Intercultural Understanding**.
- Liu, I.-F., Chen, M. C., Sun, Y. S., Wible, D., & Kuo, C.-H. (2010). Extending the TAM model to explore the factors that affect intention to use an online learning community. **Computers & education**, 54(2), 600-610.
- Malhotra, Y., & Galletta, D. F. (1999). Extending the technology acceptance model to account for social influence: Theoretical bases and empirical validation. **The 32nd Annual Hawaii International Conference on Systems Sciences**. 1999.
- Ndubisi, N. (2006). Factors of online learning adoption: A comparative juxtaposition of the theory of planned behaviour and the technology acceptance model. **International Journal on E-learning**, 5(4), 571-591.
- Nonaka, I., & Nishiguchi, T. (2001). Knowledge emergence: Social, technical, and evolutionary dimensions of knowledge creation. **Oxford University Press**.
- Park, S. Y. (2009). An analysis of the technology acceptance model in understanding university students' behavioral intention to use e-learning. **Journal of Educational Technology & Society**, 12(3), 150-162.
- Pérez Cereijo, M. V., Young, J., & Wilhelm, R. W. (2001). Factors Facilitating Student Participation in Asynchronous Web-Based Courses. **Journal of Computing in Teacher Education**, 18(1), 32-39.
- Taat, M. S., & Francis, A. (2020). Factors Influencing the Students' Acceptance of E-Learning at Teacher Education Institute: An Exploratory Study in Malaysia. **International Journal of Higher Education**, 9(1), 133-141.
- World Health Organization Thailand. (2020). Retrieved 1 March 2021, **Coronavirus disease (COVID-19) questions and answers**. <https://www.who.int/thailand/emergencies/novel-coronavirus-2019/q-a-on-covid-19>

**ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากร
ในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี**
**Motivation Factor Affecting Work Effectiveness of Personnel Attached to
Muang Udon Thani Municipality, Udon Thani Province**

ธีรวัฒน์ หินแก้ว

Theerawat Hinkaew

สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยพยุหกันติ

Management, Faculty of Business Administration, Pitchayabundit College

E-mail: tttoei.2520@gmail.com โทร. 086-2360922

Received 20/3/2565

Revised 30/11/2566

Accepted 14/12/2566

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และ 3) เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ประชากร คือบุคลากรของเทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 1,277 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 295 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ด้านปัจจัยจูงใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ด้านความสำเร็จในการทำงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ด้านปัจจัยจูงใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ด้านเงินเดือนและค่าจ้าง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ด้านนโยบายและการบริหารงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 2) ประสิทธิภาพของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะของบุคคล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ผลผลิตของแต่ละบุคคล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ผลการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ความเครียด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 การตั้งใจจะลาออก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และการขาดงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และ 3) ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลมากต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: แรงจูงใจ ผลการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร สวัสดิการจากการทำงาน

Abstract

The purposes of this study were to study 1) to study the motivation for the performance of personnel in Udon Thani Municipality, Udon Thani Province 2) to study the effectiveness of personnel

work in Udon Thani Municipality, Udon Thani Province and 3) to study the performance motivation influencing the efficiency of personnel in Udon Thani Municipality, Udon Thani Province. The population of the study was 1,277 people and 295 people for the sample who were selected using Krejcie & Morgan's table. The research tools was Likert's five rating scale questionnaire. The data received were analyzed using percentage, mean, standard deviation. The statistics used to test the hypothesis is multiple linear regression analysis. The research found that 1) the motivation for the performance of personnel in Udon Thani Municipality, Udon Thani Province found that influencing factors was at a highest level which presented the mean at 4.71. Therefore, every section which received highest to lowest scores were demonstrated respectively. Firstly, responsibility section showed a highest level and presented the mean at 4.83. Secondly, the nature of the work performed section showed a highest level and presented the mean at 4.78. Thirdly, the aspect of being respected section showed a highest level and presented the mean at 4.70. Fourthly, the success at work section showed a highest level and presented the mean at 4.63. Lastly, career advancement section showed a highest level and presented the mean at 4.62. The motivation for the performance of personnel in Udon Thani Municipality, Udon Thani Province found that supporting factors was at a high level which presented the mean at 4.02. Therefore, every section which received highest to lowest scores were demonstrated respectively. Firstly, the relationship between people in the agency showed a highest level and presented the mean at 4.79. Secondly, security in operation section showed a highest level and presented the mean at 4.72. Thirdly, salary and wage section showed a high level and presented the mean at 4.05. Fourthly, working environment section showed a high level and presented the mean at 4.00. Lastly, policy and administration section showed a moderate level and presented the mean at 2.54. 2) the effectiveness of personnel work in Udon Thani Municipality, Udon Thani Province in overall aspect at high level and presented the mean at 4.73. Therefore, every section which received highest to lowest scores were demonstrated respectively. Firstly, person's attitude showed a highest level and presented the mean at 4.79. Secondly, individual image production showed a highest level and presented the mean at 4.79. Thirdly, performance showed a highest level and presented the mean at 4.73. Fourthly, stress showed a highest level and presented the mean at 4.73. Fifthly, intention to resign showed a high level and presented the mean at 4.05. Lastly, absenteeism showed a high level and presented the mean at 4.01. And 3) The level of work motivation had a great influence on the work effectiveness of personnel in Udon Thani Municipality, Udon Thani Province had statistical significance at the 0.05 level.

Keywords: motivation, performance, the effectiveness of personnel, welfare from work

1. บทนำ

การปกครองปัจจุบันในประเทศไทยมีการบริหารราชการแผ่นดินโดยใช้หลักการรวมอำนาจ และกระจายอำนาจ โดยเฉพาะหลักการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจหรือกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างเพื่อผลประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ในการกระจายอำนาจคือเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นและชุมชน โดยมีองค์กรผู้รับผิดชอบ มีอิสระในการใช้ดุลยพินิจ มีเจ้าหน้าที่และงบประมาณในการดำเนินงานแยกออกจากราชการ

ส่วนภูมิภาค แต่ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพตอบสนองตามความต้องการของประชาชน (สุเมธ, 2557) การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นถือว่าเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบอบประชาธิปไตย โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และฉบับปัจจุบัน พุทธศักราช 2560 มีวัตถุประสงค์ที่จะกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ประชาชนยังได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้นอีกด้วย อีกทั้งเป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจหน้าที่ใหม่ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในสภาวะที่สังคมมีกลุ่มที่หลากหลาย มีความต้องการ และความคาดหวังจากรัฐที่เพิ่มขึ้นและแตกต่างกันในขณะที่รัฐเองก็มีขีดความสามารถและมีทรัพยากรที่จำกัดในการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นได้ทันต่อเหตุการณ์และตรงกับความต้องการของท้องถิ่น (โกวิทย์, 2553)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนนอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการส่งเสริมและฝึกฝนประชาชนในด้านการเมือง โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปกครองตนเอง เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการใช้สิทธิทางการเมือง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตามเนื่องจากประเทศไทยได้เผชิญกับวิกฤติทางการเมืองระดับประเทศหลายครั้งทำให้รัฐบาลทำงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กลายมาเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาในระดับท้องถิ่นที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ในระดับหนึ่ง นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงจากที่ก่อนหน้านี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักจะได้รับนโยบายจากส่วนกลางมาดำเนินงานและความสัมพันธ์จึงมีการเปลี่ยนแปลงจากเชิงอำนาจสั่งการมาเป็นในลักษณะ “ท้องถิ่นกำหนดตนเอง” โดยมีการกำหนดบทบาทและนโยบายด้วยตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญมากเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนากำหนดทิศทางตนเองเพื่อให้เป็นองค์กรที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก (พีรพงศ์, 2563)

การปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดอุดรธานี กล่าวคือ เทศบาลนครอุดรธานี ที่มีทรัพยากรบุคคล ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ซึ่งการบริหารงานยังอยู่ภายใต้ทรัพยากรอันมีอยู่อย่างจำกัดเช่นเดียวกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอื่น ๆ อีกหลายจังหวัด ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้ได้อย่างสูงสุดและมีประโยชน์ การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมาก และต้องมีความระมัดระวังในการบริหารงานให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นกับทุกฝ่ายในชุมชน การปกครองส่วนท้องถิ่นกล่าวคือนครเทศบาลอุดรธานี มีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เช่น การซ่อมบำรุงถนน และทางเดินเท้าให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้โดยสะดวก การเชื่อมโยงการให้บริการของระบบไฟฟ้าและระบบน้ำประปาให้ทั่วถึงพร้อมทุกครัวเรือน การพัฒนาแหล่งน้ำสาธารณะไม่ให้ตื้นเขิน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ เป็นต้น เทศบาลนครอุดรธานีแบ่งการบริหารจัดการออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว 5) ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 7) ด้านการบริหารจัดการและสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถึงกระนั้นก็ตามปัญหาหลักของเทศบาลนครอุดรธานีในการบริหารจัดการด้านการให้บริการหลายประการที่สำคัญ เช่น ปัญหาด้านการเงินมีการใช้จ่ายงบประมาณที่ขาดความเหมาะสม ปัญหาด้านกระบวนการภายใน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการชุมชนได้เท่าที่ควร ปัญหาด้านประชาชนผู้รับบริการ พบว่า ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเทศบาล และปัญหาด้านการเรียนรู้และการพัฒนาองค์การพบว่า บุคลากรของเทศบาลนครอุดรธานียังขาดทักษะ

ในการปฏิบัติงานเป็นต้น จากปัญหาที่กล่าวมาดังกล่าวจะเห็นว่า การปฏิบัติงานในองค์การที่ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านความคิด ค่านิยม ความเชื่อ บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ เป็นต้น การที่บุคลากรนั้นมีความแตกต่างกันในการทำงานย่อมมาจากบริบทที่แตกต่างกันและมีแรงจูงใจในการทำงานที่แตกต่างกันด้วย แรงจูงใจหมายถึง การนำปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นแรงจูงใจมาผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุจุดหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาอาจจะเป็นรางวัล การลงโทษ การทำให้เกิดการตื่นตัว รวมทั้งทำให้เกิดความคาดหวัง เป็นต้น ส่วน ปัจจัยค่าจ้าง หรืออาจเรียกว่า ปัจจัยสุขอนามัย ซึ่งหมายถึง ปัจจัยที่จะค่าจ้างให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่คือเทศบาลนครอุดรธานี และมีความสนใจที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรของเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรของเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีต่อไป

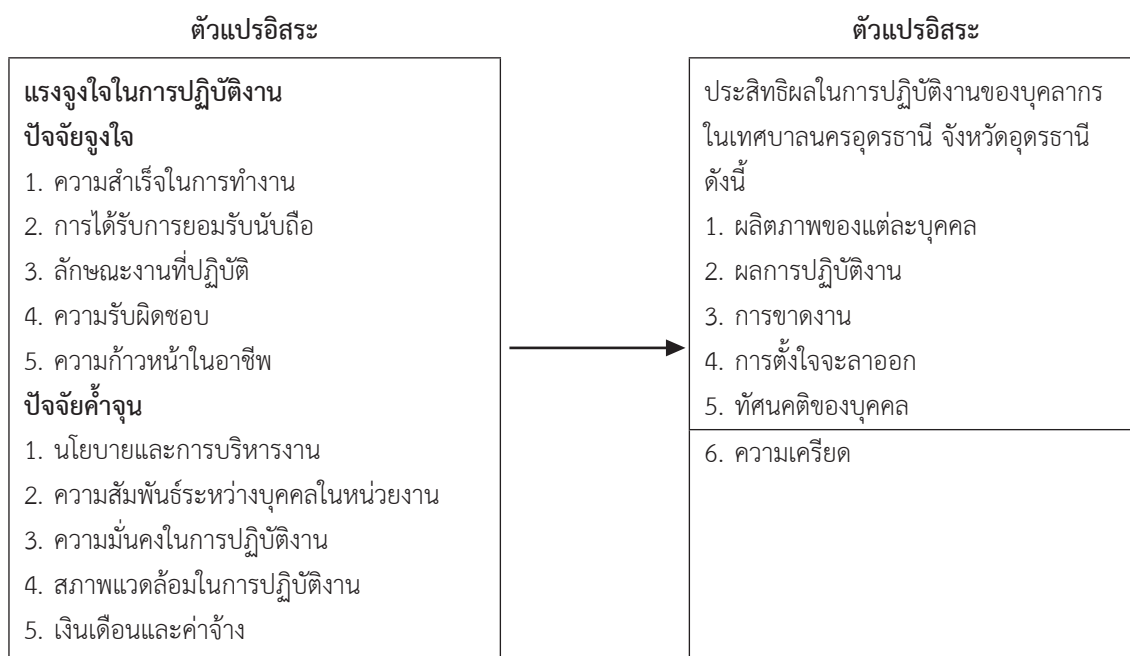
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และ
3. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาล

นครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดในการวิจัย (ณรงค์เดช, 2563) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ที่มา : ผลงานวิจัยของ John P.Cambell,1977, Gibson and Others, 1988 และ Arnold & Feldman,1986

สมมติฐาน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ได้อ้างอิงผลงานวิจัยของณรงค์เดช (2563) เพื่อกำหนดขอบเขตให้ตรงตามงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยได้ศึกษาครอบคลุมกรอบแนวความคิดทั้งหมด โดยขอบเขตที่มุ่งศึกษาเชิงเนื้อหาประกอบไปด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามแนวคิดของ Herzberg (Herzberg, 1979) ประกอบไปด้วยปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบและความก้าวหน้าในอาชีพ ปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ นโยบายและการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และเงินเดือนและค่าจ้าง และขอบเขตเชิงเนื้อหาส่วนที่ 2 คือ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ผลผลิตของแต่ละบุคคล ผลการปฏิบัติงาน การขาดงาน การตั้งใจจะลาออก ทัศนคติของบุคคล และความเครียด

2. วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ บุคลากรของเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 1,277 คน (เทศบาลนครอุดรธานี, 2565)
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 295 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (บุญชม, 2560) หลักการในการสุ่มตัวอย่างคือ การไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ได้แก่ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือการสุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเองลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ (บุญชม, 2560) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ว่าด้วยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และส่วนที่ 3 ว่าด้วยประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี สำหรับการสร้างเครื่องมือคือแบบสอบถามนั้น ประกอบไปด้วย 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และวิธีการสร้างแบบสอบถามรูปแบบต่าง ๆ จากคู่มือการทำวิจัยและการวิเคราะห์ SPSS และ AMOS ของธำนิษฐ์ (2557) 2) ร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวความคิดการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 3) เมื่อผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามฉบับร่างสมบูรณ์แล้ว ได้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบว่า รายละเอียดในแบบสอบถามนั้น สอดคล้องหรือมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยหรือไม่ หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มีความสัมพันธ์กับกรอบแนวความคิดการวิจัยหรือไม่ สำหรับผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัยนี้คือผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย สถิติและคอมพิวเตอร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ตรวจสอบความเที่ยง (Validity) ของแบบสอบถาม (I.O.C.) ค่า .67 ขึ้นไป จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (Try-out) จำนวน 30 ชุด เป็นบุคลากรของเทศบาลอื่น ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเรื่องนี้ จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเองพร้อมทีมนักวิจัย เก็บข้อมูลรวบรวมแบบสอบถามจากบุคลากรเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้ Multiple Regression Analysis ในการวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐาน

3. ผลการศึกษา

3.1 ผลการศึกษา

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ โดยแบ่งออกตามวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และ 3) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 295 คน โดยจำแนกข้อมูลทั่วไป ดังนี้ ด้านการศึกษา ร้อยละ 21.69 มีระดับการศึกษาประถมศึกษาจำนวน 64 คน ร้อยละ 41.70 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 123 คน ร้อยละ 36.61 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 108 คน ระยะเวลาในการทำงาน ร้อยละ 26.44 ทำงาน จำนวน 1-5 ปี จำนวน 78 คน ร้อยละ 29.15 ทำงาน จำนวน 6-10 ปี จำนวน 86 คน ร้อยละ 37.29 ทำงาน จำนวน 11-15 ปี จำนวน 110 คน และ ร้อยละ 7.12 ทำงาน จำนวน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 21 คน

3.1.1 ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ปัจจัยจูงใจ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

อันดับที่	ปัจจัยจูงใจ: ด้านความสำเร็จในการทำงาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	บุคลากรพอใจในผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมา	4.89	0.38	มากที่สุด
2	บุคลากรสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงานได้	4.88	0.43	มากที่สุด
3	บุคลากรสามารถปฏิบัติงานจนปรากฏผลงานเป็นที่เด่นชัด	4.70	0.55	มากที่สุด
4	บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์	4.36	0.80	มาก
5	ตลอดการทำงานบุคลากรประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	4.33	0.80	มาก
ค่าเฉลี่ย		4.63	0.59	มากที่สุด

อันดับที่	ปัจจัยจูงใจ: ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	คณะทำงานให้การสนับสนุนในผลงานที่บุคลากรได้กระทำจนสำเร็จ	4.85	0.49	มากที่สุด
2	ผลงานของบุคลากรได้รับการยอมรับและยกย่องอยู่เสมอ	4.74	0.45	มากที่สุด
3	ผู้มาติดต่องานเห็นความสำคัญของงานที่บุคลากรกำลังปฏิบัติอยู่	4.71	0.50	มากที่สุด
4	บุคลากรมีโอกาสได้เข้าร่วมประชุมกับคณะผู้บริหารขององค์การและมีโอกาสเสนอความคิดเห็นต่อที่ประชุม	4.69	0.55	มากที่สุด
5	บุคลากรเป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จของงานในองค์การ	4.54	0.56	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.70	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

อันดับที่	ปัจจัยจุดใจ: ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	งานที่บุคลากรปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน เป็นงานที่ตรงกับความสามารถ	4.91	0.32	มากที่สุด
2	ลักษณะงานที่บุคลากรปฏิบัติไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว	4.88	0.40	มากที่สุด
3	งานที่บุคลากรปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน เป็นงานที่เพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุน	4.71	0.48	มากที่สุด
4	งานที่บุคลากรปฏิบัติ เป็นงานที่ทำให้มีโอกาสใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.70	0.51	มากที่สุด
5	งานที่บุคลากรปฏิบัติเป็นงานที่ตรงสายกับวุฒิการศึกษาที่สำเร็จหรือที่จบการศึกษา	4.70	0.54	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.78	0.45	มากที่สุด

อันดับที่	ปัจจัยจุดใจ: ด้านความรับผิดชอบ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	บุคลากรมีความพอใจเมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจหน้าที่กับความรับผิดชอบในงานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้	4.92	0.31	มากที่สุด
2	ระเบียบข้อบังคับและคำสั่งต่าง ๆ ในองค์การส่งเสริมต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร	4.92	0.32	มากที่สุด
3	บุคลากรได้รับความไว้วางใจในงานชิ้นใหม่อย่างเต็มที่	4.88	0.36	มากที่สุด
4	บุคลากรสามารถเลือกวิธีปฏิบัติงานได้ตามความต้องการ	4.73	0.49	มากที่สุด
5	ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ท่านตัดสินใจในการทำงานได้อย่างมีอิสระ	4.70	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.83	0.40	มากที่สุด

อันดับที่	ปัจจัยจุดใจ: ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	บุคลากรได้รับรางวัลหรือคำชมเชยอันเนื่องมาจากผลสำเร็จของงานที่ปฏิบัติ	4.91	0.36	มากที่สุด
2	การทำงานในตำแหน่งของบุคลากรมีโอกาสก้าวหน้าเท่ากับการทำงานในตำแหน่งอื่น ๆ ในองค์การ	4.90	0.31	มากที่สุด
3	บุคลากรได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมประชุมอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับงานในองค์การ	4.68	0.53	มากที่สุด
4	งานที่บุคลากรกำลังปฏิบัติอยู่นั้น ทำให้บุคลากรมีประสบการณ์และความชำนาญ และมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น	4.66	0.58	มากที่สุด
5	องค์การของบุคลากรเปิดโอกาสให้ทุกคนลงานสำหรับการศึกษาต่อเพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ	3.97	0.63	มาก
ค่าเฉลี่ย		4.62	0.48	มากที่สุด

ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี นำเสนอผลการศึกษารอบกลุ่ม ปัจจัยจุดใจและปัจจัยค่าจูน ปัจจัยจุดใจ ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านความสำเร็จในการทำงาน 2) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ 3) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ 4) ด้านความรับผิดชอบ และ 5) ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ

ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ประกอบไปด้วย ปัจจัยจุดใจ และปัจจัยค่าจูน และขอรายงานผลการศึกษาปัจจัยจุดใจตามตารางที่ 1 ดังนี้ 1) ปัจจัยจุดใจ ด้านความสำเร็จในการทำงาน พบว่า บุคลากรพอใจในผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมา และบุคลากรสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงานได้ รวมถึงสามารถปฏิบัติงานจนเป็นที่ปรากฏผลงานที่เด่นชัด สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และตลอดการทำงานบุคลากรประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน 2) ปัจจัยจุดใจ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ พบว่า คณะทำงานได้ให้การสนับสนุนในผลงานที่บุคลากรได้กระทำสำเร็จ ผลงานของบุคลากรได้รับการยอมรับและยกย่องอยู่เสมอไปถึงผู้มาติดต่อประสานงานเห็นความสำคัญของงานหรือตำแหน่งงานที่บุคลากร

ปฏิบัติอยู่ มากไปกว่านั้นบุคลากรมีโอกาสได้เข้าร่วมประชุมกับคณะผู้บริหารขององค์การและมีโอกาสได้เสนอความคิดเห็น ต่อที่ประชุมรวมถึงเป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จของงาน 3) ปัจจัยจิตใจ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ พบว่า งานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันเป็นงานที่ตรงตามความสามารถ งานไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว เป็นงานที่ เพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุน และเป็นงานที่มีโอกาสใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่สำคัญเป็นงานที่ตรงกับสายวุฒิการศึกษา ที่สำเร็จ 4) ปัจจัยจิตใจ ด้านความรับผิดชอบ พบว่า บุคลากรมีความพอใจเมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจหน้าที่กับความรับผิดชอบ ในงานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้และระเบียบข้อบังคับคำสั่งต่าง ๆ ในองค์การส่งเสริมเสริมต่อการปฏิบัติงาน นอกเหนือไปจากนั้นบุคลากรยังได้รับความไว้วางใจให้ทำงานชิ้นใหม่อย่างเต็มที่ที่สามารถเลือกวิธีปฏิบัติงานได้ตามความต้องการและผู้บังคับบัญชายังเปิดโอกาสให้บุคลากรตัดสินใจในการทำงานได้อย่างมีอิสระ และ 5) ปัจจัยจิตใจ ด้านความ ก้าวหน้าในอาชีพ พบว่า บุคลากรได้รับรางวัลหรือคำชมเชยอันเนื่องมาจากผลสำเร็จในการที่ปฏิบัติและการทำงาน ในตำแหน่งของบุคลากรมีโอกาสก้าวหน้าเท่ากับการทำงานในตำแหน่งอื่น ๆ ในองค์การ รวมถึงได้รับอนุญาตให้เข้าร่วม ประชุมอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับงานในองค์การ และงานที่บุคลากรกำลังทำอยู่นั้น ทำให้มีประสบการณ์และความชำนาญ มีความเชี่ยวชาญในงานมากยิ่งขึ้น และในองค์การแห่งนี้หรือหน่วยงานแห่งนี้ได้เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถลางานเพื่อ การศึกษาต่อได้เพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

ตารางที่ 2 ตารางสรุปผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ปัจจัยจิตใจค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในเทศบาลนครอุดรธานี	บุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี (n = 295)			
	อันดับที่	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1. ด้านความรับผิดชอบ	1	4.83	0.40	มากที่สุด
2. ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ	2	4.78	0.45	มากที่สุด
3. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	3	4.70	0.51	มากที่สุด
4. ด้านความสำเร็จในการทำงาน	4	4.63	0.59	มากที่สุด
5. ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ	5	4.62	0.48	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย		4.71	0.48	มากที่สุด

สรุปผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ด้านปัจจัย จูงใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.71) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.83) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.78) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.70) ด้านความสำเร็จ ในการทำงาน ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.63) และด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.62)

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัด อุดรธานี ปัจจัยค้ำจุน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

อันดับที่	ปัจจัยค้ำจุน: ด้านนโยบายและการบริหารงาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอเกี่ยวกับแผนงานและนโยบาย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่	4.89	0.39	มากที่สุด
2	การแบ่งหน้าที่หรือการมอบหมายงานในองค์การมีความชัดเจน	2.03	1.66	น้อย
3	การมีโอกาสปรึกษาหารือร่วมกันในการกำหนดนโยบายองค์การ	1.98	1.65	น้อย
4	ในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้รับมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ อย่างยุติธรรม	1.94	1.60	น้อย
5	การประชุมชี้แจงนโยบายและแนวทางปฏิบัติงานมีความชัดเจน	1.88	1.57	น้อย
	ค่าเฉลี่ย	2.54	1.37	ปานกลาง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อันดับที่	ปัจจัยค้ำจุน: ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	บุคลากรได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน	4.92	0.31	มากที่สุด
2	ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร	4.91	0.32	มากที่สุด
3	การมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานด้วยความรู้สึกยินดี	4.90	0.34	มากที่สุด
4	บุคลากรสามารถปรึกษาเพื่อนร่วมงานเพื่อแก้ปัญหาในการทำงานได้	4.90	0.34	มากที่สุด
5	บุคลากรมีความเคารพและศรัทธาต่อการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน	4.34	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ย		4.79	0.42	มากที่สุด

อันดับที่	ปัจจัยค้ำจุน: ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	การพิจารณาประเมินผลงานขององค์การเป็นไปอย่างยุติธรรม	4.88	0.39	มากที่สุด
2	บุคลากรและผู้บังคับบัญชามีความเข้าใจกันในเรื่องงานเป็นอย่างดี	4.87	0.45	มากที่สุด
3	บุคลากรมีความรู้สึกมั่นใจในตำแหน่งหน้าที่การงานที่บุคลากรกำลังดำเนินการอยู่	4.86	0.51	มากที่สุด
4	บุคลากรมีความมั่นใจว่าจะปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้ได้นานตามที่ต้องการ	4.70	0.52	มากที่สุด
5	การได้รับความคุ้มครองต่อการปฏิบัติงานจากองค์การ	4.32	0.57	มาก
ค่าเฉลี่ย		4.72	0.49	มากที่สุด

อันดับที่	ปัจจัยค้ำจุน: ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	ห้องทำงานของบุคลากรแบ่งเป็นสัดส่วนและมีพื้นที่เพียงพอที่จะเก็บเอกสารและสิ่งของอื่นๆ	4.20	0.39	มาก
2	สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการส่งเสริมการปฏิบัติงาน	4.20	0.40	มาก
3	ลักษณะการทำงานของบุคลากรก่อให้เกิดเพื่อนร่วมงานที่ดีและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	4.00	0.64	มาก
4	ในที่ทำงานมีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่เพียงพอและเอื้อต่อการปฏิบัติงาน	3.81	0.75	มาก
5	องค์การของบุคลากรมีความสะดวกด้านการคมนาคมและการติดต่อสื่อสารรวดเร็ว	3.80	0.40	มาก
ค่าเฉลี่ย		4.00	0.52	มาก

อันดับที่	ปัจจัยค้ำจุน: ด้านเงินเดือนและค่าจ้าง	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	เงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับความเป็นอยู่และสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน	4.61	0.48	มากที่สุด
2	เงินเดือนที่บุคลากรได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ปฏิบัติอยู่	4.40	0.49	มาก
3	ความเป็นธรรมในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี	4.23	1.15	มาก
4	สวัสดิการต่าง ๆ ที่บุคลากรได้รับมีส่วนส่งเสริมการปฏิบัติงาน	3.81	0.39	มาก
5	ผู้บริหารหรือบอร์ดบริหารมีการประเมินผลงานประจำปีเพื่อพิจารณาอนุมัติปรับขึ้นเงินเดือน	3.20	0.39	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย		4.05	0.58	มาก

ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี นำเสนอผลการศึกษาปัจจัยค้ำจุนประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายและการบริหารงาน 2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน 3) ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน 4) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และ 5) ด้านเงินเดือนและค่าจ้าง ผลการศึกษาปัจจัยค้ำจุน ดังนี้ 1) ปัจจัยค้ำจุน ด้านนโยบายและการบริหารงาน พบว่า บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอเกี่ยวกับ

แผนงานและนโยบายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันกับงานในหน้าที่ การแบ่งหน้าที่หรือการมอบหมายงานในองค์การมีความชัดเจน การมีโอกาสปรึกษาหารือร่วมกันในการกำหนดนโยบายองค์การ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้รับมอบอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างยุติธรรมรวมไปถึงมีการประชุมชี้แจงนโยบายและแนวทางปฏิบัติงานมีความชัดเจน 2) ปัจจัย คำจูน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน พบว่า บุคลากรได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานเมื่อมีปัญหา ในการปฏิบัติงานและบุคลากรมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การรวมถึงการมีโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานด้วยความรู้สึกลึกซึ้ง นอกเหนือไปจากนั้นบุคลากรสามารถปรึกษา เพื่อนร่วมงานเพื่อแก้ปัญหาในการทำงานได้อีกด้วย และบุคลากรมีความเคารพและศรัทธาต่อการปฏิบัติงานของ เพื่อนร่วมงาน 3) ปัจจัยคำจูน ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน พบว่า การพิจารณาประเมินผลงานขององค์การหรือ หน่วยงานเป็นไปอย่างยุติธรรมและบุคลากรกับผู้บังคับบัญชามีความเข้าใจกันในเรื่องงานเป็นอย่างดี นอกจากนี้บุคลากร ยังมีความรู้สึกมั่นใจในตำแหน่งหน้าที่การงานที่บุคลากรกำลังดำเนินการอยู่ และบุคลากรมีความมั่นใจว่าจะปฏิบัติงาน ในตำแหน่งงานที่ตนทำอยู่ได้นานตามที่ต้องการที่สำคัญคือบุคลากรได้รับการคุ้มครองจากองค์การ 4) ปัจจัยคำจูน ด้าน สภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า ห้องทำงานของบุคลากรแบ่งเป็นสัดส่วนและมีพื้นที่เพียงพอที่จะเก็บเอกสารและ สิ่งของอื่น สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการส่งเสริมการปฏิบัติงานรวมถึงลักษณะการทำงานของบุคลากรก่อให้เกิด เพื่อนร่วมงานที่ดีและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและในที่ทำงานมีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่เพียงพอเอื้อต่อการปฏิบัติ งานรวมถึงองค์การของบุคลากรมีความสะดวกด้านการคมนาคมและการติดต่อสื่อสารอย่างรวดเร็ว 5) ปัจจัยคำจูน ด้านเงินเดือนและค่าจ้าง พบว่า เงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับความเป็นอยู่และสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน และเงินเดือน ที่บุคลากรได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ปฏิบัติอยู่รวมไปถึงองค์การมีความเป็นธรรมในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน พร้อมทั้งมีสวัสดิการต่าง ๆ ที่บุคลากรได้รับมีส่วนส่งเสริมการปฏิบัติงานที่สำคัญไปกว่านั้นมีผู้บริหารหรือบอร์ดบริหาร ทำการประเมินผลงานประจำปีเพื่อพิจารณาอนุมัติปรับขึ้นเงินเดือนอีกด้วย

ตารางที่ 4 ตารางสรุปผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ปัจจัยคำจูน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในเทศบาลนครอุดรธานี	บุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี (n = 295)			
	อันดับที่	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน	1	4.79	0.42	มากที่สุด
2. ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน	2	4.72	0.49	มากที่สุด
3. ด้านเงินเดือนและค่าจ้าง	3	4.05	0.58	มาก
4. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4	4.00	0.52	มาก
5. ด้านนโยบายและการบริหารงาน	5	2.54	1.37	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย		4.02	0.68	มาก

สรุปผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ด้านปัจจัย คำจูน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.02) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลใน หน่วยงาน ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.79) ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.72) ด้านเงินเดือนและค่าจ้าง ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.05) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.00) และ ด้านนโยบายและการบริหารงาน ($\bar{x}$ เท่ากับ 2.54) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในเทศบาลนครอุดรธานี	บุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี (n = 295)			
	อันดับที่	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1. ปัจจัยจูงใจ	1	4.71	0.48	มากที่สุด
2. ปัจจัยค้ำจุน	2	4.02	0.68	มาก
รวมค่าเฉลี่ย		4.36	0.58	มาก

สรุปผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.36) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ปัจจัยจูงใจ ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.71) และ ปัจจัยค้ำจุน ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.02)

3.1.2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ผลการศึกษาประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรประกอบไปด้วย 1. ผลิตภาพของแต่ละบุคคล 2. ผลการปฏิบัติงาน 3. การขาดงาน 4. การตั้งใจจะลาออก 5. ทัศนคติของบุคคล และ 6. ความเครียด

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

อันดับที่	ผลิตภาพของแต่ละบุคคล	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	มีการวางแผนการทำงานเป็นอย่างดี	4.91	0.31	มากที่สุด
2	มีการวัดผลและประเมินผลกระบวนการทำงานทุกไตรมาส	4.91	0.32	มากที่สุด
3	มีการระบุบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจน ไม่ทับซ้อน	4.90	0.34	มากที่สุด
4	มีการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องของตัวเองอยู่เสมอ	4.90	0.34	มากที่สุด
5	หน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของให้กับพนักงานทุกคน	4.34	0.78	มาก
	ค่าเฉลี่ย	4.79	0.42	มากที่สุด

อันดับที่	ผลการปฏิบัติงาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานต่อทีมผู้บริหาร	4.88	0.39	มากที่สุด
2	มีการนำผลการปฏิบัติงานในสิ่งที่เป็นจุดบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไข	4.87	0.45	มากที่สุด
3	งานที่ทำอยู่มีความเหมาะสมกับความสามารถและศักยภาพของตนเอง	4.86	0.51	มากที่สุด
4	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นปี	4.70	0.52	มากที่สุด
5	การทำงานในปีล่าสุด สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้	4.32	0.57	มาก
	ค่าเฉลี่ย	4.73	0.49	มากที่สุด

อันดับที่	การขาดงาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	การขาดงานหรือลางานมีการแจ้งฝ่ายทรัพยากรมนุษย์เสมอ	4.20	0.39	มาก
2	ช่วงเวลาที่ขาดงานหรือลางานเป็นช่วงเวลาหยุดพักผ่อน	4.20	0.40	มาก
3	ปฏิบัติตามระเบียบขององค์การเสมอเรื่องว่าด้วยการขาดงานหรือลางาน	4.00	0.64	มาก
4	การขาดงานทำให้สูญเสียโอกาสในการพัฒนาตนเอง	3.84	0.43	มาก
5	กฎหมายเปิดช่องให้มีการขาดงาน หรือลางานได้	3.82	0.75	มาก
	ค่าเฉลี่ย	4.01	0.52	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

อันดับที่	การตั้งใจจะลาออก	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	กรณีมีการลาออกจากงาน เป็นการสมัครใจและเต็มใจ	4.61	0.56	มากที่สุด
2	การลาออกจากงานมีค่าชดเชยจากหน่วยงาน	4.58	0.70	มากที่สุด
3	เหตุผลที่จะลาออกเพราะว่างงานที่ทำอยู่มีความซ้ำซากจำเจไม่รู้สึกท้าทาย	4.40	0.49	มาก
4	เหตุผลที่ทำให้ตัดสินใจลาออกเพราะผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญ	4.23	1.15	มาก
5	เหตุผลที่ลาออกเพราะค่าจ้างและสวัสดิการต่างๆไม่เหมาะสม	3.81	0.39	มาก
ค่าเฉลี่ย		4.05	0.58	มาก

อันดับที่	ทัศนคติของบุคคล	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	บุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่อองค์กรหรือต่อสถานที่ทำงาน	4.91	0.31	มากที่สุด
2	บุคลากรคิดบวกต่อหน่วยงาน มีความรักความห่วงใยต่อองค์กร	4.91	0.32	มากที่สุด
3	บุคลากรให้การยอมรับความแตกต่างทางด้านความคิดและให้ความเคารพในความคิดเห็นของคนอื่น	4.90	0.34	มากที่สุด
4	ทัศนคติที่ดีในการทำงานเป็นตัวชี้้นำให้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมเชิงบวก	4.90	0.34	มากที่สุด
5	บุคลากรมีความเชื่อมั่นในงานที่ทำอยู่ว่าต้องประสบความสำเร็จแน่นอน	4.34	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ย		4.79	0.42	มากที่สุด

อันดับที่	ความเครียด	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	ความเครียดส่งผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ บุคลากรมีวิธีจัดการความเครียดโดยการออกกำลังกาย คิดบวก สวดมนต์ ภาวนา เป็นต้น	4.88	0.39	มากที่สุด
2	บุคลากรมีการยอมรับว่า การทำงานย่อมเกิดความเครียดบ้าง ไม่มากก็น้อย	4.87	0.45	มากที่สุด
3	ความก้าวหน้าในอาชีพ สวัสดิการต่าง ๆ ทำให้ต้องขยันและมีความอดทน แม้ว่าจะถูกความเครียดครอบงำบางช่วงเวลา	4.86	0.51	มากที่สุด
4	ความผิดหวัง การทำงานล้มเหลว ทำให้รู้สึกแย่งนำไปสู่การเกิดภาวะเครียด	4.70	0.52	มากที่สุด
5	ตำแหน่งงานที่ทำอยู่มีผลต่อการทำให้เกิดความเครียด	4.32	0.57	มาก
ค่าเฉลี่ย		4.73	0.50	มากที่สุด

ผลการศึกษาประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ดังนี้ 1) ผลกระทบของแต่ละบุคคล พบว่า มีการวางแผนการทำงานเป็นอย่างดี และมีการวัดผลประเมินผลกระบวนการทำงานทุกไตรมาส มีการระบุบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนไม่ทับซ้อนรวมถึงมีการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องตัวเองอยู่เสมอพร้อมทั้งหน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของให้กับพนักงานทุกคน 2) ผลการปฏิบัติงาน พบว่า มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานต่อทีมผู้บริหาร และมีการนำผลการปฏิบัติงานในสิ่งที่เป็นจุดบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไขและงานที่ทำอยู่มีความเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นปีรวมไปถึงการทำงานในปีล่าสุดสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ 3) การขาดงาน พบว่า การขาดงานหรือลางานมีการแจ้งฝ่ายทรัพยากรมนุษย์เสมอและช่วงเวลาที่ขาดงานหรือลางานเป็นช่วงเวลาของการหยุดพักผ่อน รวมถึงปฏิบัติตามระเบียบขององค์การเสมอเรื่องว่าด้วยการขาดงานหรือลางาน การขาดงานทำให้สูญเสียโอกาสในการพัฒนาตนเองและกฎหมายเปิดช่องให้มีการขาดงานหรือลางานได้ 4) การตั้งใจจะลาออก พบว่า กรณีการลาออกจากงานเป็นการสมัครใจและเต็มใจและเหตุผลที่จะลาออกเพราะว่างงานที่ทำอยู่มีความซ้ำซากจำเจไม่รู้สึกท้าทาย เหตุผลที่ทำให้ตัดสินใจลาออกเพราะผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญ เหตุผลที่ลาออกเพราะค่าจ้างและสวัสดิการต่าง ๆ ไม่เหมาะสม และการลาออกจากงานมีค่าชดเชยจากหน่วยงาน 5) ทัศนคติของบุคคล พบว่า บุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่อองค์กรหรือต่อสถานที่ทำงานและคิดบวกต่อหน่วยงาน มีความรัก

ความห่วงใยต่อองค์กร นอกจากนี้บุคลากรยังให้การยอมรับความแตกต่างทางด้านความคิดและให้ความเคารพในความคิดเห็นของคนอื่น ทักษะที่ดีในการทำงานเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าแสดงออกซึ่งพฤติกรรมเชิงบวก และที่สำคัญบุคลากรมีความเชื่อมั่นในงานที่ทำอยู่ว่าต้องประสบความสำเร็จแน่นอน และ 6) ความเครียด พบว่า ความเครียดส่งผลต่อร่างกายและจิตใจบุคลากรมีวิธีจัดการความเครียดโดยการออกกำลังกาย คิดบวก สวดมนต์ ภาวนาเป็นต้น และบุคลากรมีการยอมรับว่า การทำงานย่อมเกิดความเครียดบ้างไม่มากก็น้อย และความก้าวหน้าในอาชีพ สวัสดิการต่าง ๆ ทำให้ต้องมีความขยันอดทนแม้ว่าจะถูกความเครียดครอบงำบางช่วงเวลาและความผิดหวังในการทำงานล้มเหลวทำให้รู้สึกแย่นำไปสู่การเกิดภาวะเครียดรวมไปถึงตำแหน่งงานที่ทำอยู่ปัจจุบันมีผลต่อการทำให้เกิดความเครียดได้

ตารางที่ 7 สรุปผลการศึกษาประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากร ในเทศบาลนครอุดรธานี	บุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี (n = 295)			
	อันดับที่	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1. ทักษะดีของบุคคล	1	4.79	0.41	มากที่สุด
2. ผลภาพของแต่ละบุคคล	2	4.79	0.42	มากที่สุด
3. ผลการปฏิบัติงาน	3	4.73	0.49	มากที่สุด
4. ความเครียด	4	4.73	0.50	มากที่สุด
5. การตั้งใจจะลาออก	5	4.05	0.58	มาก
6. การขาดงาน	6	4.01	0.52	มาก
รวมค่าเฉลี่ย		4.52	0.49	มากที่สุด

ผลการศึกษาประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.52) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะดีของบุคคล ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.79) ผลภาพของแต่ละบุคคล ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.79) ผลการปฏิบัติงาน ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.73) ความเครียด ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.73) การตั้งใจจะลาออก ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.05) และ การขาดงาน ($\bar{x}$ เท่ากับ 4.01)

3.1.3 ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 8 แสดงความมีอิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งด้านปัจจัยจูงใจทั้งด้านปัจจัยค่าจูงมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ตัวแปรอิสระ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	B	Beta	t	Sig
(Constant)	1.652		7.875	0.000*
แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจ	0.657	0.640	14.155	0.000*
(Constant)	4.459		56.536	0.000*
แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยค่าจูง	0.056	0.115	1.977	0.049*
(Constant)	2.471		14.186	0.000*
ภาพรวมแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	0.567	0.588	12.360	0.000*

ค่าคงที่ = 1.490, $R^2 = 0.346$, Adj $R^2 = 0.344$, F = 152.758, Std Error = 0.174, 0.046 *มีอิทธิพลที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี งานวิจัยนี้มีสมมติฐานคือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุ สามารถทำนายประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ได้ผลการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 2 ด้าน คือ 1) จากการทดสอบปัจจัยแรงจูงใจ พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($P\text{-value} = 0.000$) และมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.652 หมายถึง ตัวแปรอิสระในที่นี้คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีในทิศทางเดียวกัน ค่า Beta มีค่าเท่ากับ 0.064 หมายถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีเพิ่มขึ้น 0.064 หน่วย หรือร้อยละ 6.40 2) จากการทดสอบปัจจัยค่าจ้าง พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($P\text{-value} = 0.049$) และมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 4.459 หมายถึง ตัวแปรอิสระในที่นี้คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีในทิศทางเดียวกัน ค่า Beta มีค่าเท่ากับ 0.115 หมายถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีเพิ่มขึ้น 0.115 หน่วย หรือร้อยละ 11.50

ตารางที่ 9 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี	0.000*	สนับสนุน
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยค่าจ้าง มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี	0.049*	สนับสนุน
3. ภาพรวมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี	0.000*	สนับสนุน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภาพรวมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีอิทธิพลมากต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี รวมไปถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยแรงจูงใจและด้านปัจจัยค่าจ้างยังมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีอีกด้วย

4. สรุปและอภิปรายผล

การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ดังนี้ 1) จากผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ปัจจัยแรงจูงใจ พบว่า ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในบรรดาทั้ง 5 ด้าน ด้านความรับผิดชอบประกอบไปด้วย ท่านมีความพอใจเมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจหน้าที่กับความรับผิดชอบในงานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้ และระเบียบข้อบังคับและคำสั่งในองค์การส่งเสริมต่อการปฏิบัติงานของท่านรวมถึงท่านสามารถเลือกปฏิบัติงานได้ตามความต้องการ นอกเหนือไปจากนั้นผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ท่านได้ตัดสินใจในการทำงานได้อย่างมีอิสระอีกด้วย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับท้ายสุด ได้แก่ ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ประกอบไปด้วย

บุคลากรได้รับรางวัลหรือคำชมเชยอันเนื่องมาจากผลสำเร็จในการที่ปฏิบัติและการทำงานในตำแหน่งของบุคลากร มีโอกาสก้าวหน้าเท่ากับการทำงานในตำแหน่งอื่น ๆ ในองค์กร รวมถึงได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมประชุมอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับงานในองค์กร และงานที่บุคลากรกำลังทำอยู่นั้นทำให้มีประสบการณ์และความชำนาญมีความเชี่ยวชาญในงานมากยิ่งขึ้น และองค์กรแห่งนี้หรือหน่วยงานแห่งนี้ได้เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถลางานเพื่อการศึกษาต่อได้เพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์เดช (2563) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยจูงใจ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และด้านลักษณะของงานที่สร้างสรรค์และท้าทายอยู่ในระดับมากตามลำดับ ยกเว้นด้านความก้าวหน้าในอาชีพ มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของปัจจัยคำจูง ภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความมั่นคงในงาน ด้านสถานภาพในการปฏิบัติงานด้านตำแหน่งงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรและด้านการปกครองบังคับบัญชาอยู่ในระดับมากตามลำดับยกเว้นด้านค่าจ้างและผลตอบแทนและด้านนโยบายและการบริหารมีแรงจูงใจระดับปานกลาง และ

2) จากผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ปัจจัยคำจูง พบว่าด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดกว่าบรรดาทุกด้าน ประกอบไปด้วย บุคลากรได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงานและบุคลากรมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรรวมถึงการมีโอกาสร่วมกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานด้วยความรู้สึกยินดี นอกเหนือไปจากนั้นบุคลากรสามารถปรึกษาเพื่อนร่วมงานเพื่อแก้ปัญหาในการทำงานได้อีกด้วยและ บุคลากรมีความเคารพและศรัทธาต่อการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายของปัจจัยคำจูง คือ ด้านนโยบายและการบริหารงาน ประกอบไปด้วย บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอเกี่ยวกับแผนงานและนโยบายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันกับงานในหน้าที่ สำหรับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยระดับน้อยประกอบไปด้วย 1) การแบ่งหน้าที่หรือการมอบหมายงานในองค์กรมีความชัดเจน 2) การมีโอกาสร่วมกันในการกำหนดนโยบายองค์กร 3) ในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้รับมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างยุติธรรม 4) การประชุมชี้แจงนโยบายและแนวทางปฏิบัติงานมีความชัดเจน สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาคือการมอบหมายงานให้แต่ละคนแต่ละตำแหน่งให้มีความชัดเจนโดยผู้บริหารมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร ควรปรึกษาเรียนรู้ร่วมกันกำหนดนโยบายองค์กรร่วมกันอย่างใกล้ชิด ควรมอบหมายหน้าที่แต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดความยุติธรรมไม่ควรเข้าไปก้าวก่ายหน้าที่ของผู้อื่น และ ควรแจกแจงรายละเอียดนโยบายขององค์กรและแนวทางปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรมล และปิยะรัตน์ (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง แรงจูงใจภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพต่อประสิทธิภาพในการทำงานแบบ Remote Working ในช่วงการระบาดของ COVID-19 ผลการวิจัยพบว่า 1. แรงจูงใจภายในอธิบายความแปรผันที่เกิดขึ้นกับประสิทธิภาพในการทำงานแบบ Remote Working ได้ร้อยละ 31.40 และแรงจูงใจภายนอกมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการทำงานแบบ Remote Working ได้ร้อยละ 40.70 และแรงจูงใจภายนอกมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการทำงานแบบ Remote Working ได้ร้อยละ 40.70 และแรงจูงใจภายในและภายนอกมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการทำงานแบบ Remote Working อีกทั้งยังพบว่า แรงจูงใจภายในมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการทำงานแบบ Remote Working มากกว่าแรงจูงใจภายนอกเมื่อพนักงานต้องทำงานในสถานที่อื่น ๆ นอกเหนือจากภายในองค์กรในช่วงการระบาด COVID-19

การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ดังนี้ จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่า ทศนคติของบุคคล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วย บุคลากรมีความรู้สึกต่อการหรือต่อสถานที่ทำงานและคิดบวกต่อหน่วยงาน มีความรักความห่วงใยต่อการ นอกจากนั้นบุคลากร

ยังให้การยอมรับความแตกต่างทางด้านความคิดและให้ความเคารพในความคิดเห็นของคนอื่น ทักษะที่ดีในการทำงานเป็นตัวชี้ให้เห็นแสดงออกซึ่งพฤติกรรมเชิงบวก และที่สำคัญบุคลากรมีความเชื่อมั่นในงานที่ทำอยู่ต้องประสบความสำเร็จแน่นอน และการขาดงานมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน ประกอบด้วย การขาดงานหรือลางาน มีการแจ้งฝ่ายทรัพยากรมนุษย์เสมอและช่วงเวลาที่ไม่ขาดงานหรือลางานเป็นช่วงเวลาของการหยุดพักผ่อน รวมถึงปฏิบัติตามระเบียบขององค์การเสมอ เรื่องว่าด้วยการขาดงานหรือลางาน การขาดงานทำให้สูญเสียโอกาสในการพัฒนาตนเองและกฎหมายเปิดช่องให้มีการขาดงานหรือลางานได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเพ็ญพักตร์ ชาญเดช และสุดาวรรณ (2565) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดอนตูม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดอนตูม จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการให้บริการ รองลงมา ด้านการปฏิบัติงานของบุคคล ด้านการวางแผน และด้านสถานที่ให้บริการ ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดอนตูม จังหวัดนครปฐม ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ในเรื่อง การศึกษา พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 3) ปัญหาอุปสรรคคือ ด้านการวางแผนงาน และด้านกระบวนการ

การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ดังนี้ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลมากต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และการทดสอบสมมติฐานพบว่า ทั้งปัจจัยจูงใจทั้งปัจจัยค่าจูงมีอิทธิพลมากต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรเจต (2563) ได้ศึกษา แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา ผลการวิจัย พบว่า 1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ทั้งปัจจัยจูงใจและปัจจัยค่าจูงมีค่าอยู่ในระดับมาก 2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพของงานมีค่าสูงที่สุด 3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจ และด้านปัจจัยค่ามี อิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ 0.796 ตัวแปรทั้งสองร่วมกันพยากรณ์ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ร้อยละ 63.10 มีความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.31

สรุปผล

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ได้ดังนี้ 1) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ดังนี้ ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ด้านปัจจัยจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ด้านความสำเร็จในการทำงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ด้านปัจจัยค่าจูง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ด้านเงินเดือนและค่าจ้าง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และ ด้านนโยบายและการบริหารงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 2) ประสิทธิภาพของการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะดีของบุคคล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ผลผลิตภาพของแต่ละบุคคล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ผลการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ความเครียด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 การตั้งใจจะลาออก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และ การขาดงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และ 3) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลมากต่อประสิทธิภาพ

ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และการทดสอบสมมติฐานพบว่า ทั้งปัจจัยจิตใจ ทั้งปัจจัยคำจูนมีอิทธิพลมากต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา

งานวิจัยนี้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา ดังนี้ 1. ปัจจัยจิตใจ 2. ปัจจัยคำจูน และ 3. ประสิทธิผลของการทำงาน

ภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา

1. **ปัจจัยจิตใจ** ทำให้บุคลากรเกิดความสำเร็จในการทำงาน มีการได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงาน ลักษณะงานที่ทำมีความชัดเจน บุคลากรมีความรับผิดชอบสูงและมากกว่านั้นบุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพของตนเอง

2. **ปัจจัยคำจูน** ทำให้องค์การมีนโยบายที่ชัดเจน การบริหารงานเป็นระบบ บุคลากรมีความผูกพันมีความสัมพันธ์กันดีกับเพื่อนร่วมงาน มีสภาพแวดล้อมที่ดี องค์การมีความมั่นคงด้านการให้เงินเดือนและค่าจ้างแก่บุคลากร

3. **ประสิทธิผลของการทำงาน** บุคลากรมีศักยภาพในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ผลการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ที่ดี การขาดงานในแต่ละครั้งทำตามระเบียบ การลาออกทำตามกฎเกณฑ์ระเบียบของหน่วยงานและบุคลากรมีทัศนคติเชิงบวกต่อการปฏิบัติหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัย ปัจจัยจิตใจด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงมากที่สุด จุดแข็งคือ ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายอำนาจและหน้าที่ให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน และมีระเบียบข้อบังคับ คำสั่งต่างๆ เป็นระเบียบและคำสั่งที่ส่งเสริมเอื้อต่อการปฏิบัติงาน จุดเด่นมากคือผู้บังคับบัญชา รวมถึงกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ มีความเป็นสากลและเป็นธรรม สามารถนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน ประโยชน์ด้านความรับผิดชอบ คือ เป็นประโยชน์ทั้งต่อบุคลากรเอง เพื่อนร่วมงาน เพราะความรับผิดชอบนำมาซึ่งความสำเร็จของการปฏิบัติงาน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ปัจจัยคำจูน ด้านนโยบายและการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ด้านนี้จึงจำเป็นต้องถูกนำมาเขียนเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยเรื่อง 1) นโยบายการบริหารงานที่ตรงกับความสามารถบุคลากร 2) การมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กร หรือการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดนโยบายขององค์กร เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ขอขอบคุณอย่างสูงท่านนายกเทศมนตรีนครอุดรธานีพร้อมผู้บริหารระดับสูงทุกคน รวมไปถึงขอขอบคุณบุคลากรและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลนครอุดรธานีทุกคน ขอขอบคุณทีมงานวิจัยอาจารย์ พิระยุทธ ศิลพรหม อาจารย์สุรัชย์ ชูคง และขอขอบคุณสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ และขอขอบคุณวิทยาลัยพณิชยบัณฑิต เป็นอย่างสูงที่เปิดโอกาสเวทีให้กับผู้วิจัยได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระเห็นคุณค่าแห่งความมุ่งมั่นพากเพียรพยายาม

อย่างสูงและล้มเหลวของข้าพเจ้าเป็นเหตุให้ผมแรงผลักดันให้ได้สรรค์สร้างผลงานวิจัยอันเป็นประโยชน์แก่วงศ์และสังคมต่อไป

5. เอกสารอ้างอิง

- โกวิท พวงงาม และ คณะ. (2553). รายงานการประเมินโครงการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อรับเงินรางวัลประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- จุฑามาศ อ้วนแก้ว, บุญญาพร แก้วยม และ บุญลดา คณาเวชกิจ. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน กรณีศึกษา พนักงานบริษัทโมเดิร์นเทรดในจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*. 3(2), 26-39.
- ณรงค์เดช โกรตนะ. (2563). ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. 3(2), 78-88.
- เทศบาลนครอุดรธานี. (2565). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570)*. สำนักงานเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี.
- ธานี ศิลป์จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นิรมล พวงมาลัย และ ปิยะรัตน์ จันทระกุล. (2564). แรงจูงใจภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการทำงานแบบ Remote Working ในช่วงการระบาดของ COVID-19. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. 13(2), 96-118.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุริยสาสน์.
- พิรพงศ์ กนกเลิศวงศ์ และ ธนสุวิทย์ ทับหิรัญรักษ์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการ มจร. บุรีรัมย์*. 5(1), 109-121.
- เพ็ญพักตร์ สว่าง, ชาญเดช เจริญวิริยะกุล และ สุตาวรรณ สมใจ. (2565). ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดอนตูม จังหวัดนครปฐม. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*. 12(1), 44-56.
- สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์. (2563). แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา. *วารสารสิทธิมนุษยชน*. 21(2), 340-354.
- สุเมธ แสงนิมิต. (2557). ต้นแบบการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 7(1), 1-12.
- Arnold, H. J. and Feldman, D.C. (1986). *Organization Behavior*. New York: McGraw-Hill.
- Campbell, John P. (1977). *On the Nature of Organizational Effectiveness*. In *New Perspectives on Organizational Effectiveness*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Gibson, J. L. & Others. (1988). *Organizational : Behavior, Structure, Process*. (3rd ed). Dallas; Texas: Business Publications, Inc.
- Herzberg, F. (1979). *The motivation to work*. (2nd ed). New York: John Willey & Sons.
- Krejcie, R. v. & Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities, Educational and Psychological Measurement*. 30, (3), pp. 607-610.

ภาคผนวก

วารสารสังคมศาสตร์ มทร. ตะวันออก (RMUTTO SOCIAL SCIENCE JOURNAL)

วารสารสังคมศาสตร์ มทร. ตะวันออก เป็นวารสารระดับชาติซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดผลงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กำหนดเผยแพร่วารสารปีละ 2 ครั้ง มกราคม - มิถุนายน และกรกฎาคม - ธันวาคม

1. บทความวิจัย

ก. ส่วนปก ประกอบด้วย

1. ชื่อบทความ (Title) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรสั้น กระชับ ชัดเจน เป้าหมายหลักของการวิจัย
2. ชื่อผู้เขียนทุกท่าน (Authors) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม
3. ที่อยู่ สำหรับการติดต่อ E-mail และโทรศัพท์
4. ตัวเลขยก ให้เขียนไว้บนนามสกุลเพื่อระบุว่าเป็นที่อยู่ของผู้เขียนท่านใด
5. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรสั้นตรงประเด็น ครอบคลุมสาระสำคัญของการศึกษาและส่วนท้ายต้องมี คำสำคัญ (Keyword) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ที่สามารถนำไปใช้สืบค้นในระบบฐานข้อมูล ควรมีประมาณ 4 คำ

ข. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย

1. บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของความสำคัญและมูลเหตุที่นำไปสู่การวิจัย พร้อมวัตถุประสงค์และการสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. วิธีการทดลอง (Materials and Methods) หรือ วิธีการศึกษา (Research Methodology) เป็นการอธิบายวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งขึ้นอยู่กับการวิจัยแต่ละประเภท
3. ผลการทดลองและวิจารณ์ผล หรือผลการศึกษาและอภิปรายผล (Research and Discussion) ควรเสนอผลอย่างชัดเจน ตรงประเด็น เป็นผลที่ค้นพบ โดยเฉพาะการพบสิ่งใหม่ ลำดับตามหัวข้อที่ศึกษา พร้อมการวิจารณ์ผล
4. สรุปผล (Conclusion) สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา
5. กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements) กล่าวถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่สำคัญที่มีบทบาทช่วยเหลืองานวิจัยและมีความสำคัญจริง (อาจมีหรือไม่ก็ได้)
6. เอกสารอ้างอิง (References) ต้องใช้ตามแบบที่วารสารสังคมศาสตร์ มทร. ตะวันออก กำหนดอย่างเคร่งครัด และเขียนเอกสารอ้างอิง เฉพาะเอกสารที่นำมาอ้างอิงในเนื้อหาเท่านั้น

2. รูปแบบการพิมพ์บทความ

การตั้งค่าหน้ากระดาษ

- ระยะขอบ

ขอบบน (Top margin) และขอบซ้าย (Left margin) 2.5 ซม.

ขอบล่าง (Bottom margin) และขอบขวา (Right margin) 2.0 ซม.

- กระดาษ

ขนาดกระดาษ A4 (กำหนดเอง) ความกว้าง 19 ซม. ความสูง 27 ซม.

รูปแบบตัวอักษร

แบบตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK เท่านั้น

หมายเลขหน้า

ตำแหน่ง ด้านล่าง กึ่งกลางหน้ากระดาษ ขนาดตัวอักษร 14

การย่อหน้า

เคาะ 8 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 9

จำนวนหน้าทั้งหมด

6 - 12 หน้า

การพิมพ์ส่วนปก

พิมพ์เต็มหน้ากระดาษ (พิมพ์ 1 คอลัมน์)

การพิมพ์ส่วนเนื้อหา

พิมพ์ 1 คอลัมน์

ชื่อบทความ

ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ ขนาดอักษร 18 (ตัวหนา)

จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

ชื่อผู้เขียน

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวหนา)

ระหว่างชื่อกับนามสกุล เว้น 2 เคาะ จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

ตัวเลขยกบนนามสกุล

ขนาดตัวอักษร 16

ที่อยู่

ภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 12

E-mail และโทรศัพท์

ขนาดตัวอักษร 12 (ตัวเอียง)

ชื่อบทคัดย่อ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 (ตัวหนา)

จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

เนื้อหาบทคัดย่อ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14

ชื่อคำสำคัญ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 (ตัวหนา)

คำสำคัญ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14

ชื่อหัวเรื่องใหญ่

ประกอบด้วย 1. บทนำ 2. วิธีการทดลอง หรือ วิธีการศึกษา

3. ผลการทดลองและวิจารณ์ผลหรือผลการศึกษาและอภิปรายผล

4. สรุป 5. กิตติกรรมประกาศ 6. เอกสารอ้างอิง

ขนาดตัวอักษร 18 (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย

ชื่อหัวเรื่องรอง

ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย

ชื่อหัวเรื่องย่อ

ขนาดตัวอักษร 14 (ตัวหนา) ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5

เนื้อหาบทความ

ขนาดตัวอักษร 14 จัดกระจายแบบไทย

ชื่อตาราง

ขนาดตัวอักษร 16 ตัวหนา อยู่ด้านบน จัดชิดซ้าย

ชื่อภาพ ชื่อแผนภูมิ

ขนาดตัวอักษร 16 ตัวหนา อยู่ใต้ภาพหรือแผนภูมิ จัดกึ่งกลาง

เนื้อหาในตาราง/แผนภูมิ

ขนาดตัวอักษร 12

การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง

ในระบบนาม-ปี เช่น วีระพล (2554) หรือ (วีระพล, 2554)

หรือ Dan and Hamasaki, 2001 หรือ เทพบุตร และวุฒิชัย, 2552

หรือ Dan, et al., 2010 หรือ สุภาพ และคณะ, 2547 เป็นต้น

การอ้างอิงท้ายเรื่อง**1. หนังสือ**

ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. **ชื่อหนังสือ**. ครั้งที่พิมพ์. สำนักพิมพ์. เมืองที่พิมพ์.

2. บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียน. ปีที่พิมพ์. **ชื่อบทความ**. ชื่อวารสาร. ปีที่ (ฉบับที่) : หน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของบทความ.

3. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียน. ปีที่พิมพ์. **ชื่อวิทยานิพนธ์**. สถานศึกษา. เมืองที่พิมพ์.

หมายเหตุ ต้นฉบับบทความที่นำเสนอจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเขียนที่กำหนดเท่านั้น มิฉะนั้นจะไม่ได้รับการพิจารณา ดำเนินการประเมินบทความก่อนตีพิมพ์

*** ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงท้ายบทความ**

กรองทิพย์ เจริญบุญวิวัฒน์. 2556. การจัดการความรู้ทางการพยาบาลของพยาบาลหัวหน้าหน่วยงานโรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. 2(2) : 97-103.

ไพฑูล สีใส และวีระพล แจ่มสวัสดิ์. 2555. การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวชุมชน. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. 1(1) : 63-75.

วิชณารักษ์ ศรีทอง มาลินี อุทธิเสน และเสาวณิต รัตนรวมการ. 2556. พฤติกรรมการบริโภคสุราของประชาชนในชุมชน เขมร ส่วย (กูย) ลาว อ.ท่าตูม จ.สุรินทร์. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. 2(2) : 26-44.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. แนวทางการจัดทำโครงการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 39(1)

สรียา เพ็ชรรัตน์. 2545. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวเมืองพัทยา ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ. โครงการบัณฑิตศึกษา. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ : กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. 2546. อย.เข้มงวดการแสดงคำเตือนในโฆษณาเครื่องดื่มผสมกาแฟอื่น. กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค. (โรเนียว)

Luque-Perez E. Rios A. Valcarcel M. Danielsson L.G. and Ingman F. 1999. Spectrophotometric flow injection determination of caffeine in solid and slurry coffee and tea samples using supported liquid membranes. Laboratory Automation and Information Management. 34 : 131-142

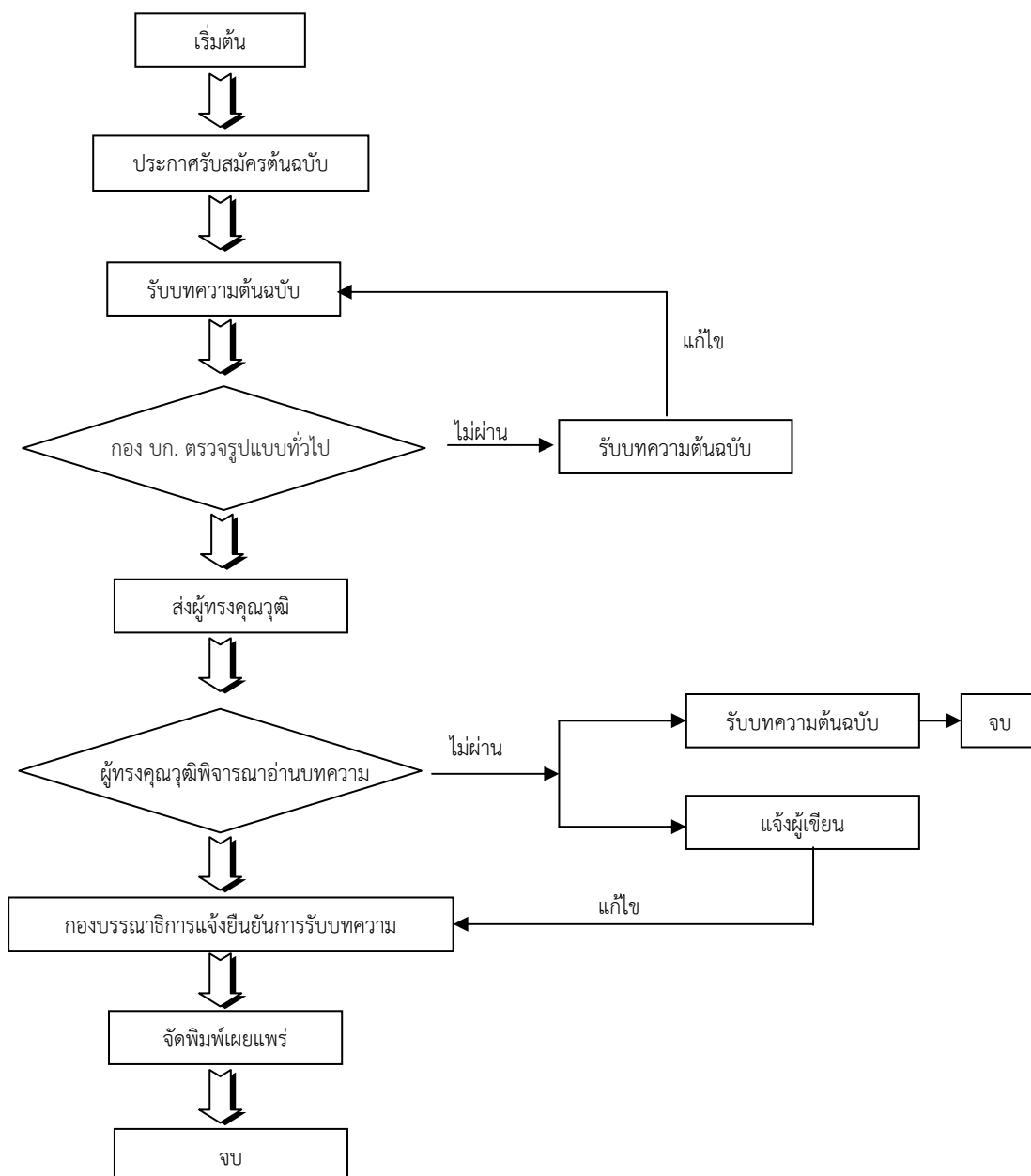
Martin M.J. Pablo F. and Gonzales A.G. 1999. Simultaneous determination of caffeine and non-steroidal anti-inflammatory drugs in pharmaceutical formulations and blood plasma by reversed-phase HPLC from linear gradient elution. Talanta. 49 : 53-459

3. หลักเกณฑ์การประเมินบทความเพื่อตอบรับการตีพิมพ์

กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของผู้ประเมินจากภายนอก บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไขจะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ

เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนจะได้รับวารสารสังคมศาสตร์ มทร. ตะวันออก ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ผลงาน จำนวน 1 ฉบับ พร้อมหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความ

ขั้นตอนการจัดทำวารสารสังคมศาสตร์ มทร. ตะวันออก

แบบฟอร์มการส่งบทความวิจัย
วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

1. ข้าพเจ้า นาย / นาง / นางสาว
2. ระดับการศึกษาสูงสุด.....
 ตำแหน่งทางวิชาการ.....
3. ชื่อบทความ (ภาษาไทย).....
 (ภาษาอังกฤษ).....
4. ชื่อผู้เขียนร่วม (1)
 (2)
 (3)
 (4)
 (5)

5. ที่อยู่ทำงาน

.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....แฟกซ์.....

E-mail :

6. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....แฟกซ์.....

E-mail :

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ลงชื่อ.....

(.....)

แบบสรุปผลการประเมินบทความวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิ
วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

1. รหัสบทความวิจัยที่ประเมิน R ☐ ☐ ☐ ☐

2. ชื่อบทความ.....

3. จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน..... ท่าน

4. หัวข้อที่พิจารณา

หัวข้อ	ผ่าน	ผ่านและมีการแก้ไข	ไม่ผ่าน	ข้อแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
บทคัดย่อ (Abstract)				
บทนำ				
วิธีการทดลอง/วิธีการศึกษา				
ผลการทดลอง และวิจารณ์ผล / ผลการศึกษาและอภิปรายผล				
สรุปผล				
เอกสารอ้างอิง				
คุณค่าทางวิชาการ				

5. อื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

6. สรุปผลการประเมิน ☐ ผ่านดีเยี่ยม ☐ ผ่าน ☐ ผ่านและมีการแก้ไข ☐ ไม่ผ่าน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมเดือน โพธิ์สุวรรณ)

บรรณาธิการ

วันที่...../...../.....

หนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความ
วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
ขอรับรองว่าบทความ.....

เรื่อง

.....
.....
.....

โดย

.....
.....
.....

ได้ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
และตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
ปีที่ ฉบับที่

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมเดือน โพธิ์สุวรรณ
บรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์ มทร.ตะวันออก
ให้ ณ วันที่.....

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

รองศาสตราจารย์ พ.ต.อ.ดร.พงษ์พิชญ์ ภักดีณรงค์

รองศาสตราจารย์ ดร.ราณี อิลิชัยกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ตันทงูทไธ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุติเทพ ศิริพัฒน์กุล

รองศาสตราจารย์ พอ.ถวัลย์ ฤกษ์งาม

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์

รองศาสตราจารย์ พ.ต.อ.นพรุจ คักดีศิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญานา นาคปฐม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปจนางค์ ยอดมณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ปาอ้าย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พรรณ สุจารินพงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดาพร อารักษ์สมบุรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาวรรณ วาทกิจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดารัสณี โพธารส

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติยา เรวัต

ดร.มนชिरดา ทองเกิด

ดร.ชนธิ ชำนาญกิจ

ดร.เขมญา คินิมาน

ดร.สุริพร ดิษฐ์สุวรรณ

ดร.ภาวิณี มาตม้วน

ดร.ยศพล เหลืองโสมนภา

ดร.วรรณดา ตันประภัสร์

ดร.รัชตธรรมรงค์ พชรมนต์ชัย

ดร.ชำนาญ เงินดี

ดร.นรรธพงศ์ ไคร์เครือ

ดร.พิมพ์อร แก้วแดง

อ.จรรยา วังนิม

อ.นรภัทร สถานสถิตย์

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี

วิทยาลัยเทคโนโลยีชลบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

พระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

นโยบายการพิจารณาบทความ

1. วารสารรับพิจารณาบทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร เอกสารการประชุมหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และต้องไม่อยู่ในระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น / รวมทั้งจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ อีกนับจากวันที่ได้ส่งบทความฉบับนี้มาที่กองบรรณาธิการวารสาร ทั้งนี้ทางวารสารไม่มีค่าธรรมเนียมใด ๆ ในการตีพิมพ์เผยแพร่
2. ขอบเขตของวารสาร จะรับบทความทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในศาสตร์ด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1.) พาณิชยศาสตร์ (บริหารธุรกิจ, ท่องเที่ยวและบริการ) (2.) ศิลปศาสตร์ (ประวัติศาสตร์, จิตวิทยา, ภาษาและวัฒนธรรม) (3.) ศึกษาศาสตร์ (4.) นิเทศศาสตร์ (5.) เศรษฐศาสตร์ (6.) นิติศาสตร์ (7.) รัฐศาสตร์
3. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (peer Review) กระบวนการพิจารณาการกลั่นกรองบทความบทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องดังนี้
 - 3.1 กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้แต่งทราบเมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความเรียบร้อยแล้วพร้อมตรวจสอบรูปแบบความถูกต้อง
 - 3.2 กองบรรณาธิการจะตรวจสอบบทความว่าอยู่ในขอบเขตเนื้อหาวารสารหรือไม่ รวมถึงคุณภาพงานวิชาการและประโยชน์ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ
 - 3.3 ในกรณีที่กองบรรณาธิการพิจารณาเห็นสมควรรับบทความไว้พิจารณาตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะดำเนินการส่งบทความเพื่อกลั่นกรองต่อไปโดยจะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยจำนวน 2 ท่านประเมินคุณภาพของบทความว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมจะลงตีพิมพ์หรือไม่ โดยกระบวนการกลั่นกรองนี้ทั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เขียนจะไม่ทราบข้อมูลของกันและกัน (Double - blind peer review process)
 - 3.4 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพบทความแล้ว กองบรรณาธิการจะตัดสินใจโดยอิงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิว่าบทความนั้น ๆ เห็นควรอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมที่จะลงตีพิมพ์ได้ และจะส่งบทความนั้นไปให้ผู้แต่งได้แก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นให้ผู้แต่งส่งกลับมาให้กองบรรณาธิการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

เลขที่ 43 ม.6 ต.บางพระ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี 20110

033-136099 ต่อ 1183

journal2rmutto@gmail.com

<https://journal.rmutto.ac.th/>

